

ક્ર-16331

1.1.2013

જિજ્ઞાસુ

મીર

વદન

આનંદ ભવન ડિપાર્ટમેન્ટ મહેસાણા

અરિહંત આ વિશ્વનું શ્રેષ્ઠ તત્વ છે..... નામ-સ્થાપના-દ્રવ્ય-ભાવ આ ચાર

અરિહંતનું દયાન.....

ପ୍ରାଣୀ

ପାଠକ

આરિહંતનો જાદ

નિમેષે “અરિસ્તની ઉપાસના” કરતા આપક સ્વયં અરિસ્ત બની જાય છે.

Tirth Vandana

Jin Vandana

Trilok Vandana

Jagat Vandana

Bhaav Vandana

શ્રી

ત્રણ લોકના સર્વ તીર્થને કરે ભાવથી હું વંદના

॥ ઓ દોં ઘોં અરું નમઃ ॥
॥ નમો નમઃ શ્રીગુરુભયુરયે ॥

ત્રિલોક તીર્થ વંદના

ચતુર્નિશેષે અરિહંતપદની આરાધના

ક્ર-૭૬૩૩૧

૭-૭-૨૦૧૩

અર્ચન

ભમઃ

પ. પૂ. વૈરાગ્યદેશનાદશ
આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય હેમચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ

ACHARYA SHRI KAILASSAGARISURI GYANMANDIR
SRIMADMAHARAJA VIKRAMADITYA
Koba, Gandhinagar, Vad. 388
Phone : (079) 22870652, 22870654-5

148506

પુસ્તક : ત્રિલોક તીર્થ વંદના

લેખક પરિચય

સિદ્ધાંતમહોદયિ સુવિશાલગચ્છસર્જક શ્રીમદ્વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ. ના શિષ્યરત્ન
વર્ધમાનતપોનિધિ શ્રીમદ્વિજય ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મ. ના શિષ્યરત્ન
સમતાસાગર પંન્યાસપ્રવર શ્રી પદ્મવિજયજી ગણિવરના શિષ્યરત્ન
વૈરાગ્યદેશનાદક આચાર્યકેવ શ્રીમદ્વિજય હેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ

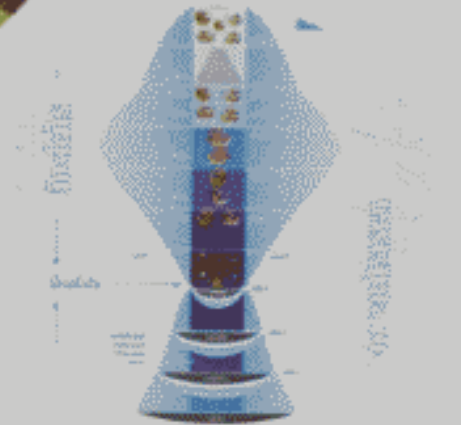
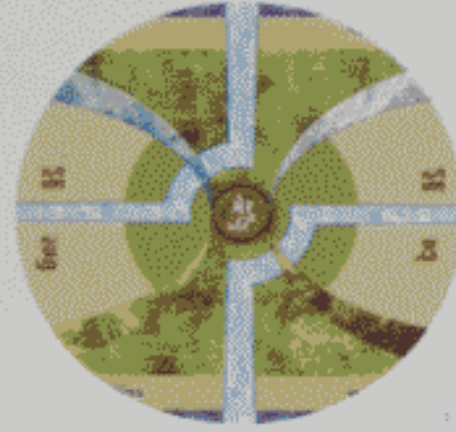
પ્રકાશક અને પ્રાપ્તિસ્થાન

પ્રકાશક

સંઘવી અંબાલાલ રતનચંદ જૈન ધાર્મિક ટ્રસ્ટ

સંસ્થાપક

શ્રાદ્ધવર્યા મૂળીબેન અંબાલાલ

પ્રાપ્તિ સ્થાન

1 હેમ બી. એ. શાહ એન્ડ બ્રધર્સ
૨, અરિહંત એપાર્ટમેન્ટ, એસ. વી. રોડ, ઈર્લા,
પાર્લા (વેસ્ટ), મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૫૬.
ફોન : ૨૬૨૫૨૫૫૭

2 શ્રી બી. સી. જરીવાલા
૫/૮૨, બદ્રીકેશ્વર હા. સોસાયટી, 'ઈ' રોડ,
મરીન ડ્રાઈવ, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૨.
ફોન : ૨૨૮૧૭૭૭૦/૨૨૮૧૮૪૨૦

3 શ્રી પ્રેમ-ભુવનભાનુ આરાધના ભવન
C/o શ્રી જિનશાસન આરાધના ટ્રસ્ટ,
શત્રુંજય પાર્કની ગલીમાં,
તલેટી રોડ, પાલીતાણા - ૩૬૪૨૭૦.

4 દિલીપ રાજેન્દ્રકુમાર શાહ
૬, નંદિત એપાર્ટમેન્ટ, ભગવાન નગરનો ટેકરો,
પાલડી, અમદાવાદ - ૭.
ફોન : ૨૬૬૩૯૧૮૯

5 પી. એ. શાહ જવેલર્સ
૧૧૦, હીરાપત્રા, હાજીબલી,
મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૨૬
ફોન : ૨૩૫૨ ૨૩૭૮/૨૩૫૨ ૧૧૦૮

6 મૂળીબેન અંબાલાલ
રતનચંદ જૈન ધર્મશાળા
બસ સ્ટેન્ડ સામે,
સ્ટેશન રોડ, વીરમગામ.

7 બાબુભાઈ બેડાવાલા
સિદ્ધાયલ બંગલોઝ, સેન્ટ એન હાઈસ્કૂલ પાસે,
હીરા જૈન સો., સાબરમતી, અમદાવાદ-૫.
મો. ૯૪૨૬૫ ૮૫૯૦૪

8 ચંદ્રકાંત એસ. સંઘવી
૬/બી, અશોકા કોમ્પ્લેક્સ, ગરનાળા પાસે,
પાટણ - ૩૮૪૨૬૫ (ગુજ.)
ફોન : (૦૨૭૬૬) ૨૩૧૬૦૩

9 મલ્ટી ગ્રાફિક્સ
૧૮, ખોતાચી વાડી, વર્ધમાન બિલ્ડીંગ,
ત્રીજે માળે, પ્રાર્થના સમાજ, વી. પી. રોડ,
મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૪.
ફોન : ૨૩૮૭૩૨૨૨/૨૩૮૮૪૨૨૨

વિક્રમ સં : ૨૦૬૪

પડતર કિંમત : 500/-

લગભગ ૮-૯ વર્ષની ઉંમરે મને ચારિત્રના ખૂબ ભાવ થયા. હું પૂજ્ય ગુરુદેવોની પાસે જ રહેતો પણ મારા પિતાશ્રી તથા વડિલ બંધુને આ વૈરાગ્ય દૃઢતા ઉભરા જેવો લાગ્યો તેથી વિશેષ કસોટી કરવા તે સમયે ચારિત્રની અનુમતિ ન આપી.

અન્યું પણ તેવું જ. થોડા જ વર્ષોમાં વૈરાગ્ય શમી ગયો, મોહના ઉછાળા ચાલુ થયા, સંસારના આકર્ષણ થવા માંડ્યા અને કોઈ વ્યક્તિ પ્રત્યે વિશેષ આકર્ષણ થવા માંડ્યું. પરસ્પરના એ આકર્ષણ સંસારના સંબંધમાં (સગપણરૂપે) પરિણમ્યા.

પરસ્પરના ખેંચાણ વધતા હતા. સંસારના મોટા (લગ્ન) સંબંધની પણ તૈયારી થઈ રહી હતી. તેમાં જ એક જાદુગર મળ્યા. જાણે કોઈ દેવદૂત પ્રભુએ મોકલ્યો. જાદુગરની બંસરી (વાણી)એ મોહના ઉછાળા શાંત કર્યા. (જાદુગર પ.પૂ. ભાનુવિજય મહારાજ) શમી ગયેલો વૈરાગ્ય પાછો જાગૃત થયો અને એક નવલી પ્રભાતે સંસારના સર્વસંગનો ત્યાગ થયો. પૂજ્યપાદ સિદ્ધાંતમહોદય સ્વ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના પુનિત હસ્તે સંયમ જીવનની પ્રાપ્તિ થઈ. આ પવિત્ર દિવસ હતો. સં. ૨૦૦૮ના જેઠ સુદ પાંચમનો.

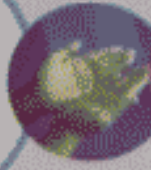
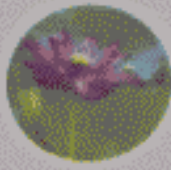
આ સંયમપ્રાપ્તિ અને સંસારત્યાગથી કુટુંબમાં બે ઠેકાણે તુરંત અસર થઈ. સંસારી ઘણું ભગિની વિજયાબેન કે જેનું ખેંચાણ પણ સંસાર તરફ થતું હતું, તેને શ્રેષ્ઠ લાગી, પરિવર્તન આવ્યું. સંયમની તીવ્ર ભાવના તેમને થઈ, પરંતુ, મોહવશ માતા તથા ભાઈઓએ તેમને સંસારના બંધનમાં જકડી દીધા, અર્થાત્

લગ્નગ્રંથીથી જોડી દીધા. પરંતુ લગ્ન થયા છતાં પણ સંપૂર્ણ બ્રહ્મચર્યનું પાલન કરતા આ બેને સંયમ માટેની મક્કમતા છોડી નહીં. છેવટે અંતરાય તુટતા તેઓ ચારિત્ર પ્રાપ્તિમાં સફળ થયા.

જેમની સાથે સંસારના સંબંધ થયા હતા તે સરસ્વતીબેને પણ મારા સંયમની પ્રાપ્તિ પછી તુરંત જ પૂજ્યપાદ આચાર્ય લખ્મિસૂરિ મ.ની પાસે સંપૂર્ણ બ્રહ્મચર્યવ્રતને ઉચ્ચરી લીધું. પોતાના જીવનને પણ આ દિશા તરફ વાળ્યું. સાધ્વીજીઓનો સંપર્ક ચાલુ કરી વૈરાગ્યભાવ જાગૃત કર્યો. થોડી કુટુંબની પ્રતિકૂળતાઓ વચ્ચે પણ મક્કમતાથી આગળ વધ્યા અને ચારિત્રપ્રાપ્તિમાં સફળ થયા.

આ બન્ને પુણ્યાત્માઓએ ખંભાત મુકામે સંવત ૨૦૧૧ ના વૈશાખ સુદ-૭ ના પુણ્યદિવસે ચારિત્રપ્રાપ્તિ કરી. સાધ્વીજી શ્રી **વસંતપ્રભાત્રીજી** (હાલ પ્રવર્તિની) તથા સાધ્વીજી શ્રી **સ્વયંપ્રભાત્રીજી** થયા. સંયમપ્રાપ્તિ પછી બન્ને શ્રમણીઓએ સુંદર ગુરુભક્તિ કરી ગુરુને સમર્પિત થયા, વૈયાવચ્ચ ગુણમાં આગળ વધ્યા, સ્વાધ્યાય સુંદર કર્યો અને તપ ત્યાગમાં પણ ખૂબ આગળ પ્રગતિ કરી. અનેક આત્માઓને પ્રતિબોધ કરી સાધ્વીઓના વિશાળ પરિવારને પણ ધારણ કરી પોતાની આરાધના સાથે સાધ્વીગણને સંયમની સુંદર આરાધના હાલ પણ તેઓ કરાવી રહ્યા છે. નિર્મળ સંયમ સાધનાના પર વર્ષ આ જ વર્ષે વૈ.સુ. ૭ ના પૂર્ણ કર્યા છે. તેઓના આ બાવન વર્ષના દીર્ઘ સંયમજીવનની અનુમોદનાર્થે, તેઓ સાધનામાં ખૂબ આગળ વધે, પ્રગતિ કરે અને શીઘ્ર મુક્તિ પામે તેવી ભાવનાથી આ વિશિષ્ટ ગ્રંથ તેઓને અર્પિત કરાય છે.

- આ. હેમચંદ્રસૂરિ

શ્રી મહાવિર જીન અરધના કન્દ્રા

અમારા કુટુંબના રત્નો પૂ.આ.શ્રી હેમચન્દ્રસૂરિ મ., પ્રવર્તિની શ્રી વસંતપ્રભાશ્રીજી મ. અને સાધ્વીજી શ્રી સ્વયંપ્રભાશ્રીજી મ. નો પરિવાર... *Parivar*

૧) પ.પૂ. આચાર્ય શ્રી હેમચન્દ્રસૂરિ મ.

૨) પૂ.પં. શ્રી નિપુણચંદ્ર વિ. ગણિ.

૩) પૂ. મુનિશ્રી મેદુચંદ્ર વિ.મ.સા.

૪) પૂ. મુનિશ્રી હિતવર્ધન વિ.મ.સા. *

૫) પૂ.પં. શ્રી અક્ષયભોષિ વિ. ગણિ.

૬) પૂ.પં. શ્રી મહાભોષિ વિ. ગણિ.

૭) પૂ. મુનિશ્રી સંવેગવર્ધન વિ.મ.સા.

૮) પૂ.પં. શ્રી હિરણ્યભોષિ વિ. ગણિ.

૯) પૂ. મુનિશ્રી અનંતભોષિ વિ.મ.સા.

૧૦) પૂ.પં. શ્રી કલ્યાણભોષિ વિ. ગણિ.

૧૧) પૂ.પં. શ્રી અપરાજિત વિ. ગણિ.

૧૨) પૂ. મુનિશ્રી સંયમભોષિ વિ.મ.સા.

૧૩) પૂ. મુનિશ્રી સંયમકર્શન વિ.મ.સા.

૧૪) પૂ. મુનિશ્રી હેમકર્શન વિ.મ.સા.

૧૫) પૂ. મુનિશ્રી ઉદયકર્શન વિ.મ.સા.

૧૬) પૂ. મુનિશ્રી જિનભોષિ વિ.મ.સા.

૧૭) પૂ. મુનિશ્રી રત્નભોષિ વિ.મ.સા.

૧૮) પૂ. મુનિશ્રી સત્વભૂષણ વિ.મ.સા.

૧૯) પૂ. મુનિશ્રી સત્વભોષિ વિ.મ.સા.

૨૦) પૂ. મુનિશ્રી મુનિકર્શન વિ.મ.સા.

૨૧) પૂ. મુનિશ્રી યશકલ્યાણ વિ.મ.સા.

૨૨) પૂ. મુનિશ્રી ભક્તિવર્ધન વિ.મ.સા.

૨૩) પૂ. મુનિશ્રી કૃપારત્ન વિ.મ.સા.

૨૪) પૂ. મુનિશ્રી સૌમ્યરત્ન વિ.મ.સા.

૨૫) પૂ. મુનિશ્રી નયમેમ વિ.મ.સા.

૨૬) પૂ. મુનિશ્રી જિનપ્રેમ વિ.મ.સા.

૨૭) પૂ. મુનિશ્રી જ્ઞાનપ્રેમ વિ.મ.સા.

૨૮) પૂ. મુનિશ્રી હર્ષપ્રેમ વિ.મ.સા.

૨૯) પૂ. મુનિશ્રી ધર્મપ્રેમ વિ.મ.સા.

૩૦) પૂ. મુનિશ્રી મુક્તિપ્રેમ વિ.મ.સા.

૩૧) પૂ. મુનિશ્રી તીર્થપ્રેમ વિ.મ.સા.

૩૨) પૂ. મુનિશ્રી ભાગ્યચંદ્ર વિ.મ.સા.

૩૩) પૂ. મુનિશ્રી અહર્ષિય વિ.મ.સા.

૩૪) પૂ. મુનિશ્રી ભાવપ્રેમ વિ.મ.સા.

૩૫) પૂ. મુનિશ્રી રાજપ્રેમ વિ.મ.સા.

૩૬) પૂ. મુનિશ્રી કૃપાભોષિ વિ.મ.સા.

૩૭) પૂ. મુનિશ્રી ભવ્યપ્રેમ વિ.મ.સા.

૩૮) પૂ. મુનિશ્રી હિતપ્રેમ વિ.મ.સા.

૩૯) પૂ. મુનિશ્રી નિર્મલપ્રેમ વિ.મ.સા.

૪૦) પૂ. મુનિશ્રી ધર્મચંદ્ર વિ.મ.સા.

૪૧) પૂ. મુનિશ્રી સંયમપ્રેમ વિ.મ.સા.

૪૨) પૂ. મુનિશ્રી જયપ્રેમ વિ.મ.સા.

૧) પૂ. પ્ર. સાધ્વીજી શ્રી વસંતપ્રભાશ્રીજી મ.

૨) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી ધિવંચકા શ્રીજી મ. *

૩) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી સુર્યપદ્મા શ્રીજી મ.

૪) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી સુરીલપદ્મા શ્રીજી મ. *

૫) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી સુવર્ણપ્રભા શ્રીજી મ.

૬) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી જયમંગલા શ્રીજી મ.

૭) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી કૃતેન્દ્ર શ્રીજી મ.

૮) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી સુમંગલા શ્રીજી મ.

૯) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી દિવ્યપદ્મા શ્રીજી મ.

૧૦) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી દિવ્યપ્રભા શ્રીજી મ.

૧૧) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી મુક્તિરત્ના શ્રીજી મ. *

૧૨) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી નિર્મલપદ્મા શ્રીજી મ.

૧૩) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી ચારિત્રવર્ધના શ્રીજી મ.

૧૪) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી જ્યોતિર્વર્ધના શ્રીજી મ.

૧૫) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી ચૈતન્યપદ્મા શ્રીજી મ.

૧૬) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી જ્ઞાનવર્ધના શ્રીજી મ.

૧૭) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી સંયમવર્ધના શ્રીજી મ.

૧૮) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી અખિતવર્ધના શ્રીજી મ.

૧૯) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી વિરલવર્ધના શ્રીજી મ.

૨૦) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી માંગલ્યવર્ધના શ્રીજી મ.

૨૧) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી દીપપદ્મા શ્રીજી મ.

૨૨) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી ભવ્યગુણ શ્રીજી મ.

૨૩) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી આદિત્યપદ્મા શ્રીજી મ.

૨૪) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી હિતપ્રજ્ઞા શ્રીજી મ.

૨૫) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી પ્રસાદરસા શ્રીજી મ.

૨૬) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી કર્શનપદ્મા શ્રીજી મ.

૨૭) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી હર્ષજ્યોતિ શ્રીજી મ.

૨૮) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી મૌનજ્યોતિ શ્રીજી મ.

૨૯) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી આગમકૃપા શ્રીજી મ.

૩૦) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી પદ્મપદ્મા શ્રીજી મ.

૩૧) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી રત્નપદ્મા શ્રીજી મ.

૩૨) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી પુણ્યવર્ધના શ્રીજી મ.

૩૩) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી રાજપદ્મા શ્રીજી મ.

૩૪) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી જિનાગમરસા શ્રીજી મ.

૩૫) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી વિમલજ્યોતિ શ્રીજી મ.

૩૬) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી રત્નજ્યોતિ શ્રીજી મ.

૩૭) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી આત્મરસા શ્રીજી મ. *

૩૮) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી કૃતવર્ધના શ્રીજી મ.

૩૯) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી નિર્મોહપદ્મા શ્રીજી મ.

૪૦) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી પ્રેમપદ્મા શ્રીજી મ.

૪૧) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી નિર્વેદપદ્મા શ્રીજી મ.

૪૨) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી લઘિપદ્મા શ્રીજી મ.

૪૩) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી મોક્ષપદ્મા શ્રીજી મ.

૪૪) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી દક્ષજ્યોતિ શ્રીજી મ.

૪૫) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી રત્નગુણ શ્રીજી મ.

૧) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી સ્વયંપ્રભાશ્રીજી મ.

૨) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી વિશ્વપ્રભા શ્રીજી મ.

૩) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી કલ્યાણપુણ્ય શ્રીજી મ.

૪) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી ઉદયપદ્મા શ્રીજી મ.

૫) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી દેવાનંદા શ્રીજી મ.

૬) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી તત્ત્વપ્રજ્ઞા શ્રીજી મ.

૭) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી જયપદ્મા શ્રીજી મ.

૮) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી પુણ્યપ્રભા શ્રીજી મ.

૯) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી દિવ્યજ્યોતિ શ્રીજી મ.

૧૦) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી કર્શનરત્ના શ્રીજી મ.

૧૧) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી મેદુધરા શ્રીજી મ.

૧૨) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી મુક્તિધરા શ્રીજી મ.

૧૩) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી પુણ્યકર્શના શ્રીજી મ. *

૧૪) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી આત્મકર્શના શ્રીજી મ.

૧૫) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી કલ્પરત્ના શ્રીજી મ.

૧૬) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી મૈત્રીવર્ધના શ્રીજી મ.

૧૭) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી હિતરસા શ્રીજી મ.

૧૮) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી કૃતરસા શ્રીજી મ.

૧૯) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી ધર્મરત્ના શ્રીજી મ.

૨૦) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી જિનકૃપા શ્રીજી મ.

૨૧) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી વીરકૃપા શ્રીજી મ.

૨૨) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી ભક્તિકૃપા શ્રીજી મ.

૨૩) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી સૌમ્યરત્ના શ્રીજી મ.

૨૪) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી સિદ્ધિકૃપા શ્રીજી મ.

૨૫) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી કલ્પકૃપા શ્રીજી મ.

૨૬) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી પરમપ્રજ્ઞા શ્રીજી મ.

૨૭) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી મહુરગિરા શ્રીજી મ.

૨૮) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી નંદીરત્ના શ્રીજી મ.

૨૯) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી સંયમપ્રજ્ઞા શ્રીજી મ.

૩૦) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી મોક્ષરત્ના શ્રીજી મ.

૩૧) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી દિવ્યકર્શના શ્રીજી મ.

૩૨) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી ચન્દ્રપદ્મા શ્રીજી મ.

૩૩) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી અમીકર્શના શ્રીજી મ.

૩૪) પૂ. સાધ્વીજી શ્રી હેમપદ્મા શ્રીજી મ.

* આ નિશાનીવાળા સાધુ-સાધ્વીજી કાળવર્ષ પામેલ છે.

૧૯૨૪ ઉપવાસના તપરવી સહસ્રકૂટ આરાધક
પૂ.સા.શ્રી તત્ત્વપ્રજ્ઞા શ્રીજી મ. તથા
પૂ.સા.શ્રી સુમંગલા શ્રીજી મ.

પૂજ્યોના ચરણોમાં કોટિશઃ વંદના
ત્રી. સંઘવી અંબાલાલ રતનચંદ પરિવાર...

ઉપકારી ! ઉપકાર તમારો કદી ન વિસરે.....

Upkardari Gurubhagwant

પૂજ્યપાદ
સિદ્ધાંતભટ્ટોદયિ
સુવિશાલગચ્છસર્જક
ગચ્છાધિપતિ
આચાર્યદેવ
શ્રીમદ્વિજય
પ્રેમસૂરીશ્વરજી
મહારાજ

વિના ગુરુ કે જાગૃતિયા કો લોકજાત પ્રસન્ન થઈ શકે

સુરિપ્રેમ ના
ચક્રાલંકાર
વૈરાગ્યવારિધિ
પ.પૂ. આચાર્યદેવ
શ્રીમદ્વિજય
યશોદેવસૂરીશ્વરજી
મહારાજ

ગુરુજીના પે છે રાજાવિ, ભગવાન કો પ્રાણ સિદ્ધિ આ લાકતા છે...

યુવા શિક્ષરના
આઘપણેતા
ન્યાયવિચારક
પ.પૂ. ગચ્છાધિપતિ
આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય
ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી
મહારાજ

ગુરુ પૂર્વિકા કો પૂર્વ જોઈ પૂ.

ગુરુજીના પે છે જીવન કે આજીવ કો મરુજીના હોયો...

અજોડ
ગુરુસમર્પિત
ગુણભાગ્નિધિ
પ.પૂ. પંચાસપ્રવર શ્રી
પદ્મવિજયજી
મણિવર્ધ

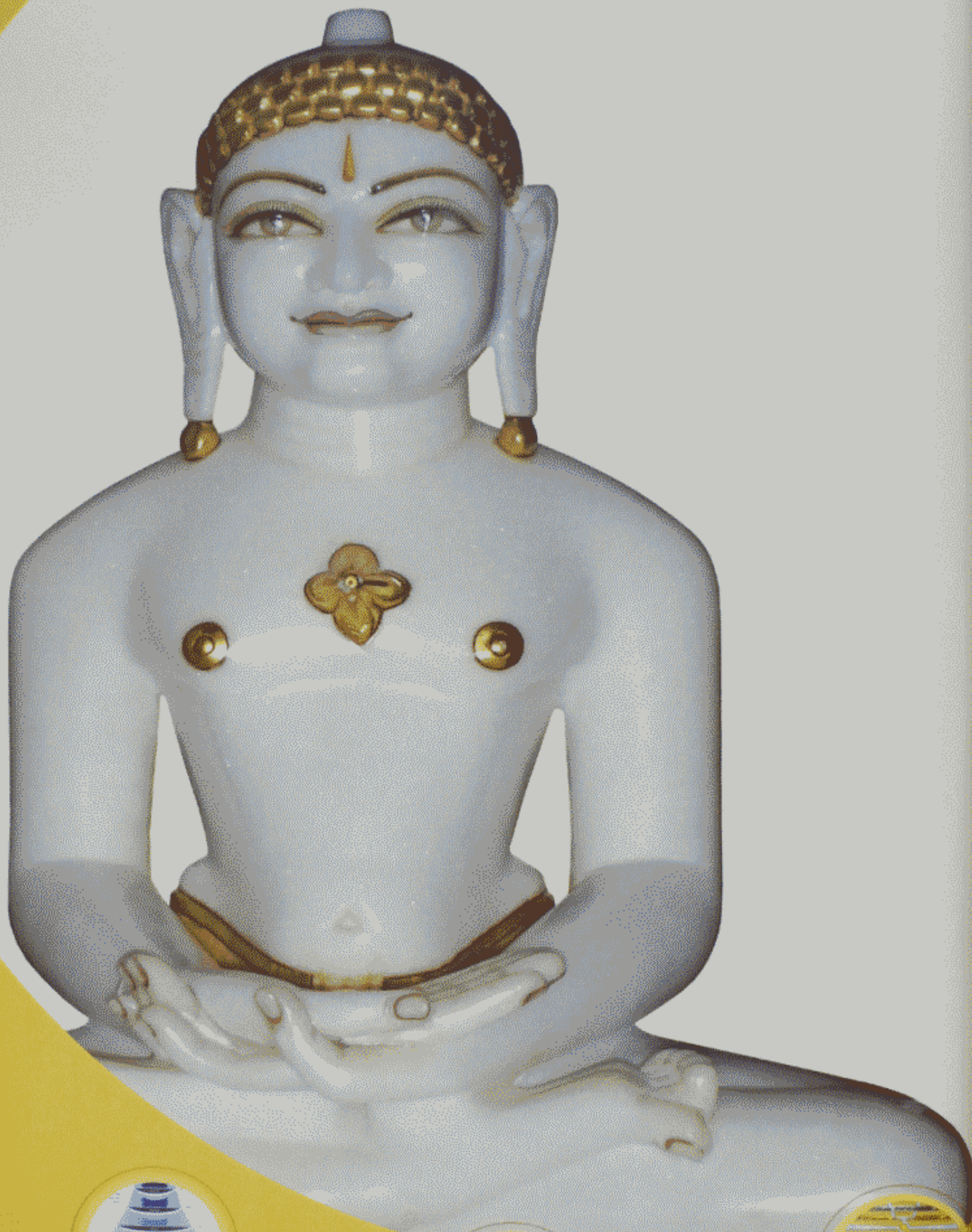

સિદ્ધાંત દિવાકર
પ.પૂ. ગચ્છાધિપતિ
આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય
જયધોષસૂરીશ્વરજી
મહારાજ

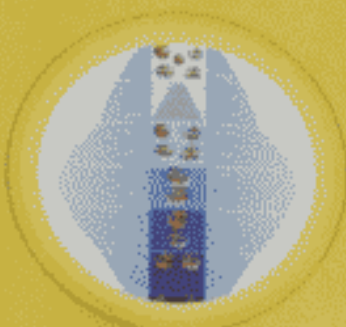
સ્વ. પૂ. પ્રવર્તિની
શ્રી રંજનશ્રીજી મ.

સ્વ. પૂ. પ્રવર્તિની
શ્રી ઈંદ્રશ્રીજી મ.

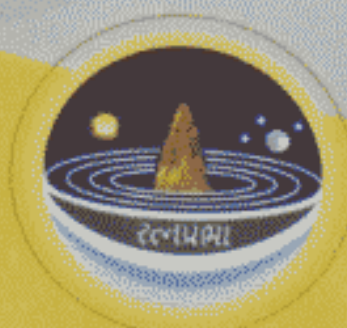
ઠે છે પ્રજાગર ર આ રે જિલ સા રા ન કે રા જાગર લા રે

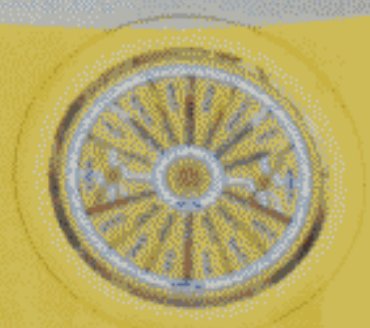
સુભદ્રા

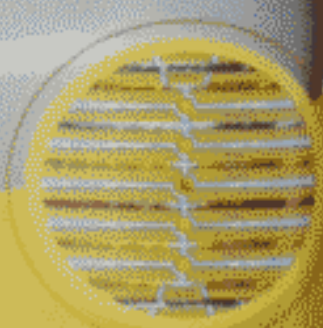
સુભદ્રા

સુભદ્રા

સુભદ્રા

સુભદ્રા

યંત્રપ્રભ સ્વામિને નમઃ
નામ તીર્થંકર
ત્રીશ્વરસ્વામિને નમઃ
ત્રીશ્વરસ્વામિને નમઃ
ત્રીશ્વરસ્વામિને નમઃ
ત્રીશ્વરસ્વામિને નમઃ
ત્રીશ્વરસ્વામિને નમઃ
ત્રીશ્વરસ્વામિને નમઃ
ત્રીશ્વરસ્વામિને નમઃ
ત્રીશ્વરસ્વામિને નમઃ

નામ તીર્થંકર

ઉત્થાન તથા વિષય

સંવત ૨૦૦૮ માં દિશા લઈ પ્રથમ ચાતુર્માસ લાલબાગ (સી.પી.ટૅક) પૂજ્યપાદ પરમગુરુદેવ સિદ્ધાંત-મહોદધિ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ. તથા પ્રગુરુદેવ ન્યાયવિશારદ પૂ. મુનિરાજશ્રી ભાનુવિજયજી મ. (આ. ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મ.સા.) તથા ગુરુદેવ પૂ. મુનિ શ્રી પદ્મવિજયજી મ. (પંન્યાસજી શ્રી પદ્મવિજયજી ગણિવર્ષ) ની પાવન નિશ્રામાં કર્યું. બીજું ચાતુર્માસ પણ મુંબઈ ઈલામાં પરમગુરુદેવની નિશ્રામાં કર્યું. ત્રીજું ચોમાસુ અહમદનગરમાં ચોથું પુનામાં કરી પાંચમું મુંબઈ ભાયાબલામાં બિમારી ના કારણે કર્યું. સં. ૨૦૧૨ નું ચાતુર્માસ પૂર્ણ કરી સં. ૨૦૧૩ માં પૂજ્ય ગુરુદેવોની સાથે જ મુંબઈથી વિહાર કર્યો. ત્યાર પછી ગુજરાત, રાજસ્થાન, સૌરાષ્ટ્રમાં પૂજ્યોની નિશ્રામાં અથવા તેઓની આજ્ઞાથી ૧૯ ચાતુર્માસ કરી પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની આજ્ઞાથી સં. ૨૦૩૨ના ચાતુર્માસ માટે મુંબઈ આવવાનું થયું. મુંબઈ પ્રવેશ કરતાં જ ગોરેગામ મુકામે પૂજ્ય પંન્યાસજી શ્રી ચરણવિજયજી ગણિવરનો સંસર્ગ થયો તેઓ સવારે રાઈ પ્રતિકમણમાં શાશ્વત અશાશ્વત ચૈત્યોને તથા પંચપરમેષ્ઠિને વિસ્તારપૂર્વક વંદના કરતા. સાથે અનેક ભાવુકોને કરાવતા. તેઓએ પ્રભાતે ૩.૦૦ વાગે ઉઠાડી રાઈપ્રતિકમણમાં આ વંદના કરાવી લગભગ બે કલાક ચાલી. મનમાં આ આરાધના ગમી ગઈ. પછી માટુંગા માં સં. ૨૦૩૫ ના ચાતુર્માસમાં સામુદાયિક કરાવાની ભાવના થતા બોડ પર ચૌદ રાજલોક, ઉર્ધ્વલોક, અધોલોક જ્યોતિષ ચક્ર, નંદીશ્વર દ્વીપ, મેરુ પર્વત મહાવિદેહ ક્ષેત્ર વગેરેના ચિત્રો દોરાવી શાશ્વત ચૈત્યોની ભાવયાત્રા કરાવી. પછી તો રેકડીન પર પટો બનાવી આ યાત્રાને વિસ્તૃત કરી. અનેક સંધોમાં કરાવી. વળી અશાશ્વતા અન્ય ચૈત્યોની પણ યાત્રા ઉમેરી વળી આ તો સ્થાપના તીર્થંકરની આરાધના થઈ. તેમાં નામ તીર્થંકરની આરાધના ઉમેરી. દ્રવ્ય તીર્થંકર અને ભાવ તીર્થંકરની પણ આરાધના ઉમેરી ચતુર્નિષેપે ભવ્ય આરાધનાના અનુષ્ઠાન થવા માંડ્યા, આ રીતે લગભગ પ્રતિવર્ષ સંધોમાં થતી આરાધનાને પુસ્તકાકૃત કરવા વિચાર્યું અને તે મુજબ કરવા માંડ્યું.

આ પુસ્તકમાં ચારે નિષેપથી અરિહંતની આરાધના સચિત્ર બતાવી છે. નામ નિષેપની આરાધનામાં પાંચ ભરતક્ષેત્ર પાંચ ઐરાવત ક્ષેત્રમાં ત્રણ ચોવીશીના કુલ ૭૨૦ ભગવાન થયા. વળી અજિતનાથ પ્રભુના કાળે પાંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં

પ્રત્યેક વિજયમાં તીર્થંકર વિઘ્નમાન હોઈ કુલ ૧૬૦ તીર્થંકર થયા. ૨૦ વિહરમાન થઈ કુલ નવસો તીર્થંકરોના નામ થયા. આ તીર્થંકર ભગવંતોના ક્ષેત્રોનો પણ નકશો બતાવી પરમાત્માના ચિત્રો આપ્યા છે. નામો પણ નમઃપૂર્વક રજૂ કર્યા છે. જેથી નમસ્કાર પણ સારી રીતે થઈ જાય. આમ તો માત્ર નામો જ મૂકવાની ગણતરી હતી પણ આરાધકોનો ભાવોલ્લાસ વધે વળી યોગ્ય વાસક્ષેપ પૂજાદિ પણ કરી શકે માટે ભગવાનની પ્રતિકૃતિ પણ આપેલ છે. વળી પરમાત્મા જે ક્ષેત્રોમાં બિરાજમાન છે તેનો ખ્યાલ આવે તે માટે લોક, અલોક, તિચ્છાલોક, મનુષ્યલોક, જંબૂ દ્વીપ, ઘાતકીખંડ, પુષ્કરાર્ધ દ્વીપ વગેરે ભૂગોળ પ્રારંભમાં સચિત્ર સમજાવેલ છે.

નામ નિષેપોના ૯૦૦ તીર્થંકરોને ભાવથી નમસ્કાર કર્યા પછી સહસ્રકૂટના ૧૦૨૪ તીર્થંકર યાદ આવ્યા. સહસ્રકૂટમાં આ ૯૦૦ ભગવાનનો તો સમાવેશ થઈ જ જાય છે, ઉપરાંત ૨૪ ભગવાનના ૫-૫ કલ્યાણકના થઈ ૧૨૦ તીર્થંકર તથા શાશ્વત ચાર જિનેશ્વર ભગવંતો - ઋષભ, ચંદ્રાનન, વારિષેણ અને વર્ધમાન વધારે છે. આ વધારાના ૧૨૪ ભગવાનના ચિત્ર પણ આપેલ છે. આમ પ્રથમ વિભાગમાં ૧૦૨૪ તીર્થંકર ભગવંતોને ભાવથી નમસ્કાર કરાય છે. આજે જૈન સંઘમાં અનેક પુણ્યાત્માઓ (મોટા ભાગે સાધ્વીજીઓ) ૧૦૨૪ ઉપવાસ કરીને આ સહસ્રકૂટના ૧૦૨૪ તીર્થંકર ભગવંતોની આરાધના કરે છે. તે બધાની ખૂબ ખૂબ અનુમોદના કરીએ છીએ.

નામ અરિહંતની આરાધના પૂર્ણ થયા પછી બીજા વિભાગમાં સ્થાપના અરિહંતની આરાધના બતાવી છે. આમાં બે ભેદ પાડ્યા છે : ૧) પ્રારંભમાં શાશ્વત ચૈત્યોની વંદના પછી ૨) અશાશ્વત ચૈત્યોની વંદના

૨જા વિભાગમાં ૧લા ભેદમાં ચૌદ રાજલોકનું ચિત્ર બતાવી તેની સમજણ આપી છે. પછી ક્રમશઃ ૧) ઉર્ધ્વલોક (વેમાનિક), ૨) અધોલોક (ભવનપતિ તેમાં જ સાથે વ્યંતર નિકાપ) ૩) જ્યોતિષ ચક્ર, ૪) માનુષોત્તર પર્વત, ૫) રૂચક દ્વીપ, કુંડલ દ્વીપ, ૬) નંદીશ્વર દ્વીપ, ૭) જંબૂ દ્વીપ (મહાવિદેહ સિવાય), ૮) પૂર્વ-પશ્ચિમ મહાવિદેહ ક્ષેત્ર, ૯) મધ્યમહાવિદેહ, ૧૦) જંબૂ વૃક્ષ - શાલ્મલિ વૃક્ષ, ૧૧-૧૨) મેરુ પર્વત, ૧૩) ઘાતકી ખંડ, ૧૪) પુષ્કરાર્ધ દ્વીપના

ચિત્રો બતાવી તેમાં ચૈત્યો-પ્રતિમા પણ દર્શાવીને સર્વેને ભાવથી વંદના કરેલ છે. છેલ્લે સર્વ શાશ્વત ચૈત્યોનું એક સાથે ચિત્ર બતાવેલ છે.

શાશ્વત ચૈત્ય પછી અશાશ્વત તીર્થોમાં શત્રુંજય, તેની નવટુંક, ગીરનાર, આબુ, અષ્ટાપદ, સમેતશિખર વગેરેના ચિત્રો બતાવી ૧૦૮ તીર્થો તથા કેટલાક અર્વાચીન તીર્થોના ચિત્ર બતાવી વંદના કરી છે.

ત્રીજા ભાગમાં દ્રવ્ય તીર્થંકરો એટલે નિગોદ, પૃથ્વીકાયાદિમાં જ્યાં જ્યાં તીર્થંકરોના જીવો છે તેમને યાદ કરી વંદના કરી છે વળી આવતી ચોવીશીમાં થનાર તીર્થંકરોના જીવોને પણ તેમના નામ અને ચિત્રો તથા ભાવિમાં થનાર તીર્થંકરપણાના નામ અને ચિત્રો સાથે વંદન કર્યા છે. ઉપરાંતમાં ભૂતકાળમાં થયેલ તીર્થંકરો ભવિષ્યમાં થનારા તીર્થંકરો તેમજ વર્તમાનમાં પણ દેવ-મનુષ્ય-નરક ગતિમાં તીર્થંકર નામકર્મ નિકાશિત કરી રહેલ જીવોને ચિત્રમાં બતાવી વંદન કર્યા છે.

ચોથા વિભાગમાં ભાવ તીર્થંકરની ઓળખાણ આપી વર્તમાનમાં વિચરતાં ૨૦ તીર્થંકર ભગવંતોના જીવનની સંક્ષિપ્ત ઝાંખી કરાવી આ પરમાત્મા જ્યાં છે તે સ્થળોના નિર્દેશપૂર્વક પરમાત્માના ચિત્રો બતાવી વંદના કરી છે. સમવસરણ અને વિચરતા ભગવાનનું ચિત્ર તથા ૮૪ ગણધરો વગેરે પ્રભુના પરિવારનું ચિત્ર પણ આપેલ છે. તથા તેમને વંદના કરી છે.

આ રીતે ચારે નિષેપથી અરિહંત પદની આરાધનાનું આ ભવ્ય સચિત્ર પુસ્તકનું નિર્માણ થયેલ છે.

આના પદાર્થોનું સંકલન મેં કર્યું છે પરંતુ આના ચિત્રો વગેરેની ગોઠવણી માટે મારા શિષ્ય પંન્યાસ કલ્યાણબોધિ વિ. ગણિ તથા અન્ય મારા શિષ્ય પ્રશિષ્ય વગેરેએ ખૂબ પરિશ્રમ લીધો છે.

આ પુસ્તકને એમ ને એમ પાના ફેરવી ચિત્રો જોઈ લેવાના બદલે ક્રમશઃ સંપૂર્ણ આરાધના વારંવાર કરવાથી આરાધના આત્મસાત્ થશે પછી વગર પુસ્તક પણ આપ ગમે ત્યારે રાત્રિ વગેરેમાં પણ ચાર નિષેપે પરમાત્માની આરાધના કરી શકશો.

અનેક ભવ્યજીવો આ રીતે ચાર નિષેપે અરિહંત પરમાત્માની આરાધના કરી સમ્યક્ત્વ નિર્મળ કરી જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રને પ્રાપ્ત કરી મુક્તિને શીઘ્ર પામો એ જ માત્ર અભ્યર્થના.

- આ હેમચંદ્રસુદિ

શાશ્વત તીર્થોની સફર...

રાણપુર મંદિરના દિવ્ય પરિસરમાં
પગ મૂકતા જ... રોમાંચ...
વિકસ્વર થયા, આદીશ્વર દાદાને જોતા
આંખો સ્તબ્ધ થઈ ગઈ. બાંધણી કલાવૈભવ,
મેઘનાદ મંડપો-વિશાળતા વિ. નિરખી દિલ કરી ગયું. પાંચ
પાંચ સૈકાથી ધુમરાતા પવિત્ર પરમાણુઓની સ્પર્શનાથી કોક અગમ્ય-
અલૌકિક-અવર્ણનીય સ્પંદનાની અનુભૂતિ થઈ.

હૃદયમાંથી ઉદ્ગારો સરી પડ્યા, નદી-ઝરણા-હરિયાળી - ચારે તરફ
વર્તુળાકારે પથરાયેલ પર્વતો વિ. નું કેવું અનુપમ પ્રાકૃતિક સૌંદર્ય ! શું મંદિરની
બાંધણી ! રૂપ રૂપના અંબાર જેવો કેવો અનુપમ કલાવૈભવ ! સૌમ્યતાનો ધીધ
વરસાવતું કેવું દાદાનું મુખારવિંદ...નીરવ શાંતિ... દીવડાઓના ઝગમગાટ અને
ઘંટારવોના નાદ વચ્ચે થતી આરતી... અહાહા... એ ભણો... એ વાતાવરણ... એ પવિત્ર
પરમાણુઓનો પ્રભાવ... જાણે કો'ક અગોચર સૃષ્ટિમાં આવી ગયા હોઈએ એવું અચૂક લાગે...

બીજી જાણે વિચાર સ્ફુર્યો... આ લોકનું જિનાલય જો આવું બેજોડ છે. તો દેવલોકના જિનાલયો કેવા હશે ?.. આ તો માનવ
શક્તિથી સર્જિત, તે તો સર્જનાતીત... આ તો આરસ પત્થરથી સર્જિત, તે તો સોના ચાંદીથી સર્જિત... અહીં તો સંગેમરમરના
પ્રતિમા, ત્યાં તો હીરા-માણેક-રત્નોના પ્રતિમા, અહીં તો ગમે તેમ તોય બધુ પત્થરનું, લાકડાનું, ઈંટ ચુના ને માટીનું... ત્યાં તો
થાંભલા કહો કે કાંગરા કહો, છત કહો કે તળિયુ કહો દીવાલ કહો કે દરવાજા કહો... બધુ જ રત્નોનું, સોનાનું... તેય હીરા,
માણેકને મોતીયો જડીત... અહીં દીવડાના પ્રકાશનો આવો સૌમ્ય અને અદ્વિતીય ઝગમગાટ છે તો ત્યાંના રત્નોના પ્રકાશની ભવ્યતા
અને દેહીધ્મમાનતા કેવી હશે ? અહીંનો ઘંટારવ મેઘગર્જિત જેવો મધુર અને કર્ણપ્રિય છે તો ત્યાંના સેંકડો માણના મોતીઓથી જડેલા
અને પરસ્પર અઘડાતા ઝુમ્મરેના રણકારો કેવા મીઠા અને મધુરા હશે ? ઉત્કૃષ્ટ ભવ્યતા સંપન્ન છતાં અહીંના મંદિરો નાશવંત... દુષ્ટોના
આક્રમણો કે કાળકૃત થપાટોની અસર તેના અસ્તિત્વને ક્યારેક તો નામશેષ કરવાની જ, જ્યારે દેવલોકના મંદિરો તો શાશ્વત, પ્રતિમાઓ પણ
શાશ્વતી, અહીંની મનોહર કલાકૃતિ અને પરિસરની ભવ્યતા દિલને અનેરી ઠંડક... મનને પ્રસન્નતા આપતી હોય, હૃદયને ભક્તિના ભાવોથી ઝંકૃત
કરતી હોય તો દેવલોકના જિનાલયોની ભવ્યતામાં ભાવિત-પ્લાવિત થતા ભક્તિના ભાવોનો કેવો ગગનસ્પર્શી ઉછાળો સર્જતો હશે !

દેવલોકના દેવાલયોની પરિકલ્પના પણ હૃદયને જો બેહદ આનંદથી પુલકિત કરતી હોય તો સાક્ષાત્ શાશ્વત જિનાલયોની સ્પર્શના ભક્તિના કેવા રોમાંચક
પરિસ્પંદનાની અનુભૂતિ કરાવે...???

અહીંના પાલીતાણા, રાણપુર, આબુ, દેલવાડા, અવલગઢના જિનાલયો જોતા મોઢામાંથી “અદ્ભુત અદ્ભુત” એ શબ્દ સરી પડે છે તો દેવલોકના
જિનાલયો જોતા કદાચ આંખો સ્થિર જ થઈ જાય... વાચ્ય સ્તબ્ધ જ થઈ જાય.

તિર્થલોકની જેમ ઊર્ધ્વલોક અને અધોલોકના દેવલોકમાં શાશ્વત જિનમંદિરો છે. શાશ્વતી જિન પ્રતિમાઓ છે, જેનું સર્જન કોઈએ કર્યું નથી. અનાદિ છે
અને જે સદાકાળ માટે રહેવાની છે. સમ્યગ્દ્રષ્ટિ દેવાત્માઓ આ પ્રતિમાજીની ઉછળતે ભાવે સેવા-ભક્તિ-દર્શન-વંદન કરી જીવનને ધન્ય બનાવી રહ્યા છે.

ત્રણે લોકમાં ક્યાં ક્યાં અને કેટલી કેટલી શાશ્વત-અશાશ્વતી જિન પ્રતિમાજીઓ છે ? તેની સંપૂર્ણ માહિતી - ચિત્રો અને ચાર્ટો સાથે આ ગ્રંથરત્નમાં
બતાવવામાં આવી છે અર્થાત્ આ બુકનું ધ્યાનથી વાંચન કરવામાં આવે તો ત્રણે લોકના તારક તીર્થોની ભાવયાત્રા-ચૈત્યપરિપાટી ઘર બેઠા બેઠા થઈ જાય
છે. આપણે શત્રુંજય - સમેતશિખરજીની કે જુહારેલા તીર્થોની ભાવયાત્રા અવસરે કરીએ છીએ, પણ ત્રણે લોકના તીર્થોની ભાવયાત્રા ક્યારે ય કરી ખરી ?
આ બુકના ધ્યાનાત્મક પઠનથી ત્રણે લોકની એક એક પ્રતિમાજીને નમ્રપૂર્વક મહાનપૂર્વક વંદના થઈ જાય છે. એક પણ પ્રતિમા બાકાત રહેતી નથી.

‘ભાવયાત્રા’ એ અત્યંત પાવરફુલ ભક્તિ યોગ છે. તેનાથી આત્મા પ્રભુભક્તિમાં તરબોળ બની જાય છે. મન એક પરમ શુભ યોગમાં સ્થિર અને એકાગ્ર બનતા લખલૂટ કર્મનિર્જરા થાય છે. પરમાત્મા પ્રત્યેના હાર્દિક બહુમાન જનિત ભક્તિ અને સદ્ભાવથી પુણ્યાનુબંધી પુણ્ય ઉપાર્જન થાય છે.

પરમાત્માને ભાવવંદનાથી અહંભાવના ભુકેભુકા બોલાય છે. અને વંદના જનિત પુન્ય અને ગુણોના પ્રભાવે પૂજક સર્વત્ર પ્રીતિપાત્ર-આદરપાત્ર બને છે.

ભાવયાત્રા એ લય સ્વરૂપ છે, એટલે આ યાત્રાના લયમાં અંતે સાધક સ્વયં અરિહંતમય બની જાય છે. આવું પ્રયંસ સાર્મથ્ય છે ભાવયાત્રાનું..!

અરિહંત આ વિધનું શ્રેષ્ઠ તત્વ છે. તેમને ભાવ વંદના કરવી એ જીવનનું શ્રેષ્ઠ કર્તવ્ય છે. મારા પરમોપકારી ગુરુદેવશ્રી પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંત શ્રી હેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ. “અરિહંત” ના પરમ ઉપાસક છે. તેમના રોમે રોમે અરિહંતનો વાસ છે. શાસે શાસે અરિહંતનું ધ્યાન છે. અને વચને વચને અરિહંતનો નાદ છે.

આ બુક, તેમના જીવનની સાધનાનો ‘નિસ્યંદ’ કહી શકાય, તેમના હૃદયની ભાવનાનો “શબ્દદેહે સાક્ષાત્કાર” કહી શકાય, તેમના વર્ષોના અનુભવનું ‘અમૃતકળ’ કહી શકાય, તેમના દ્વારા આલેખિત આ આખી બુક તેઓને અક્ષરશઃ કંઠસ્થ છે. હૃદયસ્થ છે. અર્થાત્ ત્રણે લોકની તમામ પ્રતિમાજીઓના સ્થાન સંખ્યા તેઓના હૃદયમાં સ્વનામવત્ અંકિત છે. યાત્રીવાર રાત્રે બાર-એક વાગે ઊઠી “શાશ્વતા તીર્થોની ભાવયાત્રા” એ ઉપડી જતા તેઓને નિહાળ્યા છે. અસ્ખલિત પાણે બોલી બોલીને એક એક પ્રતિમાજીને યાદ કરતા જાય. પ્રભુજીને આંખ સામે જાણે પ્રત્યક્ષ લાવતા જાય અને વાંદતા જાય... રાત્રિની નીરવ શાંતિમાં લગાતાર ૨૫ થી ૩ કલાક ચાલતી આ ભાવયાત્રામાં ઓળઘોળ બનવાની મસ્તી અને આનંદ કેવો અલૌકિક હશે એ તો માણનારા જ અનુભવી શકે.

નામ, સ્થાપના, દ્રવ્ય અને ભાવ આ ચાર નિષેપે “અરિહંતની ઉપાસના” આઠી સવિસ્તાર રજૂ કરાઈ છે. નામ નિષેપમાં પાંચે ભરતક્ષેત્ર, પાંચે ઐરવતક્ષેત્ર, પાંચે મહાવિદેહક્ષેત્રના ઉપલબ્ધ રૂપભ-અજિત વિ. વર્તમાન, અતીત, અનાગત ચોવીશી, બત્રીશી વગેરેના નામો દ્વારા પરમાત્માને વંદના, સ્થાપના નિષેપમાં ત્રણે લોકના શાશ્વત-અશાશ્વત પ્રતિમાજીને વંદના.. દ્રવ્ય નિષેપમાં ભૂતકાળમાં થએલા અને ભવિષ્યમાં થનારા શ્રેણિક વિ. ના જીવરૂપ પદ્મનાભાદિ વર્તમાનકાળે વિચરતા સીમંધરસ્વામી આદિ વીશ આવી છે. આ સિવાય પણ શત્રુંજય, ગિરનારાદિ તીર્થપતિઓ, ૧૦૮ અન્ય તીર્થો, ૧૦૮ કરવામાં આવ્યા છે. એટલે જ ભક્તિયોગ અને પુસ્તક બેનમૂન નજરાણા સમાન છે.

સચોટ, સવિસ્તાર અને સચિત્ર વિગતો સભર આ વિષયનું આ સૌ પ્રથમ પ્રકાશન છે.

ધ્યાનમાં રહે... કે એક વાર વાંચીને શો કેસમાં મુકવા જેવું આ પુસ્તક નથી. રોજ... તે ન બને તો વારંવાર વાંચવા જેવું છે. જેઓ ઘરડા-માંદા, અશક્ત અને પથારીવશ છે તેમણે તો પુનઃ પુનઃ આ પુસ્તકનું પારાયાણ કરવું જ રહ્યું. કારણ... પાને પાને... પંકિત, પંકિતએ પરમાત્માને વંદના કરાઈ છે. શાસ્ત્રમાં કહ્યું છે કે આ વંદનાનો ભાવ જ પ્રકૃષ્ટ પુન્ય સર્જન કરે છે. મનને અશુભમાં જતું રોકી શુભમાં પ્રવૃત્ત રાખે છે.

રોગાદિની ખીડામાં સ્વસ્થતા-મસતતા આપે છે. અને અંત સમયે અપૂર્વ સમાધિ આપે છે.

કિંમતી આર્ટ પેપર, આકર્ષક ફોર કલર ડિઝાઈનીંગ અને સુંદર પ્રિન્ટીંગ સાથે એક નવલું નજરાણું પ્રકાશિત થઈ રહ્યું છે. તે આનંદનો વિષય છે જ પણ... મારે મન તો... પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની વર્ષોની ભાવના અને મહેનત આજે સાકાર થઈ રહી છે. તે તેના કરતાં પણ અતિ આનંદનો વિષય છે.

મુનિ રત્નબોધિ વિજય, મુનિ કૃપારત્ન વિજય, મુનિ સૌમ્યરત્ન વિજય, મુનિ નયપ્રેમ વિજય, મુનિ તીર્થપ્રેમ વિજયજીએ આ કાર્યમાં પોતાની સુઝ-બુઝને સારી કામે લગાડી છે. પ્રારંભિક તબક્કે રાજુલ આર્ટ (મુંબઈ) વાળા રાજુભાઈ તથા એમ. બાબુલાલ પ્રિન્ટરીવાળા ધવલભાઈનો પણ અનુમોદનીય પ્રયત્ન રહ્યો. બાહ્ય રુપ-રંગથી પણ આ ગ્રંથનું આંતર સૌંદર્ય ઘણું ખીલી ઉઠ્યું છે.

અંતે એટલી જ ભાવના વ્યક્ત કરીશ કે આ પુસ્તકના શબ્દે શબ્દની રટણથી અનેક પુન્યાત્માઓ ત્રણ લોકના તારક તીર્થોની વારંવાર ભાવયાત્રાઓ કરી અરિહંતના અનન્ય ઉપાસક બનવા દ્વારા અંતે અરિહંતમય બને.

એજ...

પ.પૂ. આચાર્ય વિજય હેમચંદ્રસૂરિશિશુ
પંચાસ કરવાણબોધિ વિજય

સ્વ. પૂ. પિતાશ્રી શ્રાદ્ધવર્ચ અંબાલાલ રતનચંદ સંઘવી તથા સ્વ. પૂ. માતૃશ્રી શ્રાદ્ધવર્ચા મૂળીબેનનો સંક્ષિપ્ત પરિચય

પૂજ્ય પિતાશ્રીનો જન્મ સ્થંભનતીર્થની પુણ્યભૂમિ પર માણેકચોકમાં ચુનીબાની કુલિએ થયો. અંબાલાલની ભૂમિ અનેક ચૈત્યો ઉપાશ્રયોથી મંદિત છે. માત્ર માણેકચોકમાં જ તે વખતે આઠ દહોરાસરો હતા. પૂ. કલિકાલ સર્વસતી દીક્ષા પણ સ્થંભનતીર્થમાં થયેલ. પૂજ્ય હીરચુરિજી મ., પૂ. સેનસુરિજી વગેરેના વિચરણ પણ આ પાવનભૂમિમાં થયેલા છે. તથા તેઓના હસ્તે અનેક મંદિરોની પ્રતિષ્ઠા પણ થઈ છે. સ્થંભનતીર્થનો સૈકડો વર્ષ પ્રાચીન ગૌરવવંતો ઇતિહાસ છે. આવી પુણ્ય ભૂમિમાં જન્મ પામેલ પૂ. પિતાશ્રીએ નાની ઉંમરમાં પિતા રતનચંદનું છત્ર ગ્રામ્યું. પ્રથમ લગ્ન કેસરબેન સાથે થયેલ. તેમનાથી એક દીકરી ચંપાબેનનો જન્મ થયેલ. કેસરબેન થોડા જ વર્ષોમાં સ્વર્ગવાસને પામ્યા.

અંબાલાલના ઝવેરી દલપતભાઈ ખુશાલચંદના પુત્રી મૂળીબેન સાથે તેઓનું દ્વિતીય લગ્ન થયું. આર્થિક સંયોગોના કારણે મુંબઈ જવાનું થયું. ત્યાં પણ કષ્ટ વેઠ્યા. મોતીના દાગીના પરોવવાનું કામ શિખ્યા. તે કરવા લાગ્યા. સ્વાસ્થ્યની અનુકૂળતા ઓછી રહેવાથી ઘણી વાર વતનમાં આવીને રહેતા. આમ અવરજવર રહેતી. મૂળીબેને પાંચ પુત્રો તથા ત્રણ પુત્રીઓને જન્મ આપ્યો. એક પુત્રી કુસુમ નાની ઉંમરમાં જ સ્વર્ગવાસને પામી. પાંચ પુત્રો અનુક્રમે તારાચંદ, બંસીલાલ, હીરાલાલ, પરણેન્દ, પુંડરિક. બે પુત્રીઓ જ્યા તથા વિજયા.

પૂજ્ય પિતાશ્રી શારિરિક અસ્વસ્થતાના કારણે તપ-ત્યાગ-ક્રિયાઓ વગેરે ઓછું કરી શકતા, પરંતુ તેમની ધર્મશ્રદ્ધા અઘણ હતી. દેવ-ગુરુ પ્રત્યે અત્યંત ખદુમાન રહેતું. પરમાત્માની પૂજા કરી ન છોડતા. પરમાત્માની પૂજા ભાવવિભોર થઈને કલાકો સુધી કરતા. શત્રુંજય આદિ યાત્રાઓ પણ ખુબ ઉલ્લાસપૂર્વક કુટુંબ સાથે કરતા. ગુરુઓને સુપાત્રદાનની તેમની ભાવના ખુબ જ રહેતી.

એકવાર મુનિભગવંતને દૂધપાક વહોરાવતા તેમને ભાવ થઈ ગયો કે મારે પણ દૂધપાક પાતરામાં જ વાપરવો અર્થાત્ દીક્ષા ન લેવાય ત્યાં સુધી દૂધપાક અંધ કયો શાંતિસ્નાત્ર ન કરાવું ત્યાં સુધી શીખેડ ત્યાગ કર્યો. તેઓને જિનવાણી શ્રવણ કરવાનો પણ અત્યંત રસ હતો. અનેક આચાર્ય ભગવંતો તથા મુનિઓના વ્યાખ્યાન શ્રવણ કરતા. માંડગી દરમ્યાન પૂ.આ. પ્રેમસુરિ મ.સા. આદિ અનેક મુનિભગવંતોને ઘેર બોલાવી માંગલિક શ્રવણ, ગુરુપૂજનાદિ કરતા.

ધંધામાં મોતીના દાગીના પરોવતા આગળ વધતા મોતીનો વ્યાપાર પણ શરૂ કર્યો. બે મોટા પુત્રો તારાચંદ તથા બંસીલાલને પોતાની હાજરીમાં જ ધંધામાં જોડી પોતે અસ્વસ્થ સ્વાસ્થ્યના કારણે ઘણું અંબાલ રહેવા લાગ્યા.

પૂર્વના સંસ્કારો અને જિનવાણી શ્રવણના કારણે તેમને ચારિત્રધર્મ પર પણ અઘણ રાગ હતો. તેમની ઈચ્છા કુટુંબમાંથી કોઈ પણ ચારિત્ર લે તેવી હતી. તેમના જીવનમાં આ ઈચ્છા પૂર્ણ ન થઈ પરંતુ તેમના સ્વર્ગવાસ પછી તેમના ત્રીજા નંમરના પુત્ર હીરાલાલે તથા પુત્રી વિજયાએ પુત્રવધૂ સરસ્વતીબેને (હીરાલાલ જોડે સગપણ થયેલ) અને પોત્રી દિવ્યાબેને ચારિત્ર લીધું. આજે આ ચારે આત્માઓ ભવ્ય રીતે ચારિત્રની આરાધના કરી રહ્યા છે. એટલું જ નહિં વિશાળ પરિવારને પણ ધારણ કરી રહ્યા છે. દેવલોકમાં રહેલા તેઓ પણ આ જોઈને અત્યંત આનંદ અનુભવી રહ્યા હશે.

પૂ.માતૃશ્રીને અનેકવિધ તપસ્યાદિ આરાધનામાં પૂ. પિતાશ્રી કદિપણ અંતરાય ન કરતા. એકવાર માતૃશ્રીને નવપદની ઓળી ચાલતી. પિતાજીની માંડગી ગંભીર બની અનેક સગા સંબંધીઓએ ઓળી છોડી પારણું કરી લેવા જણાવ્યું પણ પૂજ્ય પિતાશ્રીએ આજુ રાખવા દિમ્મત આપી. પૂજ્ય માતૃશ્રી પણ પિતાશ્રીની સંપૂર્ણ સેવા કરતા વચ્ચે વચ્ચે વિધિ-ક્રિયા વગેરે કરી લેતા. પોતાના સંતાનોને પિતાજી અને માતૃશ્રીએ ખુબજ સંસ્કારિત કર્યા છે જેના કારણે આજે અમે સહુ પરિવાર વર્તમાન વિષમકાળમાં પણ ધર્મશ્રદ્ધા ધારણ કરવા સાથે પશ્ચાત્ક્રય ધર્મ આચરણ કરી રહ્યા છીએ. પૂજ્ય પિતાશ્રી નવકારમેંજનું શ્રવણ કરતાં અત્યંત સમાધિ પૂર્વક સં.૧૯૯૯ના શ્રાવણ વ.૧૧ સ્વર્ગવાસને પામ્યા.

આજ સુધીમાં અમદાવાદી જે કંઈ સુક્રતો થયા છે તેમાં પૂજ્ય ગુરુદેવોની પ્રેરણા સાથે પૂજ્ય પિતાશ્રી અને માતૃશ્રીના ઉપકારોનું ખજ છે.

પૂજ્ય માતૃશ્રીનો જન્મ અંબાલાલના ઝવેરી દલપતભાઈ ખુશાલચંદના પત્ની રતનબેનની કુલિએ સં. ૧૯૫૬ના

સંઘવી પરિવારનું અંબાલાલ રતનચંદ સંઘવી

કા.સુ.૫ (જ્ઞાનપંચમીના) થયો. બાળપણમાં જ ખુબ ધર્મસંસ્કારોથી વાસિત તેમનું લગ્ન અંબાલાલભાઈ સાથે થયું. માતૃશ્રીના જીવનમાં બે મુખ્ય ગુણ હતા. ૧) સહનશીલતા ૨) સેવા.

પૂજ્ય પિતાશ્રીનો થોડો ઉચ્ચ સ્વભાવ હતો તથા લાંબી બિમારીના કારણે પણ ક્યારેક તેમનામાં ઉચ્ચતા આવી જતી, પણ માતૃશ્રી સદા સમતા અને સહનશીલતા પૂર્વક પતિને અનુકૂળ બની જતા. પોતાના સંતાનો પ્રત્યે તેમને અત્યંત વાતસલ્યભાવ અને પ્રેમ હતો.

પુત્ર હીરાલાલની દીક્ષા માટે તેઓ તુરંત સંમત ન થયા પણ પુત્રની અત્યંત મક્કમતાના કારણે અનુમતિ આપી. પુત્રી વિજયાના પણ દીક્ષાના ભાવ થતા મોહથી પરણાવી દીધી પરંતુ લગ્ન પછી પણ સંપૂર્ણ જાજ્જવર્યનું પાલન વગેરે મક્કમતા આગળ તેઓ ઝૂકી પડ્યા અને સ-માન્યેસવ દીક્ષા આપી. પાછળથી પૂ. ગુરુદેવશ્રી બાનુવિજયજી મ.ના વ્યાખ્યાન શ્રવણથી તેઓને આ બંનેને અંતરાય કરવા બદલ ખુબ પશ્ચાત્તાપ થયો. તેઓએ એનું પ્રાયશ્ચિત્ત કર્યું અને હવેથી કોઈને પણ દીક્ષામાં અંતરાય ન કરવાનો નિયમ લીધો. પુત્રીની સાથે જ પુત્રવધૂની દીક્ષા થતા તેઓ અત્યંત આનંદિત થયા. આ દીક્ષાઓ પછી તેમનું જીવન પરિવર્તન થયું. સતત પ્રભુભક્તિ, સામાયિકો, ગુરુભક્તિ, વૈધાવચ્ચ તપ, ત્યાગ, વૈરાગ્યમય જીવન બનાવી દીધું છેલ્લે પૌત્રી દિવ્યાની દીક્ષા પણ અત્યંત ઉલ્લાસથી ઉજમણું મહોત્સવ વગેરે કરવા પૂર્વક કરી.

પુત્રોને વ્યાપાર માટે તેમને મથળા દાગીના વગેરે આપી દીધા. તેમના પુણ્યોદયે આર્થિક સ્થિતિ અનુકૂળ થતા અનેક સુક્રતો તેમના હાથે થયા. પોતાના પતિની સ્મૃતિ નિમિત્તે "સંઘવી અંબાલાલ રતનચંદ જૈન ધાર્મિક ટ્રસ્ટ"ની સ્થાપના કરાવી તેના અન્વયે અનેક સુક્રતોની પરંપરા ચાલી. જે સંભેદમાં નીચે મુજબ છે.

૧) અંબાલાલમાં ૫.૫૫. ગુરુદેવ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્વિજય ભુવનભાનુસુરીશ્વરજી મ. આદિ ૮૦ મુનિઓ તથા શતાધિક સાધ્વીજી ભગવંતોની નિશામાં લગભગ અડીસો પ્રતિમાજીઓની એજનશલાકા મહોત્સવ કર્યો.

૨) નડિયાદમાં સ્વદ્રવ્યથી સુપાર્શ્વનાથ પ્રભુના શિખરભંધિ ચૈત્યનું નિર્માણ.

૩) અંબાલ દેવાણનગર મહાવીરપ્રભુના ચૈત્યના બોંધરામા શ્રી મીમંધરસ્વામી પ્રભુ તથા અતીત-અનાગત ચોવીશીના ૪૮ માંથી ૪૭ ભગવાન ભરતી પ્રવેશ કરાવ્યો.

૪) હસ્તગિરિમાં દીક્ષા કલ્યાણકના ચૈત્યનું નિર્માણ કરાવ્યું.

૫) હસ્તગિરિમાં સમવસરણ મંદિર ચૈત્યમુખજીમાં મુળનાયક પ્રભુ ભરાવવાનો તથા પ્રતિષ્ઠાનો લાભ રજનીભાઈ દેવડી સાથે બાગમાં લીધો.

૬) મુંબઈ-બાણગંગા વિમલ સોસાયટીમાં શ્રી વિમલનાથ પ્રભુના ગુહચૈત્યનું નિર્માણ કરાવ્યું તેમાં વિમલનાથ પ્રભુ વગેરે બિંબોની ચલ્પ્રતિષ્ઠા કરી તથા જોડે ઉપાશ્રય કોઈકના બાગમાં કર્યો.

૭) વિરમગામમાં શ્રી સંભવનાથ પ્રભુનું સામરણવાનું ચૈત્ય કરાવ્યું, તથા સાધર્મિકો માટે ધર્મશાળાનું નિર્માણ કરાવ્યું.

૮) રાજસ્થાન ભરતપુર જીલ્લામાં ખડોદાકાંત ખાતે વિમલનાથ પ્રભુનું ચૈત્ય કરાવ્યું.

૯) શંભેશ્વર તીર્થમાં મૂળનાથક પાર્શ્વનાથ પ્રભુને સ્તનજડિત મુષ્ટ ચડાવ્યો.

૧૦) વરસો સુધી ખંભાતમાં વિચરતાં સર્વે સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોની વૈયાવચ્ચ (ઓષધ) નો લાભ લીધો.

૧૧) અનેક સાધર્મિકોની ગુપ્ત રીતે ભક્તિ કરી.

૧૨) ગીરનાર તીર્થ સહસ્રાવનમાં સમવસરણ મંદિરમાં નેમિનાથ પ્રભુ ભરાવવાનો લાભ લીધો.

૧૩) અમદાવાદ દિપકુંજ સોસાયટીમાં સ્વદવ્યથી ઉપાશ્રય કરાવ્યો.

૧૪) પુરુષાક ગુરુદેવશ્રી આ. ભુવનભાનુ સુરીશ્વરજી મ.સા.ના વર્ષમાન તપ ૧૦૮મી ઓળીના પારણ પ્રસંગની ભવ્ય ઉજવણી મુંબઈમાં ધર્મ, આ નિમિત્તે ૬૦૦ વર્ષમાનતપના પાયા નંખાયા હજાર જેટલી નવી ઓળીઓ ધર્મ, વિશાળ મહોત્સવનું આયોજન થયું. આ બધો લાભ પાંચ ગુરુભક્તો તરફથી લેવાયો તેમાં સૌ પ્રથમ પોતાના પતિનું નામ લખાવ્યું.

૧૫) પૂ.આ. હેમચંદ્રસુરિ મ.ની નિશ્ચામાં પ્રતિવર્ષ શ્રી સીમંધરસ્વામીના વિશાળ સંખ્યામાં અહમ તપ થતાં તેમાં ઘણા વર્ષોસુધી અત્તરવારણનો લાભ લીધો. પ્રારંભમાં કોઈકના ભાગમાં લાભ લેવાતો હતો અને પાછળથી પોતે એકલા લીધો લગભગ દસહજારથી વધુ અહમ તપના અત્તરવારણનો લાભ લીધો.

૧૬) પૂ. હેમચંદ્રસુરિ મ.સા., પૂ. સાધ્વીજીશ્રી વસંતપ્રભાશ્રીજી મ., પૂ. સા. શ્રી સ્વયંભાશ્રીજી, પૂ. સા. શ્રી દિવ્યપ્રશાશ્રીજી વગેરેનું સપરિવાર ખંભાતમાં ૨૦૩૭-૨૦૩૮ માં બે ચાતુર્માસ કરાવ્યા અને તે દરમિયાન બંને ચોમાસામાં સાધર્મિક ભક્તિનો લાભ લીધો વળી સ્વયં રોજ પૂ. સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોને વિનંતિ કરી લઈ આવતાં અને ઉલ્લાસથી ગોચરી પાણી વગેરે ઢાકોરાવાનો લાભ લેતાં.

૧૭) ખંભાતમાં પુત્ર મુનિની ગણિપદ તથા બાયાખલામાં આચાર્ય પદ પ્રસંગે વિશિષ્ટ લાભ લીધો.

૧૮) મલાડ હીરસુરિ ઉપાશ્રયમાં પૂ. ગુરુદેવ આ. ભુવનભાનુસુરીશ્વરજી મ.સા. તથા જયચોપસુરિ મ.સા. ની નિશ્ચામાં ધયેલ સામુદાયિક પ્રભુની અંજન-પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવમાં શ્રી સીમંધર સ્વામી, શ્રી ચંદ્રપ્રભ સ્વામી, શ્રી વાસુપુજ્ય સ્વામી, શ્રી અનંતનાથ પ્રભુ, શ્રી વિમલનાથ, સંભવનાથ, સુમતિનાથ વગેરે અનેક પ્રતિમાજી ભરાવ્યા અનેક ગામોમાં પધરાવ્યા.

૧૯) અમદાવાદ દિવ્યદર્શનભુવનમાં હોલનો લાભ લીધો.

૨૦) ખંભાતના સર્વચૈત્યોમાં દેરાસર સાધારણની યોજનામાં લાભ લીધો.

૨૧) ખંભાત મુકામે શ્રી શ્રેયાંસનાથ જૈન દહેરાસરજીમાં શ્રી શાન્તીનાથ, શ્રી પાર્શ્વનાથ તથા શ્રી આદિશ્વર પરમાત્માની પ્રતિષ્ઠા.

૨૨) ખંભાત મુકામે ચોકસીની પોળમાં શ્રી ગૌતમસ્વામીજી દહેરાસરજીનો જીર્ણોદ્ધાર.

૨૩) ખંભાત દંતારવાડામાં એક પ્રભુજીની મૂર્તિ ભરાવવાનો લાભ લીધો.

૨૪) અમદાવાદ મણીનગરમાં એક પ્રભુજીની મૂર્તિ ભરાવવાનો લાભ લીધો.

૨૫) મુંબઈ બાયાખલા મધ્યે ચોવીસ જનાલપજી માં બીજા શ્રી અજીતનાથજી ભગવાનની મૂર્તિ ભરાવી-પ્રતિષ્ઠા કરી આખી દેરીનો લાભ પણ સાથે લીધો.

૨૬) મુંબઈ પટેલ મધ્યે વિકાસ એપાર્ટમેન્ટમાં જૈન દહેરાસરજીમાં ખનનવિધિમાં ૧ શિલા નો લાભ.

૨૭) મુંબઈ પટેલ મધ્યે વિકાસ એપાર્ટમેન્ટમાં જૈન દહેરાસરજીમાં શ્રી શાન્તિનાથજી બ.ની પ્રતિષ્ઠાનો લાભ.

૨૮) મધ્ય પ્રદેશમાં શ્રી નવસ્તસાગર સુરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ નાં ઉપદેશથી એક ઉપાશ્રયનો જીર્ણોદ્ધાર નો લાભ.

૨૯) ખંભાત શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથજી દહેરાસરજી માં પૂજ્ય ઠાકીમાં ચુનીબાએ ચાંદીની નાની પ્રતીમાજી ભરાવી તથા દહેરાસરજી માં પધરાવ્યાં.

૩૦) શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથજી દહેરાસરજી માં જમીનમાંથી નીકળેલા સંપત્તિ રાજાના ભરાવેલા શ્રી આદિશ્વર ભગવાનની પ્રતિષ્ઠાનો લાભ લીધો.

ઉપરાંત વિવિધ ચૈત્યો ઉપાશ્રયોમાં ઠાનો, સંધપૂજનો, પ્રભાવનાઓ, વૈયાવચ્ચ, જ્ઞાનભક્તિ, સાધર્મિકભક્તિ વગેરે સાતશ્લોકોમાં, અનુકંપા, જીવદયા વગેરેમાં ઠાન વગેરેના અનેક સુકૃતોથી તેઓશ્રીએ જીવન મધમધાપમાન બનાવી દીધું.

માતુશ્રીના સ્વર્ગવાસ પછી પણ અમારા કુટુંબમાં યથારાક્તિ સુકૃતો ચાલુ રહ્યા છે. તેની આછી ઝલક.

૧) ખંભાતમાં અહારથી પધારતાં યાત્રિકો માટે ભવ્ય ધર્મશાળા તથા ભોજનશાળાનું નિર્માણ કરાવ્યું.

૨) દિપકુંજ સોસાયટીના ઉપાશ્રય તરીકે રાખેલ બંગલો તોડી ત્યાં શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથ (સ્કટિકના) વગેરે પ્રતિમાજી યુક્ત ભવ્યચૈત્ય તથા "હેમપ્રભાદિવ્ય આરાધના ભવન"નું નિર્માણ કર્યું.

૩) મુંબઈ શાંતિનાથ ચૈત્યમાં મૂળનાથક શાંતિનાથ પ્રભુની પ્રતિષ્ઠા તથા શ્રી સીમંધરસ્વામી, ગૌતમસ્વામી, પુંડરિકસ્વામીની પ્રતિષ્ઠા કરી.

૪) મુંબઈ ચંદનબાળામાં (વાલકેશ્વર) અરનાથ પ્રભુની પ્રતિષ્ઠા કરી, વાસણા (અમદાવાદ) અષ્ટાષ્ટક મંદિરમાં સુપાર્શ્વનાથ, અનંતનાથ પ્રભુ ભરાવવાનો તથા પ્રતિષ્ઠાનો લાભ લીધો. માયેરાન ગૃહચૈત્યમાં મૂળનાથક શ્રી સુમતિનાથ પ્રભુ પોતાના ભરાવેલા પ્રતિષ્ઠિત કર્યા, બાપુનગર અમદાવાદમાં શ્રી સદસકલ્યા પાર્શ્વનાથ મૂળનાથક ભરાવ્યા.

૫) શ્રી સિદ્ધિવિરિ ઉપર દેરીમાં શ્રી નમિ-વિનમિના પગલા ભરાવી પ્રતિષ્ઠિત કર્યા.

૬) મુંબઈ વાલકેશ્વરમાં ઉપધાનતપ કોઈ એક અન્ય વ્યક્તિ સાથે ભાગમાં કરાવ્યા તે દરમિયાન ભારતભરના ૧૦૮ દીક્ષાર્થીઓનો સન્માન સમારોહમાં અનેક મુમુક્ષુઓના બહુમાનનો લાભ લીધો.

૭) ડૉંબિવલિમાં તથા ઘાટકોપર (સાંઘાણી એસ્ટેટ) માં સંપૂર્ણ લાભ લઈ ઉપધાન કરાવ્યા... વડોદરા-પાલીમાં ઉપધાનતપમાં વિશિષ્ટ લાભ લીધા.

૮) વડોદરાથી સ્તંભન પાર્શ્વનાથતીર્થ છ'રી પાસિત સંધમાં વિશિષ્ટ લાભ લીધો.

૯) નડિયાદમાં દહેરાસરની પાછળ 'પ્રેમ-ભુવનભાનુ આરાધના ભવન'નું નિર્માણ સ્વદવ્યથી કરાવ્યું.

૧૦) મોડાસર તીર્થમાં સ્વદવ્યથી ઉપાશ્રયનું નિર્માણ કરાવ્યું.

૧૧) ખંભાત - પાલિતાણા વિહાર રૂટમાં ગચિઆણા ગામે પૂજ્યોની ભક્તિના વર્ષોથી સર્ગજ લાભ ચાલુ છે.

૧૨) પાલાં મુકામે ૧૦૮થી અધિક દીક્ષાર્થીઓનો વરસીદાનનો વરષોડો તથા સન્માનના કાર્યમાં મુખ્ય લાભ લીધો.

૧૩) સિદ્ધિવિરિ મુકામે મુશ્કાવિકા રતનબેન વેલજીભાઈ ગાલા ની ભાગીદારીમાં પૂ. હેમચંદ્રસુરિ મ. આદિ ઠા. ૧૪, પૂ. સાધ્વીજીશ્રી વસંતપ્રભાશ્રીજીના ઠા.૨૩ અને પૂ. સાધ્વીજીશ્રી સ્વયંભાશ્રીજી ઠા.૨૩નું લગભગ ૩૦૦ આરાધકો સાથે ચાતુર્માસ ભૂખ ઉમેગથી કરાવ્યું. ચાતુર્માસના અને ઉપધાન પણ કરાવ્યા.

૧૪) પાલીતાણામાં ગિરિરાજ કાઠાની ટુંકમાં અહાર અભિષેકનો લાભ લીધો.

૧૫) ખંભાતમાં સુપ્રસિદ્ધ મેડે મહોત્સવ કરાવ્યો. મહોત્સવ દરમિયાન અનેક પૂજનો. શાંતિસ્નાન સાથે ખંભાતના સર્વ ચૈત્યોમાં એક જ સાથે એક જ દિવસે અહાર અભિષેક કરાવ્યાં. છેલ્લા દિવસે ભવ્ય રથયાત્રા સાથે સમસ્ત ખંભાત અહારે હોમને (લગભગ ૬૦ હજાર

માણસોને) ભોજન કરાવ્યું. આ પ્રસંગ ભારતભરમાં ઐતિહાસિક ઘટિ ગયો.

૧૬) વિરમગામ ધર્મશાળામાં ઉપરના બાગે 'પં. પદ્મવિજયજી ગણિવર્ષ' જ્ઞાનમંદિર નું નિર્માણ કર્યું.

૧૭) જામનેર (મહારાષ્ટ્ર) ઉપાશ્રયમાં બ્યાબ્યાન હોલનો લાભ લીધો.

૧૮) વિકોલી (મુંબઈ) ઉપાશ્રયમાં પણ જ્ઞાન મંદિરનો લાભ લીધો.

૧૯) અમદાવાદમાં પૂ. પ્રવર્તિની શ્રી વસંત-પ્રભાશ્રીજી ના ઉપદેશથી નિર્માણ થયેલ આધ્યાત્મિક ભવનમાં વિશિષ્ટ લાભો લીધા.

૨૦) ઉજ્જૈન ગામમાં મૂળનાથક શ્રી આદિનાથ તથા શ્રી વાસુપુજ્ય સ્વામી ભરાવવાનો તથા નજીકમાં હાસમપુરામાં શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથપ્રભુ ભરાવવાનો લાભ લીધો. બાલુસાગ્રા ગામે મૂળનાથક શ્રી પાર્શ્વપ્રભુ ભરાવ્યા.

૨૧) અંધેરી (પૂર્વ)માં બંને આરાધના ભુવનમાં લાભ લીધો.

૨૨) અનેક શિબિરોનું આયોજન કરાવ્યું.

૨૩) જીરાવલા તીર્થ (રાજ.) જીર્ણોદ્ધારમાં એક દેરીનો લાભ અન્ય કોઈની સાથે ભાગમાં લીધો.

૨૪) ખંભાત મુકામે તીર્થધામ શ્રી સ્થંભન પાર્શ્વનાથજી દહેરાસરમાં શ્રી ગૌતમ સ્વામીની મૂર્તિ ભરાવી + મહોત્સવ સાથે પ્રતિષ્ઠા.

૨૫) પેટલાદ મુકામે ઉપાશ્રય નું નિર્માણ.

૨૬) રાણીપ (અમદાવાદ) મધ્યે દહેરાસરજી તથા ઉપાશ્રયનું નિર્માણ કરાવ્યું.

૨૭) મુંબઈ બોરીવલી કાર્ટરરોડ નં.૧ માં દહેરાસરજીમાં કાવમી ધજા દંડનો લાભ લીધો.

૨૮) રતલામ મહાવીરસ્વામી જિનાલય માં એક ભગવાન ભરાવ્યા.

૨૯) જ્યેષ્ઠ પુત્ર શ્રી તારાચંદભાઈએ ભાવપૂર્વક ૫ કરોડ ૫૦ લાખ નવકાર મંત્રનો જાપ કર્યો છે. હજુ જાપ ચાલુ છે.

આ સિવાય બીજા પણ નાના મોટા અનેકવિધ સુકૃતો કરવાનું સદ્ભાગ્ય પ્રાપ્ત થયું છે તથા જીવન ઘોડુ થયું પણ જિનધર્મના આચારમય રહ્યું છે. તે પૂજ્ય ગુરુદેવો તથા પૂજ્ય પિતાશ્રી અને માતુશ્રીનો ઉપકાર છે. આ ઉપકારનો બદલો ક્યારેય પણ વાળી શકાય તેમ નથી.

પૂ. માતુશ્રીને સ્વકીય આરાધનામાં નિત્ય નવકારશી, ચૌચિદાર, સચિત્તયાગ, પ્રભુપૂજા, અનેક સામાધિકો, ઉભય દેક પ્રતિક્રમણ વગેરે તેમની દૈનિક ચર્ચા રહેતી. જીવનમાં નવપદની ઓળી, વર્ષમાન તપનો પાપો, ગ્રહ ઉપધાન તપ, સીમંધર સ્વામીના અનેકવાર અટકમતપો અને ૭૯ વર્ષની ઉંમરે અટકાઈ તપ કર્યો. વળી કપાયોને તો તેઓએ જીવનમાંથી જાણેએ સંપૂર્ણ દેરાવટો આપી દીધો હતો. ક્યારેય તેઓના મુખ પર કપાયની માત્રા અને જોઈ નથી ઉપરાંત દેવ-ગુરુ-સંધ સાધર્મિક પ્રત્યે અત્યંત આદરભાવ, પાપનો અત્યંત ભય, જીવો પ્રત્યે મૈત્રીભાવ, ગુણીજનો પ્રત્યેનો પ્રમોદભાવ, જીવો પ્રત્યેનો કષ્ટભાવ, માંયસ્થભાવ વગેરે અનેક ઉત્તમગુણો અને ભાવોથી તેઓનું જીવન મધમધાપમાન બન્યું હતું...

જીવનમાં છેલ્લા બે-ત્રણ વર્ષ તેમને લકવાની બિમારી રહી આમ છતાં પણ તેમની આંતર જાગૃતિ રહેતી જે નવકારાદિના શ્રવણ તથા ગુરુદેવોના દર્શનમાં જણાતી. પૂ. હેમચંદ્રસુરિ મહારાજ મુંબઈ અનેક ચાતુર્માસ કરીને તેમને સન્માધિ આપતા. અનેક પૂજ્ય ગુરુવર્ષો પણ અવારનવાર પધારી વાસશેષ દ્વારા આશીર્વાદ આપતા તથા માંગલિક શ્રવણ તથા સન્માધિ અને પ્રેરણા આપતા...

આવા ઉત્તમ પરમોપકારી માતુશ્રી પણ સં. ૨૦૪૫ ના આસો સુદ-૫ ના પુણ્ય દિવસે પૂજ્ય ગુરુદેવના મુખે માંગલિક શ્રવણ કરી સર્વ કુટુંબીજનોના મુખથી નવકારનું શ્રવણ કરતા સન્માધિપૂર્વક કાળધર્મ પામ્યા...

પૂજ્ય પિતાશ્રી તથા માતુશ્રીના ચરણોમાં ભાવપૂર્ણ વંદન...

લી. પરિવારજનો...

શ્રાદ્ધવર્ય અંબાલાલ રતનચંદ સંઘવીનો પરિવાર

શ્રાદ્ધવર્ય અંબાલાલ રતનચંદ સંઘવી
ચુનીબા રતનચંદ સંઘવી (માતા)
કેસરબેન અંબાલાલ (પત્ની)
મૂળીબેન અંબાલાલ (પત્ની)

પૌત્રો :

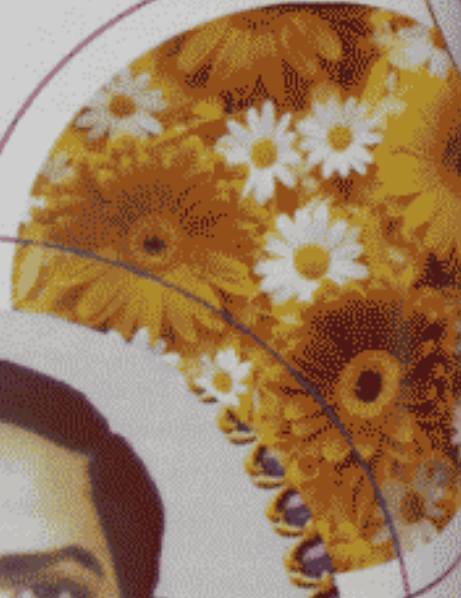
મુકેશ બંસીલાલ શાહ ધર્મપત્ની અંજુ,
પુત્ર : હેમાંગ • પુત્રવધૂ : શીખા • પુત્રી : જિનાલિ • દોહીત્ર : અર્હાન
ઉપેન્દ્ર તારાચંદ શાહ ધર્મપત્ની અસ્મિતા
પુત્રી : કિંજલ, પાચલ, કુંજતા
નિપુણ બંસીલાલ શાહ ધર્મપત્ની ચારુ
પુત્રી : પ્રાચી • પુત્ર : રુષભ
દિનેશ તારાચંદ શાહ ધર્મપત્ની હેમંતી
પુત્ર : મંથન • પુત્રી : હેતલ, બીનલ
પિયુષ બંસીલાલ શાહ ધર્મપત્ની અર્યના
પુત્રી : હેતા, હેત્વી
નિલેશ ઘરણેન્દ્રભાઈ શાહ ધર્મપત્ની મનિષા
પુત્ર : અસત • પુત્રી : અનેરી
સંદીપ ઘરણેન્દ્રભાઈ શાહ ધર્મપત્ની પૂજા
પુત્ર : આગમ • પુત્રી : લબ્ધિ
શર્મેશ પુંડરિકભાઈ શાહ ધર્મપત્ની ખ્યાતિ
પુત્ર : મલય • પુત્રી : દર્શી

પુત્રો :

તારાચંદભાઈ અંબાલાલ શાહ, ધર્મપત્ની તારાબેન
બંસીલાલ અંબાલાલ શાહ, ધર્મપત્ની પુષ્પાબેન
ઘરણેન્દ્ર અંબાલાલ શાહ, ધર્મપત્ની રસિલાબેન
પુંડરિક અંબાલાલ શાહ, ધર્મપત્ની રમાબેન

પુત્રીઓ :

ચંપાબેન કેસરીચંદ શાહ
જયાબેન રાજેન્દ્રભાઈ શાહ
કુસુમબેન અંબાલાલ શાહ

આના પ્રકાશનમાં ખંભાત નિવાસી

વિશા ઓસવાળ જાતીય, મોતીશા શેઠના સગોત્રીય

શ્રાદ્ધવર્ય અંબાલાલ રતનચંદ સંઘવી પરિવારે

ગુરુપ્રેરણાથી અરિહંત ભક્તિ નિમિત્તે મુખ્ય લાભ લીધો છે.

શ્રાદ્ધવર્ય અંબાલાલ રતનચંદ સંઘવીના પરિવારમાંથી

પુત્ર હિરાલાલ દીક્ષા લઈ આચાર્યશ્રી હેમચંદ્રસૂરિ થયેલ છે.

પુત્રી વિજયાબેન દીક્ષા લઈ પ્રવર્તિની શ્રીવસંતપ્રભાશ્રીઠ થયેલ છે.

પુત્રવધુ સરસ્વતીબેન દીક્ષા લઈ સાધ્વીઠ શ્રીસ્વયંપ્રભાશ્રીઠ થયેલ છે.

પૌત્રી દિવ્યાબેન દીક્ષા લઈ સાધ્વીઠ શ્રીદિવ્યચંદ્રાશ્રીઠ થયેલ છે.

પૌત્રીઓ :

સૂર્યા વિનોદકુમાર શાહ

પુત્ર : રાકેશ, મયંક • પુત્રી : મુક્તિ • પુત્રવધૂ : શેલા, રૂપા • પૌત્રી : હિતાક્ષી, ધૃતિ

ચંદ્રિકા રમેશકુમાર ઝવેરી

પુત્ર : રાજેશ, જિનેશ • પુત્રી : મનિષા, તેજલ

પુત્રવધૂ : નિલમ • દોહિત્ર : અર્પિત • દોહિત્રી : પ્રાંજલિ, મનાલિ

શોભના મહેશકુમાર શાહ

પુત્ર : હિરેન, મિતેન • પુત્રવધૂ : જિજ્ઞા, રિના • પૌત્ર : ભવ્ય

પુત્રી : અલ્પા (સાધ્વીઠ શ્રી દર્શનચંદ્રાશ્રીઠ)

કિશોરી સુરેશકુમાર ઝવેરી

પુત્ર : દીપેશ • પુત્રવધૂ : ભાવિષા • પૌત્રી : કિષિ

દીપ્તિ દિનેશકુમાર શાહ

પુત્ર : ધર્મેશ, નિરવ, જગર • પુત્રવધૂ : રીન્કુ, ભાવિની

પૌત્ર : પ્રથમ • પૌત્રી : જયા, માહિ

જાગૃતિ ભરતકુમાર શાહ

પુત્રી : કાજલ, પૂજા, ફોરમ • દોહિત્ર : દર્શ

ભારતી પ્રદીપકુમાર દોશી

પુત્રી : પરીન્દા, અમી

કેતકી પંકજકુમાર શાહ

પુત્ર : મનન, ભાવિક

પ્રેરણા દેવેશકુમાર શાહ

પુત્ર : મેઘ • પુત્રી : કુંજતા

પ્રીતિ રાજેશકુમાર શાહ

પુત્ર : દેવાંગ • પુત્રી : નિર્જરા

દોહીત્ર

જયેન્દ્રભાઈ કેસરીચંદ ધર્મપત્ની રસીલાબેન

પુત્ર : શશીકાંત, દક્ષેશ • પુત્રવધૂ : જયશ્રી, પારૂલ

પૌત્રી : બીનલ, દીપાલી, નીમા, કિંજલ

ચંદ્રકાંત કેસરીચંદ શાહ ધર્મપત્ની મધુબેન

પુત્ર : સંદીપ • પુત્રી : નિરીક્ષા • પુત્રવધૂ : નીપા

પૌત્રી : ક્રિયા, રાજવી • દોહિત્રી : રચિતા, મોક્ષા

દિલીપ રાજેન્દ્રકુમાર શાહ ધર્મપત્ની વિભૂતિ

પુત્ર : કેચુર

વિજય રાજેન્દ્રકુમાર શાહ, ધર્મપત્ની નિલમ

પુત્રી : આકાશી

દોહીત્રી

અલ્પા દક્ષેશકુમાર શાહ

પુત્ર : હર્ષીલ • પુત્રી : શિલ્પી

આગલોડ

મગરદાહ

તપાગરણાધિષ્ઠાતક શ્રી

Maanibhadra Vir

માણીભદ્ર વીર

ઉજ્જૈન

પાબળ

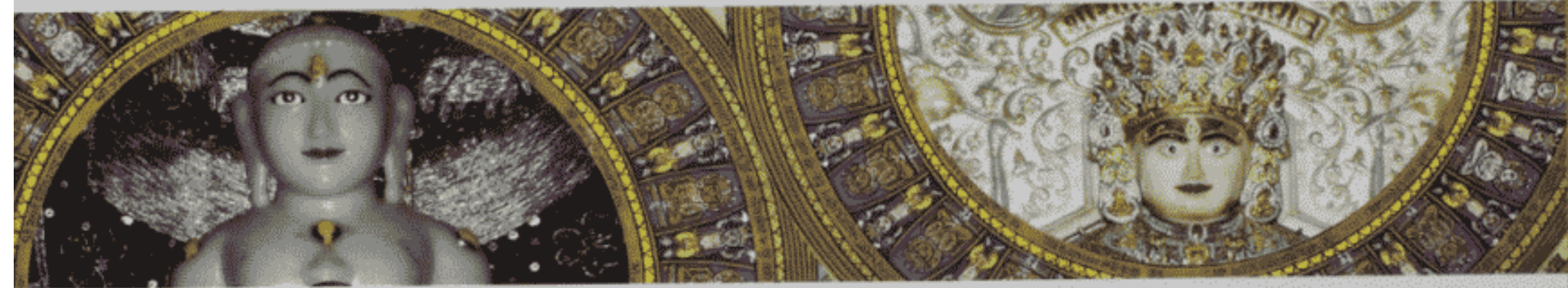
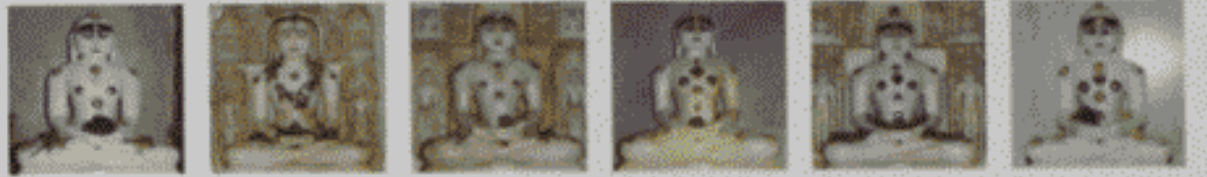
જાપમન્ત્ર

નૈં અસિઆહસા નમઃ
શ્રી માણિભદ્ર દિશતુ મમ
સદા સર્વકાર્યેષુ સિદ્ધિમ્ ।

- ૧) પ્રસ્તુત ગ્રંથરત્નમાં ચૌદરાજ લોક, તિર્થ્ણલોક, દ્વીપસમુદ્રો વગેરેના માપ સ્કેલ મુજબ બધે લઈ શકાયા નથી.
- ૨) નામ-નિલેપે અરિહંતની આરાધનાના વિભાગમાં ભગવાનના નામોમાં મતાંતરો પણ જોવામાં આવે છે અહિં યથાયોગ્ય લીધેલ છે.
- ૩) ચૈત્યો-પ્રતિમાજી ના દર્શન સારી રીતે થઈ શકે તે માટે, કેટલાક ઠેકાણે ભૌગોલિક પરિસ્થિતિઓને ગૌણ કરી છે.
- ૪) પ્રભુના, ચૈત્યોના અને તીર્થોના ચિત્રો, ફોટોગ્રાફ માટે અનેક સંસ્થાઓ, મહાનુભાવોનો સરાહનીય સહકાર મળેલ છે.
- અ) મદ્રાસની સુપ્રસિદ્ધ સંસ્થા જૈન પ્રાર્થના મંદિર ટ્રસ્ટ અને તેના પ્રમુખ શ્રીમાન મોહનલાલજી વેદનો વિશેષ આભાર.
- બ) કેટલાક તીર્થો તરફથી પણ તીર્થો-મૂળનાયકજીના ફોટા મળેલ છે, ફોટા પાડવાની અનુમતિ પ્રાપ્ત થયેલ છે, તેઓ સર્વ પ્રત્યે કૃતજ્ઞતાનો ભાવ પ્રદર્શિત કરીએ છીએ.

નામ તીર્થંકરની આરાધનામાં વસ્તુતઃ નામ નિલેપની આરાધના પ્રધાન છે છતાં પ્રભુના દર્શન-વાસણેપ પૂજાથી વિશેષ ભાવોલ્લાસ થાય તેથી ઘણા સ્થાને પ્રભુની પ્રતિકૃતિઓ મૂકી છે તેથી નામ નિલેપ સાથે સ્થાપના નિલેપનું મિશ્રણ લાગે ત્યાં વ્યાપોહ ન કરવો.

કેટલીક વિશેષ વાતો

ચાલો કલ્પના તીર્થની યાત્રાએ...

- એક સુંદર મજાનું સ્મૃતિ પરિસર.
- જેમાં ચારેય દિશાઓમાં દૂર-સુદૂર વિસ્તૃત એવા ૫-૫ માળના ૪ ચૈત્ય.
- જેમાં પ્રથમ ચૈત્યમાં દરેક માળે પ્રત્યેક ભરત ક્ષેત્રની ત્રણ ચોવીશીના ૭૨ પ્રતિમા હોય.
- બીજા ચૈત્યમાં દરેક માળે પ્રત્યેક ઐરવત ક્ષેત્રની ત્રણ ચોવીશીના ૭૨ પ્રતિમા હોય.
- ત્રીજા ચૈત્યમાં દરેક માળે પ્રત્યેક મહાવિદેહ ક્ષેત્રની બત્રીશ વિજયની બત્રીશી હોય.
- ચોથા ચૈત્યમાં દરેક માળે પ્રત્યેક મહાવિદેહ ૪ વિહરમાન જિન હોય તથા શાશ્વત પ્રભુ ઋષભ-ચંદ્રાનન, વારિષેણ-વર્ધમાન હોય.
- આમાં વર્તમાનમાં પ્રાપ્ત થતા ૯૦૪ તીર્થંકર ભગવંતો સર્વેના દર્શન-વંદન-પૂજનનો લાભ મળે. આ ગ્રંથમાં પ્રથમ ભાગ નામ નિલેપમાં આ સર્વ તીર્થંકરોના ઉલ્લેખ સાથે સહસ્રકૃતમાં ૨૪ ભગવાનના પાંચ કલ્યાણકરુપ ૧૨૦ તીર્થંકરોના પણ સચિત્ર ઉલ્લેખ છે.

૧. વિશ્વમાં સર્વશ્રેષ્ઠ પદ અરિહંત છે.....	૦૦૧
૨. મોક્ષમાર્ગની આરાધના.....	૦૦૩
૩. પ્રભુની આજ્ઞાનું પાલન.....	૦૦૪
૪. ચાર નિક્ષેપે જિન આરાધના.....	૦૦૫

વિભાગ ૧ .. નામ નિક્ષેપ આરાધના

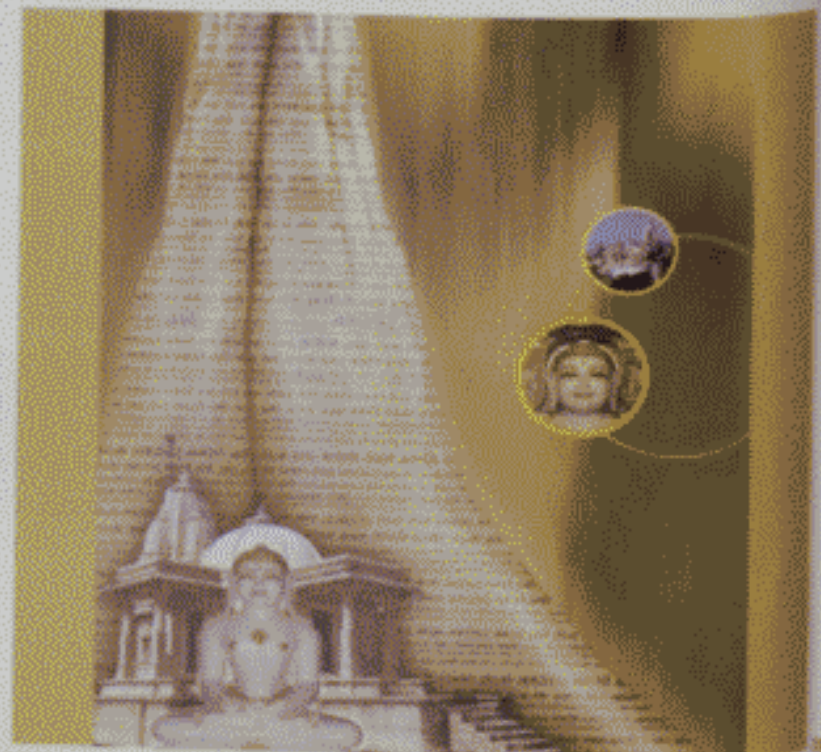
007 - 068

૬. વિષદર્શન.....	૦૦૯
૭. તિર્થલોક.....	૦૧૧
૮. મનુષ્યલોક.....	૦૧૨
૯. જંબુ દ્વીપ.....	૦૧૩
૧૦. જંબુ દ્વીપનું મહાવિદેહ ક્ષેત્ર.....	૦૧૫
૧૧. ભરત ક્ષેત્ર.....	૦૧૭
૧૨. ધાતકી ખંડ.....	૦૧૯
૧૩. પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ.....	૦૨૦
૧૪. નવસો જિનોને નામગ્રહણપૂર્વક નમસ્કાર.....	૦૨૧
૧૫. જંબુ દ્વીપના ભરત ક્ષેત્રની ત્રણ ચોવીશી.....	૦૨૪
૧૬. જંબુ દ્વીપના ઐરવત ક્ષેત્રની ત્રણ ચોવીશી.....	૦૨૭
૧૭. જંબુ દ્વીપના મહાવિદેહ ક્ષેત્રની બત્રીશી.....	૦૨૯
૧૮. પૂર્વધાતકી ખંડના ભરત ક્ષેત્રની ત્રણ ચોવીશી.....	૦૩૧
૧૯. પૂર્વધાતકી ખંડના ઐરવત ક્ષેત્રની ત્રણ ચોવીશી.....	૦૩૩
૨૦. પૂર્વધાતકી ખંડના મહાવિદેહ ક્ષેત્રની બત્રીશી.....	૦૩૫
૨૧. પશ્ચિમ ધાતકી ખંડના ભરત ક્ષેત્રની ત્રણ ચોવીશી.....	૦૩૭
૨૨. પશ્ચિમ ધાતકી ખંડના ઐરવત ક્ષેત્રની ત્રણ ચોવીશી.....	૦૩૯
૨૩. પશ્ચિમ ધાતકી ખંડના મહાવિદેહ ક્ષેત્રની બત્રીશી.....	૦૪૧
૨૪. પૂર્વ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના ભરત ક્ષેત્રની ત્રણ ચોવીશી.....	૦૪૪
૨૫. પૂર્વ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના ઐરવત ક્ષેત્રની ત્રણ ચોવીશી.....	૦૪૭
૨૬. પૂર્વ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના મહાવિદેહ ક્ષેત્રની બત્રીશી.....	૦૪૯
૨૭. પશ્ચિમ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના ભરત ક્ષેત્રની ત્રણ ચોવીશી.....	૦૫૧
૨૮. પશ્ચિમ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના ઐરવત ક્ષેત્રની ત્રણ ચોવીશી.....	૦૫૩
૨૯. પશ્ચિમ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના મહાવિદેહ ક્ષેત્રની બત્રીશી.....	૦૫૭
૩૦. વીશ વિહરમાન જિનના નામને નમસ્કાર.....	૦૫૯
૩૧. સહસ્રકૂટાન્તર્ગત વર્તમાન ચોવીશીના ચોવીશ ભગવંતોના પાંચ કલ્યાણકો.....	૦૬૨
૩૨. સહસ્રકૂટ જિન પ્રતિમા સ્તવન.....	૦૬૭

વિભાગ ૨ .. સ્થાપના જિનની આરાધના

069 - 124

૩૪. ચૌદ રાજલોક.....	૦૭૧
૩૫. ઉર્ધ્વલોકના ચૈત્યોને વંદના.....	૦૭૩
૩૬. વૈમાનિક દેવલોકમાં શામ્વત ચૈત્યો તથા પ્રતિમાઓ.....	૦૭૫
૩૭. શામ્વત પ્રતિમાઓનું અદ્ભુત રુપ.....	૦૭૬
૩૮. ભવનપતિ-વર્ણરના શામ્વત ચૈત્યોને વંદના.....	૦૭૯
૩૯. જ્યોતિષચક્રના શામ્વત ચૈત્યોને વંદના.....	૦૮૧
૪૦. તિર્થલોકનું સ્વરૂપ.....	૦૮૩
૪૧. માનુષોત્તર પર્વત પરના શામ્વત ચૈત્યોને વંદના.....	૦૮૪
૪૨. કુંડલ દ્વીપ, રુચક દ્વીપ, નંદીચર દ્વીપના શામ્વત ચૈત્યોને વંદના.....	૦૮૫
૪૩. જંબુ દ્વીપના (મહાવિદેહ ક્ષેત્ર સિવાયના) શામ્વત ચૈત્યોને વંદના.....	૦૮૭
૪૪. જંબુ દ્વીપના મહાવિદેહ ક્ષેત્રના શામ્વત ચૈત્યોને વંદના.....	૦૮૯
૪૫. જંબુ દ્વીપના મધ્યમહાવિદેહ ક્ષેત્ર (જંબુ વૃક્ષ, શાલ્મલિ વૃક્ષ, મેરુ પર્વત સિવાય)ના શામ્વત ચૈત્યોને વંદના.....	૦૯૧
૪૬. જંબુ વૃક્ષ-શાલ્મલિ વૃક્ષ પરના ચૈત્યોને વંદના.....	૦૯૩
૪૭. મેરુ પર્વત પરના ચૈત્યોને વંદના.....	૦૯૫
૪૮. ભદ્રશાલવનના ચૈત્યોને વંદના.....	૦૯૮
૪૯. ધાતકી ખંડના ૧,૨૭૨ ચૈત્યોને વંદના.....	૦૯૯
૫૦. પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના ૧,૨૭૨ ચૈત્યોને વંદના.....	૧૦૧
૫૧. શામ્વત ચૈત્યોની યાત્રાનો કળશ.....	૧૦૩
૫૨. અશામ્વત ચૈત્યોને વંદના ૧) શત્રુંજય મહાતીર્થ.....	૧૦૫
૫૩. અશામ્વત ચૈત્યોને વંદના ૨) નવટૂંક.....	૧૦૯
૫૪. અશામ્વત ચૈત્યોને વંદના ૩) આબૂ તીર્થ.....	૧૧૧
૫૫. અશામ્વત ચૈત્યોને વંદના ૪) ગિરનાર તીર્થ.....	૧૧૩
૫૬. અશામ્વત ચૈત્યોને વંદના ૫) ૧૦૮ તીર્થ.....	૧૧૫
૫૭. અશામ્વત ચૈત્યોને વંદના ૬) અવાંચીન તીર્થો.....	૧૨૧
૫૮. અશામ્વત ચૈત્યોને વંદના ૭) ૧૦૮ પાર્વનાથ.....	૧૨૩

અનુક્રમણિકા Contents

વિભાગ ૩ .. દ્રવ્ય તીર્થંકરોને વંદના

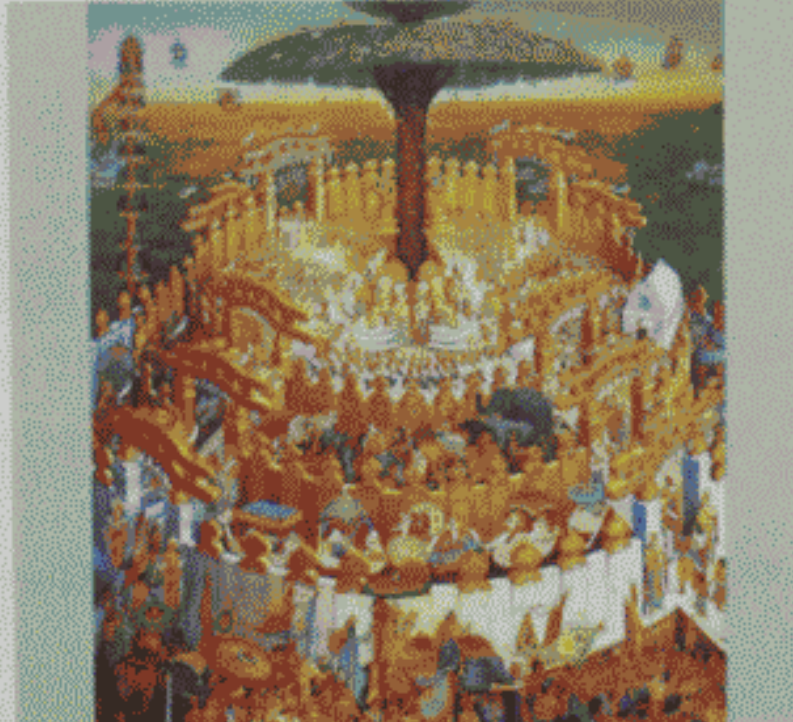
125 - 130

૫૯. તીર્થંકર નામકર્મની નિકાલનામાં
કારણભૂત વીશસ્થાનકો૧૨૭
૬૦. આવતી ચોવીશીમાં સનારા
તીર્થંકરના જીવો અને તેમના નામો.....૧૨૮
૬૧. તીર્થંકરના જીવોની ભાવના અને વિશેષતાઓ૧૨૯

વિભાગ ૪ .. ભાવ જિનની આરાધના

131 - 143

૬૨. વીશ વિહરમાન તીર્થંકર ભગવંતોની જીવન-જાંખી૧૩૩
૬૩. પ્રભુનો પરિવાર૧૩૫
૬૪. વીશ વિહરમાન જિનને વંદના.....૧૩૭
૬૫. તીર્થંકરના ચોત્રીશ અતિશય૧૩૯
૬૬. વાણીના ૩૫ ગુણ.....૧૪૧
૬૭. વીશ વિહરમાન જિનની કેટલીક વિગત.....૧૪૨

નં દ્વી શ્રી અર્હં વમઃ

“વિશ્વમાં સર્વશ્રેષ્ઠ પદ અરિહંત છે.”

અનંત ઉપકારી એવા શ્રી અરિહંત ભગવંતોને ભાવથી નમસ્કાર કરું છું.
અનંત ઉપકારી એવા શ્રી ગુરુ ભગવંતોને ભાવથી નમસ્કાર કરું છું.
પાંચે પરમેષ્ઠીઓને ભાવથી નમું છું.

વર્તમાન અવસર્પિણીના
ઋષભાદિ ચોવીશ તીર્થંકર
ભગવંતોને ભાવથી નમું છું.

અતીત ચોવીશીના
કેવલજ્ઞાની આદિ
તીર્થંકરોને ભાવથી નમું છું.

અનાગત ચોવીશીના પદ્મનાભસ્વામી
આદિ તીર્થંકરોને ભાવથી નમું છું.

વિધનોના વિદ્યારક એવા
શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ પ્રભુને નમું છું.

વર્તમાનતીર્થના સ્થાપક
અસીમ ઉપકારી એવા
શ્રી મહાવીરપ્રભુને
નમસ્કાર કરું છું.

વર્તમાનકાળે સ્વદેહે
મહાવિદેહક્ષેત્રમાં વિચરતાં
શ્રી સીમંધરસ્વામી આદિ
વીશ ભાવ તીર્થંકરોને નમું છું.

અનંતસખિનિધાન શ્રી ગૌતમસ્વામી
આદિ સર્વ ગુરુભગવંતોને ભાવથી નમું છું.

ભીમભવોદધિતારક એવા પરમગુરુદેવ,
સિદ્ધાંતમહોદધિ, પરમબ્રહ્મનિષ્ઠ, સુવિશાળગચ્છસર્જક,
આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી
મહારાજને ભાવથી વંદન કરું છું.

પૂજ્યપાદ, વર્ધમાનતપોનિધિ, ન્યાયવિશારદ,
પ્રગુરુદેવ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજય
ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મહારાજના ચરણોમાં
ભાવભર્યા વંદન કરું છું.

ભીમભવોદધિતારક, સમતાનિધાન, રોગાદિપરિપ્હોના વિજેતા પૂજ્યપાદ
ગુરુદેવ પંન્યાસજી શ્રી પદ્મવિજયજી ગણિવર્યને ભાવથી નમસ્કાર કરું છું.

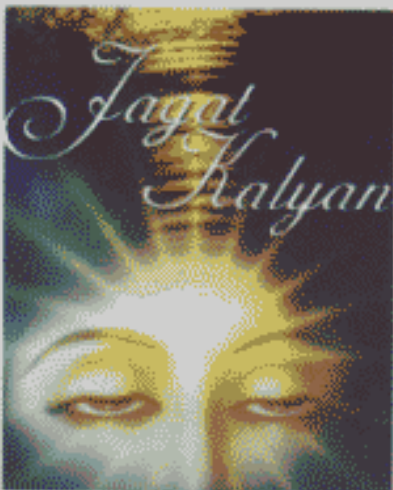
- નમસ્કરણીય સર્વને નમું છું. • પૂજનીય સર્વને પૂજું છું. • વંદનીય સર્વને વંદું છું. • ગુણરત્નના નિધાન ચતુર્વિધ સંઘને નમું છું.

Moksha Marg
Aradhana

મોક્ષમાર્ગની આરાધના

ૐ નમોઽર્હતે
વંદના હો
તે અરિહંતને...
પરમાત્મને...
પરમજ્યોતિષે...

અનાદિકાળથી આ વિશ્વ છે. અનાદિકાળથી સંસાર પણ છે. સંસારમાં ચારગતિમાં અનંતાનંત જીવો પરિભ્રમણ કરી રહ્યાં છે. આમાં જે ભવ્ય જીવો નિયતિના પ્રભાવે અનાદિનિગોદમાંથી બહાર નીકળી વ્યવહારરાશિમાં આવ્યા છે, વ્યવહાર રાશિમાં પણ અનંતા પુદ્ગલ પરાવર્તનો કાળ પસાર કરી ચરમાવર્તમાં આવેલા છે, અને તેમાં પણ જેઓએ કર્મની લઘુતા પ્રાપ્ત કરવા દ્વારા મનુષ્યભવ, આર્યદેશ, ઉત્તમકુળ, જાતિ, જૈનધર્મ વગેરેને પ્રાપ્ત કર્યા છે, તેવા જીવોએ જન્મ-મરણથી છુટી સિદ્ધિગતિના અનંત સુખને પ્રાપ્ત કરવા મોક્ષમાર્ગની આરાધના કરવી જોઈએ. મોક્ષમાર્ગની આરાધના માટે જ આ ઉત્તમ મનુષ્યભવ મળ્યો છે. આ ભવ ખૂબ કિંમતી છે, જીવન ક્ષણભંગુર છે. માટે જે અવકાશ મળ્યો છે તેને આરાધના દ્વારા સફળ કરવો જોઈએ.

મોક્ષમાર્ગની આરાધનામાં મુખ્ય આરાધના મોક્ષમાર્ગને પ્રગટ કરનારા દેવાધિદેવ તીર્થંકર ભગવંતોની કરવાની છે.

તીર્થંકર ભગવંતોનો આપણા ઉપર અનંત ઉપકાર છે. તીર્થંકર ભગવંતો જગતના સર્વશ્રેષ્ઠ જીવો છે.

ચતુર્વિધ સંઘને તીર્થ કહે છે. એવા તીર્થની સ્થાપના કરવા દ્વારા પ્રભુએ આપણા ઉપર મહાન ઉપકાર કર્યો છે.

વિશ્વમાં સૂર્યનો સ્વભાવ જ જેમ પ્રકાશ આપવાનો છે તેમ તીર્થંકર પરમાત્માનો સ્વભાવ જ જગતનું કલ્યાણ કરવાનો છે.

પંચસૂત્રમાં કહ્યું છે,

“અર્ચિતસત્તિજુતા હિ તે ભગવંતો વીયરાગા સત્ત્વણ્ણ,
પરમકલ્લાણા પરમકલ્લાણહેઽ સત્તાણં ॥”

તે વીતરાગ (અરિહંત) ભગવંતો અર્ચિત્ય શક્તિથી યુક્ત છે, સર્વજ્ઞ છે, સ્વયં કલ્યાણ સ્વરૂપ છે અને જીવોના કલ્યાણમાં કારણભૂત છે.

આવા અર્ચિત્યશક્તિયુક્ત તથા અર્ચિત્યપ્રભાવયુક્ત દેવાધિદેવ શ્રી તીર્થંકર ભગવંતોની આરાધના દ્વારા તેમનું નેકટ્ય પ્રાપ્ત થાય છે. અને જેમ-જેમ તેમની નિકટતા થાય છે, તેમ-તેમ આત્મિક અનંત રિદ્ધિઓ, જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્રરૂપ સંપત્તિઓ પ્રગટ થાય છે. તેમજ ઉત્કૃષ્ટ પુણ્યની પ્રાપ્તિ દ્વારા ઉચ્ચ કોટિના ભૌતિક સુખોની સામગ્રીની પણ પ્રાપ્તિ થાય છે.

પ્રભુની આજ્ઞાનું પાલન

મહોપાધ્યાય યશોવિજયજી મહારાજા દશમા શ્રી શીતળનાથ ભગવાનના સ્તવનમાં જણાવે છે...

“તુમ ન્યારે તબ સબ હી ન્યારા, અંતર કુટુંબ ઉદારા, તુમ હિ બજક બજક હૈ સબ હી, રિદ્ધિ અનંત અપારા...”

હે ભગવાન ! આપ જો અલગ છો - દૂર છો તો અમારુ ક્ષમાદિ ગુણો રુપી આંતર કુટુંબ પણ દૂર જ છે, તમે નજીક છો તો બધી જ રિદ્ધિઓ-ગુણો બધુ જ નજીક છે.

યોગશાસ્ત્રમાં કલિકાલસર્વજ્ઞ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય હેમચંદ્રસૂરિ મહારાજા પણ જણાવે છે કે, “જો તારામાં બુદ્ધિ હોય, સમજણ હોય તો આ જ અરિહંત દેવની હે જીવ ! તું ઉપાસના કર, આ જ દેવની સેવા-ભક્તિ કર, શરણ સ્વીકાર અને તેમની આજ્ઞાની આરાધના કર.”

આવા અર્થિત્ય પ્રભાવવાળા દેવાધિદેવની આરાધના એ જીવનનો લ્હાવો છે. પ્રકૃષ્ટ પુણ્યોપાર્જનમાં કારણ છે. મોક્ષનું સાધન છે. અનેક જીવોએ અરિહંત પરમાત્માની આરાધના કરી કલ્યાણ સાધ્યું છે.

- શ્રેણિક મહારાજાએ મહાવીર પરમાત્માની આરાધનાથી તીર્થંકર નામકર્મ બાંધ્યું,
- રાવણે અષ્ટાપદ તીર્થ ઉપર પરમાત્માની ભક્તિ કરતાં તીર્થંકર નામકર્મ બાંધ્યું,
- નાગકેતુએ પરમાત્માની પૂજા કરતાં-કરતાં કેવળજ્ઞાન લીધું,

• કુમારપાળ મહારાજાને પૂર્વ ભવમાં પાંચકોડીના ફૂલથી અરિહંત પરમાત્માની પૂજા કરવા દ્વારા બીજા ભવમાં અઢાર દેશના સામ્રાજ્ય સાથે જૈન ધર્મની પ્રાપ્તિ થઈ. કુમારપાળના ભવમાં પણ કલિકાલ સર્વજ્ઞ આચાર્યદેવ હેમચંદ્રસૂરિ મ.સા. જેવા ગુરુ મળ્યા. અનેક ચૈત્યોના નિર્માણ, જીર્ણોદ્ધાર વગેરે શાસનપ્રભાવનાના કાર્યો સાથે સ્વઆરાધના પણ સુંદર કરી વ્યંતરનિકાયમાં દેવ થયા. ત્યાંથી ચ્યવી આવતી ચોવીશીના પહેલા તીર્થંકર શ્રીપદ્મનાભસ્વામીના ગણધર થઈ મુક્તિમાં જશે.

આજે પણ સેંકડો, હજારો, લાખો જીવો અરિહંત પરમાત્માની આરાધના દ્વારા વિઘ્નોનું વિદારણ કરી બાહ્ય-અભ્યંતર સંપત્તિની પ્રાપ્તિ કરી રહ્યા છે.

પ્રભુની શ્રેષ્ઠ આરાધના પ્રભુની આજ્ઞાનું પાલન છે. સર્વ આશ્રવના ત્યાગ અને સંવરના સ્વીકારરૂપ આજ્ઞાપાલન એ પ્રભુની શ્રેષ્ઠ ઉપાસના છે.

પૂજ્યપાદ કલિકાલ સર્વજ્ઞ આચાર્ય ભગવંત શ્રીહેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજા વીતરાગ સ્તોત્રમાં પણ આજ વાત જણાવે છે - વીતરાગસપર્યાયાસ્તવાજ્ઞાપાલનં પરમ્ । આજ્ઞારાદ્ધા વિરાદ્ધા ચ, શિવાય ચ ભવાય ચ ॥

હે વીતરાગ પ્રભુ ! તમારી પૂજા કરતા પણ તમારી આજ્ઞાનું પાલન શ્રેષ્ઠ છે. કેમકે તમારી આજ્ઞાની આરાધના અને વિરાધના (કમશઃ) મોક્ષ અને સંસાર માટે થાય છે. અર્થાત્ પ્રભુ ! તમારી આજ્ઞાની આરાધનાથી જીવનો મોક્ષ થાય છે. તમારી આજ્ઞાની વિરાધનાથી જીવ સંસારમાં ભટકે છે.

પ્રભુની આજ્ઞાના પાલનરૂપ સર્વ આશ્રવનો ત્યાગ કરનારા મુનિઓ પણ પરમાત્માના દર્શન-વંદન વગેરે કરી પરમાત્માની ઉપાસના કરે છે. સર્વ આશ્રવના ત્યાગનું સત્ત્વ જેઓમાં નથી તેવા શ્રાવકો પણ તેવું સત્ત્વ પ્રાપ્ત કરવા તથા મોક્ષમાર્ગની આરાધના માટે પરમ ઉપકારી એવા દેવાધિદેવના વંદન-પૂજા-દર્શન, ચૈત્યના નિર્માણ, પ્રતિમાઓના નિર્માણ, દેવદ્રવ્યની વૃદ્ધિ, સાત ક્ષેત્રની ભક્તિ વગેરે દ્વારા **અરિહંત** પરમાત્માની ઉપાસના કરે છે.

4 ચાર નિક્ષેપે જિન આરાધના

જિન નામને વળી સ્થાપનાને દ્રવ્ય ભાવ થકી પ્રભુ,
ચણી ભુવનને યાવન કરે કરુણા તણા જલદિ વિભુ,
શુભનામથી જે રોકતા મન મોહતા ચણી લોકના,
ચણી લોકના સવિ તીર્થને કરું ભાવથી હું વંદના.

દેવાધિદેવ શ્રીસીમંધરસ્વામી આદિ વીશ તીર્થંકર ભગવંતો હાલ સદેહે મહાવિદેહક્ષેત્રમાં વિચરી રહ્યા છે. ભરત-ઐરવત ક્ષેત્રમાં હાલ પાંચમાં આરામાં પ્રભુનો વિરહ છે. આમ છતાં પ્રભુના નામગ્રહણ-પ્રતિમાજીની પૂજા વગેરે દ્વારા પરમાત્માની આરાધના થાય છે. ચાર નિક્ષેપે અરિહંત પરમાત્માની આરાધના કરવાનું પૂજ્યપાદ કલિકાલસર્વજ્ઞ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્વિજય હેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજા ફરમાવે છે -

નામાકૃતિદ્રવ્યભાવૈ: પુનતસ્ત્રિજગજ્જનમ્।

ક્ષેત્રે કાલે ચ સર્વસ્મિન્નર્હત: સમુપાસ્મહે॥

અર્થ - નામ, સ્થાપના, દ્રવ્ય અને ભાવથી (ચાર નિક્ષેપોથી) જગતના જીવોને પવિત્ર કરી રહેલ, સર્વક્ષેત્રમાં અને સર્વકાળમાં થયેલ અરિહંતોની અમે ઉપાસના કરીએ છીએ. અથવા સર્વક્ષેત્રમાં સર્વકાળે થયેલ અરિહંતોની નામ-સ્થાપના-દ્રવ્ય અને ભાવ (નિક્ષેપા) થી અમે ઉપાસના કરીએ છીએ.

કોઈપણ વસ્તુના ચાર નિક્ષેપા થઈ શકે છે.

આપણે અરિહંત પરમાત્માના ચાર નિક્ષેપો સમજીએ...

નામજિણા જિણનામા, ઠવણજિણા પુણ જિણિંદપઢિમાઓ।

દવ્વજિણા જિણજીવા, ભાવજિણા સમવસરણત્યા॥

અરિહંત, જિન, તીર્થંકર વગેરે એકાર્થી શબ્દો છે, અહીં જિન એટલે કે, અરિહંતના ચાર નિક્ષેપોની વ્યાખ્યા - આ ગાથામાં આપી છે. ચાર નિક્ષેપા આ પ્રમાણે છે, ૧) નામ ૨) સ્થાપના ૩) દ્રવ્ય ૪) ભાવ.

પરમાત્મા જિનેશ્વર દેવના ચારે નિક્ષેપોની વ્યાખ્યા આ મુજબ છે.

જિનેશ્વર ભગવાનના નામ
તે નામ જિન-રૂપભ-અજિત વગેરે
નામ

1

શ્રી અજિતનાથસ્વામિને નમઃ શ્રી અજિતનાથસ્વામિને નમઃ શ્રી અજિતનાથસ્વામિને નમઃ
શ્રી સુમતિનાથસ્વામિને નમઃ શ્રી સુમતિનાથસ્વામિને નમઃ શ્રી સુમતિનાથસ્વામિને નમઃ
શ્રી ચંદ્રપ્રભસ્વામિને નમઃ શ્રી ચંદ્રપ્રભસ્વામિને નમઃ શ્રી ચંદ્રપ્રભસ્વામિને નમઃ
શ્રી શ્રેયાંસનાથસ્વામિને નમઃ શ્રી શ્રેયાંસનાથસ્વામિને નમઃ શ્રી શ્રેયાંસનાથસ્વામિને નમઃ
શ્રી શાંતિનાથસ્વામિને નમઃ શ્રી શાંતિનાથસ્વામિને નમઃ શ્રી શાંતિનાથસ્વામિને નમઃ
શ્રી અરનાથસ્વામિને નમઃ શ્રી અરનાથસ્વામિને નમઃ શ્રી અરનાથસ્વામિને નમઃ
શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામિને નમઃ શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામિને નમઃ શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામિને નમઃ
શ્રી વર્ધમાનસ્વામિને નમઃ શ્રી વર્ધમાનસ્વામિને નમઃ શ્રી વર્ધમાનસ્વામિને નમઃ
શ્રી સુવિધિનાથસ્વામિને નમઃ શ્રી સુવિધિનાથસ્વામિને નમઃ શ્રી સુવિધિનાથસ્વામિને નમઃ

2

સ્થાપના

જિનેશ્વર ભગવાનના પ્રતિમાજી, છબી,
ફોટા, સ્થાપનાજી વગેરે સ્થાપનાજિન

- ભાવ જિનની અવસ્થા સિવાયની અવસ્થામાં રહેલા જિનેશ્વર પ્રભુના જીવો તે દ્રવ્યજિન, અર્થાત્ ભાવજિન પૂર્વેની કે પછીની અવસ્થામાં રહેલા જિનેશ્વર પ્રભુના જીવો તે દ્રવ્યજિન, જેમકે પદ્મનાભસ્વામીનો જીવ શ્રેણિક મહારાજ તથા ઋષભાદિ ચોવીશે પ્રભુ. ટુંકમાં, ભૂતકાળમાં થઈ ગયેલા અને ભવિષ્યમાં થનારા જિનેશ્વરદેવો હાલ દ્રવ્યજિન કહેવાય.

- વર્તમાનકાળે સદેહે તીર્થંકરરૂપે વિચરતા જિન તે ભાવજિન અર્થાત્ સમવસરણમાં ખેસીને દેશના આપતા અથવા કેવળજ્ઞાન પામ્યા પછી તીર્થંકર નામકર્મના ઉદ્ધતને ભોગવતા સાક્ષાત્ વિચરતા તીર્થંકર ભગવંતો તે ભાવજિન. જેમકે શ્રીસીમંધરસ્વામી વગેરે વીશ વિહરમાન જિન.

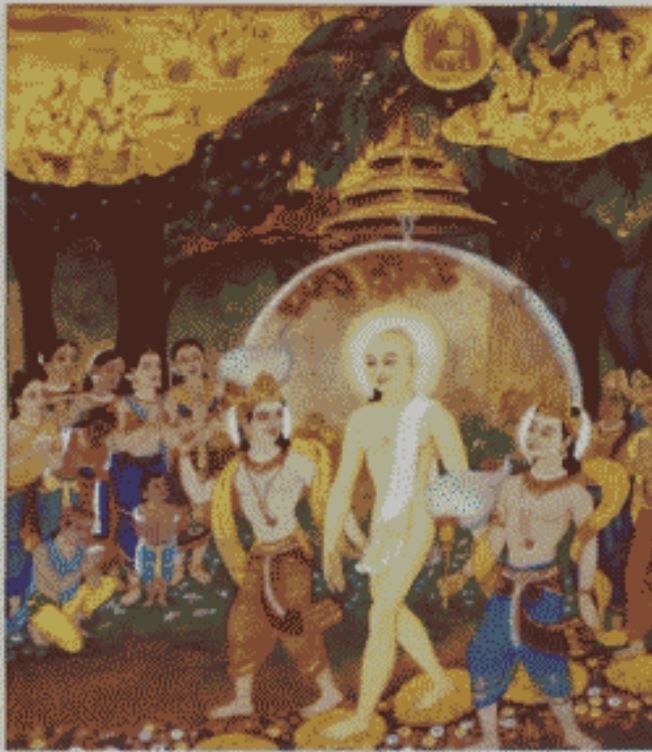
૬૦૪

3

૬૦૫

4

ચાર નિક્ષેપામાં રહેલા અરિહંતો આપણા માટે આરાધ્ય છે. ખૂબ ભાવથી તેમની આરાધના આપણે કરવી જોઈએ. સામાન્યતઃ રોજ પ્રભુ સમક્ષ કરાતા ચૈત્યવંદનમાં સંક્ષેપથી આ ચારે નિક્ષેપામાં રહેલા અરિહંતની આરાધના થઈ જાય છે.

લોગસ્સસૂત્રમાં ચોવીશ તીર્થંકર ભગવંતોના નામ છે. તે સૂત્ર દ્વારા નામજિનની આરાધના થાય છે.

અરિહંતચેઈઆણં સૂત્ર દ્વારા જે પ્રતિમાજી સન્મુખ આપણે ઊભા રહી આ સૂત્ર બોલીએ છીએ તે સ્થાપનાઅરિહંતની આરાધના થાય છે, વળી મોટા દેવવંદનમાં ‘સવ્વલોએ અરિહંત ચેઈઆણં’ કહીએ છીએ તે દ્વારા લોકમાં રહેલા સર્વ જિનપ્રતિમાજીની એટલે સ્થાપનાનિક્ષેપાની ઉપાસના થાય છે.

‘નમુત્થુણં’ સૂત્રની છેલ્લી ગાથા - જે અ અઈઆ સિદ્ધા, જે અ ભવિસ્સંતિ ણાગણ કાલે । સંપઈ અ વટ્ટમાણા, સવ્વે તિવિહેણ વંદામિ ॥

આના દ્વારા દ્રવ્ય તીર્થંકરોની આરાધના થાય છે. અતીતકાળમાં જે તીર્થંકરો સિદ્ધ થયા, અનાગત કાળમાં થશે અને વર્તમાનમાં રહેલ સર્વને ભાવથી વંદન કરું છું. અહિં ‘વર્તમાનમાં રહેલ’ કહેવા દ્વારા વર્તમાનમાં પણ જેઓ ગૃહસ્થાવસ્થામાં છે છદ્મસ્થપણામાં રહેલા છે તેવા દ્રવ્ય તીર્થંકરોને વંદના છે.

નમુત્થુણંની ૧લી નવગાથા દ્વારા પરમાત્મા અરિહંત પ્રભુના વિશેષણોને યાદ કરવાપૂર્વક ભાવ અરિહંત ભગવંતને નમસ્કાર થાય છે. એટલે આ સૂત્ર દ્વારા દ્રવ્ય-ભાવજિનને નમસ્કાર કરાય છે. આમ રોજના ચૈત્યવંદન દ્વારા પણ ચાર નિક્ષેપે અરિહંતની આરાધના કરાય છે. અહીં વિશેષ વિસ્તારથી આરાધના કરવા આપણો પ્રયત્ન છે.

વિભાગ-૧ | નામ-નિર્દેશ-આરાધના

અહીં પ્રથમ, પ્રભુના નામ નિર્દેશની આરાધના કરીએ, તીર્થંકર ભગવંતોના નામો પણ અત્યંત પવિત્ર છે. પ્રભુના નામના જાપ આજે પણ આપણે કરીએ છીએ.

॥ નં દ્વી શ્રી ઋષભદેવાય નમઃ ॥

॥ નં દ્વી શ્રી અજિતનાથાય નમઃ ॥

॥ નં દ્વી શ્રી પદ્મનાભ

॥ નં દ્વી શ્રી શંખેશ્વર

॥ નં દ્વી શ્રી મહાવીરાય નમઃ ॥ ॥ નં દ્વી

નં

પ્રભુ નામના સ્મરણથી અનેક વિઘ્નો નાશ પામે છે, ઉપદ્રવો શાંત થાય છે, પાપોનો નાશ થાય છે, પુણ્યની વૃદ્ધિ થાય છે, સદ્ગતિ સુલભ બને છે અને મુક્તિ નિકટ થાય છે. જૈનેતરોમાં 'રામ' નામનો મહિમા ઘણો છે. રામ નામની ધૂન પણ તેઓ અખંડ લગાવે છે. જૈનશાસનમાં પણ 'અરિહંત' અથવા પાર્શ્વનાથ, સીમંધરસ્વામી, મહાવીર-સ્વામી વગેરેના નામની ધૂન પણ લગાવાય છે. જાપ વગેરે પણ થાય છે. ભક્તામર અને કલ્યાણ મંદિર સ્તોત્રોમાં પણ પ્રભુના નામનો અપૂર્વ પ્રભાવ વર્ણવવામાં આવ્યો છે.

ત્વન્નામમંત્રમનિશં મનુજાઃ સ્મરન્તઃ,
સદ્ધઃ સ્વયં વિગતબંધભયા ભવન્તિ ॥

આપના નામમંત્રનું નિરંતર સ્મરણ કરનાર જીવ શીઘ્ર સ્વયં બંધનના ભયથી મુક્ત થાય છે.
(શ્રી ભક્તામર સૂત્ર ગાથા ૪૨)

આસ્તામચિન્ત્યમહિમા જિન ! સંસ્તવસ્તે,
નામાપિ પાતિ ભવતો ભવતો જગન્તિ ।

મુજ રોમે રોમે તાથ !
તારા નામનો રણચાર હો,
મુજ શ્વારો શ્વારો તાથ !
તારા રમરણનો ધબકાર હો,
પ્રગટ પ્રભાવી નામ તારું
છરે છરમ ઊંડંડળા,
તારા લોહના સવિ તીર્થને
છરું ભાવથી હું વંદના.

હે પ્રભુ ! તારા ગુણની સ્તવનાનો તો અપૂર્વ મહિમા છે જ, દ્વી

પણ તારુ નામસ્મરણ પણ સંસારના ભયથી ભય જીવોનું રક્ષણ કરે છે. (શ્રી કલ્યાણ મંદિર ગાથા ૭)

સ્વામિને નમઃ ॥

પાર્શ્વનાથાય નમઃ ॥

શ્રી સીમંધરસ્વામિને નમઃ ॥ વગેરે પદો દ્વારા મંત્રરૂપે પણ પ્રભુ નામનો જાપ બતાવેલ છે.

નામના મહિમા પર બંધુદત્તનું દષ્ટાંત

બંધુદત્ત નામનો શ્રેષ્ઠિપુત્ર સાર્થ સાથે પોતાની પત્નીને લઈને જતો હતો. વચ્ચે ચોરોની ઘાડ પડી. ભાગાભાગમાં બંધુદત્ત નાસી ગયો. પરંતુ તેની પત્ની ચોરોના હાથમાં પકડાઈ ગઈ. ચોરોએ પલ્લીપતિને ભેટ ધરી. પલ્લીપતિએ પોતાની પત્ની બનાવવાનો વિચાર કર્યો. તેનું નામ વગેરે પૂછ્યું, તેના પિતાના નામને જાણતાં જ પલ્લીપતિ તેના પગે લાગ્યો અને બોલ્યો કે ‘તું મારી બેન છે’ તારા પિતાએ મને મૃત્યુથી બચાવેલ છે. દાડ પીને રસ્તામાં પકડાઈ જતા મને રાજાએ ફાંસીની સજા કરેલી. પૌષ્ઠ પારીને ઘરે જતા તારા પિતાના જોવામાં હું આવ્યો. તેમણે રાજાને ભેટણું ધરીને આજીજી કરી અને મને છોડાવ્યો. માટે હું બેન ! હવે તારી શું ઈચ્છા છે તે કહે? હું પૂર્ણ કરું, તેણીએ કહ્યું, ‘મને મારા સ્વામિનો મેળાપ કરાવી આપો.’ પલ્લીપતિએ ચારે બાજુ ચોરોને દોડાવ્યા-પત્તો ન લાગ્યો - તેથી પલ્લીપતિએ દેવીની માન્યતા કરી કે ‘એક મહિનામાં આ મારી બેનનો પતિ મળશે તો હું દેવી, ! તને દશ પુરુષોનું બલિદાન આપીશ’ મહિનો થવા આવ્યો છતાં પત્તો લાગતો નથી, છેવટે દશ પુરુષોનો બલી આપવા ગમે તે દસ પુરુષોને પકડી લાવવા હુકમ કર્યો. દશ પુરુષોને ચોરો પકડી લાવ્યા. તેમાં તે જ બંધુદત્ત અને તેના મામા પણ પકડાયા હતા. દેવી આગળ હાજર કરાયા, લાઈનબંધ બધાને ઉભા રાખ્યા. ચોરો તલવારના ઘા ઉગામે છે. બંધુદત્ત નવકારમંત્ર અને પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું નામ યાદ કરે છે. ઘા નિષ્ફળ જાય છે. પુનઃ પુનઃ ચોરો ઘા કરે છે. પરંતુ ઘા તદ્દન નિષ્ફળ જાય છે. છેવટે ચોરો બંધુદત્તને પલ્લીપતિ પાસે લઈ જાય છે. પાસે જ રહેલી તેની પત્નીએ પતિને ઓળખી કાઢ્યા. પગમાં પડી. પલ્લીપતિ આશ્ચર્ય પામ્યો. હકીકતની જાણ થતા બધાને છોડી મુક્યા, બંધુદત્તનું સન્માન કર્યું. પલ્લીપતિ પૂછે છે, “મણિમંત્ર-જડીબુટ્ટી જેવું તમારી પાસે શું હતું કે જેથી તલવારના ઘા પણ નિષ્ફળ ગયા. બંધુદત્તે

કહ્યું-માત્ર ‘પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું નામ’ - આ છે ભગવાનના નામનો મહિમા, ભગવાનનો આટલો જ મહિમા નથી પરંતુ નામસ્મરણથી કેવળજ્ઞાન અને મોક્ષ સુધીની પ્રાપ્તિ થાય છે.

હાલમાં આપણને તીર્થંકર ભગવાનના ૯૦૦ નામ મળે છે. જેમ આપણા અહીંના આ ભરત ક્ષેત્રમાં ૨૪ તીર્થંકરો થયા છે. તેમ તે જ રીતે બાકીના ચાર ભરત ક્ષેત્રો (કુલ ૫ ભરત ક્ષેત્ર છે.) તથા પાંચે ઐરવત ક્ષેત્રમાં પણ ૨૪ તીર્થંકરો થયા છે. કુલ ૨૪૦ તીર્થંકરો દશ ક્ષેત્રના આ ચોવીશીમાં થયા, તે જ રીતે ગઈ ચોવીશીના દશ ક્ષેત્રના ૨૪૦ તીર્થંકરો અને આગામી ચોવીશીના પણ દશ ક્ષેત્રના ૨૪૦ તીર્થંકરોના નામ અત્યારે ઉપલબ્ધ થાય છે.

આમ કુલ ૭૨૦ તીર્થંકરોના નામ થયા. વળી અજિતનાથ ભગવાનના કાળે ૧૭૦ તીર્થંકરો ઉત્કૃષ્ટથી હતા. (ઉત્કૃષ્ટા એકસોને સિત્તેર) તેમાંથી ૫ ભરત ક્ષેત્રમાં અને ૫ ઐરવત ક્ષેત્રમાં અને ૧૬૦ તીર્થંકર ભગવંતો પાંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં હતા. આ ૧૬૦ તીર્થંકર ભગવંતોના નામ પણ અત્યારે ઉપલબ્ધ થાય છે. તેવી જ રીતે હાલ વર્તમાનમાં વિચરતા વીશ તીર્થંકર ભગવંતો પાંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં જ છે. તે બધા તીર્થંકરોના નામ મળે છે. એટલે કુલ ૯૦૦ તીર્થંકરોના નામ આજે ઉપલબ્ધ છે. તે સિવાય ચરિત્રો આદિમાં, ક્યાંક-ક્યાંક તીર્થંકરોના નામ મળે તે જુદા.

નવસો નામોમાંથી દરેકના નામ લઈને નમસ્કાર કરવાનો છે. દરેકના નામને અંતે ‘નમઃ’ બોલી તે વખતે ‘નમો જિણાણું’ બોલવાનું, સામુદાયિક આરાધનામાં એક જણ નમઃ સુધી બોલે. સર્વએ ‘નમો જિણાણું’ બોલવાનું.

આ બધા ક્ષેત્રો એટલે કે પાંચ ભરત ક્ષેત્ર, પાંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્ર અને પાંચ ઐરવત ક્ષેત્ર ક્યાં આવેલા છે તેની ભૌગોલિક દૃષ્ટિએ સમજણ હવે પછીના પ્રકરણમાં આપીએ છીએ.

૧ રાજલોક = અસંખ્ય યોજન

વિશ્વનું ક્ષેત્ર અનંત છે. એનો છેડો નથી.
જેમ કાળ અનંત છે તેમ ક્ષેત્ર પણ અનંત છે.
આ અનંત ક્ષેત્ર બે ભાગમાં વહેંચાયેલું છે.
(૧) લોકાકાશ અને (૨) અલોકાકાશ.
જેટલા આકાશના વિભાગમાં
૧. ધર્માસ્તિકાય, ૨. અધર્માસ્તિકાય,
૩. જીવ, ૪. પુદ્ગલો હોય છે,
તેને લોકાકાશ કહેવાય છે.
તે સિવાયનું ક્ષેત્ર અલોકાકાશ કહેવાય છે.
લોકાકાશ અસંખ્ય યોજન પ્રમાણ છે.
અલોકાકાશનું પ્રમાણ અનંત છે.
અલોકાકાશ ખાલી ક્ષેત્ર છે, તેમાં કશુંજ હોતું નથી.
લોકાકાશની ચારે બાજુ અલોકાકાશ છે.

વિશ્વદર્શન

લોકાકાશ

સામે લોકાકાશનું ચિત્ર આપેલ છે. લોકાકાશની ઊંચાઈ ૧૪ રાજલોક જેટલી છે. ૧ રાજલોક = અસંખ્ય યોજન. લોકાકાશની લંબાઈ, પહોળાઈ સર્વત્ર એક સરખી નથી. જે સામે ચૌદ રાજલોકના ચિત્રમાં જોઈ શકાય છે.

લોકાકાશની મધ્યમાં તિચ્છાલોક છે, જેની લંબાઈ પહોળાઈ ૧ રાજલોક જેટલી છે. ૮૦૦ યોજન ઉપર તથા ૮૦૦ યોજન નીચે સુધી તિચ્છાલોક ગણાય છે. તિચ્છાલોકની ઉપર ઊર્ધ્વલોક છે, જેની આગળ પહોળાઈ વધતા ૩૫ રાજલોક સુધીમાં પાંચ રાજ જેટલી પહોળાઈ થાય છે. પછી ઘટતી જાય છે, અને છેક ઉપર પહોંચતા એક રાજલોક જેટલી થાય છે.

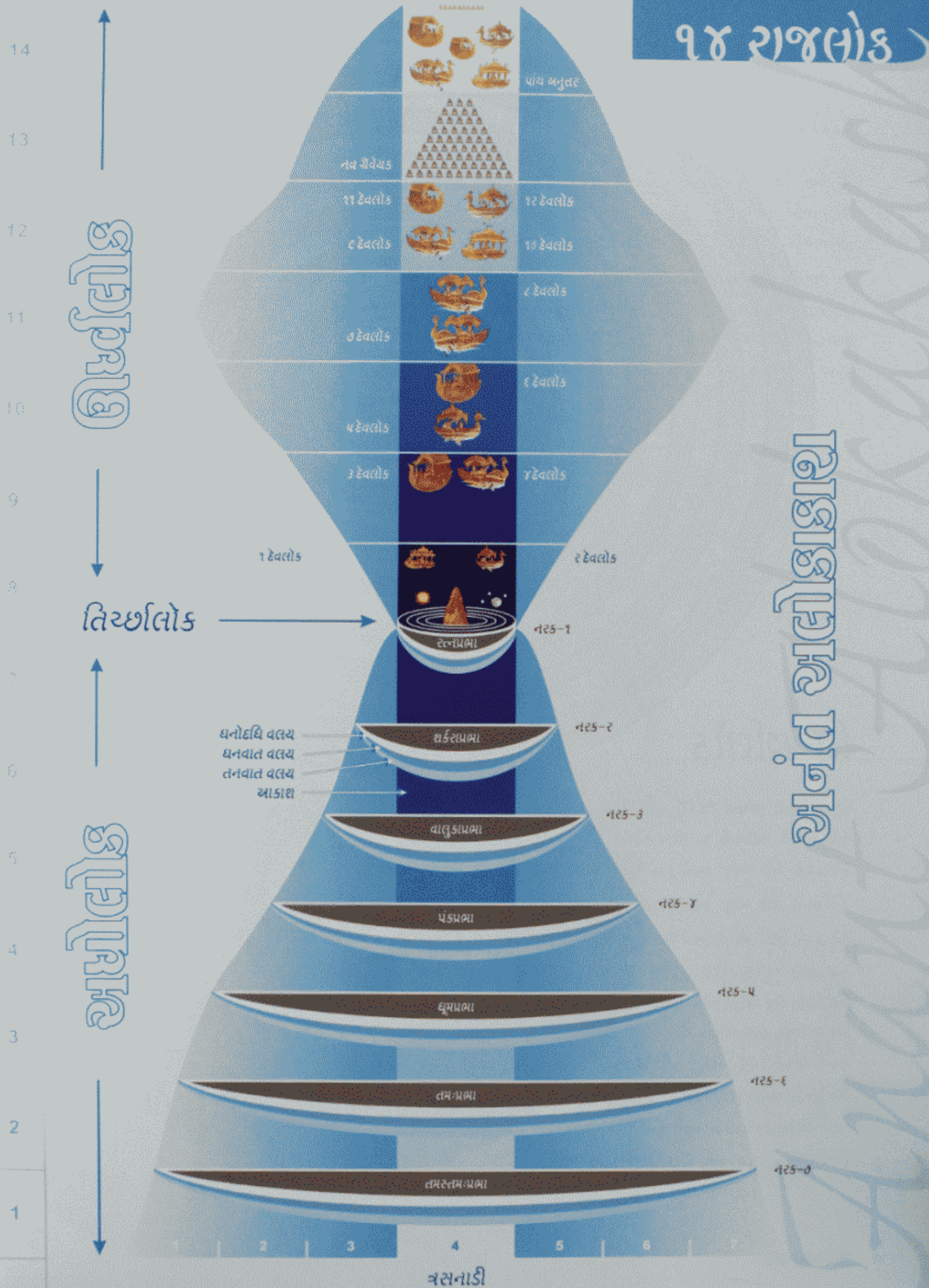
લોકના ઉપરના છેડે મધ્યમાં ૪૫ લાખ યોજનના વ્યાસવાળી સિદ્ધશિલા છે. સિદ્ધ ભગવંતો લોકમાં છેક ઉપર રહે છે. અહીંથી જીવનો મોક્ષ થતા જીવ ઉપર જાય છે અને લોકના ઉપરના છેડે આવી જાય છે, કેમકે અલોકમાં જીવ કે પદ્મલથી જઈ શકાતું નથી. ધર્માસ્તિકાય અને અધર્માસ્તિકાય હોય ત્યાં જ જીવની ગતિ કે સ્થિતિ હોય છે.

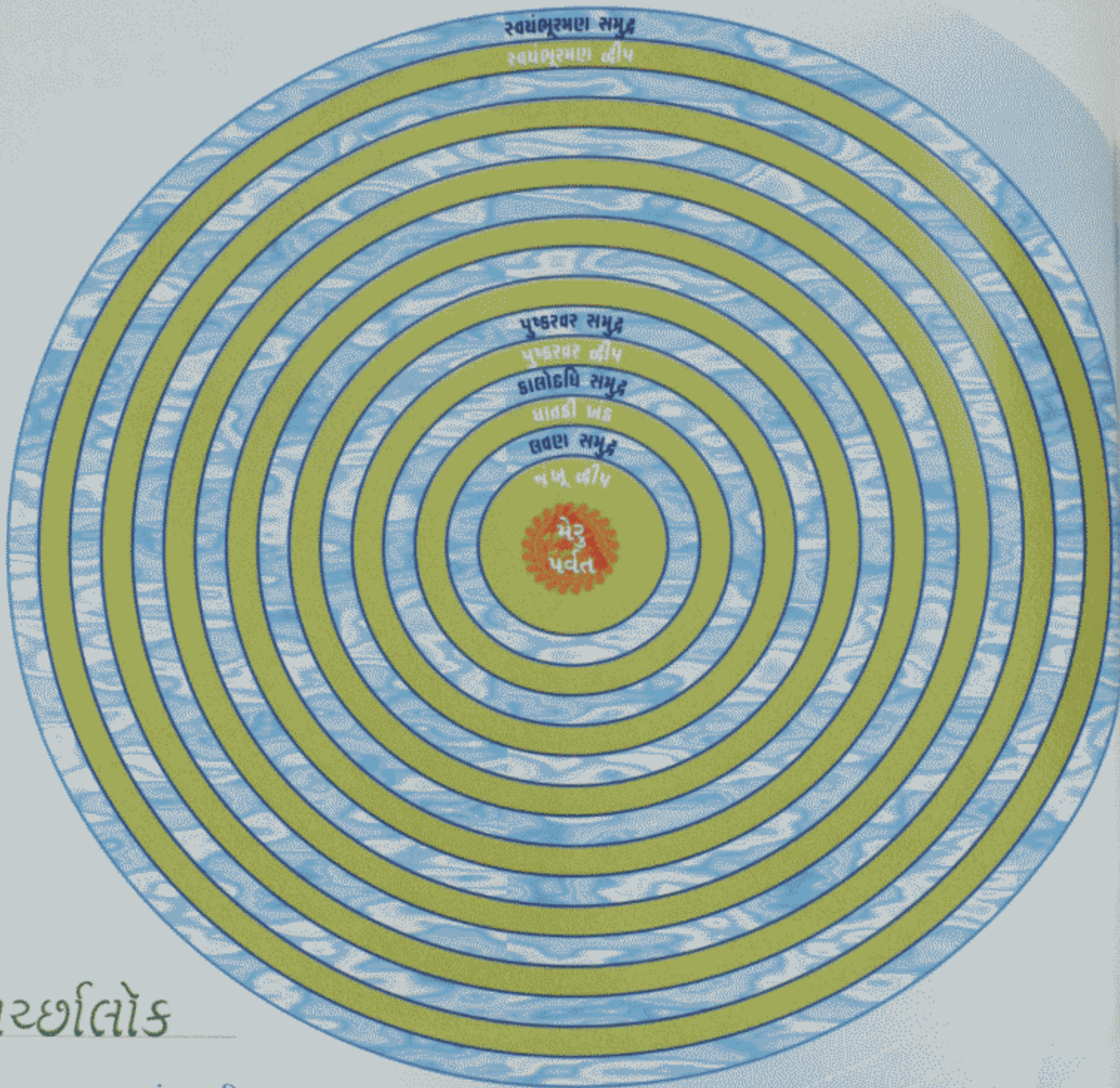
જીવોને તથા પુદ્ગલોને ગતિમાં સહાય કરતું દ્રવ્ય તે ધર્માસ્તિકાય
જીવોને તથા પુદ્ગલોને સ્થિતિમાં સહાય કરતું દ્રવ્ય તે અધર્માસ્તિકાય

લોકની બહાર અલોકમાં ધર્માસ્તિકાય અને અધર્માસ્તિકાય ન હોવાથી જીવની તથા પુદ્ગલની ગતિ કે સ્થિતિ નથી.

તિચ્છાલોકની નીચે અધોલોક છે તેમાં પ્રથમ રાજમાં રત્નપ્રભા પૃથ્વીમાં તો ભવનપતિ દેવોના ભવનો અને ૧લી નરકના નરકાવાસો છે, પછી એક એક રાજના આંતરે બીજી આદિથી છેક સાતમી નરકના નરકાવાસો હોય છે. તિચ્છાલોકની પહોળાઈ ૧ રાજલોક જેટલી છે. તે નીચે વધતા વધતા લોકના નીચેના છેડે સાતરાજલોક જેટલી થાય છે.

ઊર્ધ્વ-અધોલોકની વાત સ્થાપના નિષેપની આરાધના (શાશ્વત ચૈત્યોને વંદના)માં વિસ્તારથી વિચારીશું. અહીં તીર્થંકરો પાંચ ભરત, પાંચ ઐરવત અને પાંચ મહાવિદેહમાં થાય છે, અને તે તિચ્છાલોકાન્તર્ગત મનુષ્યલોકમાં જંબૂ દ્વીપ, ધાતકી ખંડ અને પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપમાં હોય છે, તેથી હમણા તેની જ વિચારણા કરીએ.

તિરર્થલોક

તિરર્થલોકની મધ્યમાં જંબૂ દ્વીપ છે.

તેની લંબાઈ પહોળાઈ ૧ લાખ યોજન છે

તેને કરતો ચારે બાજુ ડબલ વિસ્તારવાળો લવણ સમુદ્ર છે.

તેને કરતો ચારે બાજુ ડબલ વિસ્તારવાળો ધાતકી ખંડ છે.

તેને કરતો ચારે બાજુ ડબલ વિસ્તારવાળો કાલોદધિ સમુદ્ર છે,

તેને કરતો પુષ્કરવર દ્વીપ છે, તેને કરતો પુષ્કરવર સમુદ્ર છે

એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર એમ પૂર્વથી ઉત્તરોત્તર ડબલ વિસ્તારવાળા

કુલ અસંખ્ય દ્વીપ-સમુદ્રો છે.

છેલ્લો સ્વયંભૂરમણ દ્વીપ છે.

તેને કરતો સ્વયંભૂરમણ સમુદ્ર છે.

અહિં લોકાકાશનો છેડો આવે છે.

સ્વયંભૂરમણ સમુદ્ર પછી અલોકાકાશ આવે.

મનુષ્યલોક

ત્રીજા પુષ્કરવર દ્વીપની મધ્યમાં ગોળ વર્તુળાકારે માનુષોત્તર નામનો પર્વત આવે છે.

અહિં સુધીનું ક્ષેત્ર મનુષ્યલોક કહેવાય છે.

અર્થાત્ જંબૂ દ્વીપ, લવણ સમુદ્ર, ઘાતકી ખંડ, પુષ્કરવર દ્વીપ અડધો જેને પુષ્કરવરાર્ધ કહેવાય છે,

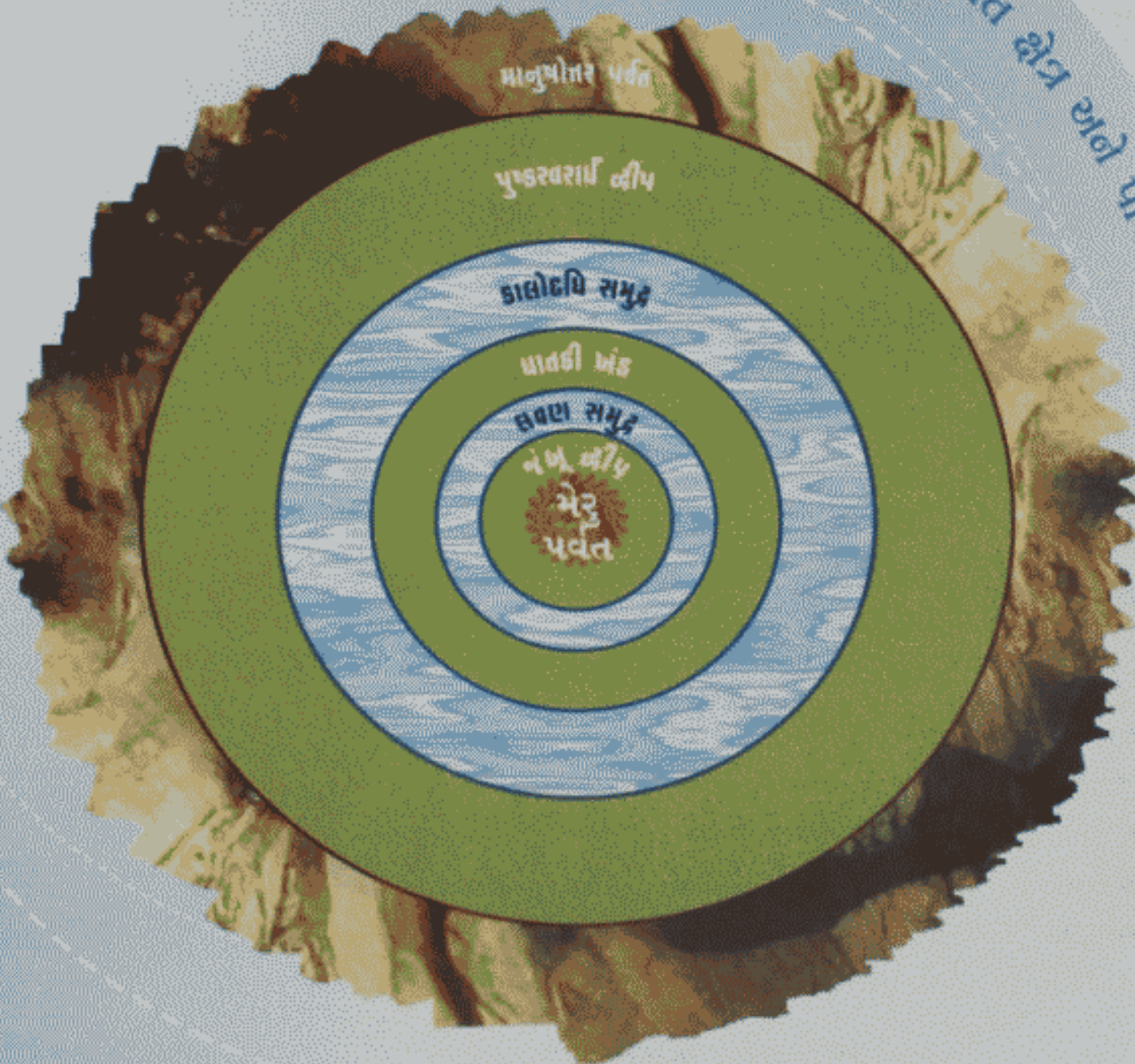
આટલું ક્ષેત્ર મનુષ્યલોક કહેવાય છે.

મનુષ્યની ઉત્પત્તિ-જન્મ-મરણ વગેરે મનુષ્યલોકમાં જ થાય છે.

મનુષ્યલોકની બહાર ક્યારેક લબ્ધિ વગેરેથી કે દેવાદિની સહાયથી

મનુષ્ય જઈ શકે પણ ત્યાં તેનું જન્મ કે મરણ ક્ષેત્રના પ્રભાવે થતું નથી.

આ મનુષ્યલોકમાં જ પૂર્વે કહેલ પાંચ ભરત ક્ષેત્ર, પાંચ ઊરવત ક્ષેત્ર અને પાંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્ર આવેલ છે.

હવે તે બધા
ક્યાં ક્યાં છે ?
કઈ રીતે છે ?
તે વિચારીએ.

જંબૂ દ્વીપ jambu vewadep

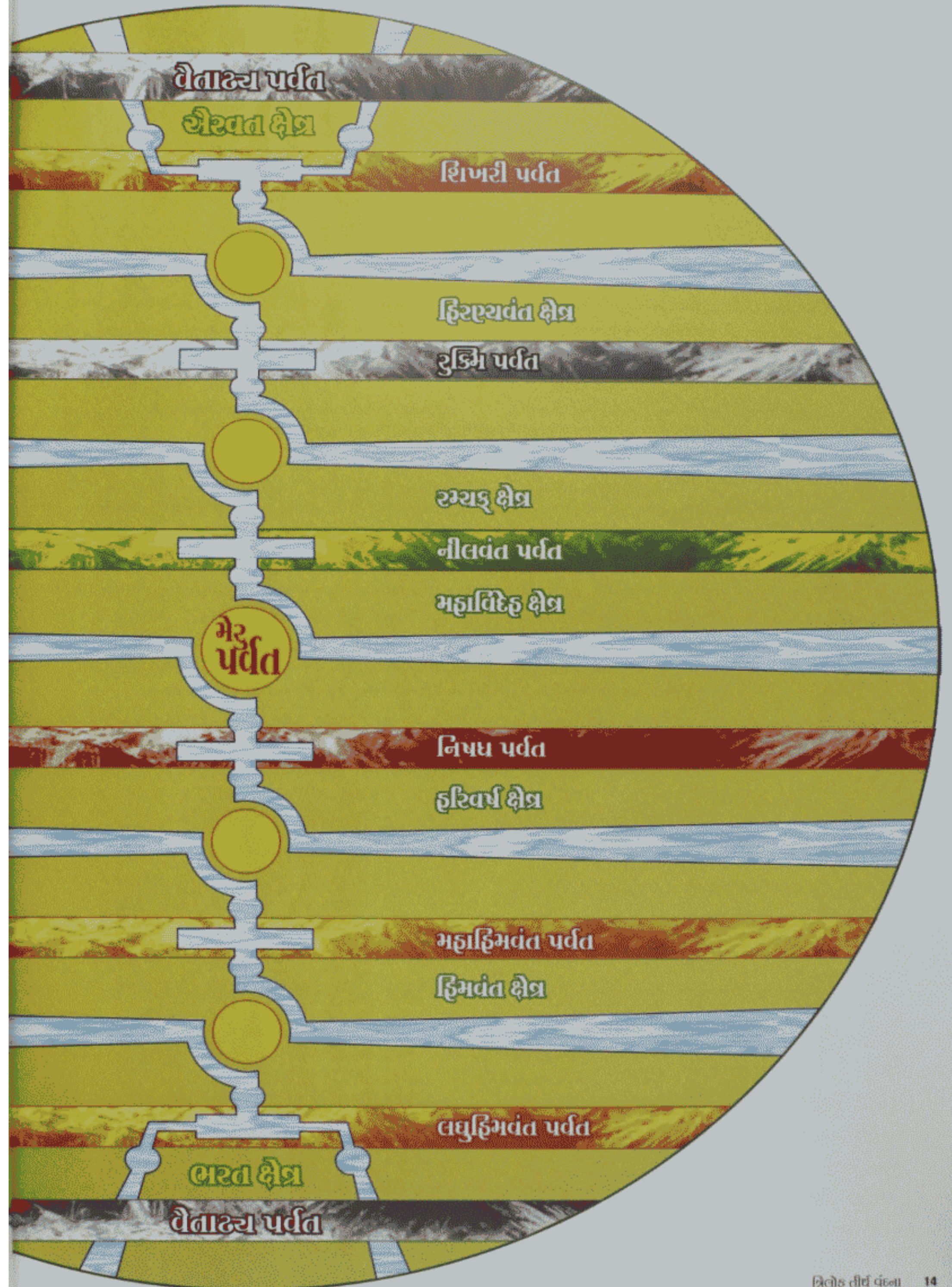
તિર્થલોકની મધ્યમાં જંબૂ દ્વીપ છે તેનું ચિત્ર સામે આપેલ છે. તેની લંબાઈ-પહોળાઈ ૧ લાખ યોજનની છે. જંબૂ દ્વીપની મધ્યમાં મેરુ પર્વત છે. તેની ઊંચાઈ ૧ લાખ યોજન છે. પૃથ્વી પર તેનો વિસ્તાર દશ હજાર યોજન છે. તેની જમીનમાં ઊંડાઈ ૧૦૦૦ યોજન છે. ટોચ ઉપર તેની પહોળાઈ ૧૦૦૦ યોજન છે.

જંબૂ દ્વીપ છ પર્વત અને સાત ક્ષેત્રમાં વહેંચાયેલો છે. તે ક્રમશઃ દક્ષિણથી ઉત્તર તરફ આ પ્રમાણે છે... (૧) ભરત ક્ષેત્ર (૨) લઘુહિમવંત પર્વત (૩) હિમવંત ક્ષેત્ર (૪) મહાહિમવંત પર્વત (૫) હરિવર્ષ ક્ષેત્ર (૬) નિપથ પર્વત (૭) મહાવિદેહ ક્ષેત્ર (૮) નીલવંત પર્વત (૯) રમ્યક ક્ષેત્ર (૧૦) રૂક્મી પર્વત (૧૧) હિરણ્યવંત ક્ષેત્ર (૧૨) શિખરી પર્વત (૧૩) ઐરવત ક્ષેત્ર

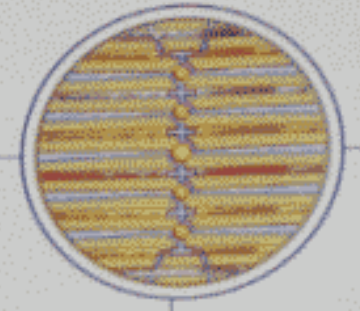
સૌથી દક્ષિણે ભરત ક્ષેત્ર છે. સૌથી ઉત્તરે ઐરવત ક્ષેત્ર છે. મધ્યમાં મહાવિદેહ ક્ષેત્ર છે. ક્ષેત્ર એટલે જમીન. જેમાં ગામ-નગરો વગેરેમાં લોકોનો વસવાટ વગેરે હોય છે.

આમાં ભરતક્ષેત્ર, મહાવિદેહ ક્ષેત્ર અને ઐરવત ક્ષેત્ર ત્રણ કર્મભૂમિ કહેવાય છે. આમાં અસિ-મસિ-કૃષિ વગેરે વ્યવહારો હોય છે. વ્યાપાર-ખેતી નોકરી વગેરે આ ક્ષેત્રોમાં હોય છે. તેવી જ રીતે મોક્ષ માર્ગ પણ આ જ ક્ષેત્રોમાં હોય છે, તેથી તીર્થંકરો વગેરે આ જ ક્ષેત્રમાં થાય છે.

બાકીના ચાર ક્ષેત્ર અકર્મભૂમિ કહેવાય છે... આમાં પુરુષ-સ્ત્રી-યુગલ સાથે જન્મે છે. યુવાનીમાં આવતા તે જ પતિ-પત્ની રૂપે બને છે. ત્યાં ખેતી-વ્યાપાર વગેરે હોતું નથી. કલ્પવૃક્ષો હોય છે તેમાંથી બધું જ મળી રહે છે. લોકો સરળ સ્વભાવી હોય છે, મૃત્યુ પામીને નિયમા દેવલોકમાં જાય છે. મહાવિદેહ ક્ષેત્રના મધ્યભાગમાં પણ ઉત્તરમાં ઉત્તરકુરુ, દક્ષિણમાં દેવકુરુ નામની અકર્મભૂમિ છે.

જંબૂદ્વીપનું મહાવિદેહ ક્ષેત્ર

જંબૂદ્વીપની બરાબર મધ્યમાં નિષધ અને નીલવંત પર્વતની વચ્ચે મહાવિદેહ ક્ષેત્ર છે. સામે ચિત્ર આડું બતાવેલ છે. પૂર્વ-પશ્ચિમ લાખ યોજન વિસ્તાર છે. ઉત્તર દક્ષિણ ૩૩,૬૮૪ યોજન વિસ્તાર છે. મધ્યમાં મેરુ પર્વત છે. નિષધ-નીલવંત પર્વતમાંથી બે-બે ગજદંત પર્વતો (હાથીના દાંતના આકારવાળા) નીકળે છે અને તે મેરુ પર્વત સુધી પહોંચે છે. આમાં નિષધ પર્વતમાંથી નીકળેલ બે ગજદંત પર્વતોના નામ વિદ્યુત્પ્રભ-સોમનસ છે. તેમની વચ્ચેનું ક્ષેત્ર દેવકુરુ ક્ષેત્ર છે નીલવંત પર્વતમાંથી નીકળેલ બે ગજદંત પર્વતોના નામ ગંધમાદન અને માલ્યવંત છે. તેમની વચ્ચેનું ક્ષેત્ર ઉત્તરકુરુ ક્ષેત્ર છે. આ બંને ક્ષેત્રો યુગલિક ક્ષેત્રો છે. અહીં યુગલિકો રહે છે અને કલ્પવૃક્ષ દ્વારા પોતાની જોઈતી વસ્તુ મેળવીને સંતોષમય જીવન જીવીને આયુષ્ય પૂર્ણ કરી દેવલોકમાં જાય છે.

દેવકુરુ-ઉત્તરકુરુથી પૂર્વ બાજુનો વિભાગ એ પૂર્વ મહાવિદેહ ક્ષેત્ર.

દેવકુરુ-ઉત્તરકુરુથી પશ્ચિમ બાજુનો વિભાગ એ પશ્ચિમ મહાવિદેહ ક્ષેત્ર.

મહાવિદેહની દક્ષિણમાં રહેલ નિષધપર્વત પરના તિગિંછી દ્રહમાંથી નીકળી સીતોદા નદી નીચે દેવકુરુમાં પડે છે. ત્યાંથી ઉત્તરમાં મેરુ તરફ આગળ વધી મેરુથી પશ્ચિમ તરફ વહી પશ્ચિમ મહાવિદેક્ષેત્રના બે ભાગ કરતી છેક લવણ સમુદ્રને મળે છે. અહિં પશ્ચિમ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં સીતોદા નદીથી ઉત્તરનો ભાગ તે પશ્ચિમ-ઉત્તર મહાવિદેહ. સીતોદા નદીથી દક્ષિણનો ભાગ તે પશ્ચિમ દક્ષિણ મહાવિદેહ.

આ જ રીતે ઉત્તરમાં રહેલ નીલવંત પર્વતના કેસરી દ્રહમાંથી સીતા નદી નીચે ઉત્તરકુરુમાં પડે છે. ત્યાંથી દક્ષિણ તરફ આગળ વધતા મેરુથી પૂર્વ દિશામાં વહી પૂર્વ મહાવિદેહ ક્ષેત્રના બે ભાગ કરતી છેક લવણ સમુદ્રને મળે છે. સીતા નદીથી ઉત્તરનો ભાગ તે પૂર્વ-ઉત્તર મહાવિદેહ, સીતા નદીથી દક્ષિણનો ભાગ તે પૂર્વ-દક્ષિણ મહાવિદેહ. આમ મહાવિદેહ ક્ષેત્રના કુલ ચાર ભાગ થયા. ૧) પૂર્વ-ઉત્તર મહાવિદેહ ક્ષેત્ર ૨) પૂર્વ-દક્ષિણ મહાવિદેહ ક્ષેત્ર ૩) પશ્ચિમ-ઉત્તર મહાવિદેહ ક્ષેત્ર ૪) પશ્ચિમ-દક્ષિણ મહાવિદેહ ક્ષેત્ર

આમાં પૂર્વ ઉત્તરમાં ઉત્તરકુરુના માલ્યવંત નામના ગજદંત પર્વત પછીથી મહાવિદેહ ક્ષેત્રની ૧લી વિજય શરૂ થાય. વિજય પછી પર્વત આવે. પછી બીજી વિજય આવે, પછી નદી આવે, પછી ત્રીજી વિજય આવે, પછી પર્વત આવે, પછી ચોથી વિજય આવે, પછી નદી આવે. આમ એક-એક વિજય પછી એક વાર પર્વત આવે, બીજી વાર નદી આવે. કુલ એક વિભાગમાં ૮ વિજય, ૪ પર્વત, ૩ નદી આવે છેલ્લી વિજય પછી વનખંડ આવે. આ રીતે પૂર્વ ઉત્તર મહાવિદેહની પૂર્ણાહુતિ થાય.

આમાં છેલ્લી પુષ્કલાવતી નામની વિજય છે અને આમાં શ્રીસીમંધરસ્વામી પ્રભુ હાલ વિચરે છે. આ રીતે પૂર્વ-દક્ષિણ વિભાગમાં, પશ્ચિમ-ઉત્તર વિભાગમાં અને પશ્ચિમ-દક્ષિણ વિભાગમાં દરેકમાં આઠ-આઠ વિજય, ચાર-ચાર પર્વત, ત્રણ-ત્રણ નદી, આમ કુલ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં ૩૨ વિજય થાય.

આ વિજયોની ગણતરી શાસ્ત્રકાર ભગવંતોએ પ્રદક્ષિણાવર્તથી કરી છે. એટલે પહેલા પૂર્વ-ઉત્તર મહાવિદેહના માલ્યવંત પર્વત તરફથી શરૂ કરી કર્મશઃ ૧ થી ૮ વિજય ગણવી. પછી પૂર્વ-દક્ષિણ મહાવિદેહમાં વનખંડ પાસેથી ૯મી વિજય શરૂ કરી સોમનસ ગજદંત પર્વત પાસે ૧૬મી વિજય આવે. પછી પશ્ચિમ-દક્ષિણ મહાવિદેહમાં વિદ્યુત્પ્રભ ગજદંત પર્વત પછીથી ૧૭મી વિજય શરૂ કરી છેલ્લે વનખંડ પાસે ૨૪મી વિજય આવે છે. પછી પશ્ચિમ-ઉત્તરમાં વનખંડની બાજુથી ૨૫મી વિજય શરૂ થાય અને છેક ગંધમાદન ગજદંત પર્વત પાસે છેલ્લી ૩૨મી વિજય આવે... સામે ચિત્રમાં ૩૨ વિજય બતાવેલ છે. આમાંથી • ૮મી પુષ્કલાવતીવિજયમાં સીમંધરસ્વામી • ૯મી વત્સવિજયમાં બાહુસ્વામી • ૨૪મી નલિનાવતીવિજયમાં સુબાહુસ્વામી • ૨૫મી વપ્રવિજયમાં યુગમંધરસ્વામી આમ ચાર તીર્થંકર ભગવંતો હાલ વિચરે છે.

અજિતનાથ પ્રભુ જ્યારે ભરત ક્ષેત્રમાં વિચરતા હતા ત્યારે બત્રીશે વિજયમાં તીર્થંકર પ્રભુ વિચરતા હતા. ધાતકી ખંડમાં બે મહાવિદેહ ક્ષેત્ર તથા પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપમાં પણ બે મહાવિદેહ ક્ષેત્ર થઈ કુલ પાંચે મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં અજિતનાથ પ્રભુના કાળે મહાવિદેહ ક્ષેત્રોમાં ૧૬૦ તીર્થંકર ભગવંતો વિચરતા હતા તે સર્વના પણ નામ યાદ કરી આપણે નમસ્કાર કરીશું.

૮મી વિજયમાં
સીમંધરસ્વામી

૯મી વિજયમાં
બાહુસ્વામી

૨૪મી વિજયમાં
સુબાહુસ્વામી

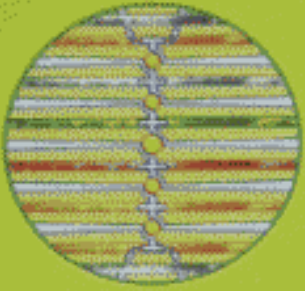
૨૫મી વિજયમાં
યુગમંધરસ્વામી

આમ ચાર
તીર્થંકર ભગવંતો
હાલ વિચરે છે.

શ્રી ઐશ્વર્ય રહસ્ય

અહીં ખંડ ૧, ૨ અને ૬ દક્ષિણ ભરત છે અને ખંડ ૩, ૪ અને ૫ ઉત્તર ભરત છે.

જં બૂ ઢી પ ની સૌ થી દક્ષિણ ભરત ક્ષેત્ર છે.

ભરત ક્ષેત્રમાં પણ બરાબર મધ્યમાં પશ્ચિમથી પૂર્વ વૈતાલ્ય નામનો પર્વત છે. તેનાથી ભરત ક્ષેત્રના બે ભાગ થાય છે. ઉત્તર ભરત ક્ષેત્ર અને દક્ષિણ ભરત ક્ષેત્ર.

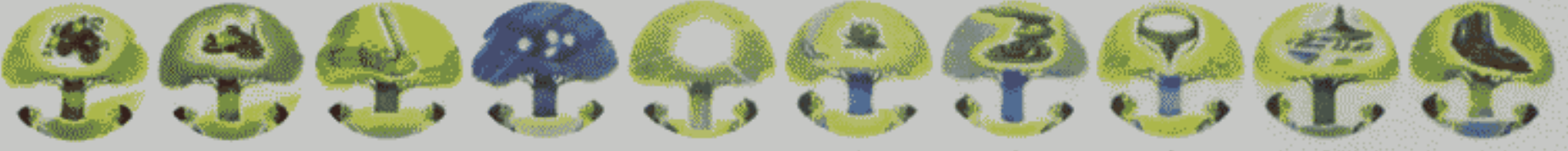
વળી ઉત્તરના લઘુ હિમવંત પર્વત પરના પદ્મસરોવરમાંથી પૂર્વ-પશ્ચિમ બંને દિશામાં ગંગા-સિંધુ નામની નદીઓ નીકળે છે. તે પર્વત પર ૫૦૦ યોજન વહી દક્ષિણ તરફ વળે છે. પર્વત પરથી નીચે કુંડમાં પડી તેમાંથી નીકળી ઉત્તર-ભરતમાં વહી વૈતાલ્ય પર્વતને ભેદી દક્ષિણમાં આગળ વધી લવણ સમુદ્રમાં ભળે છે. ગંગા નદી પૂર્વ સમુદ્રને તથા સિંધુ નદી પશ્ચિમ સમુદ્રને મળે છે. આ બે નદીના કારણે ઉત્તર ભરતના અને દક્ષિણ ભરતના ત્રણ-ત્રણ ભાગ થાય છે. આ છ ખંડ કહેવાય છે- ચકવર્તીરાજા છ ખંડના પ્રભુત્વને ધારણ કરે છે. વાસુદેવો દક્ષિણના ત્રણ ખંડના પ્રભુત્વને ધારણ કરે છે. છ ખંડમાં થઈ કુલ ૩૨,૦૦૦ દેશો હોય છે.

આમાં દક્ષિણમાં જે મધ્યખંડ છે,
તેમાં ૨૫૫ આર્ય દેશો છે.
તેમાં ૪ તીર્થંકરો, ચકવર્તીઓ, વાસુદેવો, બળદેવો થાય છે.

આ ૪ રીતે ઉત્તરમાં ઐશ્વર્ય ક્ષેત્ર વિષે પણ સમજવું. માત્ર તેમાં શિખરી પર્વત પર પુંડરીક સરોવરમાંથી પૂર્વ-પશ્ચિમ બે નદીઓ નીકળી ઉત્તર તરફ વળે છે અને વૈતાલ્યને ભેદીને ઉત્તરમાં વહી ક્રમશઃ પૂર્વ-પશ્ચિમ લવણ સમુદ્રને મળે છે. બંને નદીઓના નામો રક્તા અને રક્તવતી છે.

ભરત ક્ષેત્રની ત્રણે ચોવીશીના ૩૨ તીર્થંકરોના નામ લઈને આપણે પ્રણામ કરીશું. તેવી જ રીતે ઐશ્વર્ય ક્ષેત્રના પણ ૩૨ તીર્થંકરોને ભાવથી નમીશું. મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં પણ અજિતનાથ પ્રભુના કાળે બત્રીસે વિજયોમાં થયેલ તીર્થંકરોના પણ નામનું સ્મરણ કરી તેમને પણ ભાવથી નમસ્કાર કરીશું.

ત્રણ ત્રણ ચોવીશી

યુગલિકની ઈચ્છા અને જરૂરીયાતોને સંતોષતા દસ કલ્પવૃક્ષો

ભરત ક્ષેત્ર અને ઐરવત ક્ષેત્રમાં કાળ પરાવર્તિત થતો હોય છે. અવસર્પિણી કાળમાં બધું ઉતરતું હોય છે (ઘટતું જાય છે) ઉત્સર્પિણી કાળમાં બધું ચઢતું (વધતું) હોય છે. ઉત્સર્પિણી અવસર્પિણી બંને કાળના છ-છ ભાગ થાય છે તેને આરા કહેવાય છે.

અવસર્પિણીના ૧લા, ૨જા, ૩જા આરામાં યુગલિક કાળ હોય છે. સ્ત્રી-પુરુષ-યુગલ સાથે જ જન્મ પામે છે. કલ્પવૃક્ષો તે કાળે હોય છે, તેની પાસેથી તેમને બધું જ મળી રહે છે. એટલે કૃષિ (ખેતી) વ્યાપાર વગેરે કંઈ કરવાનું હોતું નથી. સરળ સ્વભાવી યુગલો આયુષ્ય પૂર્ણ થયે અંતે મૃત્યુ પામી દેવલોકમાં જાય છે. ત્રીજા આરાના અંતે કલ્પવૃક્ષો ઓછા થતા જાય છે. ત્રીજા આરાના અંતે પ્રથમ તીર્થંકરનો જન્મ થાય છે. (જેમ આપણા આ ભરત ક્ષેત્રમાં ઋષભદેવ પ્રભુનો થયો) ધીમે ધીમે કલ્પવૃક્ષો ખતમ થઈ જતા પ્રથમ તીર્થંકર ભગવંત (ગૃહસ્થાવસ્થામાં) કૃષિ-વ્યાપાર-શિલ્પ વગેરે વ્યવહાર પ્રવર્તવિ છે. આગળ જતા ચારિત્ર લઈ તીર્થ સ્થાપે છે. અહિંથી અવસર્પિણી કાળમાં તીર્થ (શાસન)નો પ્રારંભ થાય છે. ત્રીજા આરાના ત્રણ વર્ષ સાડાઆઠ માસ બાકી હોય ત્યારે પ્રથમ તીર્થંકર નિર્વાણ પામે છે. ચોથા આરામાં ક્રમશઃ બીજા, ત્રીજા આદિ ત્રેવીશ તીર્થંકરો થાય છે. આને આપણે ચોવીશી કહીએ છીએ. ૪થા આરાના ત્રણ વર્ષ સાડા આઠ મહિના બાકી રહે ત્યારે ચોવીશમાં ભગવંતનું નિર્વાણ થાય છે. ત્રણ વર્ષ સાડા આઠ મહિના પૂર્ણ થયે ચોથો આરો પૂર્ણ થાય છે. પાંચમો આરો શરૂ થાય છે. પાંચમા આરામાં ચોવીશમા ભગવાનનું શાસન ચાલે છે. પરંતુ પાંચમા આરામાં જન્મ પામેલ કોઈ પણ જીવ તે ભવમાં મુક્તિને પામી શકતો નથી. પાંચમો આરો ૨૧ હજાર વર્ષનો હોય છે, તે પૂર્ણ થતા ધર્મ-શાસન-સંઘનો વિચ્છેદ થાય છે. પછી પાપમય છટકો આરો શરૂ થાય છે, તે પણ એકવીશ હજાર વર્ષનો હોય છે, તે પૂર્ણ થતા અવસર્પિણી કાળ પૂર્ણ થાય છે.

હવે ઉત્સર્પિણી કાળ શરૂ થાય છે. આમાં અવસર્પિણીથી વિપરીત ક્રમ હોય છે. ૧લો આરો અવસર્પિણીના છટકા આરા જેવો જ હોય છે. એકવીશ હજાર વર્ષનો છે. બીજો આરો પણ એકવીશ હજાર વર્ષનો હોય છે. બીજો આરો પૂર્ણ થતા ત્રીજા આરાના ૮૯ પખવાડીયા વીતે પ્રથમ તીર્થંકર ઉત્પન્ન થાય છે. ત્રીજા આરામાં તેઓ શાસન સંઘની સ્થાપના કરે છે. ઉત્સર્પિણીમાં અહિંથી હવે શાસનનો પ્રારંભ થાય છે. ઉત્સર્પિણીનો આ ત્રીજો આરો અવસર્પિણીના ચોથા આરા જેવો હોય છે. આમાં ક્રમશઃ બીજા બાવીશ તીર્થંકરો થાય છે. ચોથા આરાની શરુઆતમાં ચોવીસમાં તીર્થંકર થાય છે. આમ કુલ ચોવીશ તીર્થંકરો ઉત્સર્પિણીમાં થાય છે. આને આપણે ચોવીશી કહીએ છીએ. ચોથા આરાના સંખ્યાતા વર્ષો ગયા પછી યુગલિક કાળનો પ્રારંભ થાય છે. ૪થા, ૫મા, ૬ટકા આરામાં યુગલિક કાળ હોય છે. અવસર્પિણીના ૩જા, ૨જા અને ૧લા આરા જેવો કાળ હોય છે.

વર્તમાન અવસર્પિણીના ત્રીજા આરાનાં અંતે અને ચોથા આરામાં જે ચોવીશ તીર્થંકરો થયા તે વર્તમાન ચોવીશી કહેવાય છે. ગઈ ઉત્સર્પિણીના ત્રીજા આરામાં અને ચોથા આરાના પ્રારંભના વર્ષોમાં થઈ જે ચોવીશ તીર્થંકરો થયા તે અતીત ચોવીશી કહેવાય છે. આવતી ઉત્સર્પિણીમાં જે ચોવીશ તીર્થંકરો થશે તે અનાગત ચોવીશી કહેવાય છે.

ભરત-ઐરવત ક્ષેત્રોમાં દરેક અવસર્પિણી-ઉત્સર્પિણીમાં આ જ રીતે ચોવીશ ચોવીશ તીર્થંકરો થાય છે. આ જ રીતે ભૂતકાળમાં અનંત અવસર્પિણી અને ઉત્સર્પિણીમાં અનંત ચોવીશી તીર્થંકરોની થઈ છે અને ભવિષ્યમાં પણ આ જ રીતે અનંત ચોવીશી તીર્થંકર પરમાત્માઓની થશે. આ અનંત ચોવીશીઓને આપણે ભાવથી વંદન કરીએ છીએ, પણ આપણી પાસે વર્તમાન ચોવીશી, ઉપરાંત ગત ચોવીશી (અતીત) અને ભાવિ ચોવીશી (અનાગત)ના પ્રભુના નામો ઉપાસખ્ય થાય છે. તેથી આ ત્રણે ચોવીશીના પ્રભુના નામોને યાદ કરી નમસ્કાર કરીએ છીએ. પાંચે ભરત ક્ષેત્ર અને પાંચે ઐરવત ક્ષેત્ર માટે આ બધી હકીકત જાણવી. એટલે ત્રીશ ચોવીશીના ૭૨૦ તીર્થંકર ભગવંતોના નામ યાદ કરી આપણે નમસ્કાર કરીશું.

ધાતકી ખંડ

પશ્ચિમ

જંબુ દ્વીપને ફરતો લવણ સમુદ્ર, તેને ફરતો ધાતકી ખંડ આવ્યો છે. તેનો વિસ્તાર ચાર લાખ યોજનનો છે. આની મધ્યમાં ઉત્તરમાં અને દક્ષિણમાં બે મોટા પર્વતો છે, જેને ઈષુકાર પર્વત કહેવાય છે. આ પર્વતોના કારણે ધાતકી ખંડના બે ભાગ પડી જાય છે. ૧) પૂર્વ ધાતકી ખંડ ૨) પશ્ચિમ ધાતકી ખંડ.

બન્ને ધાતકી ખંડમાં જંબુ દ્વીપની માફક જ દક્ષિણથી ઉત્તર ભરત ક્ષેત્રથી ઔરવત ક્ષેત્ર સુધીમાં છ પર્વતો અને સાત ક્ષેત્રો તે જ નામવાળા હોય છે. એટલે ક્રમશઃ ભરત ક્ષેત્ર, લઘુહિમવંત પર્વત, હિમવંત ક્ષેત્ર, મહાહિમવંત પર્વત, હરિવર્ષ ક્ષેત્ર, નિષધ પર્વત, મહાવિદેહ ક્ષેત્ર, નીલવંત પર્વત, રમ્યક ક્ષેત્ર, રુક્મિ પર્વત, હિરણ્યવંત ક્ષેત્ર, શિખરી પર્વત અને ઔરવત ક્ષેત્ર આવે. એટલે પૂર્વ ધાતકી ખંડમાં આ રીતે છ પર્વત અને સાત ક્ષેત્ર આવે. તે જ રીતે પશ્ચિમ ધાતકી ખંડમાં પણ જાણવું.

પૂર્વ ધાતકી ખંડમાં ભરત ક્ષેત્ર, ઔરવત ક્ષેત્ર અને મહાવિદેહ ક્ષેત્ર આવ્યા છે. એ જ રીતે પશ્ચિમ ધાતકી ખંડમાં પણ ભરત ક્ષેત્ર, ઔરવત ક્ષેત્ર અને મહાવિદેહ ક્ષેત્ર આવ્યા છે. એટલે ધાતકી ખંડમાં બે ભરત ક્ષેત્ર, બે ઔરવત ક્ષેત્ર અને બે મહાવિદેહ ક્ષેત્ર આવ્યા.

અહિં પણ આપણે બંને ભરત ક્ષેત્રમાં, બંને ઔરવત ક્ષેત્રમાં ત્રણ ત્રણ ચોવીશી તથા બંને મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં બત્રીશ બત્રીશ તીર્થંકરોને નામ લઈને નમસ્કાર કરીશું.

વર્તમાનમાં પણ આ ધાતકીખંડના બંને મહાવિદેહમાં ચાર ચાર તીર્થંકરો વિચરે છે. છેલ્લે વીશ વિહરમાન જિનમાં તેમના નામ સર્જને નમસ્કાર કરીશું.

ધાતકી ખંડને ચારે બાજુ કરતો કાળોદધિ સમુદ્ર છે. ધાતકી ખંડથી તેનો વિસ્તાર ડબલ હોઈ કુલ આઠ લાખ યોજન વિસ્તારવાળો છે. તેને કરતો પુષ્કરવર દ્વીપ છે. તે પણ કાળોદધિ સમુદ્રથી ડબલ વિસ્તારવાળો હોઈ તેનો વિસ્તાર સોળ લાખ યોજન થાય છે. આમાં બરાબર મધ્યમાં વલયાકાર માનુષોત્તર પર્વત આવેલો છે, જે પુષ્કરવર દ્વીપના બે ભાગ કરે છે. માનુષોત્તર પર્વતની અંદર જે પુષ્કરવર દ્વીપ છે તે અભ્યંતર પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ કહેવાય છે. માનુષોત્તર પર્વતની બહાર જે પુષ્કરવર દ્વીપ છે તેને બાહ્ય પુષ્કરવરાર્ધ કહેવાય છે.

અભ્યંતર પુષ્કરવરાર્ધના અંતે મનુષ્યલોક પૂર્ણ થાય છે. આમ મનુષ્યલોકમાં જંબૂ દ્વીપ-ધાતકી ખંડ-પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ કુલ ૨૫ દ્વીપ અને લવણ સમુદ્ર અને કાળોદધિ સમુદ્ર થયા. આ બધાનો વિસ્તાર થઈ મનુષ્યલોકનો વિસ્તાર ૪૫ લાખ યોજનનો થાય છે.

જંબૂ દ્વીપ	૦૧ લાખ યોજન
લવણ સમુદ્ર (બે બાજુ થઈને)	૦૪ લાખ યોજન
ધાતકી ખંડ (બે બાજુ થઈને)	૦૮ લાખ યોજન
કાળોદધિ સમુદ્ર (બે બાજુ થઈને)	૧૬ લાખ યોજન
પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ (બે બાજુ થઈને)	૧૬ લાખ યોજન
કુલ	૪૫ લાખ યોજન

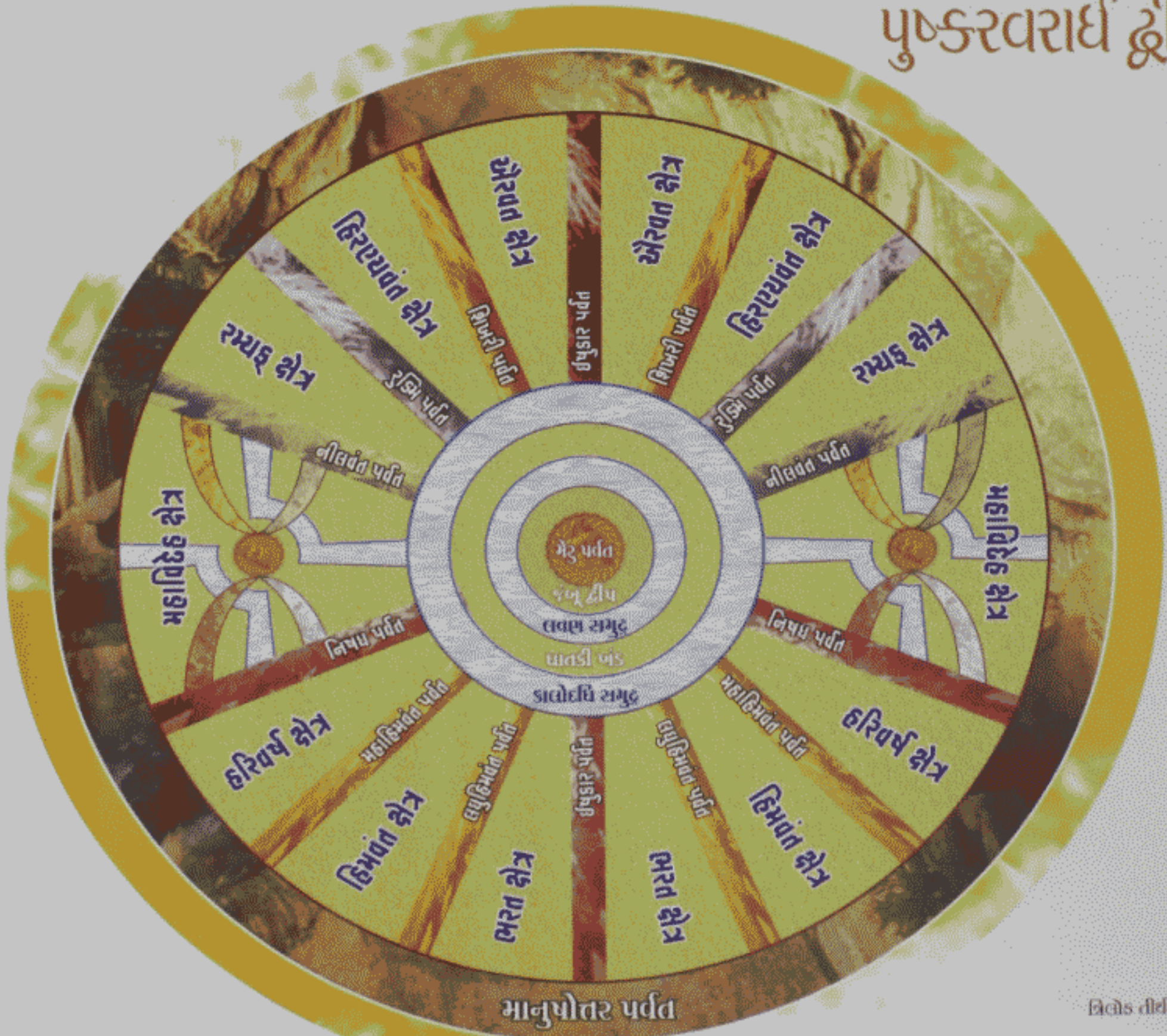
ધાતકી ખંડની માફક પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપમાં પણ ઉત્તર દક્ષિણ એક એક ઈંચુકાર પર્વત આવેલા છે, તેનાથી પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના પણ બે ભાગ થાય છે. ૧) પૂર્વ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ ૨) પશ્ચિમ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ

આ દરેકમાં પણ ધાતકી ખંડની માફક દક્ષિણથી ઉત્તર ભરત ક્ષેત્રથી ઐરવત ક્ષેત્ર સુધી છ પર્વતો અને સાત ક્ષેત્રો આવેલા છે. એટલે પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપમાં પણ બે ભરત ક્ષેત્ર, બે ઐરવત ક્ષેત્ર અને બે મહાવિદેહ ક્ષેત્ર થયા. અહિં પણ બંને ભરત ક્ષેત્ર - ઐરવત ક્ષેત્રમાં ત્રણ ત્રણ ચોવીશી અને બંને મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં બત્રીશ બત્રીશ પરમાત્માના નામ યાદ કરીને ભાવથી નમસ્કાર કરીશું.

વર્તમાનમાં આ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપનાં બંને મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં ચાર ચાર તીર્થંકરો વિચરે છે. જેમના નામપૂર્વક પાછળ વીશવિહરમાન જિનમાં નમસ્કાર કરીશું.

હવે આપણે નામ લેવા પૂર્વક ક્રમશઃ તીર્થંકર ભગવંતોને નમસ્કાર કરીશું. દરેક નામના અંતે નમઃ બોલીએ ત્યારે નમો જિણાણં બોલવાનું. જંબૂ દ્વીપમાં ૧૭૬, ધાતકી ખંડમાં ૩૫૨, પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપમાં ૩૫૨ તથા વીશ વિહરમાન થઈ કુલ નવસો તીર્થંકરોને નામપૂર્વક આપણે નમસ્કાર કરીશું.

પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ

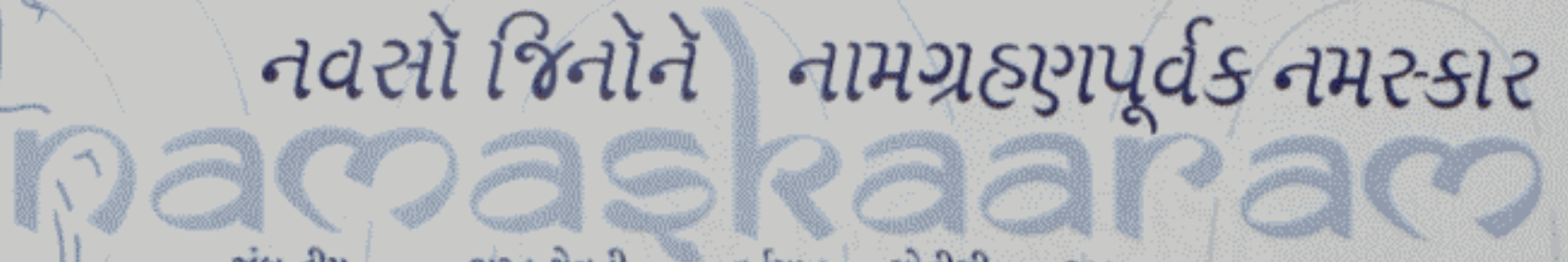

પ્રે

NAMASKAARAM

પરિચયમ	પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ	ભરત ક્ષેત્રની	વર્તમાન	ચોવીશી	૨૪
પરિચયમ	પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ	ભરત ક્ષેત્રની	અતીત	ચોવીશી	૨૪
પરિચયમ	પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ	ભરત ક્ષેત્રની	અનાગત	ચોવીશી	૨૪
પરિચયમ	પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ	ઐરવત ક્ષેત્રની	વર્તમાન	ચોવીશી	૨૪
પરિચયમ	પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ	ઐરવત ક્ષેત્રની	અતીત	ચોવીશી	૨૪
પરિચયમ	પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ	ઐરવત ક્ષેત્રની	અનાગત	ચોવીશી	૨૪
પરિચયમ	પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ	મહાવિદેહ ક્ષેત્રની	બત્રીશ	વિજયમાં	૩૨
					કુલ ----- ૧૭૬

त्रिलोक तीर्थ चंडला 22

નમો જિન સંનિધિ નમઃ

શ્રી
ઋષભદેવ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
અજિતનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
સંભવનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
અભિનંદન
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
સુમતિનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
પદ્મપ્રભ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
સુપાર્શ્વનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
ચંદ્રપ્રભ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
સુધિધિનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
શીતલનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
શ્રેયાંસનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
વાસુપૂજ્ય
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
વિભલનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
અનંતનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
ધર્મનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
શાંતિનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
કુંથુનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
અરનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
મહાેશીનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
મુનિસુવ્રત
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
નમિનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
નેમિનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
પાર્શ્વનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
મહાવીર
સ્વામિને
નમઃ

*Namo
Namah*

જંગૂ દ્વીપના ભરત ક્ષેત્રની
વર્તમાન ચોવીશી

1

શ્રી કેવળજ્ઞાની સ્વામિને નમઃ

2

શ્રી વિર્ધાણી સ્વામિને નમઃ

5

શ્રી વિમળનાથ સ્વામિને નમઃ

6

શ્રી સર્વનુભૂતિ સ્વામિને નમઃ

10

શ્રી મુક્તેશ સ્વામિને નમઃ

11

શ્રી સ્વામીનાથ સ્વામિને નમઃ

15

શ્રી અરુણ સ્વામિને નમઃ

16

શ્રી નમીશ્વર સ્વામિને નમઃ

20

શ્રી શિવેશ્વર સ્વામિને નમઃ

21

શ્રી શુક્લમણિ સ્વામિને નમઃ

3

શ્રી ચાંદન સ્વામિને નમઃ

7

શ્રી શ્રીમત સ્વામિને નમઃ

12

શ્રી મુનિસુદત સ્વામિને નમઃ

17

શ્રી અનિલદેવ સ્વામિને નમઃ

22

શ્રી સિંધેશ્વર સ્વામિને નમઃ

4

શ્રી મહામયક સ્વામિને નમઃ

8

શ્રી શ્રીદાસ સ્વામિને નમઃ

13

શ્રી છુલ્લેશ્વર સ્વામિને નમઃ

18

શ્રી યશોધર સ્વામિને નમઃ

23

શ્રી રત્નકનકાચ સ્વામિને નમઃ

9

શ્રી દામોદર સ્વામિને નમઃ

14

શ્રી શિવશક્તિ સ્વામિને નમઃ

19

શ્રી દુર્લભ સ્વામિને નમઃ

24

શ્રી સંપ્રતિનાથ સ્વામિને નમઃ

જંગૂ દ્વીપના ભરત દોત્રની
અતીત ચોવીશી

જંજૂ દ્વીપના ભરત ક્ષેત્રની અનાગત ચોવીશી

શ્રી ચલ્લનાથ સ્વામિને નમઃ

1

શ્રી મુરદેવ સ્વામિને નમઃ

2

શ્રી મુપાર્શ્વનાથ સ્વામિને નમઃ

3

શ્રી સ્વયંભૂત સ્વામિને નમઃ

4

શ્રી સર્વાનુભૂતિ સ્વામિને નમઃ

5

શ્રી શાહડોઈ સ્વામિને નમઃ

18

શ્રી ચોદિસાદેવ સ્વામિને નમઃ

9

શ્રી પેટાનાથ સ્વામિને નમઃ

8

શ્રી ઉદયનાથ સ્વામિને નમઃ

7

શ્રી વિર્ભમ સ્વામિને નમઃ

15

શ્રી દેવમુક્ત સ્વામિને નમઃ

6

શ્રી વિશ્વપુણ્ડ સ્વામિને નમઃ

14

શ્રી નિષ્કાયા સ્વામિને નમઃ

13

શ્રી અમમ સ્વામિને નમઃ

12

શ્રી સિદ્ધમહેશ સ્વામિને નમઃ

28

શ્રી મુક્ત સ્વામિને નમઃ

11

શ્રી વસાંખા સ્વામિને નમઃ

19

શ્રી સંકારેશ સ્વામિને નમઃ

10

શ્રી સમાધિજિન સ્વામિને નમઃ

17

શ્રી ભલ્લુક સ્વામિને નમઃ

23

શ્રી ચિદમુક્ત સ્વામિને નમઃ

18

શ્રી અનતલોચ સ્વામિને નમઃ

23

શ્રી દેવપ્રભુ સ્વામિને નમઃ

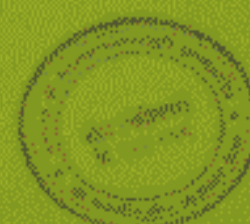

22

શ્રી શાહદેવ સ્વામિને નમઃ

21

ઐરવત ક્ષેત્ર

જંબૂ દ્વીપમાં ભરત ક્ષેત્રની અપેક્ષાએ ઐરવત ક્ષેત્ર ઉત્તરમાં છે. તેથી મધ્યખંડ પણ ઉત્તર ઐરવત ક્ષેત્રમાં તે અપેક્ષાએ ગણાય પણ “સર્વેષાં ઉત્તરો મેરુ” એમ શાસ્ત્રમાં જણાવેલ છે. તે અપેક્ષાએ દેખાતો ઉત્તર ઐરવત દક્ષિણ ઐરવત જણાવેલ છે.

શ્રી
પંચરૂપ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
સંપુટિક
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
ચંદ્રાનન
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
સુચંદ્રનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
અગ્નિષેણ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
નંદિષેણ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
ઋષિદત્ત
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
વ્રતધર
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
અધિષ્ઠાયક
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
સોમચંદ્ર
સ્વામિને
નમઃ

જંબૂ દ્વીપના ઐરવત ક્ષેત્રની
વર્તમાન ચોવીશી

શ્રી
અર્થસેન
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
શતાયુષ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
અંગુષ્ઠિક
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
શીવસુત
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
શ્રેયાંસનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
સ્વચંજલ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
સિંહસેન
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
ઉપશાન્ત
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
ગુપ્તસેન
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
પ્રદતનાથ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી શ્રીધરનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી
મહાવીર્ય
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
પાર્શ્વ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
અભિધાન
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
મરુદેવ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
સૌભાગ્ય
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
સામકંબુ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
અગ્નિપ્રભ
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
અગ્નિદત્ત
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
વીરસેન
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી
શારીરિક
સ્વામિને
નમઃ

શ્રી ઉજ્જયંતિક સ્વામિને નમઃ

શ્રી
જિનકર
સ્વામિને
નમઃ

2

શ્રી
સિદ્ધાર્થનાથ
સ્વામિને
નમઃ

1

શ્રી
વિમલનાથ
સ્વામિને
નમઃ

2

શ્રી
વિજયઘોષ
સ્વામિને
નમઃ

3

શ્રી
નંદિષેણ
સ્વામિને
નમઃ

4

જંબૂ દ્વીપના
ઐરવત ક્ષેત્રની
અતીત
ચોવીશી

શ્રી
સુમંગલ
સ્વામિને
નમઃ

5

શ્રી
વજ્રધરનાથ
સ્વામિને
નમઃ

6

શ્રી
નિર્વાણનાથ
સ્વામિને
નમઃ

7

શ્રી
ધર્મધ્વજ
સ્વામિને
નમઃ

8

શ્રી
અભિનંદન
સ્વામિને
નમઃ

6

શ્રી
રત્નેશનાથ
સ્વામિને
નમઃ

7

શ્રી
રામેશ્વર
સ્વામિને
નમઃ

8

શ્રી
સિદ્ધસેન
સ્વામિને
નમઃ

9

શ્રી
(મહાસેન)
મહાસેન
સ્વામિને
નમઃ

10

શ્રી સત્યસેન સ્વામિને નમઃ

શ્રી
વિન્યાસકનાથ
સ્વામિને
નમઃ

10

શ્રી
અરોપનાથ
સ્વામિને
નમઃ

11

શ્રી
સુવિધાન
સ્વામિને
નમઃ

12

જંબૂ દ્વીપના
ઐરવત ક્ષેત્રની
અનાગત
ચોવીશી

શ્રી
વીરમિત્ર
સ્વામિને
નમઃ

11

શ્રી
શ્રીકુમારનાથ
સ્વામિને
નમઃ

14

શ્રી
સર્વશૈલ
સ્વામિને
નમઃ

15

શ્રી
પ્રભંજનનાથ
સ્વામિને
નમઃ

16

શ્રી
ચંદ્રવિભુ
સ્વામિને
નમઃ

13

શ્રી
મહેન્દ્રનાથ
સ્વામિને
નમઃ

14

શ્રી
સ્વયંજલ
સ્વામિને
નમઃ

15

શ્રી
દેવસેન
સ્વામિને
નમઃ

16

શ્રી
દિનકરદેવ
સ્વામિને
નમઃ

18

શ્રી
વતાધિનાથ
સ્વામિને
નમઃ

19

શ્રી
સિદ્ધિકર
સ્વામિને
નમઃ

20

શ્રી
સુવ્રતનાથ
સ્વામિને
નમઃ

17

શ્રી
જિનેન્દ્રદેવ
સ્વામિને
નમઃ

18

શ્રી
સુપાર્શ્વનાથ
સ્વામિને
નમઃ

19

શ્રી
સુકોશલ
સ્વામિને
નમઃ

20

શ્રી
કલ્પદ્રુમ
સ્વામિને
નમઃ

22

શ્રી
તીર્થાધિનાથ
સ્વામિને
નમઃ

23

શ્રી
ફલેશનાથ
સ્વામિને
નમઃ

24

શ્રી
અનંત
સ્વામિને
નમઃ

21

શ્રી
વિમલનાથ
સ્વામિને
નમઃ

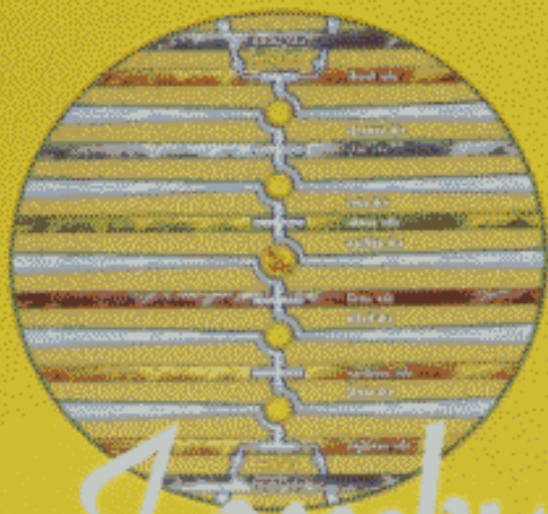
22

શ્રી
અજિતસેન
સ્વામિને
નમઃ

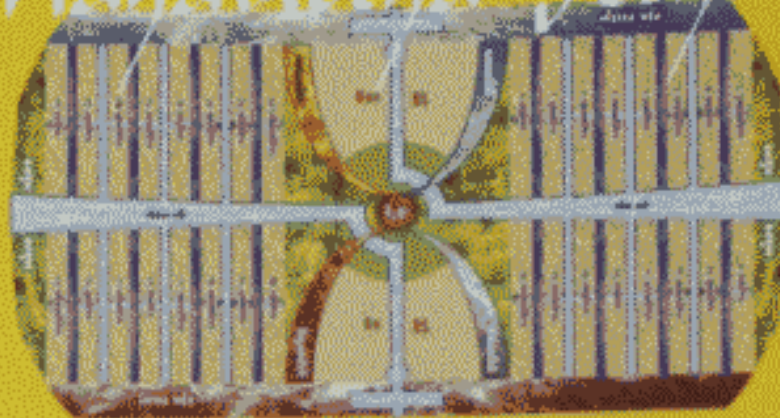
23

શ્રી
અગ્નિદત્ત
સ્વામિને
નમઃ

24

Mahavideha Kshetra

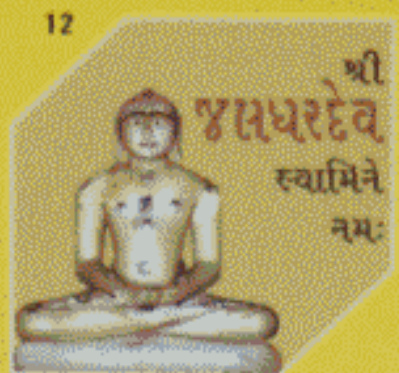
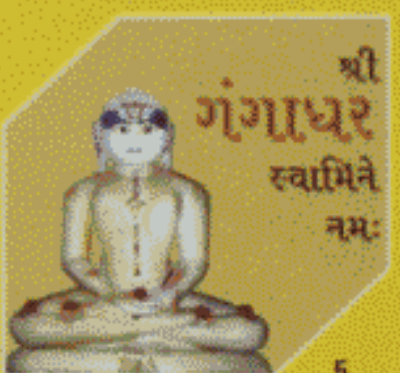
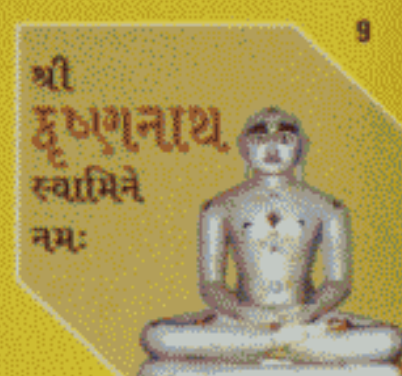
જંબુ દ્વીપના ચિત્રમાંથી
મહાવિદેહ ક્ષેત્ર
અલગ બતાવેલ છે.

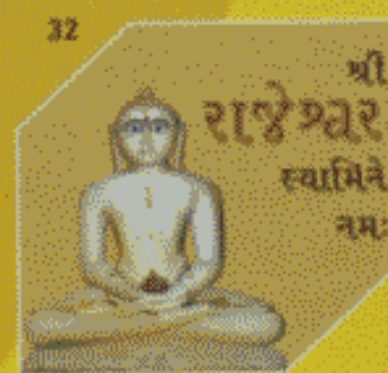
Jambudweep

જંબુ દ્વીપના મહાવિદેહ ક્ષેત્રની

જાણી

(અજિતનાથ પ્રભુના કાળે બની શે વિજયમાં થયેલ તીર્થંકર ભગવંતો.)

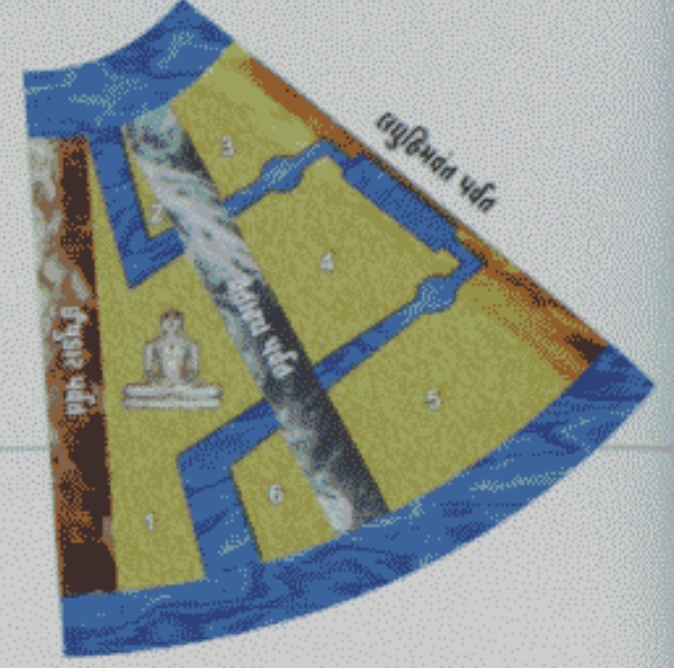

ધાતકી ખંડના જિન નામોને Namaskaar

પૂર્વ ધાતકી ખંડમાં ૧૭૬ જિનોના નામોને નમસ્કાર

ધાતકી ખંડના ચિત્રમાંથી પૂર્વ ધાતકી ખંડનું ભરત સેત્ર અલગ બતાવેલ છે.

પૂર્વ ધાતકી ખંડના ભરત સેત્રની વર્તમાન ચોવીશી

1 શ્રી યુગાદિનાથ સ્વામિને નમઃ	2 શ્રી સિદ્ધાંતનાથ સ્વામિને નમઃ	3 શ્રી મહેશનાથ સ્વામિને નમઃ	4 શ્રી પરમાર્થનાથ સ્વામિને નમઃ	5 શ્રી સમુદ્રનાથ સ્વામિને નમઃ	6 શ્રી ભૂધરનાથ સ્વામિને નમઃ	7 શ્રી ઉદ્યોતનાથ સ્વામિને નમઃ	8 શ્રી આર્જવનાથ સ્વામિને નમઃ
9 શ્રી અભયનાથ સ્વામિને નમઃ	10 શ્રી અપ્રકંપનાથ સ્વામિને નમઃ	11 શ્રી પદ્મનાથ સ્વામિને નમઃ	12 શ્રી પદ્માનંદ સ્વામિને નમઃ	13 શ્રી પ્રિયંકરનાથ સ્વામિને નમઃ	14 શ્રી સુકૃતનાથ સ્વામિને નમઃ	15 શ્રી ભદ્રેશ્વર સ્વામિને નમઃ	16 શ્રી મુનિચંદ્ર સ્વામિને નમઃ
17 શ્રી પંચમુદિ સ્વામિને નમઃ	18 શ્રી ત્રિમુદિક સ્વામિને નમઃ	19 શ્રી ગાંગિકનાથ સ્વામિને નમઃ	20 શ્રી પ્રણવનાથ સ્વામિને નમઃ	21 શ્રી સર્વાગનાથ સ્વામિને નમઃ	22 શ્રી બ્રહ્મેન્દ્રનાથ સ્વામિને નમઃ	23 શ્રી ઈન્દ્રદત્ત સ્વામિને નમઃ	24 શ્રી જિનપતિ સ્વામિને નમઃ

ઉપર ધાતકી ખંડનું ચિત્ર છે. જંબૂ દ્વીપ અને લવણ સમુદ્રને એ વીંટળાયેલો છે. તેની મધ્યમાં ઉત્તર અને દક્ષિણે ઈપુકાર પર્વતો આવેલા છે. તેથી ધાતકી ખંડના પૂર્વ-પશ્ચિમ બે ભેદ થાય છે. આમાં પૂર્વ ધાતકી ખંડમાં પણ ભરત-ઐરવત અને મહાવિદેહ ક્ષેત્રો છે, તે જ રીતે પશ્ચિમમાં પણ ભરત ઐરવત-મહાવિદેહ ક્ષેત્રો છે. દરેકમાં થયેલ ભગવાનને નામસ્મરણ પૂર્વક નમસ્કાર કરશું.

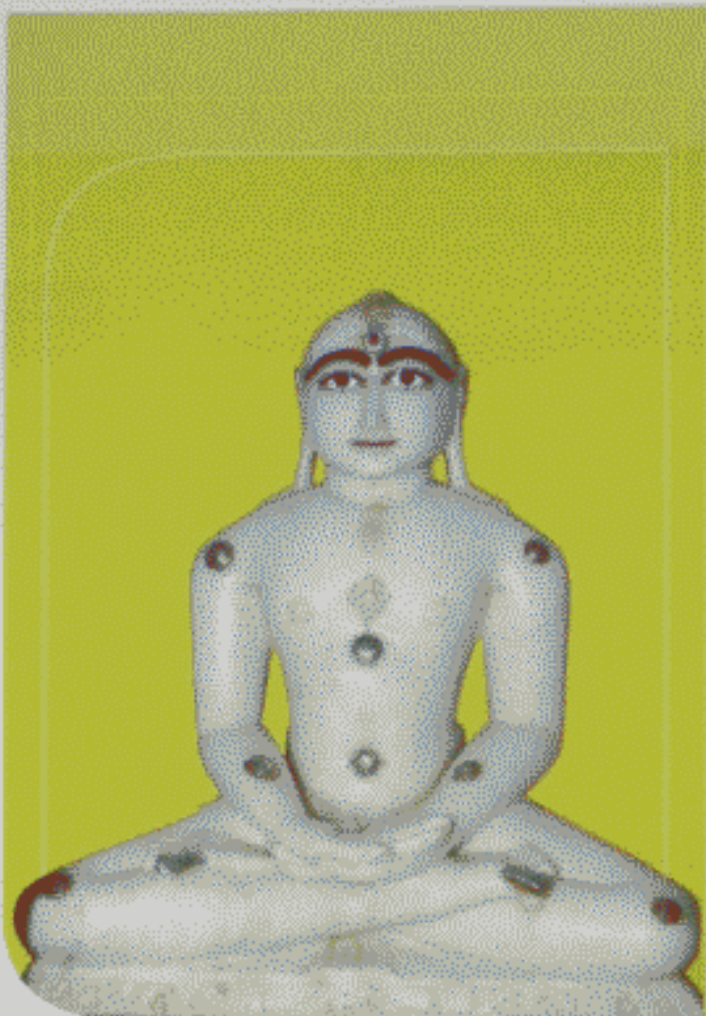

પૂર્વ ધાતકી ખંડના ભરત ક્ષેત્રની અતીત ચોવીશી

1	શ્રી રત્નપ્રભ સ્વામિને નમઃ	2	શ્રી અમિતનાથ સ્વામિને નમઃ	3	શ્રી અસંભવનાથ સ્વામિને નમઃ	4	શ્રી અહલંકનાથ સ્વામિને નમઃ	5	શ્રી ચંદ્ર સ્વામિને નમઃ	6	શ્રી શુભંકરનાથ સ્વામિને નમઃ	7	શ્રી સત્યનાથ સ્વામિને નમઃ	8	શ્રી સુંદરનાથ સ્વામિને નમઃ
9	શ્રી પુરંદરનાથ સ્વામિને નમઃ	10	શ્રી સ્વામીનાથ સ્વામિને નમઃ	11	શ્રી દેવદત્ત સ્વામિને નમઃ	12	શ્રી વાસવદત્ત સ્વામિને નમઃ	13	શ્રી શ્રેયાંસનાથ સ્વામિને નમઃ	14	શ્રી વિશ્વરૂપ સ્વામિને નમઃ	15	શ્રી તપસ્તેજ સ્વામિને નમઃ	16	શ્રી પ્રતિબોધનાથ સ્વામિને નમઃ
17	શ્રી સિદ્ધાર્થનાથ સ્વામિને નમઃ	18	શ્રી સંયમનાથ સ્વામિને નમઃ	19	શ્રી અમલનાથ સ્વામિને નમઃ	20	શ્રી દેવેન્દ્રનાથ સ્વામિને નમઃ	21	શ્રી પ્રવરનાથ સ્વામિને નમઃ	22	શ્રી વિશ્વરેન સ્વામિને નમઃ	23	શ્રી મેઘનંદન સ્વામિને નમઃ	24	શ્રી સર્વજ્ઞનાથ સ્વામિને નમઃ

પૂર્વ ધાતકી ખંડના ભરત ક્ષેત્રની અનાગત ચોવીશી

1	શ્રી સિદ્ધનાથ સ્વામિને નમઃ	2	શ્રી સમ્યગ્નાથ સ્વામિને નમઃ	3	શ્રી જિનેન્દ્રનાથ સ્વામિને નમઃ	4	શ્રી સંપ્રતિનાથ સ્વામિને નમઃ	5	શ્રી સર્વનાથ સ્વામિને નમઃ	6	શ્રી મુનિનાથ સ્વામિને નમઃ	7	શ્રી વિશિષ્ટનાથ સ્વામિને નમઃ	8	શ્રી અપરનાથ સ્વામિને નમઃ
9	શ્રી બ્રહ્મશાંતિ સ્વામિને નમઃ	10	શ્રી પર્વતનાથ સ્વામિને નમઃ	11	શ્રી કાર્મુકનાથ સ્વામિને નમઃ	12	શ્રી ધ્યાનવરનાથ સ્વામિને નમઃ	13	શ્રી કલ્પનાથ સ્વામિને નમઃ	14	શ્રી સંવરનાથ સ્વામિને નમઃ	15	શ્રી સ્વસ્થનાથ સ્વામિને નમઃ	16	શ્રી આનંદનાથ સ્વામિને નમઃ
17	શ્રી રવિચંદ્ર સ્વામિને નમઃ	18	શ્રી પ્રભવનાથ સ્વામિને નમઃ	19	શ્રી સન્નિધિનાથ સ્વામિને નમઃ	20	શ્રી સુકર્ણનાથ સ્વામિને નમઃ	21	શ્રી સુકર્મ સ્વામિને નમઃ	22	શ્રી અમમનાથ સ્વામિને નમઃ	23	શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્વામિને નમઃ	24	શ્રી શાશ્વતનાથ સ્વામિને નમઃ

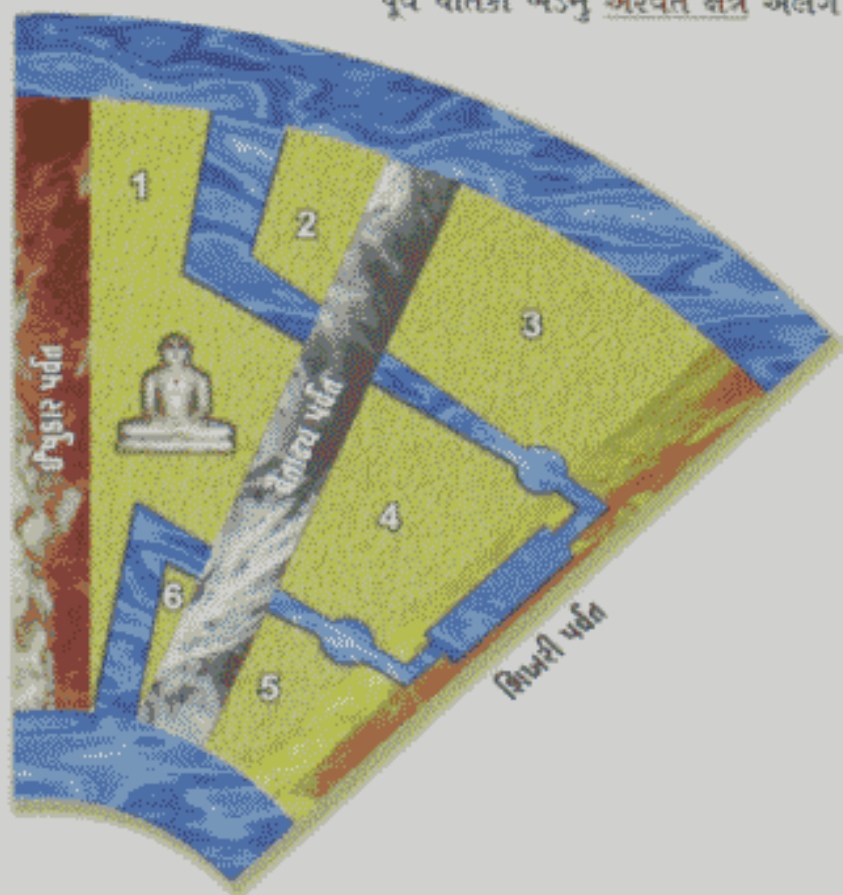
પૂર્વ ધાતકી ખંડના ઐરવત ક્ષેત્રની વર્તમાન ચોવીશી

ધાતકી ખંડ

ઐરવત ક્ષેત્ર

ધાતકી ખંડના ચિત્રમાંથી પૂર્વ ધાતકી ખંડનું ઐરવત ક્ષેત્ર અલગ બતાવેલ છે.

1 શ્રી આપસિમનાથ સ્વામિને નમઃ	2 શ્રી પુષ્પાદંત સ્વામિને નમઃ	3 શ્રી અદિતેદેવ સ્વામિને નમઃ
4 શ્રી સુચરિત્ર સ્વામિને નમઃ	5 શ્રી સિદ્ધાનંદ સ્વામિને નમઃ	6 શ્રી નંદકનાથ સ્વામિને નમઃ
7 શ્રી પદ્મનાથ સ્વામિને નમઃ	8 શ્રી ઉદયનાથ સ્વામિને નમઃ	9 શ્રી કુસ્મેન્દ્ર સ્વામિને નમઃ
10 શ્રી કૃપાલનાથ સ્વામિને નમઃ	11 શ્રી પેઢાલનાથ સ્વામિને નમઃ	12 શ્રી સિદ્ધેશ્વર સ્વામિને નમઃ
13 શ્રી અમૃતતેજ સ્વામિને નમઃ	14 શ્રી જિતેન્દ્ર સ્વામિને નમઃ	15 શ્રી ભોગલીનાથ સ્વામિને નમઃ
16 શ્રી રાવર્ચિ સ્વામિને નમઃ	17 શ્રી મેઘાનંદ સ્વામિને નમઃ	18 શ્રી નંદિકેશ સ્વામિને નમઃ
19 શ્રી હરનાથ સ્વામિને નમઃ	20 શ્રી આધિષ્ઠાતાક સ્વામિને નમઃ	21 શ્રી રાન્તિકનાથ સ્વામિને નમઃ
22 શ્રી નંદિકનાથ સ્વામિને નમઃ	23 શ્રી કુડપાર્શ્વ સ્વામિને નમઃ	24 શ્રી વિરોચન સ્વામિને નમઃ

પૂર્વ ધાતકી ખંડના ઐરવત દોત્રની અતીત યોવીશી

1 શ્રી વજ્ર સ્વામિને નમઃ	2 શ્રી ઇન્દ્રદત્ત સ્વામિને નમઃ	3 શ્રી સૂર્યક સ્વામિને નમઃ
4 શ્રી પુરુષ સ્વામિને નમઃ	5 શ્રી સ્વામિનાથ સ્વામિને નમઃ	6 શ્રી અવબોધ સ્વામિને નમઃ
7 શ્રી વિક્રમરોન સ્વામિને નમઃ	8 શ્રી નિર્ધીઠિકનાથ સ્વામિને નમઃ	9 શ્રી હરીન્દ્રનાથ સ્વામિને નમઃ
10 શ્રી પ્રતેરિક સ્વામિને નમઃ	11 શ્રી નિર્વાણનાથ સ્વામિને નમઃ	12 શ્રી ધર્મહતુ સ્વામિને નમઃ
13 શ્રી ચતુર્ભુજનાથ સ્વામિને નમઃ	14 શ્રી જિનકૃતેન્દુ સ્વામિને નમઃ	15 શ્રી સ્વયં સ્વામિને નમઃ
16 શ્રી વિમળાદિત્ય સ્વામિને નમઃ	17 શ્રી દેવભદ્ર સ્વામિને નમઃ	18 શ્રી ધરણેન્દ્રનાથ સ્વામિને નમઃ
19 શ્રી તીર્થનાથ સ્વામિને નમઃ	20 શ્રી ઉદયાબંદ સ્વામિને નમઃ	21 શ્રી શિવનાથ સ્વામિને નમઃ
22 શ્રી ધાર્મિકનાથ સ્વામિને નમઃ	23 શ્રી દોષ સ્વામિને નમઃ	24 શ્રી હરિશંકર સ્વામિને નમઃ

પૂર્વ ધાતકી ખંડના ઐરવત દોત્રની અનાગત યોવીશી

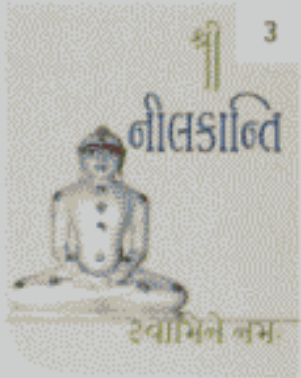
1 શ્રી વિજયપ્રભ સ્વામિને નમઃ	2 શ્રી નારાયણ સ્વામિને નમઃ	3 શ્રી સત્યપ્રભ સ્વામિને નમઃ
4 શ્રી મહામૃગેન્દ્ર સ્વામિને નમઃ	5 શ્રી ચિંતામણી સ્વામિને નમઃ	6 શ્રી અશોચિત સ્વામિને નમઃ
7 શ્રી ધર્મેન્દ્ર સ્વામિને નમઃ	8 શ્રી ઉપવાસિત સ્વામિને નમઃ	9 શ્રી પદ્મચંદ્ર સ્વામિને નમઃ
10 શ્રી બોધકેન્દ્ર સ્વામિને નમઃ	11 શ્રી ચિંતાહિક સ્વામિને નમઃ	12 શ્રી ઉત્તરાહિક સ્વામિને નમઃ
13 શ્રી અપાસિત સ્વામિને નમઃ	14 શ્રી દેવજલ સ્વામિને નમઃ	15 શ્રી તારકનાથ સ્વામિને નમઃ
16 શ્રી અમોઘનાથ સ્વામિને નમઃ	17 શ્રી નાગેન્દ્રનાથ સ્વામિને નમઃ	18 શ્રી નીલોત્પલ સ્વામિને નમઃ
19 શ્રી અપ્રકંપનાથ સ્વામિને નમઃ	20 શ્રી પુરોહિત સ્વામિને નમઃ	21 શ્રી ઉભયેન્દ્રનાથ સ્વામિને નમઃ
22 શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્વામિને નમઃ	23 શ્રી નિર્વચસ્ સ્વામિને નમઃ	24 શ્રી વિયોષિત સ્વામિને નમઃ

ધાતકી ખંડ

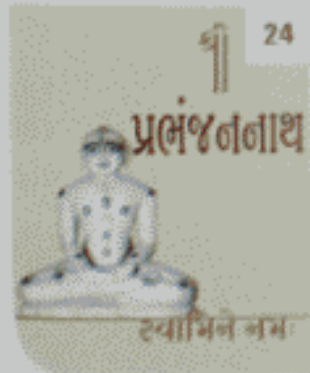
ધાતકી ખંડના ચિત્રમાંથી પૂર્વ ધાતકી ખંડનું મહાવિદ્યુલ ક્ષેત્ર અલગ બતાવેલ છે.

મહાવિદ્યુલ ક્ષેત્ર

પૂર્વ ઘાતકી ખંડના

મહાવિદેહ ક્ષેત્રની બત્રીસી

પશ્ચિમ ધાતકી ખંડના ભરત ક્ષેત્રની વર્તમાન ચોવીશી

શ્રી વિશ્વેશ્વરનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી કાલનાથ (કાશિનાથ) સ્વામિને નમઃ

શ્રી વૃષભનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી શિવલોજનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી વિમલનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પ્રશાન્તનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી ચાંદ્રનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પ્રશાન્તનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી મંજુકેશી સ્વામિને નમઃ

શ્રી પૂર્ણનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પુરણનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી ઉદ્યાનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી મહાપ્રબુજ સ્વામિને નમઃ

શ્રી ચૈતન્યનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી નેપાકનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી અનંતનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી અદ્યોગનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી વાઘનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી કાર્મરપુ સ્વામિને નમઃ

શ્રી અનંતનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી નંદિકનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી મહાજાની સ્વામિને નમઃ

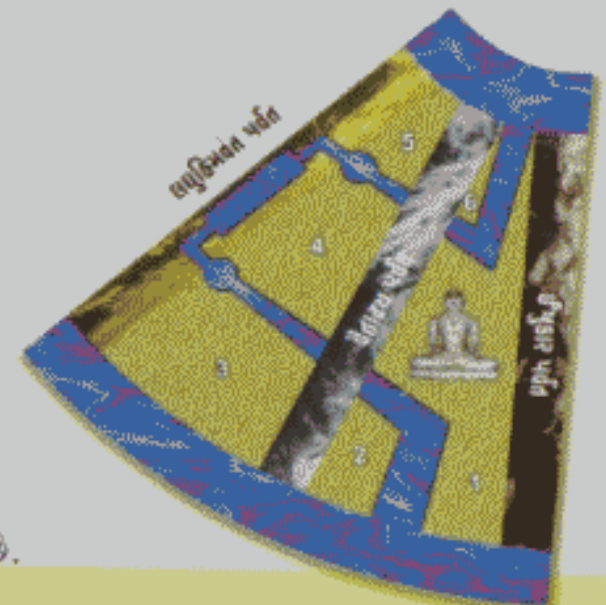
શ્રી અનંતનાથ સ્વામિને નમઃ

ધાતકી ખંડ

ભરત ક્ષેત્ર

ધાતકી ખંડના ચિત્રમાંથી
પશ્ચિમ ધાતકી ખંડનું
ભરત ક્ષેત્ર અલગ બતાવેલ છે.

પશ્ચિમ ધાતકી ખંડના

શ્રી રાજકેશ સ્વામિને નમઃ

શ્રી વરદનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી કુંટલનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પરમેશ્વર સ્વામિને નમઃ

શ્રી સુમર્તિનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી ભુતનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી વરદનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી દેવનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી રાજકેશનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પુર્ણનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી નંદનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પ્રતિકનાથ સ્વામિને નમઃ

પશ્ચિમ ધાતકી ખંડના

ભરત ક્ષેત્રની અતીત ચોવીશી

શ્રી વૃષભનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પ્રિયમિત્ર સ્વામિને નમઃ

શ્રી રાત્તવુ સ્વામિને નમઃ

શ્રી સુમુદ્રનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી ખટીતનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી અલ્પાક્ષનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી કાશાશતનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી ધર્મજિત સ્વામિને નમઃ

શ્રી પ્રબુદ્ધનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પ્રવૃજિતનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી સીધર્મનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી તમોદીપનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી રાજસેન સ્વામિને નમઃ

શ્રી બુધનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પ્રબંધનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી અજિતનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પ્રમુખનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પાશોપમનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી અર્કોપમનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી વિજિતનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી મૃગનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી દેવેન્દ્રજિન સ્વામિને નમઃ

શ્રી પ્રથરથનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી શિવનાથ સ્વામિને નમઃ

પશ્ચિમ ધાતકી ખંડના
૧૭૬ જિનોના ભામને

નમસ્કાર

ભરત ક્ષેત્રની અનાગત ચોવીશી

શ્રી વિઠેશનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પ્રગત્ત સ્વામિને નમઃ

શ્રી નિતાગર સ્વામિને નમઃ

શ્રી અમર્તિનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી દ્વિજનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી શ્રેયામનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી મૂલેન્દ્રનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી તપોનિધિ સ્વામિને નમઃ

શ્રી અવલનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી અરભ્યકનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી રક્ષાન્ન સ્વામિને નમઃ

શ્રી સાન્નિધ્ય સ્વામિને નમઃ

પશ્ચિમ ધાતકી ખંડના ઐરવત ક્ષેત્રની ... વર્તમાન થોવીશી

શ્રી
પ્રભાનંદનાથ
સ્વામિને નમઃ

7

શ્રી
મદનસિંહ
સ્વામિને નમઃ

8

શ્રી
હસ્તીન્દ્ર
સ્વામિને નમઃ

9

શ્રી
ચંદ્રપાલ
સ્વામિને નમઃ

10

શ્રી
અશ્વબોધ
સ્વામિને નમઃ

11

શ્રી
જનકાદિનાથ
સ્વામિને નમઃ

12

.....ધાતકી ખંડ

ધાતકી ખંડના ચિત્રમાંથી પશ્ચિમ ધાતકી ખંડનું
ઐરવત ક્ષેત્ર અલગ બતાવેલ છે.

ઐરવત ક્ષેત્ર.....
ગિપરી પર્વત

શ્રી
ધર્મચંદ્ર
સ્વામિને નમઃ

19

શ્રી
પ્રવાહિત
સ્વામિને નમઃ

20

શ્રી
નંદીનાથ
સ્વામિને નમઃ

21

શ્રી
અશ્વામિક
સ્વામિને નમઃ

22

શ્રી
અપૂર્વનાથ
સ્વામિને નમઃ

23

શ્રી
ચિત્રકનાથ
સ્વામિને નમઃ

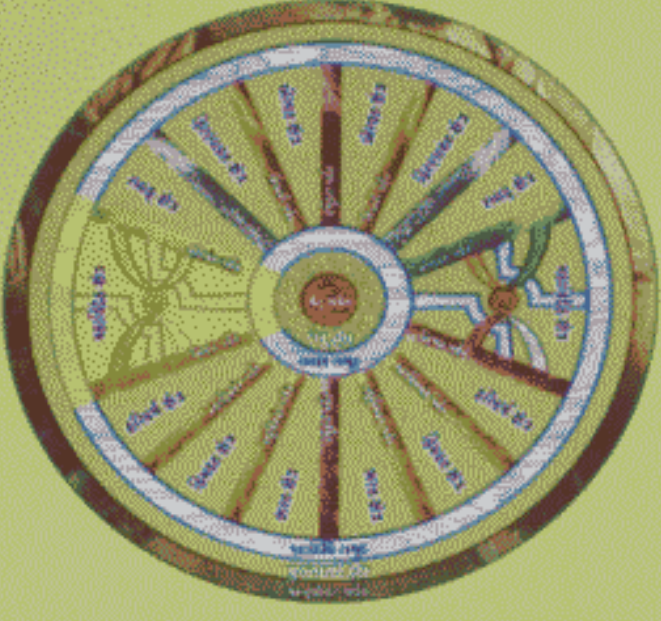
24

પશ્ચિમ ધાતકી ખંડના ઐરવત ક્ષેત્રની ... અતીત ચોવીશી

શ્રી સુમેરુક સ્વામિને નમઃ	શ્રી વિભૂત સ્વામિને નમઃ 	શ્રી કચિકલ્પ સ્વામિને નમઃ	શ્રી સ્વયંભુવ સ્વામિને નમઃ 	શ્રી નિર્મમ્નાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી કુટિલકનાથ સ્વામિને નમઃ
1	2	3	4	5	6
શ્રી વર્ધમાન સ્વામિને નમઃ	શ્રી અમૃતેન્દ્ર સ્વામિને નમઃ 	શ્રી શંખાનંદ સ્વામિને નમઃ	શ્રી કલ્યાણાવત સ્વામિને નમઃ 	શ્રી હરિનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી બ્રાહ્મ સ્વામિને નમઃ
7	8	9	10	11	12
શ્રી ભાર્ગવનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી સુભદ્રનાથ સ્વામિને નમઃ 	શ્રી પંચપાદ સ્વામિને નમઃ	શ્રી વિશેષિત સ્વામિને નમઃ 	શ્રી બ્રહ્મચારી સ્વામિને નમઃ	શ્રી અસંખ્યગતિ સ્વામિને નમઃ
13	14	15	16	17	18
શ્રી ચારિત્રેશ સ્વામિને નમઃ	શ્રી પરિણામિત સ્વામિને નમઃ 	શ્રી કંબોજનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી નિધિનાથ સ્વામિને નમઃ 	શ્રી કૌશિકનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી ધર્મશનાથ સ્વામિને નમઃ
19	20	21	22	23	24

પશ્ચિમ ધાતકી ખંડના ઐરવત ક્ષેત્રની ... અનાગત ચોવીશી

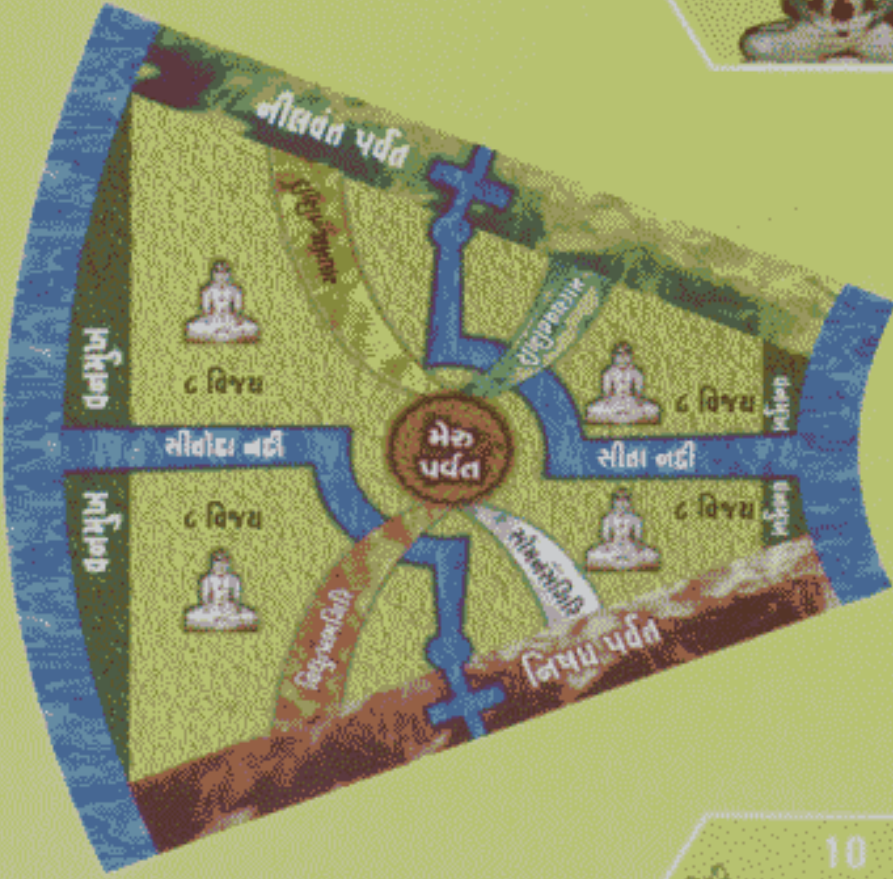
શ્રી સ્વીન્દુનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી સુકુમાલ સ્વામિને નમઃ 	શ્રી પૃથ્વીવંત સ્વામિને નમઃ	શ્રી કુલપુરોધા સ્વામિને નમઃ 	શ્રી ધર્મનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી પ્રિયસોમ સ્વામિને નમઃ
1	2	3	4	5	6
શ્રી વરુણદેવ સ્વામિને નમઃ	શ્રી અભિનંદન સ્વામિને નમઃ 	શ્રી સ્વર્ભાનુ સ્વામિને નમઃ	શ્રી મુદ્રનાથ સ્વામિને નમઃ 	શ્રી મૌહિકનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી સુવર્ણકિતુ સ્વામિને નમઃ
7	8	9	10	11	12
શ્રી સોમચંદ્ર સ્વામિને નમઃ	શ્રી ક્ષેત્રાધિપ સ્વામિને નમઃ 	શ્રી જિનેન્દ્ર સ્વામિને નમઃ	શ્રી દુર્મયક સ્વામિને નમઃ 	શ્રી તમોરિપુ સ્વામિને નમઃ	શ્રી દેવતામિત્ર સ્વામિને નમઃ
13	14	15	16	17	18
શ્રી કૃતપાર્શ્વ સ્વામિને નમઃ	શ્રી બ્રહ્મનંદ સ્વામિને નમઃ 	શ્રી અધોરિક સ્વામિને નમઃ	શ્રી વિદુચિદનાથ સ્વામિને નમઃ 	શ્રી દાદિ સ્વામિને નમઃ	શ્રી વલ્લેશનાથ સ્વામિને નમઃ
19	20	21	22	23	24

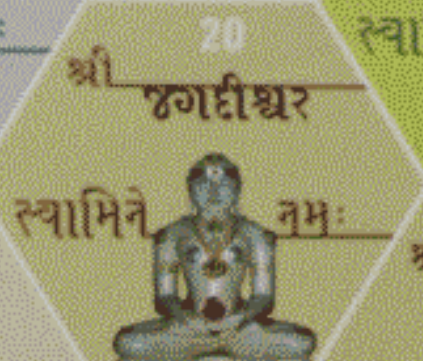
ધાતકી ખંડ

મહેવિદેહ ક્ષેત્ર

ધાતકી ખંડના ચિત્રમાંથી
પશ્ચિમ ધાતકી ખંડનું મહાવિદેહ ક્ષેત્ર
અલગ બતાવેલ છે.

પશ્ચિમ ધાતકી ખંડના મહાવિદેહ ક્ષેત્રની બત્રીસી

પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના ૧૭૬ જિતનામોને નમસ્કાર

પૂર્વ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના

Pushkarakar

જિતોના નામને નમસ્કાર

જંબુ દ્વીપ-લવણ સમુદ્ર-ઘાતકી ખંડ અને કાલોદધિ સમુદ્રને વીંટળાયેલ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપનું ચિત્ર ઉપર છે. આમાં પણ ઉત્તર-દક્ષિણમાં ઈપુકાર પર્વતો બે ભાગ કરે છે. દરેકમાં ભરત-ઐરવત અને મહાવિદેહ ક્ષેત્રો છે. બંને (પૂર્વ અને પશ્ચિમ) પુષ્કરવરાર્ધના ભરત ક્ષેત્રો, ઐરવત ક્ષેત્રોની ચોવીશીઓને તથા મહાવિદેહ ક્ષેત્રોની બત્રીશીઓને ભાવથી નમીએ.

ભરત ક્ષેત્ર

પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના ચિત્રમાંથી
પૂર્વ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપનું ભરત ક્ષેત્ર
અલગ બતાવેલ છે.

શ્રી
જગન્નાથ
સ્વામિને નમઃ

1

શ્રી
પ્રભાસનાથ
સ્વામિને નમઃ

2

શ્રી
સંવર
સ્વામિને નમઃ

3

શ્રી
ભરતેશનાથ
સ્વામિને નમઃ

4

શ્રી
ધર્મનિન
સ્વામિને નમઃ

5

શ્રી
વિખ્યાતનાથ
સ્વામિને નમઃ

6

શ્રી
અવસાનકનાથ
સ્વામિને નમઃ

7

શ્રી
પ્રખોધકનાથ
સ્વામિને નમઃ

8

શ્રી
તપોનાથ
સ્વામિને નમઃ

9

શ્રી
પાઠકનાથ
સ્વામિને નમઃ

10

શ્રી
ત્રિકરનાથ
સ્વામિને નમઃ

11

શ્રી
શ્રીવાસ
સ્વામિને નમઃ

13

શ્રી
સાગરનાથ
સ્વામિને નમઃ

12

શ્રી
શ્રીસ્વામી
સ્વામિને નમઃ

14

શ્રી
સુકર્મેશનાથ
સ્વામિને નમઃ

15

શ્રી
કર્મતિલકનાથ
સ્વામિને નમઃ

16

શ્રી
અમાતેન્દ્રનાથ
સ્વામિને નમઃ

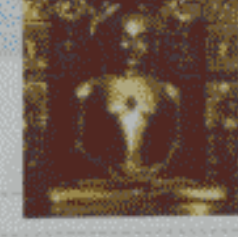
17

શ્રી
ધ્વજાંશિક
સ્વામિને નમઃ

18

શ્રી
પ્રસાદનાથ
સ્વામિને નમઃ

19

શ્રી
વિપરીતનાથ
સ્વામિને નમઃ

20

શ્રી
મૃગાંકનાથ
સ્વામિને નમઃ

21

શ્રી
કપાટિક
સ્વામિને નમઃ

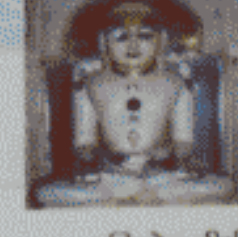
22

શ્રી
ગણેન્દ્રનાથ
સ્વામિને નમઃ

23

શ્રી
ધ્યાનજ્ઞનાથ
સ્વામિને નમઃ

24

શ્રી
મદ્દગનનાથ
સ્વામિને નમઃ

1

શ્રી
મૂર્તિ
સ્વામિને નમઃ

2

શ્રી
નિરાગ
સ્વામિને નમઃ

3

શ્રી
પ્રસંખિતનાથ
સ્વામિને નમઃ

4

શ્રી
પૃથ્વીપતિ
સ્વામિને નમઃ

5

શ્રી
ચારિત્રનિધિ
સ્વામિને નમઃ

6

શ્રી
અપરાજિત
સ્વામિને નમઃ

7

શ્રી
સુખોદક
સ્વામિને નમઃ

8

શ્રી
બુધેશનાથ
સ્વામિને નમઃ

9

શ્રી
વૈતાલિકનાથ
સ્વામિને નમઃ

10

શ્રી
ત્રિમુદ્રિકનાથ
સ્વામિને નમઃ

11

પૂર્વ પુષ્કરવર્ધ દ્વીપતા ભરતક્ષેત્રતી અતીત ઓવીશી

શ્રી
મુનિબોધનાથ
સ્વામિને નમઃ

12

શ્રી
તીર્થ
સ્વામિને નમઃ

13

શ્રી
ધર્મધિક
સ્વામિને નમઃ

14

શ્રી
ગ્રામેશનાથ
સ્વામિને નમઃ

15

શ્રી
સમાધિકનાથ
સ્વામિને નમઃ

16

શ્રી
પ્રભુનાથ
સ્વામિને નમઃ

17

શ્રી
અનાદિનાથ
સ્વામિને નમઃ

18

શ્રી
સર્વતીર્થનાથ
સ્વામિને નમઃ

19

શ્રી
નિરૂપમનાથ
સ્વામિને નમઃ

20

શ્રી
કુમારકનાથ
સ્વામિને નમઃ

21

શ્રી
વિહારાગ્રનાથ
સ્વામિને નમઃ

22

શ્રી
ધરણેશ્વરદેવ
સ્વામિને નમઃ

23

શ્રી
વિકાસનાથ
સ્વામિને નમઃ

24

પૂર્વ પુષ્કરવરાર્ધ દીપના ઔરવત ક્ષેત્રની વર્તમાન ચોવીશી

પુષ્કરવરાર્ધ દીપ

પુષ્કરવરાર્ધ દીપના ચિત્રમાંથી
પૂર્વ પુષ્કરવરાર્ધ દીપનું ઔરવત ક્ષેત્ર અલગ બતાવેલ છે.

ઔરવત ક્ષેત્ર

1
શ્રી
નિશામિતનાથ
સ્વામિને નમઃ

2
શ્રી
અક્ષપાસ
સ્વામિને નમઃ

3
શ્રી
અર્ચિતકર
સ્વામિને નમઃ

4
શ્રી
નયાદિનાથ
સ્વામિને નમઃ

5
શ્રી
પર્ણપંડુનાથ
સ્વામિને નમઃ

6
શ્રી
સ્વાર્ણનાથ
સ્વામિને નમઃ

7
શ્રી
તપોનાથ
સ્વામિને નમઃ

8
શ્રી
પુષ્પકેતુ
સ્વામિને નમઃ

9
શ્રી
ધાર્મિકનાથ
સ્વામિને નમઃ

10
શ્રી
ચન્દ્રકેતુ
સ્વામિને નમઃ

11
શ્રી
પ્રહારિતનાથ
સ્વામિને નમઃ

12
શ્રી
વીતરાગ
સ્વામિને નમઃ

13
શ્રી
ઉદ્યોતનાથ
સ્વામિને નમઃ

14
શ્રી
તપોધિકનાથ
સ્વામિને નમઃ

15
શ્રી
અતીતનાથ
સ્વામિને નમઃ

16
શ્રી
મરુદેવ
સ્વામિને નમઃ

17
શ્રી
દામિકનાથ
સ્વામિને નમઃ

18
શ્રી
શિલાદિત્ય
સ્વામિને નમઃ

19
શ્રી
સ્વસ્તિકનાથ
સ્વામિને નમઃ

20
શ્રી
વિશ્વનાથ
સ્વામિને નમઃ

21
શ્રી
શતકનાથ
સ્વામિને નમઃ

22
શ્રી
સહસ્રાદિનાથ
સ્વામિને નમઃ

23
શ્રી
તમોકિંત
સ્વામિને નમઃ

24
શ્રી
બ્રહ્માકનાથ
સ્વામિને નમઃ

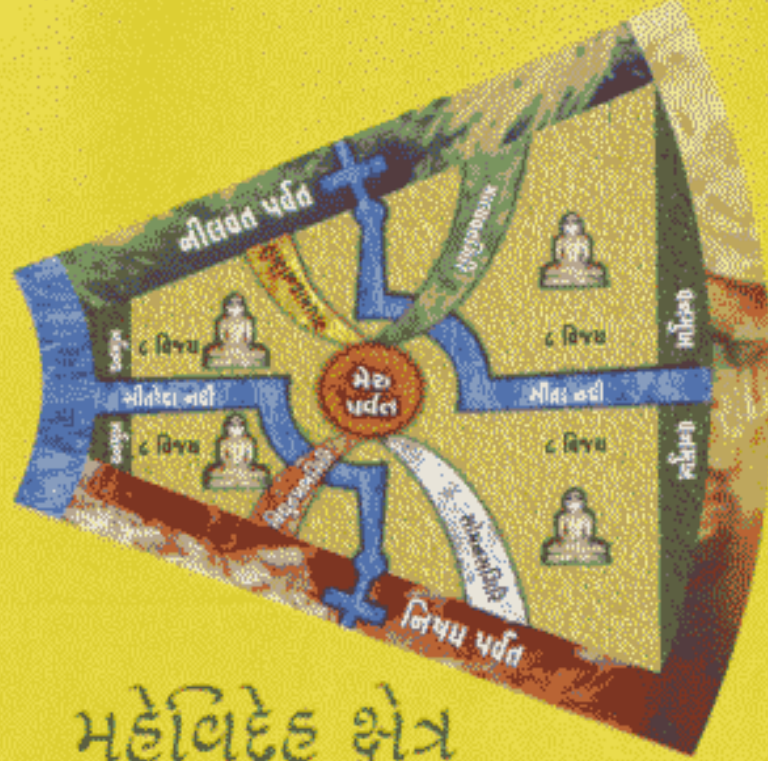
શ્રી કૃતાન્તનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી અંબારિકનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી દેવાદિત્ય સ્વામિને નમઃ	શ્રી અષ્ટનિધિ સ્વામિને નમઃ	શ્રી ચંદ્રનાથ સ્વામિને નમઃ	પૂર્વ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના ઔરવત ક્ષેત્રની અતીત યોચીશી
શ્રી વેણુકનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી ત્રિભાનુનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી બ્રહ્માદિનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી વજ્રાંગનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી તિરોહિતનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી અપાપક સ્વામિને નમઃ
શ્રી જલધિનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી વિઘોતન સ્વામિને નમઃ	શ્રી સુમેરુ સ્વામિને નમઃ	શ્રી સુભાષિત સ્વામિને નમઃ	શ્રી વત્સલનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી જિનેન્દ્રનાથ સ્વામિને નમઃ
શ્રી તુષાર સ્વામિને નમઃ	શ્રી ભુવન સ્વામિને નમઃ	શ્રી સુકાલિક સ્વામિને નમઃ	શ્રી દેવાધિદેવ સ્વામિને નમઃ	શ્રી આકાશિક સ્વામિને નમઃ	શ્રી અંબિકદેવ સ્વામિને નમઃ

પૂર્વ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના
ઔરવત ક્ષેત્રની
અત્રાગત યોચીશી

શ્રી ચશોધર સ્વામિને નમઃ	શ્રી સુવ્રતનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી અભયઘોષ સ્વામિને નમઃ	શ્રી નિર્વાણિક સ્વામિને નમઃ	શ્રી વ્રતવસુ સ્વામિને નમઃ
શ્રી અર્તિરાજ સ્વામિને નમઃ	શ્રી ઔરાવતનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી અર્જુનદેવ સ્વામિને નમઃ	શ્રી તપશ્ચંદ્ર સ્વામિને નમઃ	શ્રી શારીરિકનાથ સ્વામિને નમઃ
શ્રી મહારોન સ્વામિને નમઃ	શ્રી સુશ્રાવ સ્વામિને નમઃ	શ્રી દઠપ્રહાર સ્વામિને નમઃ	શ્રી અંબારિક સ્વામિને નમઃ	શ્રી વૃષાતીત સ્વામિને નમઃ
શ્રી તુંબરુનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી સર્વશીલનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી પ્રતિજાત સ્વામિને નમઃ	શ્રી જિતેન્દ્રિય સ્વામિને નમઃ	શ્રી તપાદિનાથ સ્વામિને નમઃ
શ્રી રત્નાકર (ચન્દ્ર) સ્વામિને નમઃ	શ્રી દેવેશનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી લાંઘિતનાથ સ્વામિને નમઃ	શ્રી પ્રવેશનાથ સ્વામિને નમઃ	

પુષ્કરવરાર્ધ દીપ

મહેવિદેહ શિક્ષ

પુષ્કરવરાર્ધ દીપના ચિત્રમાંથી
પૂર્વ પુષ્કરવરાર્ધ દીપનું
મહેવિદેહ શિક્ષ
અલગ બતાવેલ છે.

શ્રી
ચૂરસિંહ
સ્વામિને
નમઃ

6

શ્રી
મૃગાંકનાથ
સ્વામિને
નમઃ

5

શ્રી
પાપહર
સ્વામિને
નમઃ

4

શ્રી
વારિષેણ
સ્વામિને
નમઃ

12

શ્રી
વિજયદેવ
સ્વામિને
નમઃ

11

શ્રી
રાહુલનાથ
સ્વામિને
નમઃ

18

શ્રી
અમરભૂતિ
સ્વામિને
નમઃ

10

શ્રી
જીવરક્ષક
સ્વામિને
નમઃ

2

શ્રી
મહાપુરુષ
સ્વામિને
નમઃ

3

શ્રી
મેઘવાહન
સ્વામિને નમઃ

1

શ્રી
મહામહેન્દ્ર
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
સિદ્ધાર્થનાથ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
સુમતિનાથ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
મહારકેતુ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
ચિત્રગુપ્ત
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
અચલનાથ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
ચંદ્રાતપ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
સ્વયંભૂ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
(વૃંદાવન)
વૃંદારક
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
પ્રધુમ્નનાથ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
શતાનંદ
સ્વામિને નમઃ

પૂર્વ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના
મહાવિદેહ ક્ષેત્રની બત્રીશી

શ્રી
નરસિંહ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
ઉષ્માંકનાથ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
કામદેવ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
મહાવશા
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
પુષ્પકેતુ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
સમરકેતુ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
દેવરથ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
મહાતેજ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
સમરકેતુ
સ્વામિને નમઃ

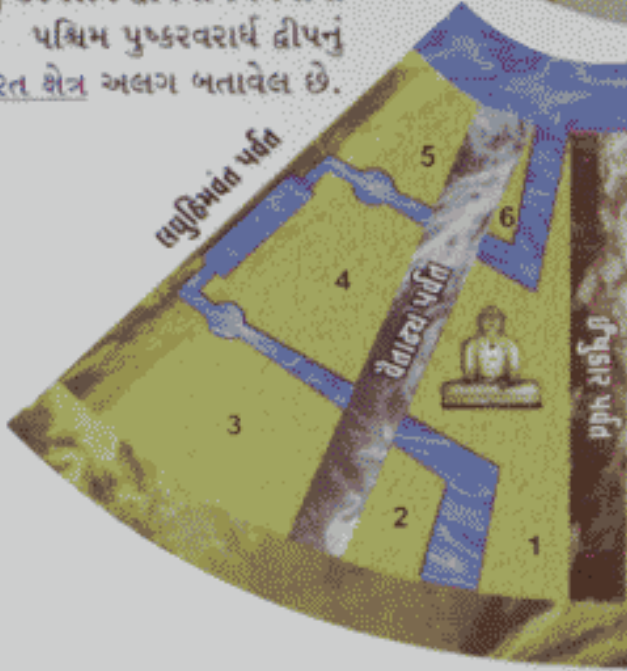
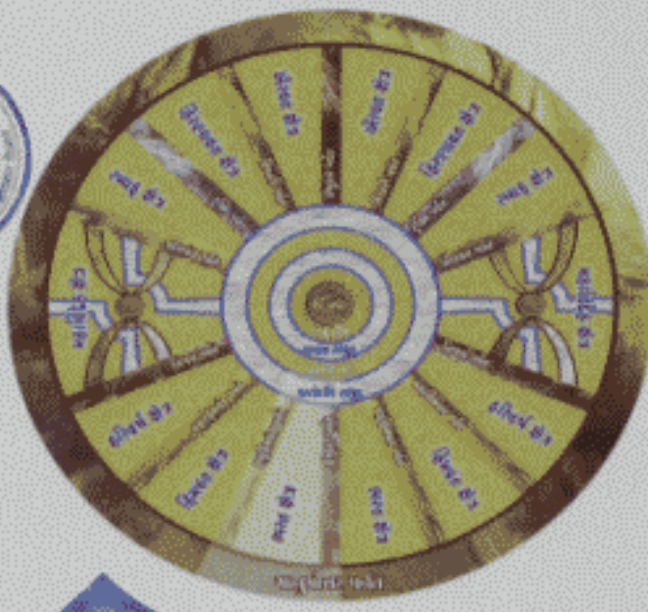
148506

પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ

ભરત ક્ષેત્ર

પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના ચિત્રમાંથી
પશ્ચિમ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપનું
ભરત ક્ષેત્ર અલગ બતાવેલ છે.

પશ્ચિમ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના
૧૭૬ જિનોના નામને નમસ્કાર

પશ્ચિમ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના ભરત ક્ષેત્રની વર્તમાન ચોવીશી

શ્રી પદ્મપદ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પ્રભાવડ સ્વામિને નમઃ

શ્રી યોગેશ્વર સ્વામિને નમઃ

શ્રી બલનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી સુચમાંગનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી બલતીત સ્વામિને નમઃ

શ્રી મૃગાંકનાથ સ્વામિને નમઃ

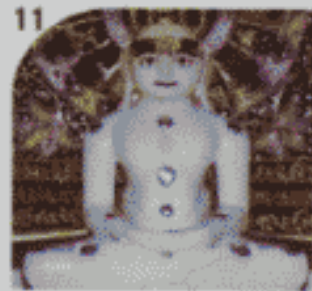
શ્રી કલંબકનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી હાહનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી નિષેધકનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પાપહર સ્વામિને નમઃ

શ્રી સુસ્વામી સ્વામિને નમઃ

શ્રી મુક્તિચંદ્ર સ્વામિને નમઃ

શ્રી અપ્રાપ્તિક સ્વામિને નમઃ

શ્રી નદીતટનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી મલપારીનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી સુરંચમ સ્વામિને નમઃ

શ્રી મલયસિંહ સ્વામિને નમઃ

શ્રી અક્ષોભનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી દેવધર સ્વામિને નમઃ

શ્રી પ્રયત્નનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી આગમિકનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી વિનીતનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી રતાલંકનાથ સ્વામિને નમઃ

પશ્ચિમ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના ભરત ક્ષેત્રની અતીત ચોવીશી

1

2

3

4

5

6

શ્રી પદ્મચંદ્ર સ્વામિને નમઃ

શ્રી રક્તાંગનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી અચોગિન્દ્રનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી સર્વચર્યાનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી ઋષિનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી હરિભદ્ર સ્વામિને નમઃ

શ્રી ગાણધિપનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પારત્રિકનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી લક્ષ્મનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી મુનીન્દ્રનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી દીપકનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી સર્વચર્યાનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી વિશાખનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી અચિત્તનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી રવિ સ્વામિને નમઃ

શ્રી સોમદત્ત સ્વામિને નમઃ

શ્રી જયનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી મોહનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી અચિત્તનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી ધનુષ્કાંગ સ્વામિને નમઃ

શ્રી સોમદત્ત સ્વામિને નમઃ

શ્રી મુક્તિનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પ્રસિદ્ધનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પિનેશનાથ સ્વામિને નમઃ

પશ્ચિમ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના ભરત ક્ષેત્રની અનાગત ચોવીશી

શ્રી ભદ્રાચર્ય સ્વામિને નમઃ

શ્રી વિનયચંદ્ર સ્વામિને નમઃ

શ્રી સુભાવ સ્વામિને નમઃ

શ્રી દિનકર સ્વામિને નમઃ

શ્રી અનંતચર્ય સ્વામિને નમઃ

શ્રી ધનુષ્કાચર્ય સ્વામિને નમઃ

શ્રી પંચચર્યાનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી વિનયચર્યાનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી મુનિશિહ સ્વામિને નમઃ

શ્રી આસિદ્ધનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી ભવાનંદનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી નૃપનાથ સ્વામિને નમઃ

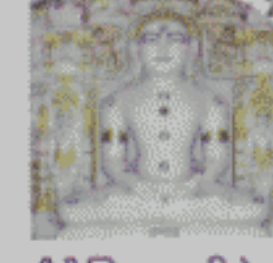
શ્રી નારાયણ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પ્રદ્યુમ્ન સ્વામિને નમઃ

શ્રી નૃપતિનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી દશશુભાચર્ય સ્વામિને નમઃ

શ્રી ભદ્રાચર્ય સ્વામિને નમઃ

શ્રી નંદનાથ સ્વામિને નમઃ

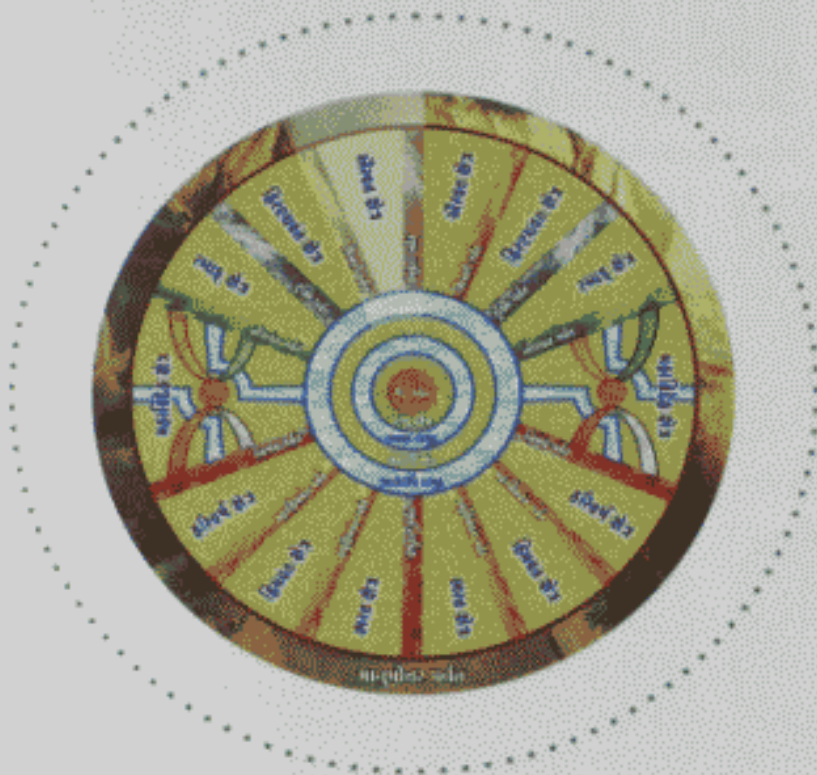
શ્રી ભાર્ગવનાથ સ્વામિને નમઃ

શ્રી પરાવસુ સ્વામિને નમઃ

શ્રી કિલિચાદ સ્વામિને નમઃ

શ્રી નવનાશિક સ્વામિને નમઃ

શ્રી ભરતેશ સ્વામિને નમઃ

પુષ્કરવરાર્ધ ખંડ

ચૈરવત ક્ષેત્ર

પુષ્કરવરાર્ધ દીપના ચિત્રમાંથી પશ્ચિમ પુષ્કરવરાર્ધ દીપનું ચૈરવત ક્ષેત્ર અલગ બતાવેલ છે.

પશ્ચિમ પુષ્કરવરાર્ધ દીપના ચૈરવત ક્ષેત્રની વર્તમાન ચોવીશી

1

શ્રી ગાંગેયનાથ
સ્વામિને નમઃ

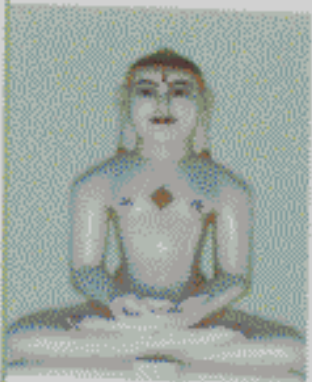
2

શ્રી અલભદ્ર
સ્વામિને નમઃ

3

શ્રી અજિતનાથ
સ્વામિને નમઃ

4

શ્રી ધ્વજાધિક્ષનાથ
સ્વામિને નમઃ

5

શ્રી સુભદ્રનાથ
સ્વામિને નમઃ

6

શ્રી સ્વામિનાથ
સ્વામિને નમઃ

7

શ્રી હિતકનાથ
સ્વામિને નમઃ

8

શ્રી નંદિધોષ
સ્વામિને નમઃ

9

શ્રી રૂપવીર્યનાથ
સ્વામિને નમઃ

10

શ્રી વજ્રનાથ
સ્વામિને નમઃ

11

શ્રી સંતોષનાથ
સ્વામિને નમઃ

12

શ્રી સુધર્મા
સ્વામિને નમઃ

13

શ્રી કૃષ્ણાદિનાથ
સ્વામિને નમઃ

14

શ્રી વીરચંદ્ર
સ્વામિને નમઃ

15

શ્રી અમોઘ
સ્વામિને નમઃ

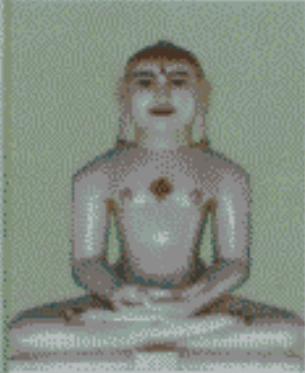
16

શ્રી સ્વચ્છનાથ
(સ્વચ્છનાથ)
સ્વામિને નમઃ

17

શ્રી અદ્યોપક્રતાથ
સ્વામિને નમઃ

18

શ્રી અદ્વામનાથ
સ્વામિને નમઃ

19

શ્રી સંતોષિતનાથ
સ્વામિને નમઃ

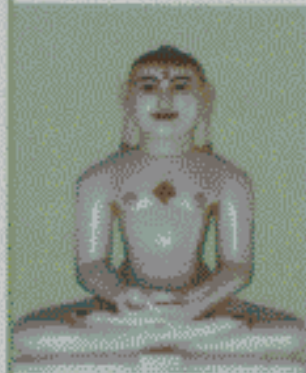
20

શ્રી શત્રુસેન
સ્વામિને નમઃ

21

શ્રી ક્ષેમચાન્
સ્વામિને નમઃ

22

શ્રી દયાનાથ
સ્વામિને નમઃ

23

શ્રી કીર્તિનાથ
સ્વામિને નમઃ

24

શ્રી શુભનાથ
સ્વામિને નમઃ

પશ્ચિમ પુરુષવરાર્પ દીપના ઐશ્વર્ય લેખની અતીત ચોવીશી

1

શ્રી સુસંભવનાથ
સ્વામિને નમઃ

2

શ્રી પચ્છાભનાથ
સ્વામિને નમઃ

3

શ્રી પૂર્વાશિનાથ
સ્વામિને નમઃ

4

શ્રી સૌંદર્યનાથ
સ્વામિને નમઃ

5

શ્રી ગૈરિક્કનાથ
સ્વામિને નમઃ

6

શ્રી ત્રિવિક્રમનાથ
સ્વામિને નમઃ

7

શ્રી નરસિંહનાથ
સ્વામિને નમઃ

8

શ્રી મૃગશુ
સ્વામિને નમઃ

9

શ્રી સોમેશ્વર
સ્વામિને નમઃ

10

શ્રી સુભાનુનાથ
સ્વામિને નમઃ

11

શ્રી વિમલ
સ્વામિને નમઃ

12

શ્રી વિબોધનાથ
સ્વામિને નમઃ

13

શ્રી સંગમઢનાથ
સ્વામિને નમઃ

14

શ્રી સમાધિનાથ
સ્વામિને નમઃ

15

શ્રી અશ્વતેજ
સ્વામિને નમઃ

16

શ્રી વિદ્યાધરનાથ
સ્વામિને નમઃ

17

શ્રી સુસોચન
સ્વામિને નમઃ

18

શ્રી માનનિધિ
સ્વામિને નમઃ

19

શ્રી પુંડરીક
સ્વામિને નમઃ

20

શ્રી ચિત્રાંગ
સ્વામિને નમઃ

21

શ્રી માણિભદ્ર
સ્વામિને નમઃ

22

શ્રી સર્વજ્ઞાસનાથ
સ્વામિને નમઃ

23

શ્રી ભૂરિશ્વરા
સ્વામિને નમઃ

24

શ્રી પુષ્યાંગનાથ
સ્વામિને નમઃ

પરિચય પુષ્કરવરાર્પ દીપના ઐશ્વર્ય ક્ષેત્રની અનાગત ચોવીશી

1

શ્રી અદોષિતનાથ
સ્વામિને નમઃ

2

શ્રી વૃષભનાથ
સ્વામિને નમઃ

3

શ્રી ચિતયાનંદ
સ્વામિને નમઃ

4

શ્રી મુનિનાથ
સ્વામિને નમઃ

5

શ્રી ઈન્દ્રકનાથ
સ્વામિને નમઃ

6

શ્રી ચંદ્રકેતુ
સ્વામિને નમઃ

7

શ્રી ધ્વજાદિત્ય
સ્વામિને નમઃ

8

શ્રી વસુબોધ
સ્વામિને નમઃ

9

શ્રી વસુપ્રીતિ
સ્વામિને નમઃ

10

શ્રી ધર્મબોધ
સ્વામિને નમઃ

11

શ્રી દેવાંગનાથ
સ્વામિને નમઃ

12

શ્રી મરીચિકનાથ
સ્વામિને નમઃ

13

શ્રી સુજીવનાથ
સ્વામિને નમઃ

14

શ્રી યશોધર
સ્વામિને નમઃ

15

શ્રી ગૌતમ
સ્વામિને નમઃ

16

શ્રી મુનિશુદ્ધનાથ
સ્વામિને નમઃ

17

શ્રી પ્રબોધનાથ
સ્વામિને નમઃ

18

શ્રી શતાનિદનાથ
સ્વામિને નમઃ

19

શ્રી યાશ્વિનાથ
સ્વામિને નમઃ

20

શ્રી શતાનંદ
સ્વામિને નમઃ

21

શ્રી વેદાર્થનાથ
સ્વામિને નમઃ

22

શ્રી સુધાનાથ
સ્વામિને નમઃ

23

શ્રી જ્યોતિર્મુખ
સ્વામિને નમઃ

24

શ્રી સૂર્યાકનાથ
સ્વામિને નમઃ

પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ

મહાવિદેહ ક્ષેત્ર

પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના ચિત્રમાંથી
પશ્ચિમ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપનું મહાવિદેહ ક્ષેત્ર
અલગ બતાવેલ છે.

શ્રી
સુવર્ણાહુ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
કુરુચંદ્ર
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
વજ્રવીર્ય
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
મહાજલ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
વિમલચંદ્ર
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
યશોધર
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
વિમલનાથ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
ભીમનાથ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
ભદ્રગુપ્ત
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
સુદર્શિંહ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
સુવતનાથ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
મહાસેન
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
પ્રસન્નચંદ્ર
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
વજ્રનાથ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
વજ્રસેન
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
મેરપ્રભ
સ્વામિને નમઃ

પશ્ચિમ
પુષ્કરવાર્ધ
દ્વીપના
મહાવિદ્ધ
ક્ષેત્રની
જત્રીશી

શ્રી
કનકકેતુ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
હરિશ્ચંદ્ર
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
પ્રતિમાધર
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
(અપ્રિતનાથ)
અતિશ્રય
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
બ્રહ્મભૂતિ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
અજિતવીર્ય
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
ફલ્ગુભિત્ર
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
વરુણદત્ત
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
યશઃકીર્તિ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
હિતકરનાથ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
મહેન્દ્રનાથ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
નાગેન્દ્રનાથ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
મહીધરનાથ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
કૃતબ્રહ્મ
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
વર્ધમાન
સ્વામિને નમઃ

શ્રી
સુરેન્દ્રદત્ત
સ્વામિને નમઃ

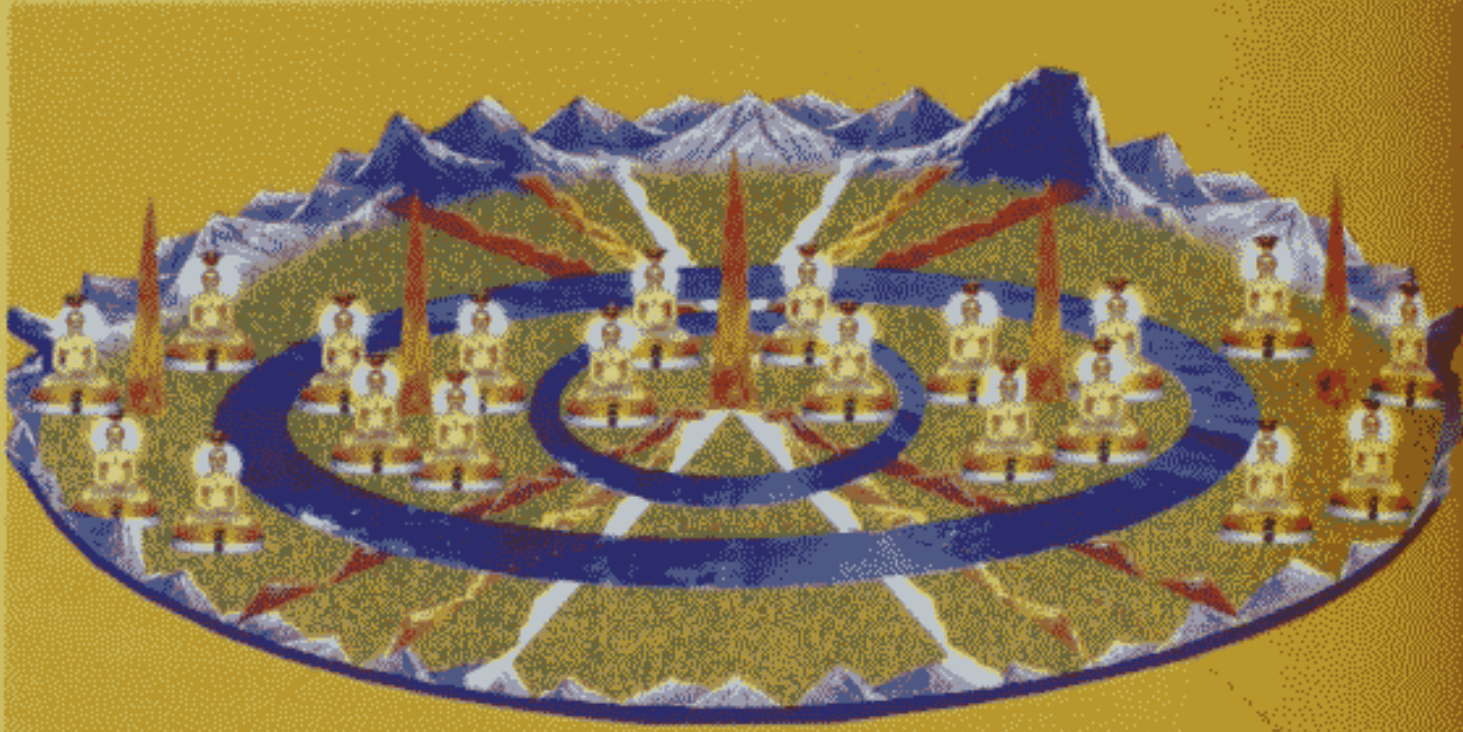
વીશ વિહરમાન ઝિનના નામને નમસ્કાર

N A M A S K A R

હવે વર્તમાન કાળે વિચરતા વીશ તીર્થંકરોના નામને યાદ કરી નમસ્કાર કરીએ.

આ તીર્થંકર ભગવંતો હાલ સંદેહે પાંચ મહાવિદેહ સેત્રોમાં વિવિધ વિજયોમાં વિચરી રહ્યાં છે. દેવોએ રચેલા સમવસરણમાં બેસી દેશના આપે છે. લાખો જીવોને પ્રતિબોધ કરે છે. દરેક તીર્થંકર ભગવંતના પરિવારમાં ૮૪ ગણધરો- ૧૦ લાખ કેવળજ્ઞાની મુનિઓ તથા ૧ અબજ સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોનો પરિવાર છે. શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ પાર વગરના છે.

આપણે એવા ભાવથી નમસ્કાર કરીએ કે આપણને અહીંથી સીધા એ ભગવંતો વિચરતા હોય ત્યાં જન્મ મળે. તેમની પાસે ૮ વર્ષની ઉંમરે ચારિત્ર પામીને ૯મા વર્ષે કેવળજ્ઞાન પામી એજ ભવમાં મુક્તિને પામીએ. આ વીશ તીર્થંકર ભગવંતોને સ્થાનના નિર્દેશપૂર્વક વંદન થાય છે.

N A M A S K A R

1
શ્રી સીમંધર
સ્વામિને નમઃ

2
શ્રી યુગમંધર
સ્વામિને નમઃ

જેનૂહીપના મહાવિદેહ સેત્રોમાં વિચરતા ૮ ઝિન

3
શ્રી બાહુ
સ્વામિને નમઃ

4
શ્રી સુબાહુ
સ્વામિને નમઃ

5
શ્રી સુજાત
સ્વામિને નમઃ

6
શ્રી સ્વયંપ્રભ
સ્વામિને નમઃ

7
શ્રી ક્રપભાનન
સ્વામિને નમઃ

8
શ્રી અનંતવીર્ય
સ્વામિને નમઃ

પૂર્વ ભાવડી પ્રદેશ મહાવિદેહ સેત્રોમાં વિચરતા ૮ ઝિન

આ રીતે આપણે નવસો તીર્થકર ભગવંતોના નામ યાદ કરી નમસ્કાર કર્યા. જો કે અનંતી ચોવીશીમાં અનંતા તીર્થકરો થયા છે. વળી, ભવિષ્યમાં અનંતી ચોવીશીમાં અનંતા તીર્થકરો થવાના છે. મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં તો સતત ચોથો આસો ચાલુ હોઈ અનંતા તીર્થકરો થયા છે. અનંતા થવાના છે. આપણે તે સૌને ભાવથી નમસ્કાર કરીએ છીએ.

જો કે ત્રણે કાળના અનંતા તીર્થકરો હોવા છતાં તેમના નામ અનંત ન હોઈ શકે, સંખ્યાતા જ હોય છે, કેમકે નામ અક્ષરના સંયોગોથી બને. અક્ષરો ભાવન જ હોવાના કારણે તેના સંયોગી ભાંગા સંખ્યાતા જ થઈ શકે. હા ! પ્રત્યેક નામવાળા અનંતા તીર્થકરો હોઈ શકે. એટલે પ્રભુના સંખ્યાતા નામોને નમસ્કાર કરવા દ્વારા આપણે અનંત તીર્થકરોને નમી શકીએ છીએ.

આમ નામ નિલેપાની આરાધના પૂર્ણ કરીએ છીએ. છેલ્લે પ્રભુના નામના મહિમાને સૂચવતા સ્તવનને ભાવપૂર્વક ગાઈને આપણે નામ નિલેપાની આરાધના પૂર્ણ કરીએ.

9
શ્રી સુપ્રભ
સ્વામિને નમઃ

10
શ્રી વિશાલપ્રભ
સ્વામિને નમઃ

11
શ્રી વજ્રધર
સ્વામિને નમઃ

13
શ્રી ચંદ્રબાહુ
સ્વામિને નમઃ

12
શ્રી ચંદ્રાનન
સ્વામિને નમઃ

15
શ્રી ભુવંગદેવ
સ્વામિને નમઃ

14
શ્રી ઈશ્વર
સ્વામિને નમઃ

16
શ્રી નેમિપ્રભ
સ્વામિને નમઃ

17
શ્રી વીરસેન
સ્વામિને નમઃ

18
શ્રી મહાભદ્ર
સ્વામિને નમઃ

19
શ્રી દેવચશા
સ્વામિને નમઃ

20
શ્રી અજિતવીર્ય
સ્વામિને નમઃ

સ્તવન

શ્રી પદ્મપ્રભના નામે હું, જાઉં નિત્ય બલિહારી,
નામ જપંતા દિહા ગમું રે, ભવ ભય ભંજનહાર રે...

મીલે મન બીતર ભગવાન (૨) મીલે..૧

નામ સુણંતા મન ઉલ્લસે રે, લોચણ વિકસિત હોય,
રોમાંચિત હુએ દેહડી રે, જાણે મીલ્યો સોય રે... મીલે..૨

પંચમ કાળે પામવો રે, દુર્લભ તુમ દેદાર,
તોયે તારા નામનો રે, છે મોટો આધાર રે... મીલે..૩

નામ ગ્રહે આવી મીલે રે, મન બીતર ભગવાન,
મંત્રબળે જિમ દેવતા રે, કીધો રે આહવાન રે... મીલે..૪

ધ્યાન પદસ્થપ્રભાવથી રે, ચાખ્યો અનુભવ સ્વાદ,
માનવિજય વાચક કહે રે, મૂકો બીજો વાદ રે... મીલે..૫

આરાધના કરતા બે કંઈ પાલ અવિધિ
ઘઈ હોય કે પ્રભુના નામનો કે પ્રભુનો
અનાદર, અવિનય, આશાતના ઘઈ હોય
તો તેનું આપણે 'મિરછામિ દુક્કડમ્'
દઈએ છીએ. મિરછામિ દુક્કડમ્,
મિરછામિ દુક્કડમ્, મિરછામિ દુક્કડમ્.

નામ નિલેપાની આરાધના સમાપ્ત

સિદ્ધાચલગિરિ પર મૂળ ટુંકની બાજુમાં સહસ્રકૂટના આપણે સૌએ દર્શન કરેલ છે. અન્યત્ર પણ ઘણા ઠેકાણે સહસ્રકૂટની રચના જોવામાં આવે છે. ઘણા સાધુ સાધ્વીજી ભગવંતો વગેરે સહસ્રકૂટમાં રહેલ ૧૦૨૪ ભગવાનની ઉપવાસ વગેરે તપ દ્વારા આરાધના કરે છે.

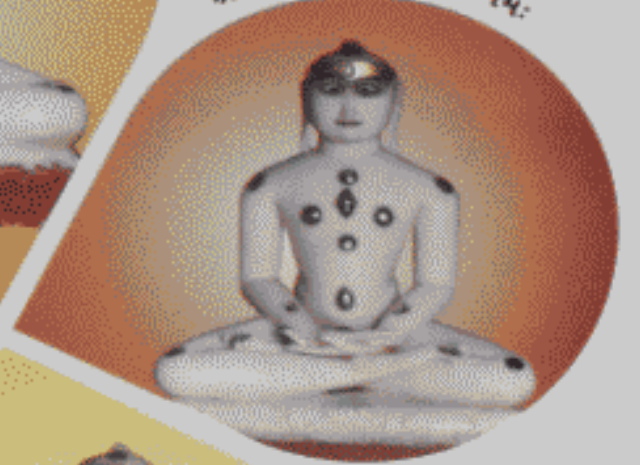
આ સહસ્રકૂટમાં આપણે અત્યાર સુધી જે નમસ્કાર કર્યા તે ૯૦૦ ભગવંતોના પ્રતિમાજી છે ઉપરાંત વર્તમાન ચોવીશીના ચોવીશ ભગવંતના પાંચે કલ્યાણક નિમિત્તના કુલ ૧૨૦ પ્રતિમાજી છે તથા “ઋષભ-ચંદ્રાનન-વારિષેણ-વર્ધમાન” આ ચાર શાશ્વતજિન પ્રતિમાઓ છે. આમ કુલ ૧૦૨૪ ભગવંત થાય છે. આ ચાર નામના જિનેશ્વર ભગવંતો હંમેશા વિહરમાન જિન અથવા ચોવીશીઓમાં હોય છે. તેથી આ ચાર જિનોને શાશ્વત ભગવાન કીધા છે. આના પછી સ્થાપના નિક્ષેપે શ્રીજિનની આરાધનામાં શાશ્વત અશાશ્વત ચૈત્યોને આપણે જુદારીશું. તેમાં સર્વ શાશ્વત ચૈત્યોમાં આ ચાર નામના શાશ્વત (હંમેશ માટેના) પ્રતિમાજી હોય છે. અહિં તેથી જ સહસ્રકૂટમાં ખૂટતા બાકીના ૧૨૦ અને ૪ શાશ્વત જિનોના પણ ચિત્ર આપ્યા છે.

ચાર શાશ્વત જિનને પણ આપણે ભાવથી નમીએ.

શ્રી ઋષભ સ્વામિને નમઃ

શ્રી વારિષેણ સ્વામિને નમઃ

શ્રી ચંદ્રાનન સ્વામિને નમઃ

શ્રી વર્ધમાન સ્વામિને નમઃ

સહસ્રકૂટાન્તર્ગત વર્તમાન ચોવીશીના

ઋષભાદિ ચોવીશ ભગવંતોને પાંચ કલ્યાણક યાદ કરવાપૂર્વક આપણે નમસ્કાર કરીએ.

1 શ્રી ઋષભદેવ પરમેશ્ઠિને નમઃ

2 શ્રી અજિતનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ

3 શ્રી સંભવનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ

4 શ્રી અભિનંદન પરમેશ્ઠિને નમઃ

5 શ્રી સુમતિનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ

6 શ્રી પ્રદ્યુમ્ન પરમેશ્ઠિને નમઃ

સ્યવન કલ્યાણક

જાપમંત્ર : ૐ હ્રીં શ્રી ઋષભદેવ પરમેશ્ઠિને નમઃ
આ રીતે ૨૪ ભગવાનનો જાપ જાણવો.

7 શ્રી સુપાર્શ્વનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ

8 શ્રી ચંદ્રપ્રભ પરમેશ્ઠિને નમઃ

9 શ્રી સુધિષિનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ

10 શ્રી શત્રસનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ

11 શ્રી શ્રેયાંસનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ

12 શ્રી વાસુપ્રિય પરમેશ્ઠિને નમઃ

13 શ્રી વિરાસનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ

14 શ્રી અનંતનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ

15 શ્રી ધર્મનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ

16 શ્રી શાંતિનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ

17 શ્રી કુંભનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ

18 શ્રી અરનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ

19 શ્રી મત્રિસનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ

20 શ્રી મુનિસુવ્રત પરમેશ્ઠિને નમઃ

21 શ્રી નમિનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ

22 શ્રી નેમિનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ

23 શ્રી પાર્શ્વનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ

24 શ્રી વર્ધમાન પરમેશ્ઠિને નમઃ
(મહાવીર)

મંત્ર : ૐ હ્રીં શ્રી ઋષભદેવ પરમેશ્ઠિને નમઃ • જાપમંત્ર : ૐ હ્રીં શ્રી અજિતનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ • જાપમંત્ર : ૐ હ્રીં શ્રી સંભવનાથ પરમેશ્ઠિને નમઃ • જાપમંત્ર : ૐ હ્રીં શ્રી અભિનંદન પરમેશ્ઠિને નમઃ

જન્મ કલ્યાણક

જાપમંત્ર : ઝૂં હ્રીં શ્રી ઋષભદેવ અર્હતે નમઃ

આ રીતે ૨૪ ભગવાનનો જાપ જાણવો.

જાપમંત્ર : ઝૂં હ્રીં શ્રી ઋષભદેવ અર્હતે નમઃ

જાપમંત્ર : ઝૂં હ્રીં શ્રી ઋષભદેવ અર્હતે નમઃ

1

શ્રી ઋષભદેવ અર્હતે નમઃ

2

શ્રી અજિતનાથ અર્હતે નમઃ

3

શ્રી સંભવનાથ અર્હતે નમઃ

4

શ્રી અભિનંદન અર્હતે નમઃ

5

શ્રી સુમતિનાથ અર્હતે નમઃ

6

શ્રી પદ્મપ્રભ અર્હતે નમઃ

7

શ્રી સુપાર્શ્વનાથ અર્હતે નમઃ

8

શ્રી ચંદ્રપ્રભ અર્હતે નમઃ

9

શ્રી સુવેલોધનાથ અર્હતે નમઃ

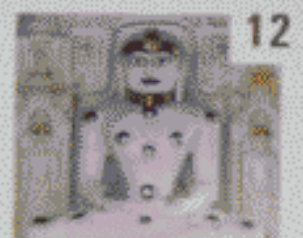
10

શ્રી શીતલનાથ અર્હતે નમઃ

11

શ્રી શ્રેષ્ઠનાથ અર્હતે નમઃ

12

શ્રી વાસુપુરુષ અર્હતે નમઃ

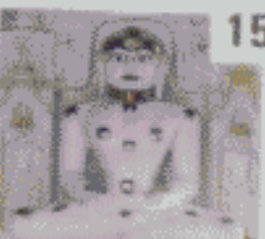
13

શ્રી વિમલનાથ અર્હતે નમઃ

14

શ્રી અનંતનાથ અર્હતે નમઃ

15

શ્રી પાર્મનાથ અર્હતે નમઃ

16

શ્રી શાંતિનાથ અર્હતે નમઃ

17

શ્રી કુંથુનાથ અર્હતે નમઃ

18

શ્રી અરનાથ અર્હતે નમઃ

19

શ્રી મલિનાથ અર્હતે નમઃ

20

શ્રી મુનિસુવ્રત અર્હતે નમઃ

21

શ્રી નેમિનાથ અર્હતે નમઃ

22

શ્રી વર્માનાથ અર્હતે નમઃ

23

શ્રી પાર્શ્વનાથ અર્હતે નમઃ

24

શ્રી વર્ધમાન અર્હતે નમઃ
(મહાવીર)

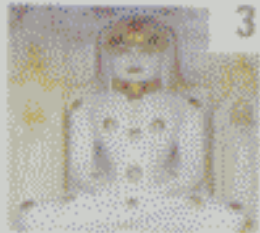
1

શ્રી ક્ષત્રભદ્રેવ નાથાય નમઃ

2

શ્રી અજિતનાથ નાથાય નમઃ

3

શ્રી સંભવનાથ નાથાય નમઃ

4

શ્રી અભિનંદન નાથાય નમઃ

5

શ્રી સુમતિનાથ નાથાય નમઃ

6

શ્રી પદ્મપ્રભ નાથાય નમઃ

7

શ્રી સુપાર્શ્વનાથ નાથાય નમઃ

8

શ્રી ચંદ્રપ્રભ નાથાય નમઃ

9

શ્રી સુધિષિનાથ નાથાય નમઃ

10

શ્રી શીતાસનાથ નાથાય નમઃ

11

શ્રી શ્રેયાંસનાથ નાથાય નમઃ

12

શ્રી વાસુપૂજ્ય નાથાય નમઃ

13

શ્રી વિમાસનાથ નાથાય નમઃ

14

શ્રી અનંતનાથ નાથાય નમઃ

15

શ્રી ધર્મનાથ નાથાય નમઃ

16

શ્રી શાંતિનાથ નાથાય નમઃ

17

શ્રી કુંજુનાથ નાથાય નમઃ

18

શ્રી અનનાથ નાથાય નમઃ

19

શ્રી મતિનાથ નાથાય નમઃ

20

શ્રી મુનિસુવ્રત નાથાય નમઃ

21

શ્રી નમિનાથ નાથાય નમઃ

22

શ્રી નેમિનાથ નાથાય નમઃ

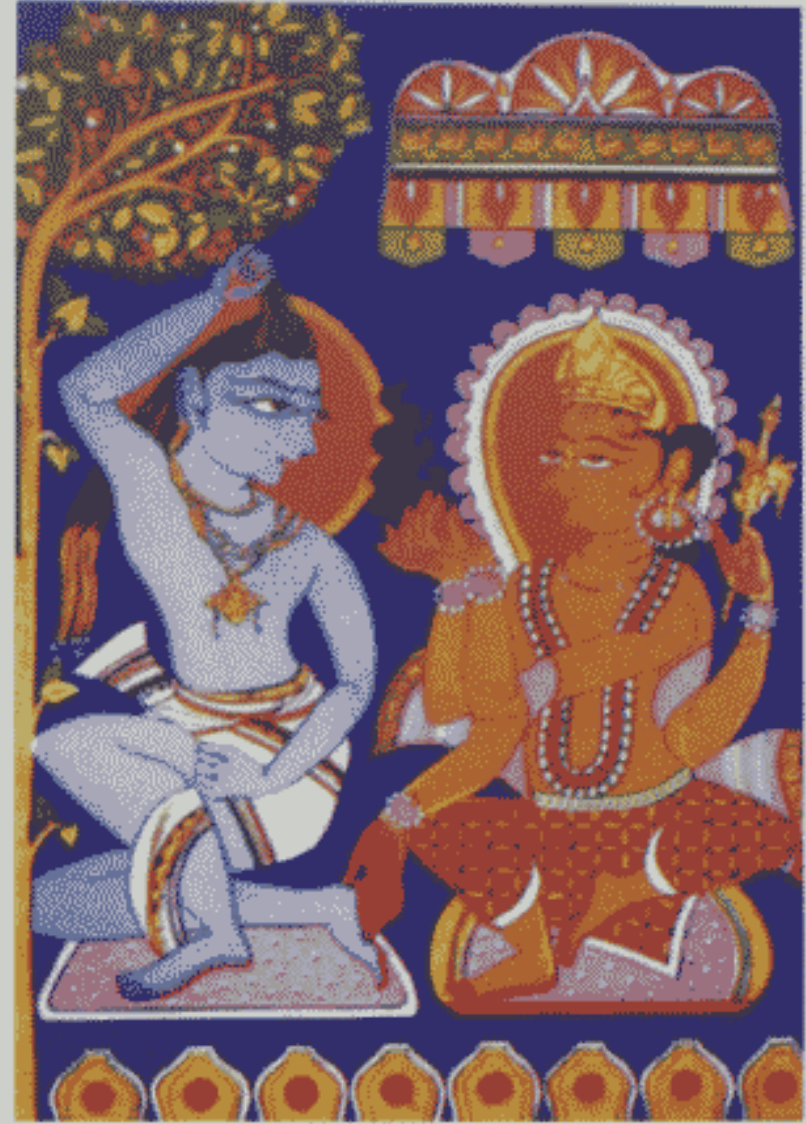

23

શ્રી પાર્શ્વનાથ નાથાય નમઃ

24

શ્રી વર્ધમાન નાથાય નમઃ
(મહાવીર)

દીક્ષા કલ્યાણક

જાપમંત્ર : ઐ હ્રીં શ્રી ક્ષત્રભદ્રેવ નાથાય નમઃ

જાપમંત્ર : ઐ હ્રીં શ્રી ક્ષત્રભદ્રેવ નાથાય નમઃ

આ રીતે ૨૪ ભગવાનનો જાપ જણવો.

ત્રિલોક તીર્થ વંશ ૬૪

જાપમંત્ર : ઐ હ્રીં શ્રી ક્ષત્રભદ્રેવ નાથાય નમઃ

શ્રી ઋષભદેવ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી અજિતનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી સંભવનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી અભિનંદન સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી સુમતિનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી પદ્મપ્રભ સર્વજ્ઞાય નમઃ

કેવળજ્ઞાન કલ્યાણક

શ્રી સુપાર્શ્વનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી ચંદ્રપ્રભ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી સુવિખિનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી શીતાસનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી શ્રેયાંસનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી વાસુપૃથ્વ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી વિમલસનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી અનંતનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી ધર્મનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી શાંતિનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી મતિસનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી મુનિસુવ્રત સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી નમિનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી પાર્શ્વનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી વર્ધમાન (મહાવીર) સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી વૈમિનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

જાપમંત્ર : ૐ હ્રીં શ્રી ઋષભદેવ સર્વજ્ઞાય નમઃ

આ રીતે ૨૪ ભગવાનનો જાપ જાણવો.

શ્રી કુંથુનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી અરનાથ સર્વજ્ઞાય નમઃ

શ્રી ઋષભદેવ પારગતાય નમઃ

શ્રી અજિતનાથ પારગતાય નમઃ

શ્રી સંભવનાથ પારગતાય નમઃ

શ્રી અભિનંદન પારગતાય નમઃ

શ્રી સુમતિનાથ પારગતાય નમઃ

શ્રી પદ્મપ્રભ પારગતાય નમઃ

શ્રી સુપાર્શ્વનાથ પારગતાય નમઃ

શ્રી ચંદ્રપ્રભ પારગતાય નમઃ

શ્રી સુવિધિનાથ પારગતાય નમઃ

શ્રી શીતલનાથ પારગતાય નમઃ

શ્રી શ્રેયાંસનાથ પારગતાય નમઃ

શ્રી વાસુપુત્ર પારગતાય નમઃ

શ્રી વિભાસનાથ પારગતાય નમઃ

શ્રી અનંતનાથ પારગતાય નમઃ

શ્રી ધર્મનાથ પારગતાય નમઃ

શ્રી શાંતિનાથ પારગતાય નમઃ

શ્રી કુંશુનાથ પારગતાય નમઃ

શ્રી અરનાથ પારગતાય નમઃ

શ્રી મલિનાથ પારગતાય નમઃ

શ્રી મુનિસુવ્રત પારગતાય નમઃ

શ્રી નમિનાથ પારગતાય નમઃ

શ્રી નેમિનાથ પારગતાય નમઃ

શ્રી પાર્શ્વનાથ પારગતાય નમઃ

શ્રી વર્ધમાન (મહાવીર) પારગતાય નમઃ

નિર્વાણ કલ્યાણક

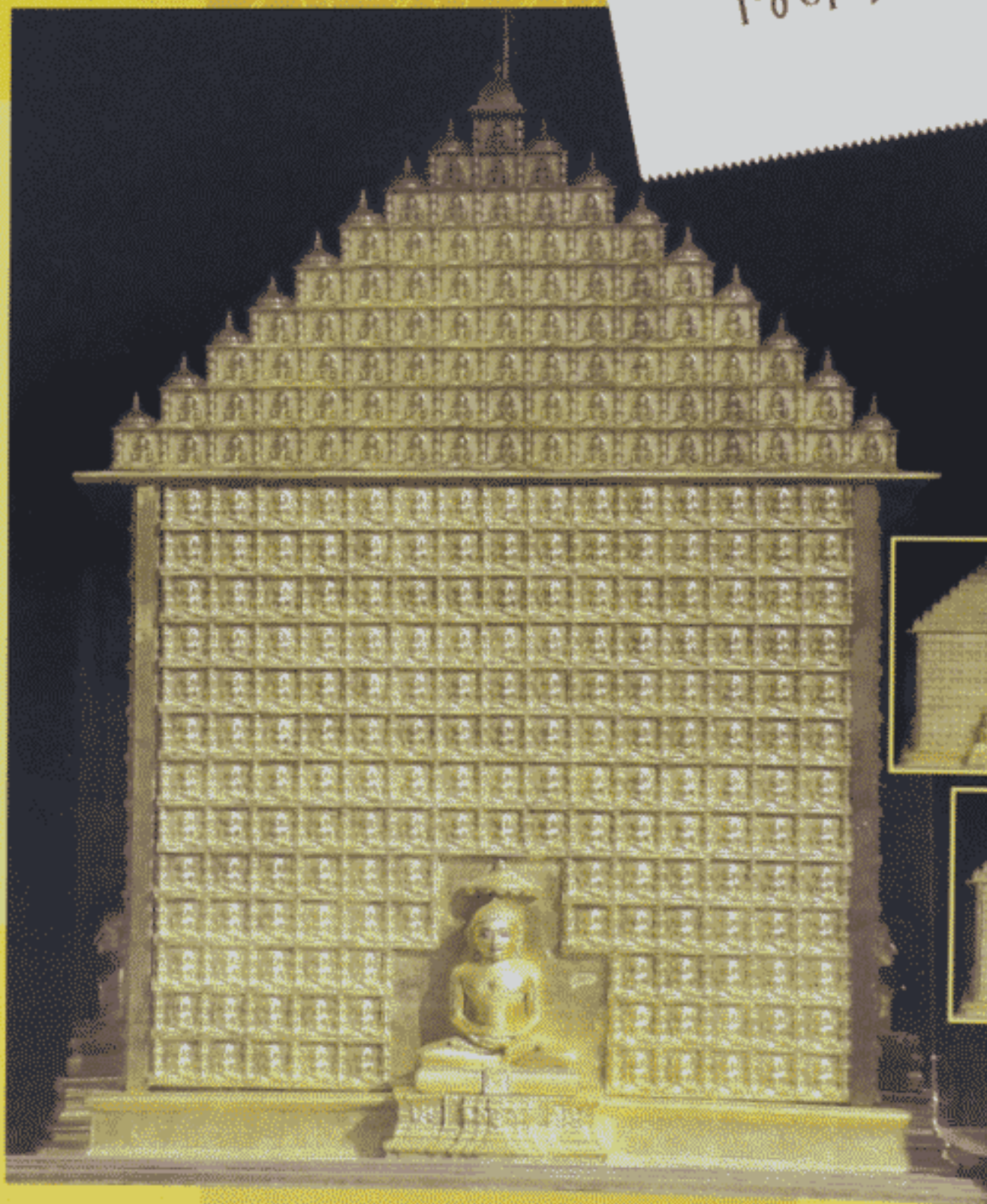

જાપમંત્ર : ૐ હ્રીં શ્રી ઋષભદેવ પારગતાય નમઃ

આ રીતે ૨૪ ભગવાનનો જાપ જાણવો.

Sahasrakul jin pratima

સહસ્રકૂલ જિન પ્રતિમા

1

Stavan

સ્તવન

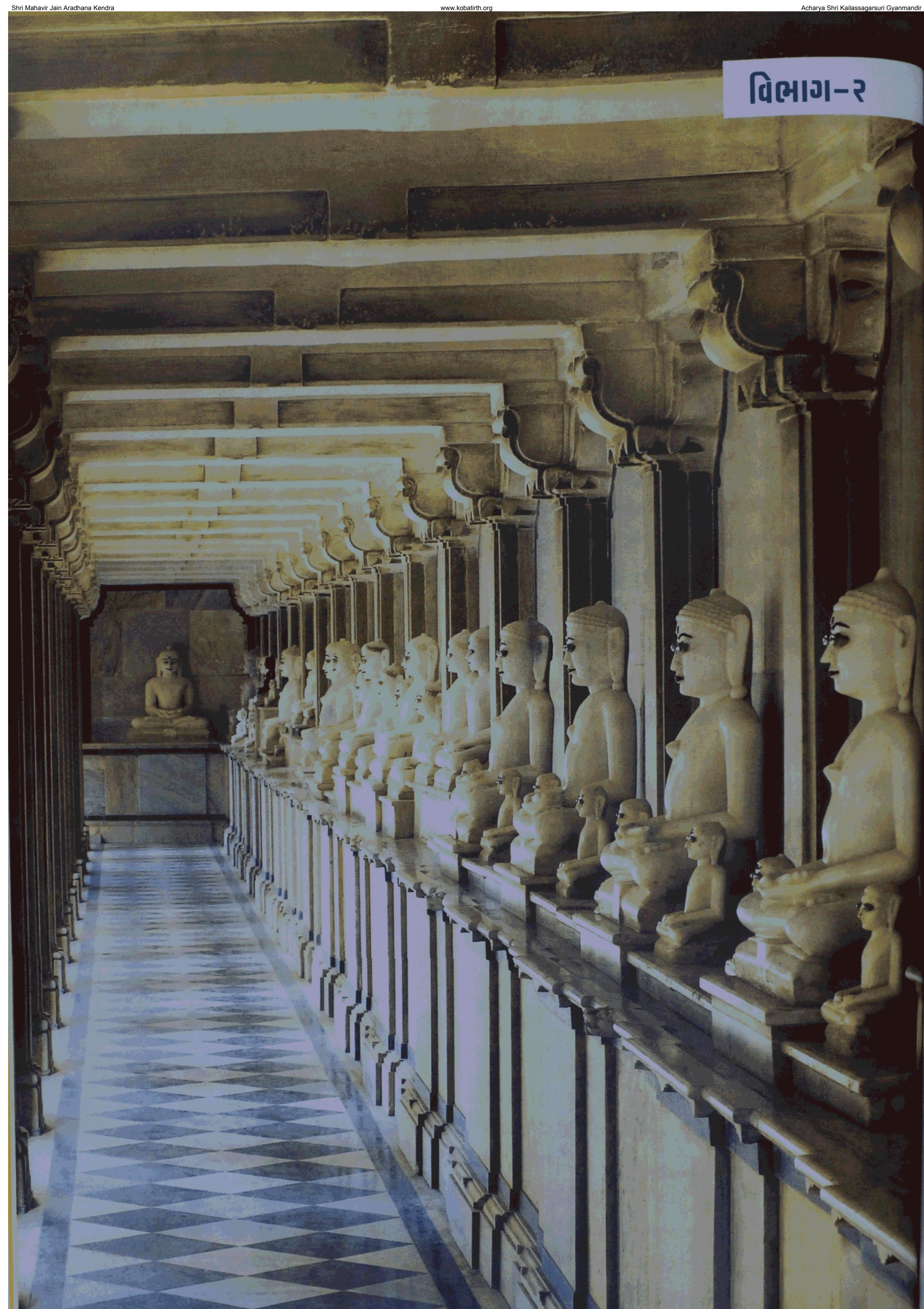
[રાગ : શાંતિ જિનેશ્વર સાચો સાહિબ.....]

સહસ્રકૂટ જિનપ્રતિમા વંદીયે, મન ધરી અધિક જગીશ વિવેકી,	
સુંદર મૂરતિ અતિ સોહામણી, એક સહસને ચોવિશ વિવેકી.	સહસ્ર૦...૧
અતીત અનાગત ને વર્તમાનની, ત્રણ ચોવિસી હો સાર વિવેકી,	
બહોતેર જિનવર એક એક ક્ષેત્ર મેં, પ્રણામીજે વારંવાર વિવેકી.	સહસ્ર૦...૨
પાંચ ભરત વળી ઐરવત પાંચમેં, સરખી રીત સમાજ વિવેકી,	
દશ ક્ષેત્ર થઈ ધાએ સાતસેં, વીસ અધિક જિનરાજ વિવેકી.	સહસ્ર૦...૩
પાંચ વિદેહે જિનવર સાઠ સો, ઉત્કૃષ્ટ એહી જ દેવ વિવેકી,	
જિન સમાન જિન પ્રતિમા ઓળખી, ભક્તિ કીજે હો સેવ વિવેકી.	સહસ્ર૦...૪
પંચ કલ્યાણક જિન ચોવીસના, વીસસો તેહી જ થાય વિવેકી,	
તે કલ્યાણક વિધિશું સાચવી, લાભ અનંત કહાય વિવેકી.	સહસ્ર૦...૫
પંચ વિદેહ હો હમણાં વિહરતા, વીસ અછે અરિહંત વિવેકી,	
શાશ્વત જિન ઋષભાનન આદિદે, ચાર અનાદિ અનંત વિવેકી.	સહસ્ર૦...૬
એક સહસ ચોવીશ જિનવર તણી, પ્રતિમા એકણ કામ વિવેકી,	
પૂજા કરતા જન્મ સફલ હોવે, સીઝે વંછીત કામ વિવેકી.	સહસ્ર૦...૭
ત્રીનકાલ અઢાઈ દ્વીપમાં, કેવલનાણ પહાણ વિવેકી,	
કલ્યાણક કરી પ્રભુ ઈહાં સામઠાં, લાભે ગુણમણી ખાણ વિવેકી.	સહસ્ર૦...૮
સહસ્રકૂટ સિદ્ધાચલ ઉપરે, તિમહિ જ ધરણી વિહાર વિવેકી,	
તેથી અદ્ભુત એ છે સ્થાપના, પાટણ નગર મઝાર વિવેકી.	સહસ્ર૦...૯
તીર્થ સકલ વળી તીર્થકર સહુ, એણે પૂજાતે પૂજાય વિવેકી,	
એક જીહ્વાથી મહિમા એહનો, કિણ ભાર્તે કહેવાય વિવેકી.	સહસ્ર૦...૧૦
શ્રીમાળી કુળદીપક જેતસી, શેઠ સુગુણભંડાર વિવેકી,	
તસ સુત શેઠ શિરોમણી તેજસી, પાટણ નગરમેં દાતાર વિવેકી.	સહસ્ર૦...૧૧
તેહોં એ બિંબ ભરાવીયા ભાવશું, સહસ અધિકા ચોવિશ વિવેકી,	
ક્રીધી પ્રતિષ્ઠા પુનમગચ્છઘડ, ભાવપ્રભસૂરીશ વિવેકી.	સહસ્ર૦...૧૨
સહસ જિનેસર વિધિશું પૂજસે, દ્રવ્યભાવ શુચિ હોય વિવેકી,	
એ ભવ પરભવ પરમ સુખી હોવે, લહસ્યે નવનિધિ સોય વિવેકી.	સહસ્ર૦...૧૩
જિનવર ભક્તિ કરે મનરંગશું, ભવિજનની એ છે રીત વિવેકી,	
દીપચંદ્ર સમ શ્રી જિનરાજજી, દેવચંદ્રની એ પ્રીત વિવેકી.	સહસ્ર૦...૧૪

વિભાગ-૨

સ્થાપના જિનની આરાધના

અચિંત્યશક્તિયુક્ત દેવાધિદેવ અરિહંત પરમાત્માની આરાધના એ જ આ જીવનનું કર્તવ્ય છે. આપણે ચાર નિક્ષેપાથી અરિહંત પરમાત્માની આરાધનાનો પ્રારંભ કર્યો છે. એમાં નામનિક્ષેપાની આરાધના કરી. હવે સ્થાપના નિક્ષેપાથી પ્રભુની આરાધના કરીએ.

ઠવણાજિણા પુણ જિણિંદપડિમાઓ ।

સ્થાપના જિન એટલે તીર્થંકર ભગવંતના પ્રતિમાજી. ભાવ તીર્થંકર ભગવંતોનો આપણને વિરહ છે. તે સ્થિતિમાં તેમના પ્રતિમાજીને વંદનાદિ કરવા દ્વારા આપણને ભાવ તીર્થંકરોની વંદનાનો લાભ મળી શકે છે. જિનપ્રતિમાને વંદન-પૂજન કરતાં આપણને પ્રભુ પ્રત્યેના વધતા ભક્તિ અને બહુમાનના ભાવનો સ્પષ્ટ અનુભવ થાય છે.

જિનપ્રતિમાજીની પૂજા કરતાં કરતાં શુભભાવની વૃદ્ધિ થતાં નાગકેતુને કેવળજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થઈ છે. રાવણને પણ પ્રભુભક્તિ કરતાં કરતાં તીર્થંકર નામકર્મનો બંધ થયો છે. જિનપ્રતિમાની-જિન ચૈત્યની ભક્તિ કરતાં શુભ ભાવોની વૃદ્ધિ, પુણ્યાનુબંધી પુણ્યનો બંધ, કર્મનિર્જરા થવાના અઢળક દષ્ટાંતો શાસ્ત્રોમાં પણ આવે છે. અનુભવો પણ થાય છે.

રોજના ચૈત્યવંદનમાં સામાન્યથી આપણે સર્વ જિન પ્રતિમાઓને જાવંતિ ચેઈઆઈ સૂત્ર દ્વારા વંદન કરીએ છીએ.

“જાવંતિ ચેઈઆઈ, ઉઢે અ અહે અ તિરિઅ લોએ અ
સવ્વાઈ તાઈ વંદે, ઈહ સંતો તત્થ સંતાઈ.”

અર્થ :- ઉર્ધ્વલોકમાં, અધોલોકમાં અને તિર્યક્ષલોકમાં જે કોઈ જિન ચૈત્યો છે, અહીં રહેલો હું ત્યાં રહેલા તે સર્વને વંદન કરું છું.

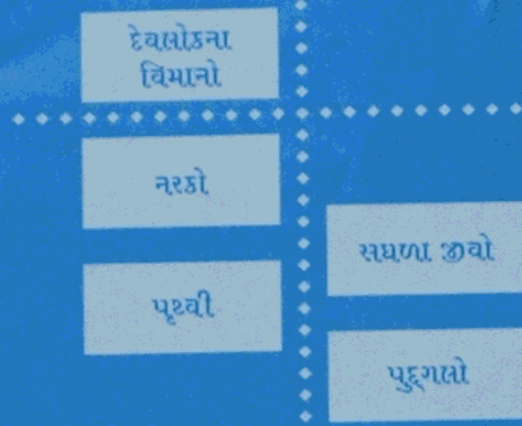
આ ગાથા બોલ્યા પછી ખમાસમણ દઈ આ રીતે ત્રણે લોકમાં રહેલા સર્વ ચૈત્યોને વંદન કરાય છે. આપણે અહિં વિસ્તારથી વિશ્વમાં રહેલા સર્વ ચૈત્યોને વંદન કરીએ. અર્થાત્ સર્વ ચૈત્યોની ભાવયાત્રા કરીએ.

સ્થાપના નિક્ષેપામાં ખાસ કરીને શ્રી જિનપ્રતિમાજીઓને આપણે નમસ્કાર વંદન કરવા છે. જિન મંદિરો તથા જિનપ્રતિમા બે પ્રકારના છે. (૧) શાશ્વત અને (૨) અશાશ્વત... પહેલાં આપણે શાશ્વત ચૈત્યોની ભાવયાત્રા કરીશું.

■ શાશ્વત ચૈત્યોની ભાવયાત્રા

જે જે જિનમંદિરો જિનપ્રતિમાઓને કોઈએ પણ નિર્માણ કરેલ હોય તે અશાશ્વત છે. જ્યારે આ જગતમાં તથાસ્વભાવે જ અનાદિકાળથી જેમ સૂર્ય ચંદ્રાદિના વિમાનો, દેવલોકના વિમાનો, મેરુપર્વત વગેરે નિશ્ચિત આકારો છે તેમ અનાદિકાળથી જિનચૈત્યો તથા જિનપ્રતિમાજીઓ પણ નિશ્ચિત આકારવાળા છે. આ શાશ્વત ચૈત્યોમાં શાશ્વત પ્રતિમાજી છે. આ શાશ્વત મંદિરો કે પ્રતિમાજી કોઈએ નિર્માણ કર્યા નથી. હંમેશ માટે તે તે રૂપે જ રહેલા છે. અનાદિકાળથી શાશ્વત છે અને ભવિષ્યમાં પણ હંમેશ આ રીતે રહેવાના છે. તેનો નાશ પણ થવાનો નથી.

આવા શાશ્વત ચૈત્યો અને તેમાં રહેલ શાશ્વત જિન પ્રતિમાજીને પહેલાં વંદન કરવાનો પ્રારંભ કરીએ છીએ. સર્વત્ર શાશ્વત પ્રતિમાજી ચાર નામવાળા જ હોય છે. (૧) ઋષભ (૨) ચંદ્રાનન (૩) વારિષેણ (૪) વર્ધમાન. આ શાશ્વત ચૈત્યો ક્યાં છે તે જાણવા માટે પહેલા થોડી વિશ્વની ભૌગોલિક પરિસ્થિતિ પણ જાણવી પડશે.

ૐ નમોઽર્હતે લોકોત્તમાય લોકનાથાય લોકહિતાય
લોકપ્રદીપાય લોકપ્રદ્યોત્તકારિણે લોકચૂડામણયે...

ચૌદ રાજલોક

જેટલા પ્રદેશોમાં જીવો અને પુદ્ગલો હોય છે, જીવ અને પુદ્ગલો અવરજવર કરી શકે છે, તથા જીવ અને પુદ્ગલોને ગતિ કરવામાં કે સ્થિર રહેવામાં સહાયક ધર્માસ્તિકાય અને અધર્માસ્તિકાય છે, તેટલા પ્રદેશને લોકાકાશ કહે છે. લોકાકાશ બહારનું ક્ષેત્ર અનંતુ છે જેને અલોકાકાશ કહે છે. પણ તેમાં ધર્માઠ અધર્માઠ નથી હોતા. તેથી જીવ કે પુદ્ગલો ત્યાં જઈ કે રહી શકતા નથી. અલોકાકાશમાં માત્ર આકાશ જ છે. માત્ર જગ્યા, બીજું કંઈ જ નહિ.

લોકાકાશમાં બધું જ છે, દેવલોકના વિમાનો, નરકો, પૃથ્વી, સઘળા જીવો, પુદ્ગલો વગેરે.....

લોકાકાશનું માપ ઊંચાઈમાં ૧૪ રાજલોક જેટલું છે. એક રાજલોક અસંખ્ય યોજનનો છે. લંબાઈ પહોળાઈ લોકાકાશની અનિયત છે. મધ્યમાં લોકાકાશ ૧ રાજ લાંબો પહોળો વર્તુળાકાર છે. તેને તિચ્છાલોક કહેવાય છે. વ્યાસ વધતા વધતા છેક નીચેના છેડે ૭ રાજ જેટલો લાંબો પહોળો થાય છે. તેવી જ રીતે મધ્યમાંથી ઉપર જતા પણ લંબાઈ પહોળાઈ વધતી જાય છે. અને ૩૫ રાજ જતા પાંચ રાજ જેટલી લંબાઈ પહોળાઈ થઈ પછી પાછી ઘટતા ઘટતા છેક ઉપરના છેડે ૧ રાજ જેટલી થાય. તિચ્છાલોકના જેટલી એક રાજ લાંબી પહોળી અને ચૌદ રાજલોક ઊંચી લોકના મધ્યમાં એક લંબગોળ નાડીની કલ્પના કરીએ. આને ત્રસનાડી કહેવાય છે. આ ત્રસનાડીમાં જ ત્રસ જીવો હોય છે, તેની બહાર માત્ર સ્થાવર જીવો જ હોય છે. અહીં સામે લોકાકાશની આખી આકૃતિ આપી છે.

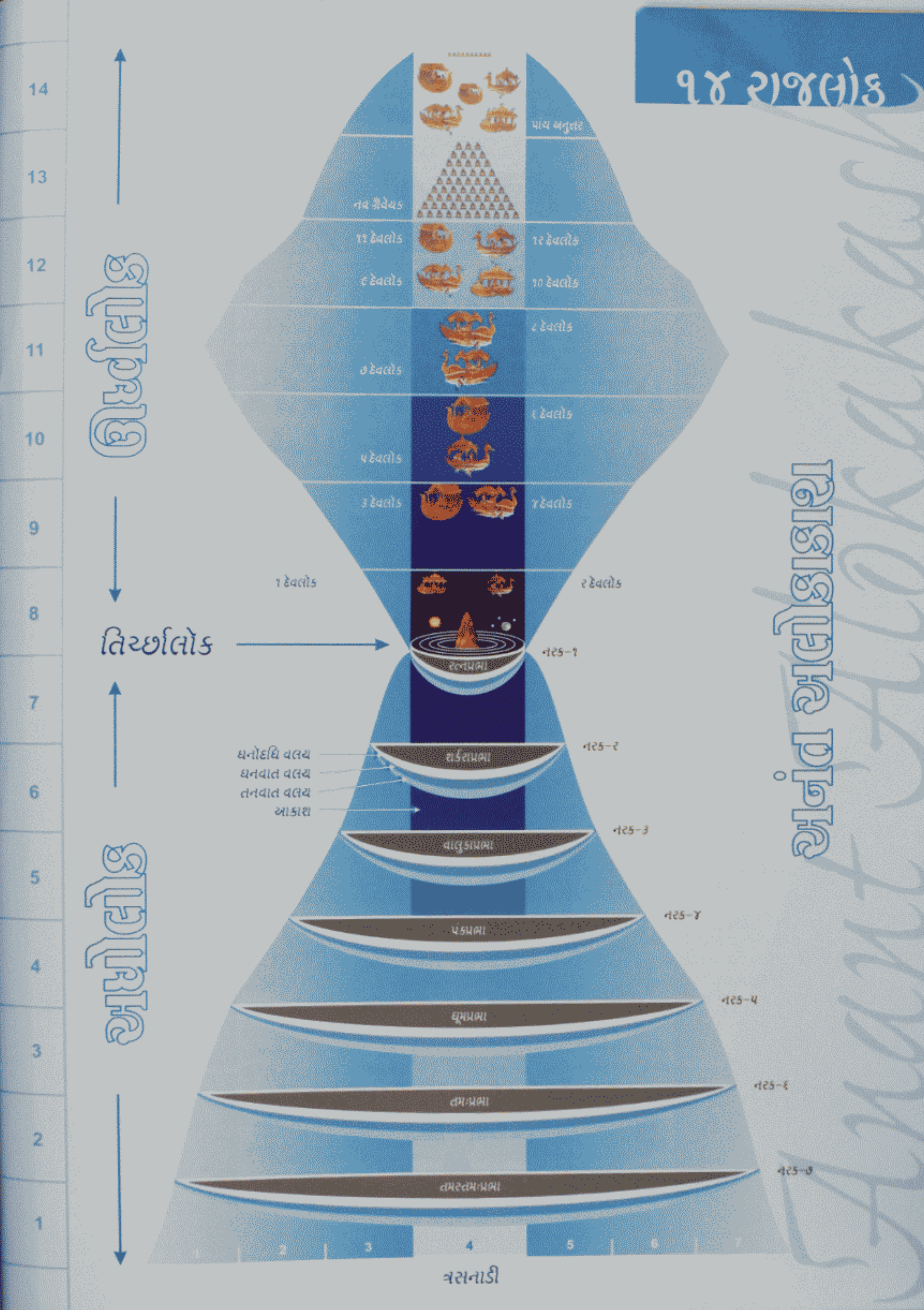
આમાં મધ્યમાં જે ૧ રાજ લાંબો પહોળો છે તે તિચ્છાલોક છે. તેની ઉપર ૮૦૦ યોજન પછી ઉર્ધ્વલોક છે અને નીચે પણ ૮૦૦ યોજન પછી અધોલોક છે. ઉર્ધ્વલોકમાં ૧૨ વૈમાનિક દેવલોકના વિમાનો, નવગ્રૈવેયક, પછી પાંચ અનુત્તર દેવોના વિમાન છે. તેની ઉપર સિદ્ધશિલા છે. અધોલોકમાં ભવનપતિના ભવનો તથા સાત નરકો છે. તિચ્છાલોકની પ્રથમ પૃથ્વીને રત્નપ્રભા કહે છે, તેનું પડ ૧,૮૦,૦૦૦ યોજન જાડુ છે. તેમાં ૧ હજાર યોજન નીચે, ૧ હજાર ઉપર છોડી મધ્યમાં ૧,૭૮,૦૦૦ યોજનમાં ભવનપતિના દશ નિકાયોના ભવનો છે. તથા પ્રથમ નરકના નરકાવાસો પણ છે.

વૈમાનિક દેવના વિમાનો વગેરે, યાવત્ ૭ નરકોના નરકાવાસો તથા ભવનપતિના ભવનો, વ્યંતરના નિવાસો વગેરે બધું ત્રસનાડીમાં જ હોય છે.

સાતે પૃથ્વીમાં નરકોના કુલ ૮૪ લાખ નરકાવાસો છે. તેમાં અસંખ્ય નારકીઓ પાપના ઉદયને ભોગવે છે. તિચ્છાલોકમાં રત્નપ્રભા પૃથ્વીના પડમાં ૧૦૦ યોજન નીચે જતા વ્યંતર-વાણવ્યંતરના નિવાસો છે તે બીજા ૮૦૦ યોજન સુધી હોય છે એટલે અહીંથી ૮૦૦ યોજન સુધીમાં. (આ તિચ્છાલોકમાં ગણાય છે.)

ઉર્ધ્વલોકમાં ૧ રાજ ઉપર જતા એટલે ૧ રાજના છેડે ૧લો ૨જો દેવલોક દક્ષિણ-ઉત્તર એક જ સપાટીએ છે. તેમાં દક્ષિણ તરફ ૧લો અને ઉત્તર તરફ ૨જો દેવલોક છે. પછી ઉપર એક રાજ જતા બીજા રાજના છેડે ૩જો ૪થો દેવલોક પણ દક્ષિણ-ઉત્તર એક જ સપાટીએ છે. પછી અર્ધા રાજે એટલે કે તિચ્છાલોકથી ૨૫ મા રાજે ૫મો દેવલોક, ૩૫ રાજે ૬જો દેવલોક, ૩૫ રાજે ૭મો દેવલોક. ૪થા રાજે ૮મો દેવલોક છે. આગળ જતા ૪૫ રાજે ૯મો ૧૦મો દેવલોક દક્ષિણ-ઉત્તર એક જ સપાટીએ છે. ૯મો દક્ષિણમાં અને ૧૦મો ઉત્તરમાં તેવી જ રીતે ૫મા રાજના અંતે ૧૧મો ૧૨મો દેવલોક દક્ષિણ-ઉત્તર એક જ સપાટીએ છે. દક્ષિણમાં ૧૧મો ઉત્તરમાં ૧૨મો. ત્યારપછી ૬૬૫ રાજે નવગ્રૈવેયક, ૭મા રાજે પાંચ અનુત્તરના વિમાનો એક જ લાઈનમાં છે. વચ્ચે સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાન છે તથા ચાર દિશામાં બાકીના ચાર છે. અને તેની ઉપર બાર યોજન જતા સિદ્ધશિલા આવે છે. સિદ્ધશિલાનો ૪૫ લાખ યોજન વ્યાસ હોય છે. સિદ્ધશિલાની ઉપર અલોકને અડીને સિદ્ધ પરમાત્માના જીવો હોય છે. અહીં લોક પૂર્ણ થાય છે. આમ લોકનું સંક્ષિપ્ત વર્ણન કર્યું છે. જંબૂદ્વીપ, મહાવિદેહક્ષેત્ર, ધાતકીખંડ, પુષ્કરાર્ધદ્વીપ વગેરેમાં ચિત્ર સાથે જરા વિસ્તારથી વર્ણન ત્યાંના ચૈત્યોને જુહારતી વખતે સમજાવીશું.

આખા લોકનું વર્ણન સમજ્યા પછી તમને હવે શાશ્વત ચૈત્યો ક્યાં છે તે સહેલાઈથી સમજાઈ જશે અને તેને ભાવથી આપણે જુહારી શકીશું. શાશ્વત જિન પ્રતિમાજીને ભાવથી વંદન કરીશું. આપણે હવે પછીના પ્રકરણથી જિનચૈત્યોને જુહારવાનો પ્રારંભ કરીએ.

ઉદ્ધલોકના ચૈત્યો

પાંચ અનુલક્ષમાં મળીને
કુલ ૫ ચૈત્યો ૬૦૦ પ્રતિમાજી

૯ ગ્રેવેયક
૩૧૮ ચૈત્યો
૩૮,૧૬૦ પ્રતિમાજી

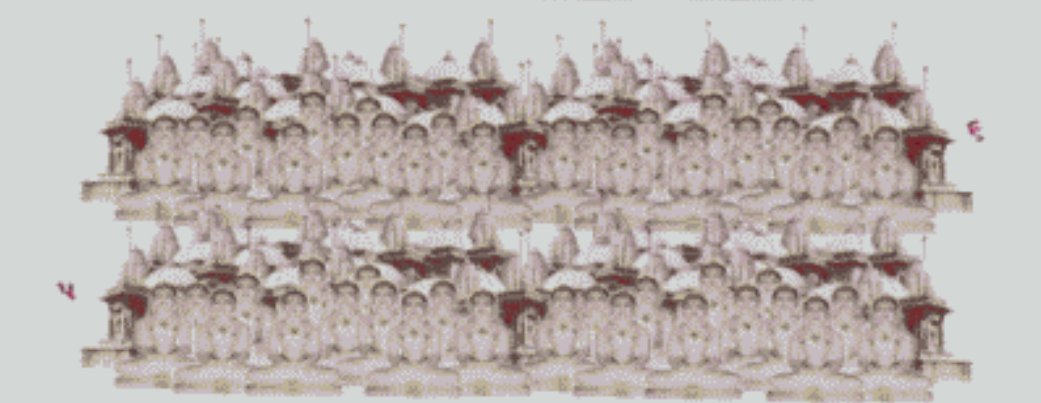
૯ અને ૧૦માં
દેવલોકમાં મળીને
કુલ ૪૦૦ ચૈત્યો અને
૭૨,૦૦૦ પ્રતિમાજી

૧૧ અને ૧૨માં
દેવલોકમાં મળીને
કુલ ૩૦૦ ચૈત્યો અને
૫૪,૦૦૦ પ્રતિમાજી

૭માં દેવલોકમાં ૪૦,૦૦૦ ચૈત્યો
અને ૭૨,૦૦,૦૦૦ પ્રતિમાજી

૮માં દેવલોકમાં ૬,૦૦૦ ચૈત્યો
અને ૧૦,૮૦,૦૦૦ પ્રતિમાજી

૫માં દેવલોકમાં
૪,૦૦,૦૦૦ ચૈત્યો
અને ૭,૨૦,૦૦,૦૦૦
પ્રતિમાજી

૬ઠ્ઠા દેવલોકમાં
૫૦,૦૦૦ ચૈત્યો અને
૯૦,૦૦,૦૦૦ પ્રતિમાજી

૩જા દેવલોકમાં
૧૨,૦૦,૦૦૦
ચૈત્યો અને
૨૧,૬૦,૦૦,૦૦૦
પ્રતિમાજી

૪થા દેવલોકમાં
૮,૦૦,૦૦૦
ચૈત્યો અને
૧૪,૪૦,૦૦,૦૦૦
પ્રતિમાજી

૧લા દેવલોકમાં
૩૨,૦૦,૦૦૦ ચૈત્યો અને
૫૦,૬૦,૦૦,૦૦૦ પ્રતિમાજી

૨જા દેવલોકમાં
૨૮,૦૦,૦૦૦ ચૈત્યો અને
૫૦,૪૦,૦૦,૦૦૦ પ્રતિમાજી

કુલ ચૈત્યો : ૮૪,૯૭,૦૨૩ • પ્રતિમાજી : ૧,૫૨,૯૪,૪૪,૭૬૦

સામે ચૌદ રાજલોકમાંથી જુદું કરી ઉર્ધ્વલોકનું સ્વતંત્ર ચિત્ર આપેલ છે. તેમાં પણ ત્રસનાડી વિશિષ્ટ રીતે બતાવી છે. આમાં સૌથી નીચે અસંખ્ય દ્વીપ સમુદ્રમય તિર્થલોક છે. તેની ઉપર ૧ લો રાજ પૂર્ણ થતાં ૧ લા ૨ જા દેવલોકના વિમાનો એક જ લેવલમાં છે તથા તેમાં જિનમંદિરો રહેલા છે. દક્ષિણ દિશામાં ૧ લો દેવલોક છે. ઉત્તર દિશામાં ૨ જો દેવલોક છે.

ઉર્ધ્વ લોક ના ચૈત્યો ને વંદના

● ૧ લા દેવલોકમાં ૩૨ લાખ વિમાનો છે. દરેકમાં એક એક જિનમંદિર હોઈ કુલ ૩૨ લાખ શાશ્વત ચૈત્યો છે. દરેક ચૈત્યમાં ૧૮૦ જિનબિંબો છે. એટલે કુલ ૫,૭૬૦ લાખ એટલે કે ૫૭ કોડ ૬૦ લાખ જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણાં... આ પ્રતિમાજી ઋષભ, ચંદ્રાનન, વારિષેણ અને વર્ધમાન નામના હોય છે. સર્વત્ર શાશ્વત ચૈત્યોમાં આ જાણવું. ● ૨ જા દેવલોકમાં આજ રીતે ૨૮ લાખ વિમાનોમાં કુલ ૨૮ લાખ ચૈત્યો છે. તે દરેકમાં ૧૮૦ શાશ્વત જિનપ્રતિમાજી હોઈ કુલ ૫,૦૪૦ લાખ એટલે કે ૫૦ કોડ ૪૦ લાખ જિનેશ્વર ભગવંતોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણાં...

૧ લા ૨ જા દેવલોકની ઉપર વળી એક રાજલોક જતાં ઉર્ધ્વલોકમાં બીજા રાજના અંતે એક જ લેવલમાં ત્રીજો ચોથો દેવલોક છે. ત્રીજો દેવલોક દક્ષિણ તરફ છે, ચોથો દેવલોક ઉત્તર તરફ છે. ત્રીજા દેવલોકમાં ૧૨ લાખ વિમાનોમાં કુલ ૧૨ લાખ શાશ્વત જિનમંદિરો છે. દરેકમાં ૧૮૦ જિનપ્રતિમાજી હોઈ કુલ ૨,૧૬૦ લાખ એટલે ૨૧ કોડ ૬૦ લાખ જિન પ્રતિમાજીઓને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણાં... (બાર દેવલોક સુધી પ્રત્યેક ચૈત્યમાં ૧૮૦ જિનપ્રતિમાઓ છે.) આજ રીતે ચોથા દેવલોકમાં ૮ લાખ વિમાનોમાં ૮ લાખ જિનમંદિરો છે. તેમાં બિરાજમાન કુલ ૧,૪૪૦ લાખ એટલે ૧૪ કોડ ૪૦ લાખ જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણાં...

વળી અહીંથી (૩ જા ૪ થા દેવલોકથી) ૦૫ રાજ ઉંચે જઈએ એટલે પાંચમો દેવલોક એક જ સપાટીએ છે. તેમાં ચાર લાખ વિમાનોમાં ચાર લાખ જિનમંદિરો છે. તેમાં બિરાજમાન ૭૨૦ લાખ એટલે કે ૭ કોડ ૨૦ લાખ જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણાં...

પાંચમા દેવલોકથી વળી ૦૫ રાજ ઉપર એટલે ઉર્ધ્વલોકના ૩ જા રાજલોકે પહોંચતા છઠ્ઠો દેવલોક આવે છે. અહીં ૫૦ હજાર દેવવિમાનોમાં તેટલા જ શાશ્વત ચૈત્યો છે. કુલ ૬૦ લાખ જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણાં...

છઠ્ઠા દેવલોકથી વળી ૦૫ રાજ ઉપર જતા ૭ મો દેવલોક આવે છે. અહીં કુલ ૪૦ હજાર દેવ વિમાનો છે. તેમાં તેટલા જ શાશ્વત ચૈત્યો છે. તેમાં બિરાજમાન ૭૨ લાખ જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણાં...

૭ મા દેવલોકથી વળી ૦૫ રાજ ઉપર જતાં એટલે કુલ ચોથા રાજના અંતે ૮ મો દેવલોક આવે છે. આમાં છ હજાર દેવવિમાનોમાં છ હજાર જિનચૈત્યો છે. તેમાં બિરાજમાન ૧૦ લાખ ૮૦ હજાર જિનપ્રતિમાજીને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણાં...

૮ મા દેવલોકથી ૦૫ રાજ ઉપર જતા નવમો દશમો દેવલોક એક જ સપાટીએ છે. તેમાં દક્ષિણ તરફ ૯ મો દેવલોક છે. ઉત્તર તરફ ૧૦ મો દેવલોક છે. નવમા તથા દશમા દેવલોકમાં બેમાં ભેગા થઈ કુલ ૪૦૦ વિમાનો અને ૪૦૦ જિનમંદિરો છે. દરેકમાં ૧૮૦ જિનપ્રતિમાજી હોઈ કુલ ૭૨,૦૦૦ જિનબિંબો છે, તે સર્વને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણાં...

૯-૧૦ મા દેવલોકથી અડધા રાજ ઉપર એટલે ઉર્ધ્વલોકમાં

૫ મા રાજના અંતે ૧૧-૧૨ મો દેવલોક એક જ સપાટીએ છે. દક્ષિણમાં ૧૧ મો દેવલોક છે. ઉત્તરમાં ૧૨ મો દેવલોક છે. બંનેમાં થઈ કુલ ૩૦૦ વિમાનો અને ૩૦૦ જિનમંદિરો છે. તેના કુલ ૫૪,૦૦૦ જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણાં...

૧૧-૧૨ મા દેવલોકની ઉપર ૧ રાજ જેટલું જઈએ એટલે ઉર્ધ્વલોકના છઠ્ઠા રાજના છેડે નવગ્રૈવેયકના વિમાનો આવે છે. નવે ગ્રૈવેયકના થઈ કુલ ૩૧૮ જિનચૈત્યો છે. દરેક ચૈત્યમાં ૧૨૦ જિનપ્રતિમા છે. તેમાં રહેલા ૩૮,૧૬૦ જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણાં...

નવ ગ્રૈવેયકથી એક રાજલોક ઉપર એટલે ઉર્ધ્વલોકના ૭ મા રાજના છેડે પાંચ અનુત્તરવાસી દેવના વિમાનો છે. ચાર દિશામાં ચારે બાજુ એક એક વિમાન છે. વચ્ચે ૧ લાખ યોજનનું સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાન છે. પાંચે વિમાનો એકજ લેવલમાં છે. એવા પાંચે વિમાનમાં એક એક ચૈત્ય હોઈ કુલ પાંચ શાશ્વત ચૈત્યોમાં બિરાજમાન ૬૦૦ જિન પ્રતિમાજીને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણાં...

આમ ઉર્ધ્વલોકમાં કુલ ૮૪,૯૭,૦૨૩ શાશ્વત જિન ચૈત્યો થયા. તથા તેમાં કુલ ૧,૫૨,૯૪,૪૪,૭૬૦ એક અબજ બાવન કોડ, ચોરાણુ લાખ, ચુમાલીશ હજાર, સાતસો સાઈઠ જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણાં...

પાંચ અનુત્તર દેવના વિમાનોથી માત્ર ૧૨ યોજન દૂર જ સિદ્ધશિલા છે. જે ૪૫ લાખ યોજન લાંબી પહોળી છે. જે મધ્યમાં ૮ યોજન જાડી છે તથા બંને છેડે અંગુલના અસંખ્યાતમા ભાગ જેટલી ધાય છે. ઉપર અનંતા સિદ્ધ પરમાત્માના શુદ્ધાત્માઓ શાશ્વત સુખોને ભોગવતા અનંત જ્ઞાનાદિ ગુણોથી યુક્ત બિરાજમાન છે. હું પણ શીઘ્રાતિશીઘ્ર આ સિદ્ધશિલા પર સિદ્ધપણાને પામીને પહોંચી જાઉં તેવા જ એક શુદ્ધ ભાવથી અનંતા સિદ્ધ ભગવંતોને ભાવપૂર્વક વંદન કરું છું... નમો સિદ્ધાણાં...

બાર દેવલોક સુધીના દરેક શાશ્વત ચૈત્યોમાં ૧૮૦ જિનબિંબો છે. શાશ્વત ચૈત્યોની મધ્યમાં એક મણિપીઠિકા હોય છે. આ મણિપીઠિકા ઉપર એક દેવછંદક હોય છે. આ દેવછંદકની ઉપર ચારે દિશામાં રત્નસિંહાસન ઉપર રહેલી શ્રી અરિહંત પરમાત્માની ૨૭-૨૭ શાશ્વત પ્રતિમાઓ છે. આ રીતે ૧૦૮ જિનબિંબો થયા અને ચૈત્યોની પશ્ચિમ સિવાયની ત્રણ દિશામાં ચૌમુખજી હોય છે. તેથી ૧૨૦ જિનબિંબ થયા. જ્યાં ૧૨૦ જિનબિંબનું કથન હોય ત્યાં આ પ્રમાણે સમજવું.

દેવલોકમાં ચૈત્યોની પછી ઉપપાત, અભિષેક, અલંકાર, વ્યવસાય, સુધર્મ નામની ૫ સભાઓ હોય છે. ત્યાં પણ પશ્ચિમ સિવાયની ૩ દિશામાં ૧-૧ ચૌમુખજી થતાં $૧૨ \times ૫ = ૬૦$ જિનબિંબો. જ્યાં જ્યાં ૧૮૦ જિનબિંબોનું કથન હોય ત્યાં પૂર્વવત્ ૧૨૦ + ૬૦ (૫ સભાના) = ૧૮૦ જિનબિંબ ધાય. જ્યારે નવગ્રૈવેયક તથા ૫ અનુત્તરમાં સભાઓ ન હોવાથી માત્ર ૧૨૦ પ્રતિમાજીઓ હોય છે.

અહિં વૈમાનિક દેવલોકમાં ચૈત્યો ૧૦૦ યોજન લાંબા, ૫૦ યોજન પહોળા અને ૭૨ યોજન ઉંચા હોય છે.

દેવલોક

ચૈત્યો

જિન પ્રતિમાજી

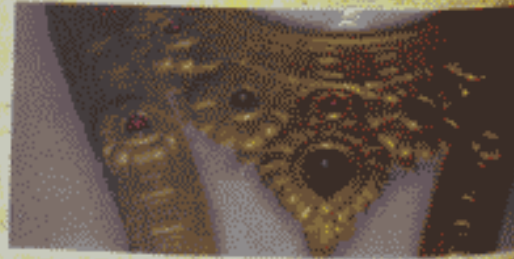
૧ લો દેવલોક	૩૨,૦૦,૦૦૦	૫૭,૬૦,૦૦,૦૦૦
૨ જો દેવલોક	૨૮,૦૦,૦૦૦	૫૦,૪૦,૦૦,૦૦૦
૩ જો દેવલોક	૧૨,૦૦,૦૦૦	૨૧,૬૦,૦૦,૦૦૦
૪ થો દેવલોક	૮,૦૦,૦૦૦	૧૪,૪૦,૦૦,૦૦૦
૫ મો દેવલોક	૪,૦૦,૦૦૦	૭,૨૦,૦૦,૦૦૦
૬ કો દેવલોક	૫૦,૦૦૦	૯૦,૦૦,૦૦૦
૭ મો દેવલોક	૪૦,૦૦૦	૭૨,૦૦,૦૦૦
૮ મો દેવલોક	૬,૦૦૦	૧૦,૮૦,૦૦૦
૯ મો-૧૦ મો દેવલોક	૪૦૦	૭૨,૦૦૦
૧૧ મો-૧૨ મો દેવલોક	૩૦૦	૫૪,૦૦૦
નવ ગ્રેવેયક	૩૧૮	૩૮,૧૬૦
પાંચ અનુતર	૫	૬૦૦

કુલ

૮૪,૮૭,૦૨૩

૧,૫૨,૮૪,૪૪,૭૬૦

વૈમાનિક દેવલોકમાં શાશ્વત ચૈત્યો તથા જિન પ્રતિમાજીઓ

૧. સકલ તીર્થ વંદુ કર જોડ, જિનવર નામે મંગલ કોડ,
પહેલે સ્વર્ગે લાખ બ્રહ્મીશ, જિનવર ચૈત્ય નમું નિશદિશ.
૨. બીજે લાખ અટઠાવીશ કહ્યાં, ત્રીજે બાર લાખ સદ્દેહ્યાં,
ચોથે સ્વર્ગે અઠસખ ધાર, પાંચમે વંદુ લાખ જ ચાર.
૩. છટ્ઠે સ્વર્ગે સહસ પચાસ, સાતમે ચાલીસ સહસ પ્રાસાદ,
આઠમે સ્વર્ગે છ હજાર, નવ દશમે વંદુ શત ચાર.
૪. અગ્યાર બારમે ત્રણસે સાર, નવ ગ્રેવેયકે ત્રણસે અટાર,
પાંચ અનુતર સર્વે મળી, લાખ ચોરાશી અધિકા વળી.
૫. સહસ સત્તાણુ ત્રેવીશ સાર, જિનવર ભવન તણો અધિકાર,
લાંબા સો જોજન વિસ્તાર, પચાસ ઊંચા બહોતેર ધાર.
૬. એકસો એંશી બિંબ પ્રમાણ, સભા સહિત એક ચૈત્યે જાણ,
સો કોડ બાવન કોડ સંભાલ, લાખ ચોરાણુ સહસ ચીંઆલ.
૭. સાતસે ઉપર સાઠ વિશાલ, સર્વિ બિંબ પ્રણમું ત્રણ કાળ...

શરીરનો વર્ણ ----- સુવર્ણમય
 નાખો ----- અંકરત્નમય-સફેદ
 નાખના ખૂણા ----- લોહિતાક્ષરત્ન જેવા લાલ
 હથેળી, પગના તળિયાં, નાભિ ----- તપનીય સુવર્ણમય લાલ
 જીભ, શ્રીવત્સ, સ્તનની ડીંટી, તાળવું ----- તપનીય સુવર્ણમય લાલ
 દાઢી, મુંછ, સોમરાજ ----- રિષ્ટ રત્નમય શ્યામ
 બે હોઠ ----- પરવાળારત્ન જેવા લાલ
 નેત્ર ----- અંકરત્નમય સફેદ
 નેત્રના ખૂણા ----- લોહિતાક્ષરત્ન જેવા લાલ
 કીકી, પાંપણ, ભવાં ----- રિષ્ટ રત્નમય શ્યામ
 લલાટ, કાન, ગાલ ----- સુવર્ણવર્ણ પીળા
 માથાનો ભાગ ----- તપનીય સુવર્ણમય લાલ
 શીર્ષઘટિકા-શિખા ----- વજ્રરત્નમય ચેત
 ગળુ, હાથ, પગ, જંઘા, પાની, સાથળ ----- સુવર્ણમય

શાશ્વતી પ્રતિમાઓનું અદ્ભુત રૂપ

દરેક શાશ્વતી પ્રતિમાની પાછળ એક છત્રધારી પ્રતિમા હોય છે. તે સુંદર સફેદ છત્ર ધારણ કરીને ઊભેલી છે. શ્રી જિનપ્રતિમાની બંને બાજુ ચામરધારી પ્રતિમા છે. તે ચંદ્રપ્રભ, વજ્ર, વૈકુણ્ઠ વગેરેથી જડેલી સોનાના દંડવાળી અને ખૂબ ઉજ્જવળ વર્ણવાળા વાળથી યુક્ત ચામર વીંઝતી હોય તેમ ઊભેલી છે.

શ્રી જિન પ્રતિમા આગળ બંને બાજુ એક એક યક્ષ પ્રતિમા, નાગ પ્રતિમા, ભૂત પ્રતિમા અને કુજધર-પ્રતિમા હોય છે. તે બધી વિનયપૂર્વક માથું નમાવીને બે હાથ જોડીને નીચે બેઠેલી હોય છે. આ બધી પ્રતિમા રત્નમય, મનોહર અને સુંદર હોય છે.

ભક્તિયોગ અને ધ્યાનયોગની સાધના માટે.....

Bhavanpati Vyantar Na Shashwat Chaityo

ભવનપતિ વ્યંતરના શાશ્વત ચૈત્યો

ભવનપતિ વ્યંતરના શાશ્વત ચૈત્યોને વંદના

ધનોદધિ
ધનવાત
તનવાત
આકારા

ચૈત્યો ૭,૭૨,૦૦,૦૦૦ - પ્રતિમાજી ૧૩,૮૮,૬૦,૦૦,૦૦૦

ચૌદ રાજલોકના ચિત્રમાં તિચ્છાલોકથી નીચે સાત પૃથ્વીઓ છે. પણ તેમાં સર્વત્ર શાશ્વત ચૈત્યો નથી. પરંતુ માત્ર પ્રથમ રત્નપ્રભા પૃથ્વીના પિંડમાં જ ભવનપતિના ભવનો અને વ્યંતરના નગરો (આવાસો) છે. તેમાં જ શાશ્વત ચૈત્યો છે. એટલે સામે આખા અધોલોકનું ચિત્ર નથી બતાવ્યું. પણ માત્ર રત્નપ્રભા પૃથ્વીના પિંડનું જ ચિત્ર મોટું કરીને બતાવ્યું છે.

આપણે જે રહીએ છીએ તે રત્નપ્રભા પૃથ્વી છે. તેની જાડાઈ ૧,૮૦,૦૦૦ યોજન છે. લંબાઈ પહોળાઈ ૧ રાજ જેટલી છે, તેમાં ઉપરના ૧ હજાર યોજન છોડી તથા નીચેના ૧૦૦૦ યોજન છોડી મધ્યમાં ૧,૭૮,૦૦૦ યોજનના પિંડમાં ભવનપતિ દેવોના ૭ કોડ ૭૨ લાખ ભવનો આવેલા છે. આમાં દશ પ્રકારના ભવનપતિ દેવો વસે છે અને પૂર્વોપાર્જિત પુણ્ય કર્મના ઉદયથી દિવ્ય સુખ ભોગવે છે.

ભવનો જઘન્યથી જંબુ દ્વીપ સમાન, મધ્યમથી સંખ્યાત યોજન પ્રમાણ, ઉત્કૃષ્ટથી અસંખ્ય યોજન પ્રમાણ હોય છે. દરેક ભવનમાં એકેક શાશ્વત ચૈત્ય છે. પ્રત્યેક ચૈત્યમાં ૧૮૦ પ્રતિમાજી છે. ભવનપતિ દેવો દશ પ્રકારના છે- દશે પ્રકારમાં ઉત્તર અને દક્ષિણમાં થઈ કુલ નીચે મુજબ ભવનો તથા ચૈત્યો છે.

- ૧) અસુરકુમારના ૬૪ લાખ ભવનોમાં દરેકમાં એક એક ચૈત્ય હોવાથી કુલ ૬૪ લાખ ચૈત્યો થયા. દરેકમાં ૧૮૦ જિન પ્રતિમાજી હોઈ કુલ ૧,૧૫,૨૦ લાખ અર્થાત્ ૧ અબજ ૧૫ કોડ ૨૦ લાખ શાશ્વત જિનબિંબોને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં... આજ રીતે
 - ૨) નાગકુમારમાં ૮૪ લાખ શાશ્વત ચૈત્યોમાં ૧ અબજ ૫૧ કોડ ૨૦ લાખ જિનબિંબોને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...
 - ૩) સુવર્ણકુમારમાં ૭૨ લાખ શાશ્વત ચૈત્યોમાં ૧ અબજ ૨૯ કોડ ૬૦ લાખ જિનબિંબોને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...
 - ૪) વિદ્યુતકુમારમાં ૭૬ લાખ શાશ્વત ચૈત્યોમાં ૧ અબજ ૩૬ કોડ ૮૦ લાખ જિનબિંબોને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...
 - ૫) અગ્નિકુમારમાં ૭૬ લાખ શાશ્વત ચૈત્યોમાં ૧ અબજ ૩૬ કોડ ૮૦ લાખ જિનબિંબોને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...
 - ૬) દ્વીપકુમારમાં ૭૬ લાખ શાશ્વત ચૈત્યોમાં ૧ અબજ ૩૬ કોડ ૮૦ લાખ જિનબિંબોને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...
 - ૭) ઉદધિકુમારમાં ૭૬ લાખ શાશ્વત ચૈત્યોમાં ૧ અબજ ૩૬ કોડ ૮૦ લાખ જિનબિંબોને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...
 - ૮) દિક્કુમારમાં ૭૬ લાખ શાશ્વત ચૈત્યોમાં ૧ અબજ ૩૬ કોડ ૮૦ લાખ જિનબિંબોને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...
 - ૯) વાયુકુમારમાં ૯૬ લાખ શાશ્વત ચૈત્યોમાં ૧ અબજ ૭૨ કોડ ૮૦ લાખ જિનબિંબોને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...
 - ૧૦) સ્તનિતકુમારમાં ૭૬ લાખ શાશ્વત ચૈત્યોમાં ૧ અબજ ૩૬ કોડ ૮૦ લાખ જિનબિંબોને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...
- કુલ ૭,૭૨,૦૦,૦૦૦ ચૈત્યોમાં ૧૩,૮૯,૬૦ લાખ (૧૩ અબજ ૮૯ કોડ ૬૦ લાખ) જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

રત્નપ્રભા પૃથ્વીના પિંડના પ્રથમ ૧ હજાર યોજનમાં સો-સો યોજન ઉપર નીચે છોડી વચ્ચેના ૮૦૦ યોજનમાં આઠ પ્રકારના વ્યંતર તથા આઠ પ્રકારના વાણવ્યંતરના અસંખ્યાતા રમણીય અને સુંદર નગરો (આવાસો) છે. આ નગરો જઘન્યથી ભરત ક્ષેત્ર જેટલા, મધ્યમથી મહાવિદેહ ક્ષેત્ર જેટલા અને ઉત્કૃષ્ટથી જંબૂ દ્વીપ જેટલા માપવાળા આમાં વ્યંતર તથા વાણવ્યંતર દેવો દિવ્ય ભોગોને ભોગવી રહ્યા છે. આમાં દરેક નગરોમાં એક એક શાશ્વત ચૈત્યો છે. દરેકમાં ૧૮૦ શાશ્વત જિન પ્રતિમાજીઓ છે. આ રીતે વ્યંતર નિકાયમાં રહેલા અસંખ્ય શાશ્વત ચૈત્યોમાં રહેલ

અસંખ્ય જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

સાત કોડને બોંતેર લાખ, ભવનપતિમાં દેવલ ભાખ,

એકસો એંસી બિંબ પ્રમાણ, એક એક ચૈત્યે સંખ્યા જાણ,

તેરસે કોડ નેવ્યાથી કોડ, સાઠ લાખ વંદુ કર જોડ.

વ્યંતર જ્યોતિષીમાં વળી જેહ શાશ્વતા જિન વંદુ તેહ.

ટિપ્પણ :- રત્નપ્રભા પૃથ્વીની ૧ રાજ સભાઈ પહોળાઈ અને ૧,૭૮,૦૦૦ જડાઈમાં ચારે બાજુ ૭,૭૨,૦૦,૦૦૦ ભવનપતિના ભવનો છે. તે ૧ રીતે ૮૪ લાખ નરકાવાસ પણ છે.

જ્યોતિષ ચક્રમાં અસંખ્ય શાશ્વત ચૈત્યોને

ચૈત્ય-અસંખ્ય, પ્રતિમાજી-અસંખ્ય

સામે ચિત્રમાં તિર્યર્છાલોકના અસંખ્ય દ્વીપ સમુદ્રો બતાવ્યા છે. આ બધાની વચ્ચે જંબૂદ્વીપ છે અને તેની મધ્યમાં મેરુ પર્વત છે. મેરુ પર્વત ૧ લાખ યોજન ઉંચો છે. તેમાંથી ૧ હજાર યોજન જમીનમાં છે. પૃથ્વીતલથી ૭૯૦ યોજન ઉંચેથી જ્યોતિષ ચક્ર શરૂ થાય છે. તે ૯૦૦ યોજન સુધી હોય છે. મેરુ પર્વતની ચારે બાજુ સૂર્ય-ચંદ્ર, ગ્રહ-નક્ષત્ર અને તારાના વિમાનો ફરે છે. આ વિમાનો સ્ફટિક રત્નના બનેલા હોય છે.

૧ ચંદ્રના પરિવારમાં ૧ સૂર્ય, ૨૮ નક્ષત્ર, ૮૮ ગ્રહ, ૬૬,૯૭૫ કોડા કોડી તારાઓ હોય છે.

● જંબૂ દ્વીપમાં	૨ સૂર્ય	૨ ચંદ્ર છે.
● લવણ સમુદ્રમાં	૪ સૂર્ય	૪ ચંદ્ર છે.
● ઘાતકી ખંડમાં	૧૨ સૂર્ય	૧૨ ચંદ્ર છે.
● કાલોદધિ સમુદ્રમાં	૪૨ સૂર્ય	૪૨ ચંદ્ર છે.
● અભ્યંતર પુષ્કરવરાર્ધમાં	૭૨ સૂર્ય	૭૨ ચંદ્ર છે.
● મનુષ્યલોકમાં કુલ	૧૩૨ સૂર્ય	૧૩૨ ચંદ્ર છે.

અહીં દ્વીપમાં કુલ ૧૩૨ સૂર્ય તથા ૧૩૨ ચંદ્ર છે. તેવી જ રીતે નક્ષત્રો, ગ્રહો, તારાદિની સંખ્યા પણ જાણી લેવી. અહીં દ્વીપની બહાર પણ ચંદ્ર-સૂર્ય-નક્ષત્રો-ગ્રહો-તારાઓ છે. પરંતુ અહીં દ્વીપમાં રહેલા ચંદ્ર-સૂર્ય વગેરે મેરુ પર્વતની ચારે બાજુ ફરે છે. તેના કારણે દિવસ-રાતનું નિર્માણ થાય છે. જ્યારે બહારના ચંદ્ર-સૂર્યાદિ જ્યાં છે ત્યાં સ્થિર છે. આ ચંદ્રો-સૂર્યો વગેરે જ્યોતિષ દેવોના વિમાનોમાં જ્યોતિષ દેવો રહે છે અને પોતાના પૂર્વોપાર્જિત પુણ્યના ઉદયથી દિવ્ય સુખો ભોગવે છે. સમસ્ત તિર્યર્છાલોકમાં આવા અસંખ્ય સૂર્યો-ચંદ્રો છે. એ દરેકમાં એક એક શાશ્વત જિનમંદિર છે. દરેક શાશ્વત જિનમંદિરમાં ૧૮૦-૧૮૦ શાશ્વત જિનપ્રતિમાજી છે. ભવનપતિ અને વૈમાનિકમાં થઈ કુલ સંખ્યાતા પ્રતિમાજી છે, જ્યારે વ્યંતરમાં અસંખ્યાત પ્રતિમાજી છે. વ્યંતર કરતા પણ જ્યોતિષમાં સંખ્યગુણ ચૈત્યો અને પ્રતિમાજી છે.

આ સઘળા અસંખ્ય જિનમંદિરો તથા અસંખ્ય જિનર્ષિઓને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં

વ્યંતર જ્યોતિષીમાં વળી જેહ, શાશ્વત જિન વંદુ તેહ...

દેવલોકમાં શાશ્વત ચૈત્યોનું અલ્પ-બહુત્વ

- ૧) વૈમાનિક દેવલોકમાં શાશ્વત ચૈત્યો .. થોડા ૨) તેથી ભવનપતિ દેવલોકમાં શાશ્વત ચૈત્યો .. સંખ્યાત ગુણ
- ૩) તેથી વ્યંતર દેવલોકમાં શાશ્વત ચૈત્યો .. અસંખ્યાત ગુણ ૪) તેથી જ્યોતિષ દેવલોકમાં શાશ્વત ચૈત્યો .. સંખ્યાત ગુણ

જ્યોતિષ યડમાં શાશ્વત ચૈત્યો

વંદના

તિરર્છાલોકનું સ્વરૂપ

ચતુર્થ

ચૌ

૬ રાજલોકની મધ્યમાં તિરર્છાલોક છે. તિરર્છાલોકની મધ્યમાં ૧ લાખ યોજન લાંબો પહોળો જંબૂ દ્વીપ છે. તેની પણ મધ્યમાં મેરુ પર્વત છે.

જંબૂ દ્વીપને ફરતો ડબલ વિસ્તારવાળો લવાણ સમુદ્ર છે.

લવાણ સમુદ્રને ફરતો ડબલ વિસ્તારવાળો ધાતકીખંડ છે.

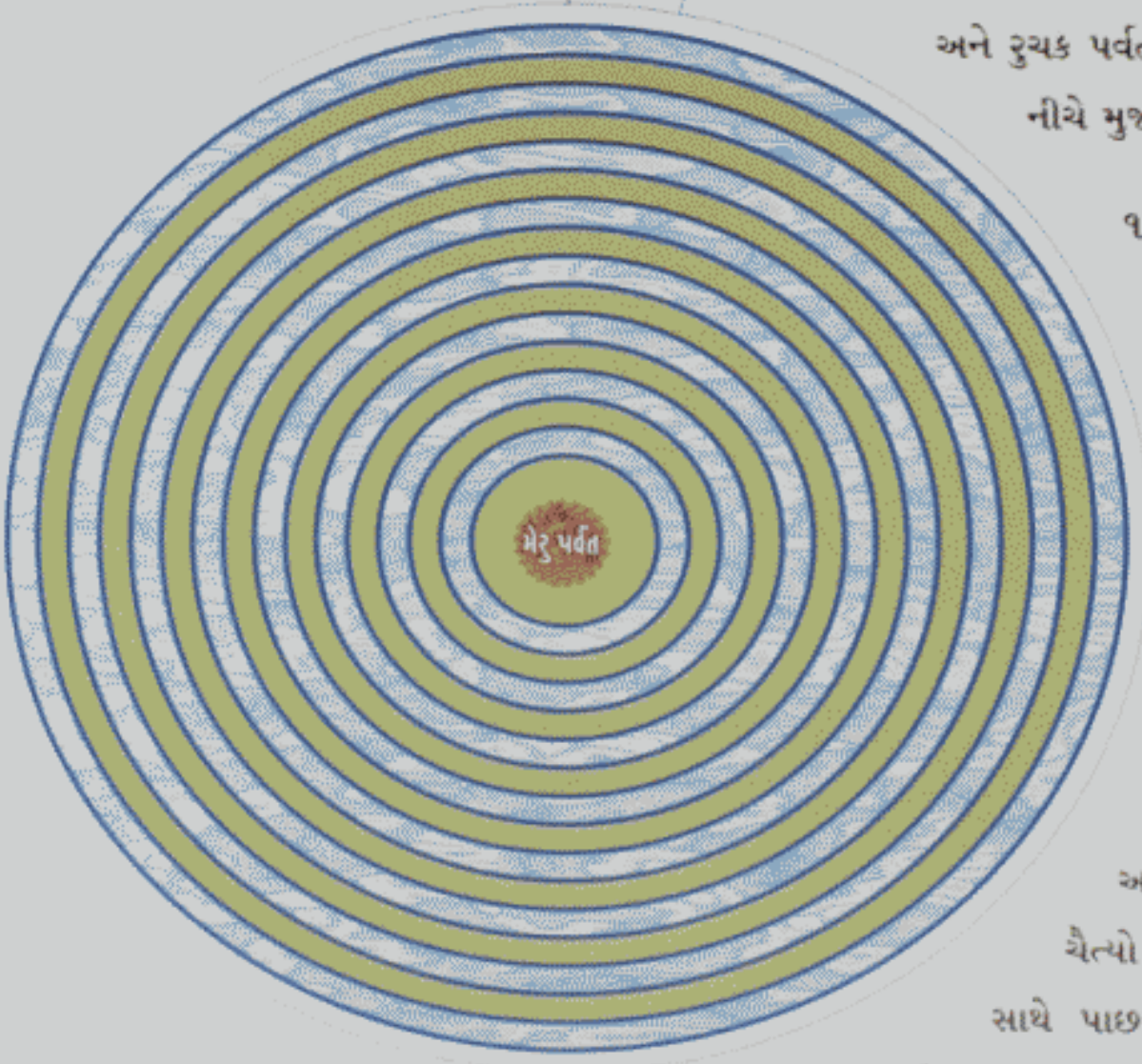
ધાતકીખંડને ફરતો ડબલ વિસ્તારવાળો કાલોદધિ સમુદ્ર છે.

કાલોદધિ સમુદ્રને ફરતો ડબલ વિસ્તારવાળો પુષ્કરવર દ્વીપ છે.

પુષ્કરવર દ્વીપને ફરતો ડબલ વિસ્તારવાળો પુષ્કરવર સમુદ્ર છે.

આ રીતે કુલ ઉત્તરોત્તર ડબલ વિસ્તારવાળા અસંખ્યાત દ્વીપ સમુદ્રો તિરર્છાલોકમાં છે. જેમાં સૌથી છેલ્લા સ્વયંભૂરમાણ દ્વીપની ચારે બાજુ ફરતો સ્વયંભૂરમાણ સમુદ્ર આવેલો છે. અહીં તિરર્છાલોકનો અંત આવે છે. આના પછી અલોક છે.

આમાં ત્રીજા પુષ્કરવર દ્વીપની બરાબર મધ્યમાં વલયાકારે માનુષોત્તર નામનો પર્વત આવેલો છે, આનાથી પુષ્કરવર દ્વીપના બે ભાગ થાય છે. માનુષોત્તર પર્વતની અંદર રહેલા અઢી દ્વીપ અને બે સમુદ્ર એ મનુષ્ય લોક કહેવાય છે. આ જ રીતે ૧૧મા કુંડલ અને ૧૩મા રુચક દ્વીપના મધ્ય ભાગમાં પણ વલયાકારે કુંડલ અને રુચક પર્વતો છે. તિરર્છાલોકમાં કુલ ૩૨૫૯ શાશ્વત જિનમંદિરો નીચે મુજબ છે.

૧. જંબૂ દ્વીપમાં.	૬૩૫
૨. ધાતકીખંડમાં.	૧,૨૭૨
૩. પુષ્કરાર્ધ દ્વીપમાં.	૧,૨૭૨
૪. માનુષોત્તર પર્વત પર.	૪
૫. ૮મા નંદીશ્વર દ્વીપમાં.	૬૮
૬. કુંડલ પર્વત પર.	૪
૭. રુચક પર્વત પર.	૪
કુલ.	૩,૨૫૯

આમાં જંબૂ દ્વીપ, ધાતકીખંડ અને પુષ્કરાર્ધ દ્વીપમાં અનેક ચૈત્યો હોઈ તે તે ચૈત્યો ક્યાં છે તે ચિત્રો પૂર્વક સમજવા સાથે પાછળથી વંદન કરીશું. પહેલા માનુષોત્તર પર્વત, રુચક પર્વત, કુંડલ પર્વત, નંદીશ્વર દ્વીપના શાશ્વત ચૈત્યોને જુહારીશું.

તિરર્છાલોક

ચંદ્રાનન

માનુષોત્તર પર્વત પરના શાશ્વત ચૈત્યોને વંદના ચૈત્ય ૪, પ્રતિમાજી ૪૮૦

વચ્ચે જંબૂ દ્વીપ, લવણ સમુદ્ર, ધાતકી ખંડ અને કાલોદધિ સમુદ્ર છે. સૌથી છેલ્લો અર્ધ પુષ્કરવર દ્વીપ છે અને તેને ફરતો વલયાકાર માનુષોત્તર પર્વત છે. આ પર્વત પર ચારે દિશામાં એક એક શાશ્વત જિન ચૈત્ય છે. દરેક જિનચૈત્યમાં ૧૨૦-૧૨૦ જિન પ્રતિમાજી છે. અત્યંત દર્શનીય, આહ્લાદનીય પ્રતિમાઓ છે. દર્શન કરતા ખૂબ આનંદ થાય તેવા છે. ઋષભ, ચંદ્રાનન, વારિષેણ અને વર્ધમાન નામના તીર્થંકર ભગવંતોની આ મૂર્તિઓ છે. ચારે મંદિરમાં થઈ કુલ ૪૮૦ જિનલિંગોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણાં...

આ માનુષોત્તર પર્વત મનુષ્ય લોકની મર્યાદા બતાવનારો છે. આની અંદરનું ક્ષેત્ર એટલે જંબૂ દ્વીપ, લવણ સમુદ્ર, ધાતકીખંડ, કાલોદધિ સમુદ્ર અને અડધો પુષ્કરવર દ્વીપ આટલા ક્ષેત્રને (અઢી દ્વીપ અને વચ્ચે બે સમુદ્રને) મનુષ્યલોક કહેવાય છે. આની બહાર અડધો પુષ્કરવર દ્વીપ અને અસંખ્ય દ્વીપ સમુદ્રો એ મનુષ્યલોકની બહાર છે. મનુષ્યોની સ્થિતિ મુખ્યત્વે મનુષ્યલોકમાં જ હોય છે. ક્યારેક લબ્ધિ વગેરેથી કે દેવતા અપહરણ કરીને લઈ જાય તો મનુષ્યલોકની બહાર મનુષ્ય જાય છે પણ ત્યાં જન્મ કે મરણ થઈ શકતા નથી, તે મનુષ્યલોકમાં જ થાય છે.

માનુષોત્તર પર્વત

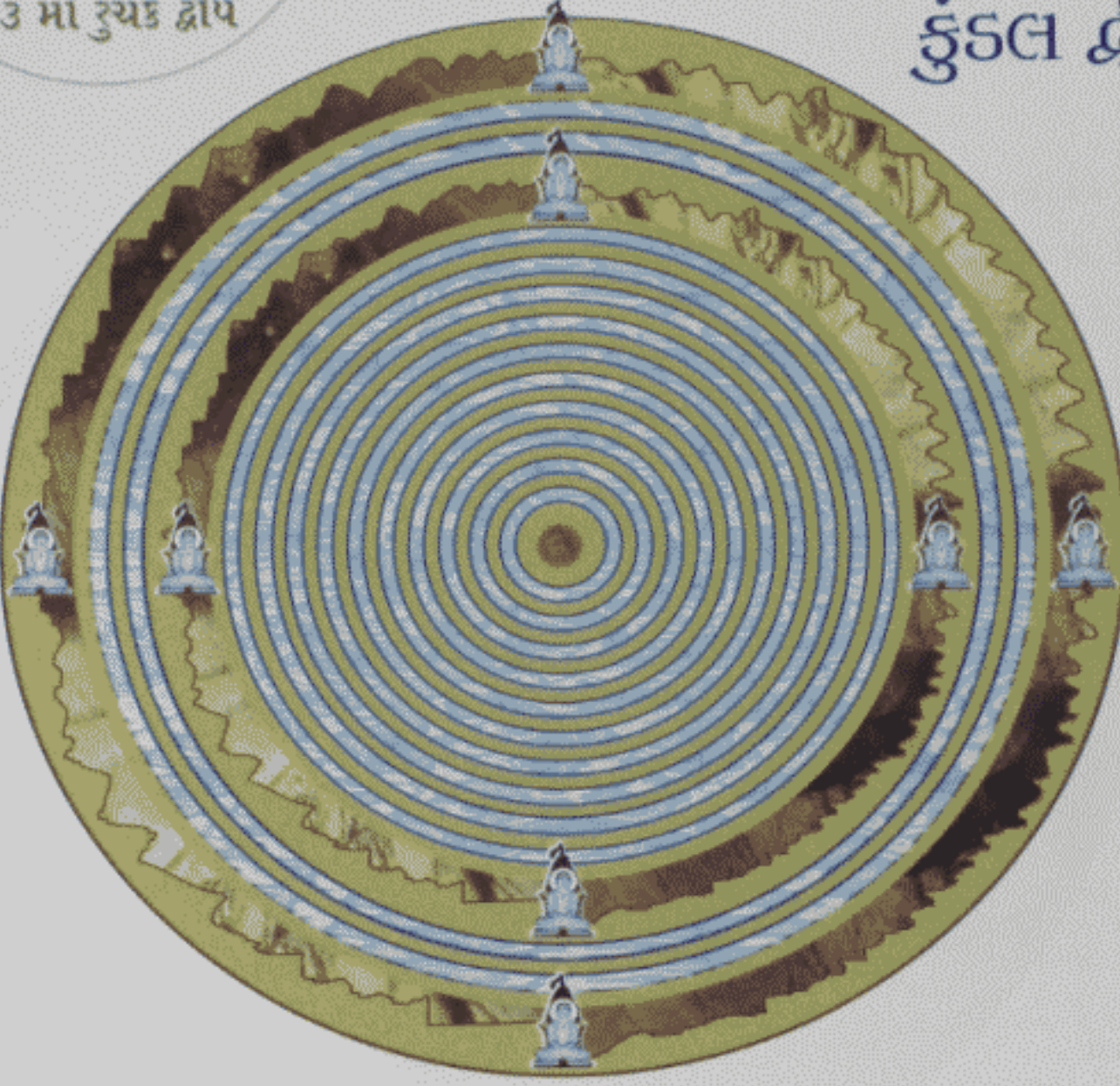
વારિષેણ

વર્ધમાન

૧૧મો કુંડલ દ્વીપ
૧૩મો રુચક દ્વીપ

કુંડલ દ્વીપ.....રુચક દ્વીપ.....

રુચક દ્વીપમાં શાશ્વત ચૈત્યોને વંદના

ત્યાર પછી ૧૩મો રુચક દ્વીપ થોડો મોટો બતાવેલ છે. તેની વચ્ચે વલયાકાર રુચક પર્વત છે. આ રુચક પર્વત પર ચારે દિશાએ એક એક શાશ્વત જિનમંદિર છે. દરેક ચૈત્યમાં ૧૨૪ જિન પ્રતિમાજી છે. રુચક પર્વત પરના ચારે મંદિરના થઈ કુલ ૪૯૬ જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં... તિર્ય્છલોકમાં કુંડલ દ્વીપ, રુચક દ્વીપ અને નંદીશ્વર દ્વીપના ૫૨ ચૈત્યોમાં (કુલ ૬૦) પ્રત્યેકમાં ૧૨૪-૧૨૪ પ્રતિમાજીઓ છે. અન્યત્ર ૧૨૦-૧૨૦ પ્રતિમાજીઓ છે.

કુંડલ દ્વીપમાં શાશ્વત ચૈત્યોને વંદના

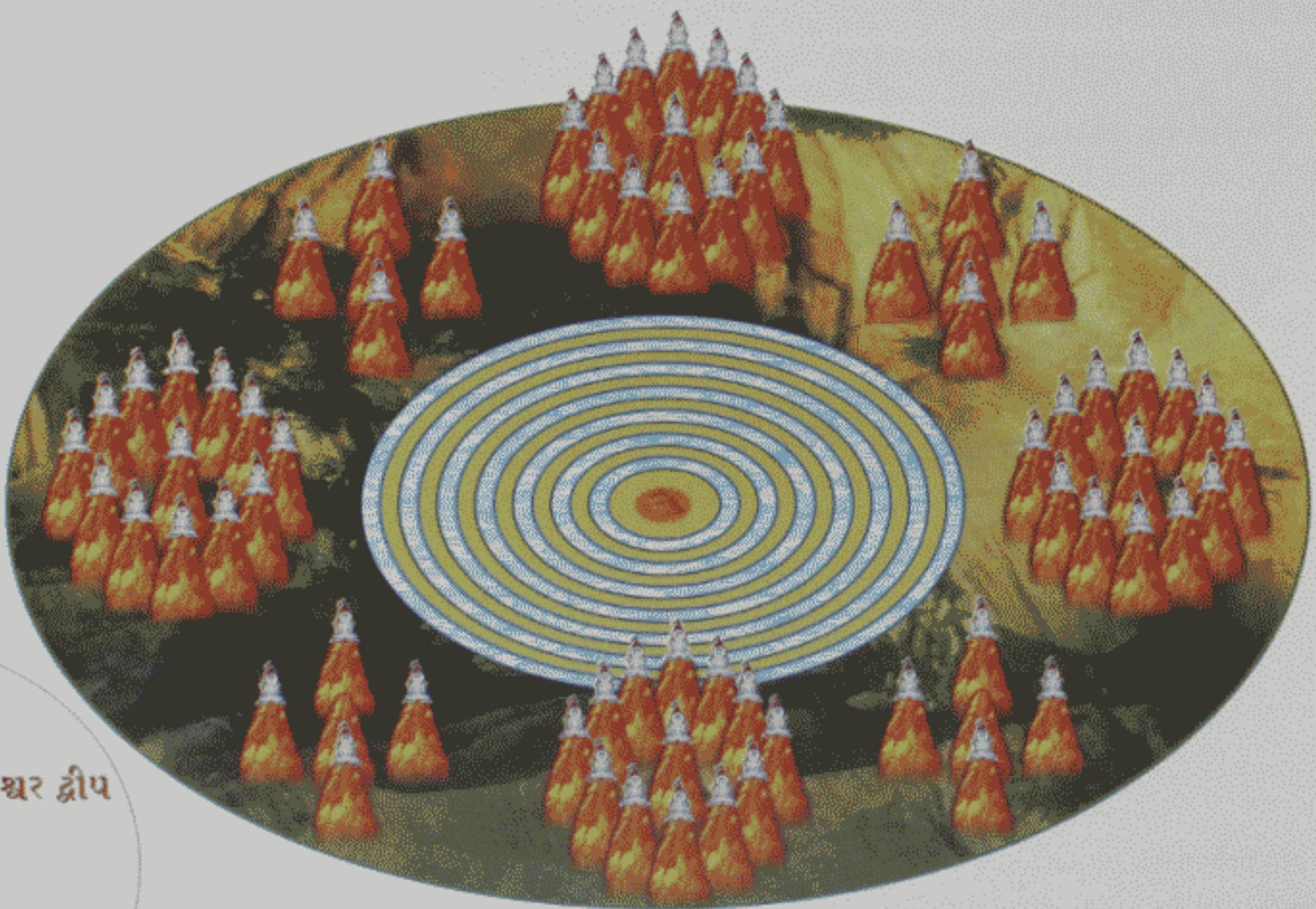
ઉપર ચિત્રમાં ૧૦ દ્વીપો તથા ૧૦ સમુદ્રો નાના બતાવ્યા છે. ત્યાર પછી અગ્યારમો કુંડલ દ્વીપ થોડો મોટો બતાવેલ છે. તેમાં બરાબર મધ્યમાં કુંડલ પર્વત છે. તેના પર ચારે દિશામાં એક એક શાશ્વત જિન-ચૈત્ય છે. આ ચારે શાશ્વત ચૈત્યોમાં દરેકમાં ૧૨૪-૧૨૪ શાશ્વત જિન પ્રતિમાજી છે. કુલ ચારે જિનચૈત્યોના ૪૯૬ જિન પ્રતિમાજીને ભાવપૂર્વક વંદના કરું છું... નમો જિણાણં...

.....નંદીશ્વર દ્વીપના શાશ્વત ચૈત્યોને વંદના

	ચૈત્યો	પ્રતિમાજી
રુચક દ્વીપ	૪	૪૯૬
કુંડલ દ્વીપ	૪	૪૯૬
નંદીશ્વર દ્વીપ	૬૮	૮૩૬૮

નંદીશ્વર દ્વીપમાં શાશ્વત ચૈત્યોને વંદના

ચિત્રમાં નંદીશ્વર દ્વીપના ચૈત્યો બતાવવામાં આવ્યા છે. અંદર જંબૂ દ્વીપાદિ ૭ દ્વીપો તથા ૭ સમુદ્રો નાના બતાવ્યા છે. ત્યાર પછી ૮મો નંદીશ્વર દ્વીપ મોટો બતાવ્યો છે. આ નંદીશ્વર દ્વીપની ઉત્તર દિશામાં મધ્યમાં અંજનગિરિ નામનો પર્વત છે. તેની ચારે દિશામાં દધિમુખ પર્વતો છે અને વચ્ચે વિદિશાના ખૂણામાં બે બે રતિકર પર્વતો છે. આમ કુલ ૧૩ પર્વત થયા. દરેક ઉપર શાશ્વત જિનચૈત્યો છે. દરેક ચૈત્યોમાં ૧૨૪ શાશ્વત જિન પ્રતિમાજી છે. ઉત્તર દિશામાં જે રીતે ૧૩ પર્વતો ૧૩ ચૈત્યો બતાવ્યા તે રીતે ચારે દિશામાં છે. એટલે કુલ ૫૨ પર્વત, ૫૨ ચૈત્યો થયા. દરેકમાં ૧૨૪-૧૨૪ જિન પ્રતિમાજી હોઈ કુલ ૬,૪૪૮ શાશ્વત જિનર્થિઓને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

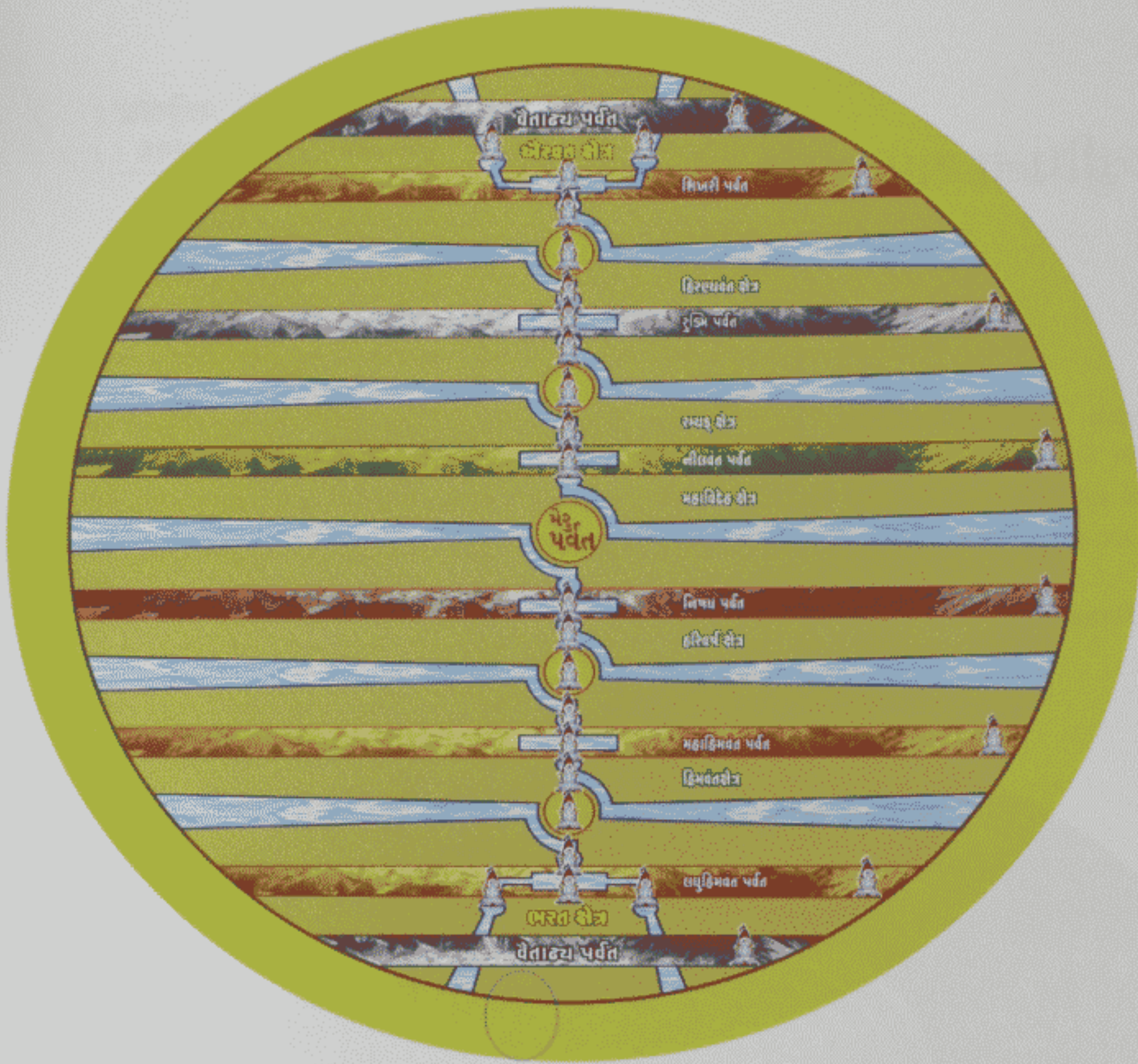

૮મો નંદીશ્વર દ્વીપ

શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતોના કલ્યાણકાદિ ઉજવવા ઈન્દ્રો, દેવો વગેરે આ મંદિરમાં આવીને મહોત્સવ કરે છે. નંદીશ્વર દ્વીપમાં ચારે દિશામાં મળીને આ રીતે ૫૨ (બાવન) પર્વતો ઉપર ૫૨ (બાવન) ચૈત્યો છે.

દરેક વિદિશામાં ચાર ચાર ઈદ્રાણીની રાજધાની છે. કુલ સોળ રાજધાનીમાં પણ એક એક શાશ્વત જિનમંદિર છે. આ દરેક ચૈત્યમાં ૧૨૦-૧૨૦ જિન પ્રતિમાજી છે. એટલે કુલ ૧,૯૨૦ શાશ્વત જિનર્થિઓને ભાવભરી વંદના...નમો જિણાણં...

આમ નંદીશ્વર દ્વીપમાં કુલ ૬૮ ચૈત્યો થયા તેમાં રહેલ ૮,૩૬૮ પ્રતિમાઓને મારા ભાવભર્યા વંદન... નમો જિણાણં...

JAMRI

જંબૂ દ્વીપ

(મહાવિદેહ ક્ષેત્ર સિવાય)
ચૈત્યો ૩૦, પ્રતિમાજી ૩,૬૦૦

છ છ જિનાલય વર્ષધર વૈતાલ્ય વર ગિરિયજમાં
છ દ્રોણા વર કમલ પર વર્ણી ખાર નદીના કુંડમાં
ઐ શ્રીશ ચૈત્યો શાશ્વતા નમતા કમનિર્ઘ્નના
વળ લોકના સર્વિ તીર્થને ક્રુ ભાવથી હું વંદના

જંબૂ દ્વીપે બિરાજતા ભક્તોના ભવ ભય ભાંજતા
ભીયા શિખર પર જાજતા જલમંદિરોમાં દીપતા
જમીન સો પ્રભુ વંદતા દેહમાં હર્ષ સમાય ના
મણ લોકના સર્વિ તીર્થને ક્રુ ભાવથી હું વંદના

સામે જંબૂ દ્વીપનું ચિત્ર છે. જંબુ દ્વીપ ૧ લાખ યોજન લાંબો પહોળો ગોળ છે. જંબુ દ્વીપમાં કુલ પૂર્વ-પશ્ચિમ લાંબા ઉત્તર-દક્ષિણ પહોળા છ વર્ષધર પર્વતો છે અને સાત ક્ષેત્રો છે જે ચિત્રમાં બતાવેલ છે.

દક્ષિણથી ઉત્તર જતા ક્રમશઃ ૧) ભરત ક્ષેત્ર ૨) લઘુ હિમવંત પર્વત ૩) હિમવંત ક્ષેત્ર ૪) મહાહિમવંત પર્વત ૫) હરિવર્ષ ક્ષેત્ર ૬) નિષધ પર્વત ૭) મહાવિદેહ ક્ષેત્ર ૮) નીલવંત પર્વત ૯) રમ્યક ક્ષેત્ર ૧૦) રુદ્રમી પર્વત ૧૧) હિરણ્યવંત ક્ષેત્ર ૧૨) શિખરી પર્વત ૧૩) ઐરવત ક્ષેત્ર. લઘુહિમવંતાદિ છ પર્વતોને વર્ષધર પર્વતો કહેવાય છે.

જંબુ દ્વીપમાં કુલ ૬૩૫ જિનચૈત્યો છે. આમાંથી ૬૦૫ જિન ચૈત્યો મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં છે, બાકીના ૩૦ તે સિવાયના ક્ષેત્રો તથા પર્વતો પર છે. મહાવિદેહ ક્ષેત્રના ચૈત્યોને જુદા ચિત્રોમાં બતાવીને આગળ જુદારીશું. આ ચિત્રમાં મહાવિદેહ ક્ષેત્ર સિવાયના ૩૦ શાશ્વત ચૈત્યો બતાવ્યા છે. એના સ્થાન આ મુજબ છે.

(૧) લઘુહિમવંતાદિ છ વર્ષધર પર્વતોમાં પૂર્વ દિશા તરફ છેલ્લા કૂટ શિખરો પર એક એક શાશ્વત ચૈત્ય છે. આ દરેક ચૈત્યમાં ૧૨૦ જિનબિંબો છે. કુલ ૭૨૦ જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

(૨) છયે વર્ષધર પર્વતોની મધ્યમાં એક એક સરોવર છે. દરેક સરોવરની મધ્યમાં કમળ છે. તેની ઉપર એક એક શાશ્વત ચૈત્ય છે. આ છ ચૈત્યોના કુલ ૭૨૦ જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

(૩) મહાવિદેહ ક્ષેત્રની મધ્યમાં મેરુ પર્વત છે. તે સિવાયના છ ક્ષેત્રોમાંના ભરત ક્ષેત્ર તથા ઐરવત ક્ષેત્રની મધ્યમાં પૂર્વ પશ્ચિમ લાંબો વૈતાલ્ય પર્વત છે. આ બંને વૈતાલ્ય પર્વત પર નવ નવ કૂટો (શિખર) છે. તેના પૂર્વ દિશાના કૂટ પર એક એક સિદ્ધાચતન (શાશ્વત ચૈત્ય છે) બાકીના ચાર ક્ષેત્રો (હિમવંત ક્ષેત્ર, હરિવર્ષ ક્ષેત્ર, રમ્યક ક્ષેત્ર, હિરણ્યવંત ક્ષેત્ર)માં વચ્ચે ૧,૦૦૦ યોજન લાંબો, પહોળો, ઝિંચો વૃત્ત વૈતાલ્ય પર્વત છે. ચારે વૃત્ત વૈતાલ્ય પર્વત ઉપર પણ એક એક શાશ્વત ચૈત્ય છે. છયે ચૈત્યના કુલ ૭૨૦ જિન પ્રતિમાજીને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

(૪) ભરત ક્ષેત્ર તથા ઐરવત ક્ષેત્રમાં લઘુ હિમવંત અને શિખરી પર્વત પરના સરોવરમાંથી બે નદીઓ પર્વત પર પૂર્વ પશ્ચિમ ૫૦૦ યોજન વહીને નીચે ક્ષેત્રમાં નદીના નામના કુંડોમાં પડે છે. બાકીના ચારે ક્ષેત્રોમાં એક એક નદી ઉત્તર તરફના પર્વત પરના સરોવરમાંથી નીકળી દક્ષિણ તરફ આગળ વધી તથા બીજી દક્ષિણ તરફના પર્વત

જંબૂદ્વીપના ૩૦ શાશ્વત ચૈત્યોને વંદના

પરના સરોવરમાંથી નીકળીને ઉત્તર તરફ આગળ વધી નીચે નદીના નામના કુંડોમાં પડે છે. છયે ક્ષેત્રોમાં કુલ બાર કુંડો છે. આ દરેક કુંડની મધ્યમાં દ્વીપ છે. અને તે દ્વીપો પર એક એક જિનમંદિર છે. બાર કુંડના બાર દ્વીપ પરના બાર ચૈત્યોમાં કુલ ૧૪૪૦ જિન પ્રતિમાજી છે. આ ૧,૪૪૦ જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

આમ જંબૂ દ્વીપના કુલ (મહાવિદેહ ક્ષેત્ર સિવાયના) ૩૦ શાશ્વત જિન ચૈત્યોમાં બિરાજમાન ૩,૬૦૦ જિન બિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

મંદિર પ્રતિમાજી

૬ વર્ષધર પર્વતો પર	૬	૭૨૦
૬ વૈતાલ્ય પર્વતો પર	૬	૭૨૦
૬ સરોવરમાં કમળ પર	૬	૭૨૦
૧૨ નદીના કુંડોમાં	૧૨	૧,૪૪૦
કુલ	૩૦	૩,૬૦૦

ચંદ્રાનન

વારિષેણ

વર્ષમાન

પૂર્વ પશ્ચિમ મહાવિદેહમાં શાશ્વત ચૈત્યોને વંદના... ચૈત્યો ૧૨૪, પ્રતિમાજી ૧૪૮૮૦

સામેના પાનામાં બે ચિત્રો છે. મહાવિદેહ ક્ષેત્રનું આખું ચિત્ર છે. બીજું મહાવિદેહ ક્ષેત્રની એક વિજયનું ચિત્ર છે. ચિત્ર મોટું હોવાથી આડું લીધું છે.

જંબુ દ્વીપના ચિત્રમાંથી મહાવિદેહ ક્ષેત્રનું ચિત્ર અલગ અહીં આપણે લીધું છે. મહાવિદેહ ક્ષેત્રની ઉત્તરમાં નીલવંત પર્વત છે. દક્ષિણમાં નિષધ પર્વત છે. મહાવિદેહ ક્ષેત્રની મધ્યમાં મેરુ પર્વત છે. તેમજ નીલવંત અને નિષધ પર્વતમાંથી નીકળેલા બે બે ગજદંત પર્વતો મેરુ પર્વત સુધી પહોંચે છે અને આ બે બે ગજદંત પર્વતોની અંદરના ક્ષેત્ર તે ઉત્તરકુરુ તથા દેવકુરુ ક્ષેત્રો છે. વળી નીલવંત પર્વત તથા નિષધ પર્વતના કેસરી દ્રહ અને તિગિરહી દ્રહમાંથી નીકળીને સીતા-સીતોદા નામની નદીઓ પણ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં પડી મેરુ તરફ આગળ વધી મેરુથી પૂર્વ તથા પશ્ચિમ તરફ વહીને લવણ સમુદ્રને મળે છે.

દેવકુરુ, ઉત્તરકુરુ તથા મેરુ પર્વત પર રહેલા જિનમંદિરોને પછીથી જુહારીશું. આ સિવાયના પૂર્વ પશ્ચિમ મહાવિદેહમાં ૧૨૪ શાશ્વત ચૈત્યોને આ પ્રકરણમાં આપણે વંદન કરીશું.

મેરુની પૂર્વ તરફના મહાવિદેહ ક્ષેત્રને આપણે પૂર્વ મહાવિદેહ કહીશું. પશ્ચિમ તરફના મહાવિદેહને પશ્ચિમ મહાવિદેહ કહીશું. આ બંને વિભાગના પણ સીતોદા-સીતા નદી ઉત્તર-દક્ષિણ વિભાગ કરે છે.

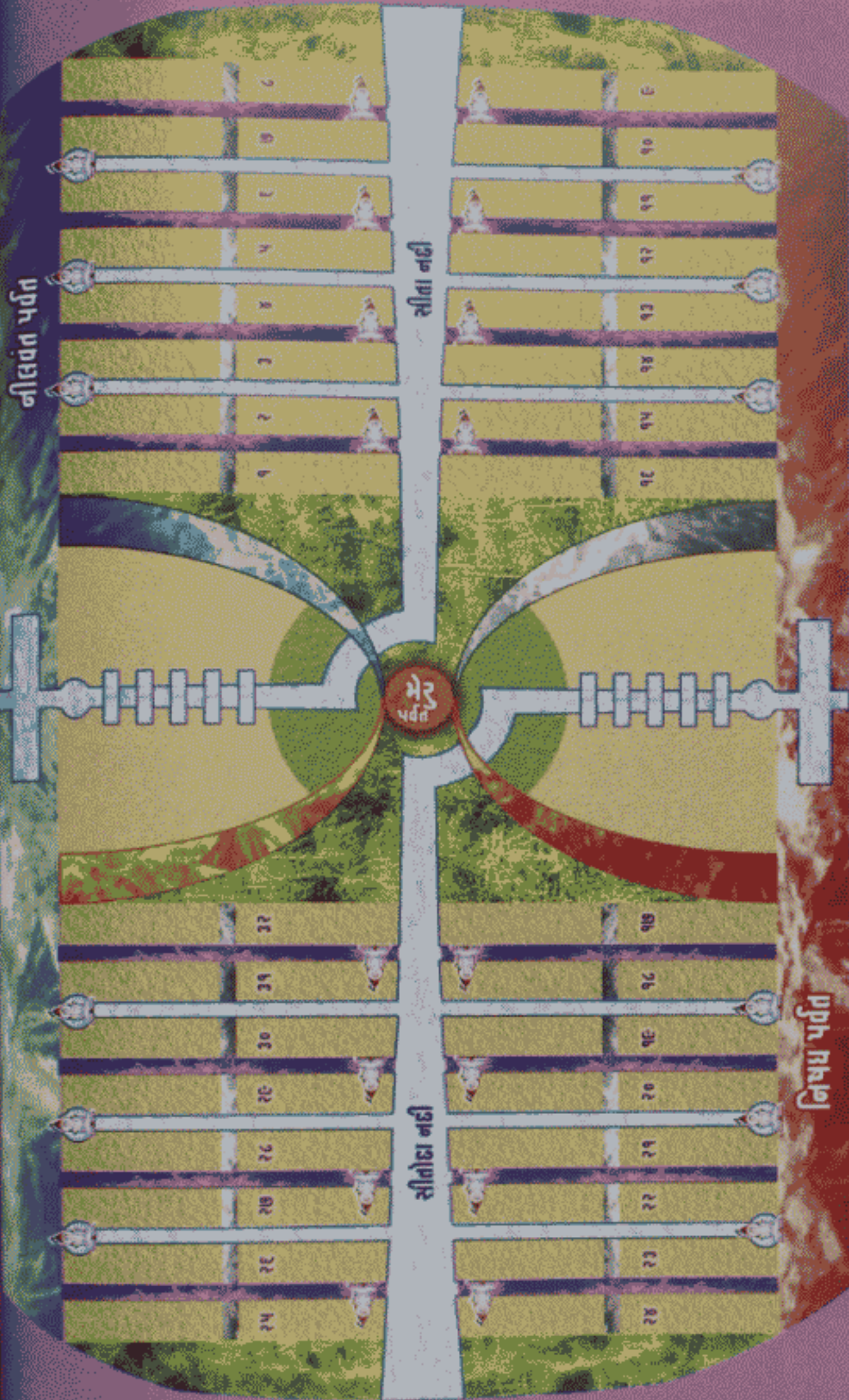
એટલે આ મહાવિદેહના કુલ ચાર ભાગ થાય છે. ૧) પૂર્વ ઉત્તર મહાવિદેહ, ૨) પૂર્વ દક્ષિણ મહાવિદેહ, ૩) પશ્ચિમ ઉત્તર મહાવિદેહ, ૪) પશ્ચિમ દક્ષિણ મહાવિદેહ.

આ દરેક ભાગમાં એક વિજય પછી વક્ષસ્કાર પર્વત-પુનઃ વિજય પછી નદી પછી પાછી વિજય પછી વક્ષસ્કાર પર્વત એમ એક વખત વિજયની પછી વક્ષસ્કાર પર્વત બીજી વખત વિજયની પછી અંતર્નદી. એ ક્રમથી કુલ ૮ વિજય ૪ વક્ષસ્કાર પર્વત અને ૩ અંતર્નદી આવે. ચાર વિભાગમાં થઈ કુલ ૩૨ વિજય, ૧૬ વક્ષસ્કાર પર્વતો તથા ૧૨ અંતર્નદીઓ થઈ. છેલ્લી વિજયના અંતે વનખંડ આવે છે. વિજય એટલે છ ખંડનો સમૂહ. તેની રાજધાની હોય છે, ઉપરાંત અનેક કોડો ગ્રામ વગેરે હોય છે. ૧ થી ૩૨ આંકડા લખ્યા છે, તે ૩૨ વિજયો છે.

(૧૬) દરેક વક્ષસ્કાર પર્વતો પર ચાર ચાર કૂટ છે. તેમાં નદી તરફના કૂટ પર શાશ્વત ચૈત્યો છે. દરેકમાં ૧૨૦ પ્રતિમાજી છે. આ રીતે કુલ ૧૬ ચૈત્યોમાં બિરાજમાન ૧,૯૨૦ જિનપ્રતિમાજીઓને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

(૧૨) બારે અંતર્નદીઓ પર્વત પરથી કુંડમાં પડે છે. દરેક કુંડની મધ્યમાં દ્વીપ છે. તેના પર એક એક જિનમંદિર છે. બાર જિનમંદિરમાં કુલ ૧,૪૪૦ જિન પ્રતિમાજીઓને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

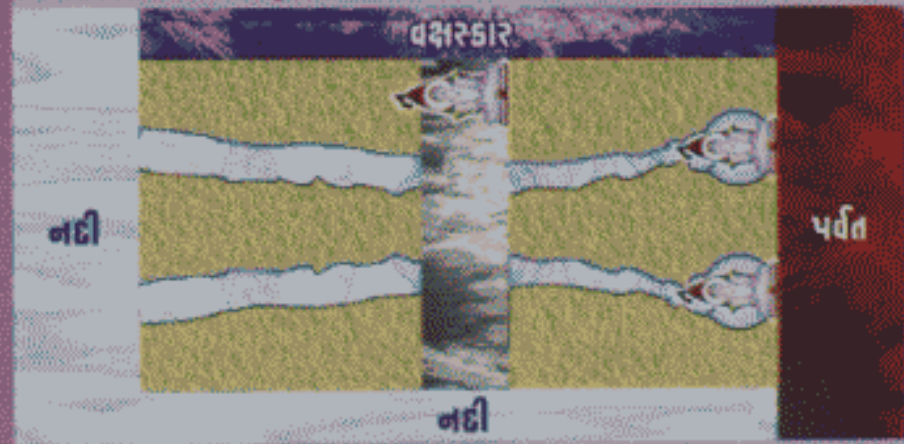
બત્રીશ વૈતાલે તથા ચોસઠ સરિતા કુંડમાં
દ્વાદશ તથા અંતરનદીના કુંડમાં છે શાશ્વતા
ષોડશ જિનાલય સોળ વક્ષસ્કાર ગિરિ શિખરના
ત્રણ લોકના સર્વિ તીર્થને કરુ ભાવથી હું વંદના

એકસો ને ચોવીસ મંદિરો જ્યાં ઝળહળે પ્રત્યેકમાં
એકસો ને વીસ જિન શાશ્વત પ્રતિમા પ્રભાવક રૂપમાં
એમ ચોદ હજાર ને એંલી ઉપર આઠસો જિન વંદના
ત્રણ લોકના સર્વિ તીર્થને ઝડુ ભાવથી હું વંદના

શ્રી કામલ ચંદાનન અને શ્રી વારિવેણ જિનેશ્વરા
શ્રી વર્ણમાન એ નામના છે ચાર શાશ્વત જિનવરા
દેમ પૂર્વ ને પશ્ચિમ મહાવિદેહમાં કરી વંદના
ત્રણ લોકના સર્વિ તીર્થને ઝડુ ભાવથી હું વંદના

એક વિજય.....

.....પૂર્વ-પશ્ચિમ મહાવિદેહ ક્ષેત્ર

(૯૬) દરેક વિજયની મધ્ય ભાગમાં પૂર્વ પશ્ચિમ લાંબો વૈતાલ્ય પર્વત છે. તે જ રીતે દરેક વિજયમાં રહેલ નદીના બે બે કુંડોમાં પર્વત પરથી નદીઓ પડે છે અને કુંડોમાંથી નીકળીને ઉત્તરની વિજયની નદીઓ દક્ષિણ તરફ તથા દક્ષિણની વિજયમાં નદીઓ ઉત્તર તરફ વહીને સીતા-સીતોદા નદીને મળે છે. એક વિજયના જુદા ચિત્રમાં આ બે નદીઓ તથા વૈતાલ્ય પર્વત બતાવ્યા છે. વૈતાલ્યના પૂર્વ દિશાના છેલ્લા કૂટ પર એક શાશ્વત ચૈત્ય છે. તથા બે નદીના કુંડોમાં પણ બે શાશ્વત ચૈત્યો છે. મહાવિદેહની પ્રત્યેક વિજયમાં આમ કુલ ૩ શાશ્વત ચૈત્યો છે. બત્રીશ વિજયોમાં કુલ ૯૬ ચૈત્યોમાં બિરાજમાન ૧૧,૫૨૦ શાશ્વત જિન પ્રતિમાઓને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

આમ કુલ પૂર્વ અને પશ્ચિમ મહાવિદેહમાં થઈને ૧૨૪ શાશ્વત મંદિરની ૧૪,૮૮૦ જિનપ્રતિમાઓને મારી ભાવભરી વંદના...

સ્થાન : • ૧૬ વશિષ્ઠ પર્વત પર ૧૬ ચૈત્ય, ૧૯૨૦ પ્રતિમાજી • ૧૨ અંતર્નદીના કુંડોમાં ૧૨ ચૈત્ય, ૧૪૪૦ પ્રતિમાજી

• ૩૨ વિજયોના વૈતાલ્ય પર ૩૨ ચૈત્ય, ૩૮૪૦ પ્રતિમાજી • ૩૨ વિજયમાં નદીના કુંડો પર ૬૪ ચૈત્ય, ૭૬૮૦ પ્રતિમાજી

કુલ : ૧૨૪ ચૈત્ય ... ૧૪૮૮૦ પ્રતિમાજી

કેથનગિરિ

સામે મહાવિદેહ ક્ષેત્રના મધ્યભાગનું ચિત્ર છે. મહાવિદેહ ક્ષેત્રના વિજયો વક્ષસ્કાર તથા અંતર્નદીઓમાં રહેલા ૧૨૪ શાશ્વત ચૈત્યોને ગતપ્રકરણમાં જુદાયા. હવે દેવકુરુ-ઉત્તરકુરુમાં રહેલા ૨૨૨ શાશ્વત ચૈત્યોને વંદન કરીશું. ગજદંત પર્વતો નિષધ નીલવંતમાંથી નીકળીને મેરુપર્વત સુધી જાય છે. આ પર્વતો શરૂઆતમાં પહોળા પછી સાંકડા થતા થતા હાથીદાંતના આકાર જેવા છે. આ દરેક ગજદંત પર્વત પર ચાર ચાર કૂટો (શિખરો) છે. તેમાં મેરુ પર્વત તરફના કૂટ પર એક એક સિદ્ધાયતન અર્થાત્ શાશ્વત ચૈત્ય છે.

આ ચારે સિદ્ધાયતનો પરના ૪૮૦ શાશ્વત જિનર્થિઓને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

નિષધ નીલવંત પર્વત પરથી પડતી સીતોદા અને સીતા નદી તેમના નામના કુંડોમાં પડે છે. આ બંને કુંડોની મધ્યમાં એક એક શાશ્વત મંદિર છે. બંને ચૈત્યોના કુલ ૨૪૦ જિનર્થિઓને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

સીતોદા તથા સીતા નદી મેરુ તરફ આગળ વધે છે. ત્યાં ૮૩૪ યોજન જતાં દક્ષિણે સીતોદાના બંને કિનારે ચિત્ર વિચિત્ર તથા ઉત્તરે સીતાના બંને કિનારે યમક-સમક નામના બે બે પર્વતો છે. આ ચારે પર્વત મુખમાં ૧,૦૦૦ યોજન લાંબા પહોળા તથા ઊંચા છે. ઉપર ૫૦૦ યોજન પહોળા છે. દરેક પર એક એક શાશ્વત ચૈત્ય છે. આ ચારે ચૈત્યોમાં બિરાજમાન ૪૮૦ જિનર્થિઓને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

મધ્ય મહાવિદેહ (જંબૂવૃક્ષ-શાલ્મસિવૃક્ષ-મેરુ પર્વત સિવાય) ક્ષેત્રના શાશ્વત ચૈત્યોને વંદના

ચૈત્યો ૨૨૨, પ્રતિમાશ્ર ૨૬,૬૪૦

આ બંને નદીઓ મેરુ તરફ આગળ વધતા પાંચ પાંચ સરોવરોને ભેદે છે. એક બાજુથી પ્રવેશ કરી બીજી બાજુથી નીકળી જાય છે. દરેક સરોવરમાં વચ્ચે કમળ પર એક એક શાશ્વત ચૈત્ય છે. કુલ દશ ચૈત્યોમાં ૧૨૦૦ પ્રતિમાશ્રોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

આ દરેક સરોવર ૧ હજાર યોજન ઉત્તર-દક્ષિણ લાંબા તથા ૫૦૦ યોજન પૂર્વ-પશ્ચિમ પહોળા છે. દરેક સરોવરના કિનારે ૧૦ યોજન દૂર બે બાજુ દશ દશ કંચનગિરિ છે, જે મૂળમાં ૧૦૦ યોજન લાંબા-પહોળા, ૧૦૦ યોજન ઊંચા અને ઉપર ૫૦ યોજન પહોળા છે. જગાના અભાવે માત્ર ટપકા જ બતાવ્યા છે. એક સરોવરની વચ્ચે કમળ પરના ચૈત્ય તથા બે કિનારે વીશ કંચનગિરિ સાથે ચિત્ર જુદું આપેલું છે. દરેક કંચનગિરિ પર એક એક સિદ્ધાયતન છે. કુલ બસો કંચનગિરિના બસો સિદ્ધાયતનમાં બિરાજમાન ૨૪,૦૦૦ જિનેશ્વર ભગવંતોના પ્રતિમાશ્રોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

દેવકુરુ ઉત્તરકુરુ બંને ક્ષેત્રોમાં એક શાશ્વત ચૈત્ય છે બંને ચૈત્યના કુલ ૨૪૦ જિનપ્રતિમાઓને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

આ સિવાય દેવકુરુમાં પશ્ચિમ ભાગે જંબૂ વૃક્ષ તથા ઉત્તરકુરુમાં પૂર્વ તરફ શાલ્મલિ વૃક્ષ આવેલ છે. તેમાં રહેલ ૨૩૪ જિનચૈત્યો તથા મેરુ પર્વતના ૨૫ જિન ચૈત્યોને હવે પછીના પ્રકરણોમાં જુદાંરીએ છીએ...

ધરી રોમે રોમે સ્પદના કરી ભવભ્રમણની ભંજના
દંભ મધ્ય મહાવિદેહના જિનર્થિઓને કરી વંદના
પ્રત્યક્ષ દરિયાની કદમમાં એક છે બસ અંખના
ત્રણ લોકના સર્વિ તીર્થને કરુ ભાવથી હું વંદના

સ્થાન	ચૈત્યો	પ્રતિમાશ્ર
૪ ગજદંત પર્વતો	૪	૪૮૦
૨ સીતોદા - સીતાના કુંડો	૨	૨૪૦
ચિત્ર-વિચિત્ર-યમક-સમક પર્વતો	૪	૪૮૦
દશ સરોવર પર	૧૦	૧,૨૦૦
૨૦૦ કંચનગિરિ	૨૦૦	૨૪,૦૦૦
સ્વતંત્ર ચૈત્યો	૨	૨૪૦
કુલ	૨૨૨	૨૬,૬૪૦

કુલ બસો બાવીશ ચૈત્યના ૨૬,૬૪૦ જિન પ્રતિમાઓને ભાવભરી વંદના....નમો જિણાણં...

જંબૂ વૃક્ષ-શાભસિ વૃક્ષ પરના ચૈત્યોને વંદના

ચૈત્યો ૨૩૪, પ્રતિમાજી ૨૮,૦૮૦

જંબૂ વૃક્ષ • ચૈત્યો ૧૧૭, પ્રતિમાજી ૧૪,૦૪૦ •

ઉત્તરકુરુમાં પૂર્વાર્ધના મધ્યભાગમાં જંબૂ વૃક્ષ છે. તેનું સ્થાન ગત ચિત્રમાં બતાવેલ છે, અહીં તેનું સ્વતંત્ર ચિત્ર આપ્યું છે. જંબૂ દ્વીપના અધિષ્ઠાયકનો પ્રાસાદ આ વૃક્ષ પર છે.

ઉત્તરકુરુના પૂર્વાર્ધમાં ૫૦૦ યોજન લાંબી, પહોળી, વચ્ચેથી ૧૨ યોજન જાડી તથા છેડે ૦૫ યોજન જાડી એવી જંબૂમીઠ છે. આના મધ્યભાગમાં મણિમય પીઠિકા પર જંબૂ વૃક્ષ છે. આ વૃક્ષ એટલે વનસ્પતિકાય નથી, પરંતુ રત્નમય પૃથ્વીકાયનું છે. આ વૃક્ષનું મૂળ જમીનમાં ૦૫ યોજન છે. ઉપરનું થડ ૨ યોજન ઊંચું છે, ૦૫ યોજન જાડું છે. થડ ઉપર વિડિમા નામની એક ઉર્ધ્વશાખા ૬ યોજન ઊંચી છે. ચાર દિશામાં ચાર શાખાઓ ૩૫ યોજન લાંબી છે. ઉર્ધ્વશાખા ઉપર એક સિદ્ધાયતન (શાશ્વત ચૈત્ય છે) આમાં બિરાજમાન ૧૨૦ જિન પ્રતિમાજીઓને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણ... ચાર શાખાઓ પર મહેલ છે.

જંબૂ વૃક્ષની ચારે બાજુ બીજા જંબૂ વૃક્ષોના છ વલયો છે. પ્રથમ વલયમાં અડધા માપવાળા ૧૦૮ જંબૂ વૃક્ષો છે.

આ દરેકની ઉપર એક એક જિનચૈત્ય છે. આ ૧૦૮ જિનચૈત્યોના કુલ ૧૨,૯૬૦ જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

જંબૂ વૃક્ષને કરતા ત્રણ વન છે. તેમાં પ્રથમ વનમાં ચાર દિશામાં ચાર ભવન તથા ચાર વિદિશામાં ચાર પ્રાસાદ (દરેક પ્રાસાદની ચારે બાજુ વાવડીઓ) છે. આ આઠેની વચ્ચે એક એક કૂટ (શિખર) છે. દરેક કૂટ ૮ યોજન ઊંચા મૂળમાં ૧૨ યોજન પહોળા, ઉપર ૪ યોજન પહોળા છે. દરેક કૂટ ઉપર એક એક સિદ્ધાચતન છે. આઠે કૂટ પરના આઠ ચૈત્યોના ૯૬૦ જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

જેવી રીતે જંબૂ વૃક્ષને લગતા ૧૧૭ ચૈત્યો થયા અને ૧૪૦૪૦ પ્રતિમાજી થયા. એજ રીતે દેવકુરુના પશ્ચિમાર્ધ ભાગમાં શાલ્મલિ વૃક્ષ છે અને તેને લગતા ૧૧૭ શાશ્વત ચૈત્યો છે. આ ૧૧૭ ચૈત્યોના ૧૪,૦૪૦ જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

જંબૂ વૃક્ષ અને શાલ્મલિ વૃક્ષ પરના થઈને કુલ ૨૩૪ ચૈત્યોમાં રહેલા ૨૮૦૮૦ જિનપ્રતિમાઓને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

શાલ્મલિ વૃક્ષ • ચૈત્યો ૧૧૭, પ્રતિમાજી ૧૪,૦૪૦ •

તે વૃક્ષમાં ને વલયમાહી આઠ સો તરુ ઉપરે
પહેલે વને કૂટ આઠ છે એ સર્વની પણ ઉપરે
એકસો અને સત્તર જિનાલય રાજતા મહારત્નના
ત્રણ લોકના સવિ તીર્થને કરુ ભાવથી હું વંદના

જંબૂ તરુ ને શાલ્મલિ વૃક્ષે પ્રભુજી સોહતા
જે સૌદ ઠજરને ચાલીસે નિજરૂપથી જગ મોહતા
જગનાથને નમતા બને ભોગી અખય આનંદના
ત્રણ લોકના સવિ તીર્થને કરુ ભાવથી હું વંદના

1 Meru Parvat

મેરુ પર્વત પર ચૈત્યોને વંદના-૧

સામે મેરુ પર્વતનું ચિત્ર છે. મહાવિદેહ ક્ષેત્રની બરાબર મધ્યમાં (જંબૂ દ્વીપની પણ બરાબર મધ્યમાં) મેરુ પર્વત છે. આ મેરુ પર્વત ૧ લાખ યોજન ઊંચો છે. તેમાંથી જમીનમાં ૧ હજાર યોજન છે એટલે પૃથ્વીતલથી ૯૯,૦૦૦ યોજન ઊંચો છે. મેરુ પર્વતની લંબાઈ પહોળાઈ જમીનતલ પર ૧૦ હજાર યોજન છે. જ્યારે સૌથી ઉપર હજાર યોજન છે. જેમ જેમ ઉપર જઈએ તેમ તેમ લંબાઈ પહોળાઈ ચારે બાજુથી સમાન રીતે ઘટતી જાય છે.

ચૈત્યો ૯, પ્રતિમાજી ૧,૦૮૦

મેરુ પર્વતના ત્રણ કાંડ (વિભાગ) છે.

પ્રથમ કાંડ જમીનની અંદર ૧૦૦૦ યોજન છે. તેમાં પૃથ્વી, પથ્થર, વજ્ર અને કાંકરા રહેલા છે.

બીજો કાંડ જમીનથી ૬૩,૦૦૦ યોજન સુધીનો છે. બીજા કાંડમાં રજતની બહુલતા અને કોઈ ઠેકાણે જાતરુપ સુવર્ણની બહુલતા તથા અંકરત્નો અને સ્ફટિકરત્નો પણ આવેલા છે.

ત્રીજો કાંડ ૩૩,૦૦૦ યોજન છેક પાંડકવન સુધીનો છે. આ જાંબુનદ સુવર્ણમય કંઈક લાલ વર્ણનો છે.

વળી મેરુ પર્વતમાં પૃથ્વીતલથી ઉપર ૫૦૦ યોજન જતા ચારે બાજુ ૫૦૦ યોજનનો એક ખાંચો આવે છે. આ ખાંચાને નંદનવન કહેવાય છે. વળી નંદનવનથી ૬૨,૫૦૦ યોજન ઊંચે જતા આજ રીતે વળી પાછો ચારે બાજુ ૫૦૦ યોજનનો ખાંચો આવે છે. આને સોમનસ વન કહે છે. આનાથી ૩૩,૦૦૦ યોજન ઉપર જતા મેરુનું ઉપરીતલ આવે છે. આ ૧,૦૦૦ યોજન લાંબુ પહોળું છે. આને પાંડકવન કહે છે. પાંડકવનની બરાબર મધ્યમાં ૪૦ યોજન ઊંચી ચૂલિકા છે. જે મૂળમાં ૧૨ યોજન લાંબી પહોળી તથા ઉપર ૪ યોજન લાંબી પહોળી છે.

મેરુ પર્વતની ચૂલિકાનો ઉપરનો ભાગ જમીનથી ૯૯,૦૪૦ યોજન ઊંચાઈએ આવ્યો છે. આની મધ્યમાં ૧ ગાઉ લાંબુ ૦૫ ગાઉ પહોળું, ૧,૪૪૦ ધનુષ્ય ઊંચું અનેક મણિમય સ્થંભોથી યુક્ત શાશ્વત ચૈત્ય છે. આમાં બિરાજમાન ૧૨૦ રત્નમય શાશ્વત જિનપ્રતિમાઓને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

મેરુ પર્વતની ચૂલિકાના આ ચૈત્યમાં માત્ર દેવ-દેવીઓ જ દર્શન-પૂજન કરે છે. કેમ કે વિદ્યાચારણ અને જંઘાચારણ મુનિઓ પણ પાંડકવન સુધી જ આવી શકે છે. એની ઉપર જવાની એમની પણ શક્તિ નથી.

અહિં મેરુ પર્વતની તળેટીથી ૫૦૦ યોજન ઊંચે જે નંદનવન છે ત્યાં ચારે દિશામાં એક એક ચૈત્ય છે. આપણે ત્રણ ચૈત્ય સામેના બતાવ્યા છે. એક પર્વતની પાછળ જાય છે તેથી ચિત્રમાં સામે દેખાય નહીં, તેથી બાજુમાં કાઢીને બતાવ્યું છે.

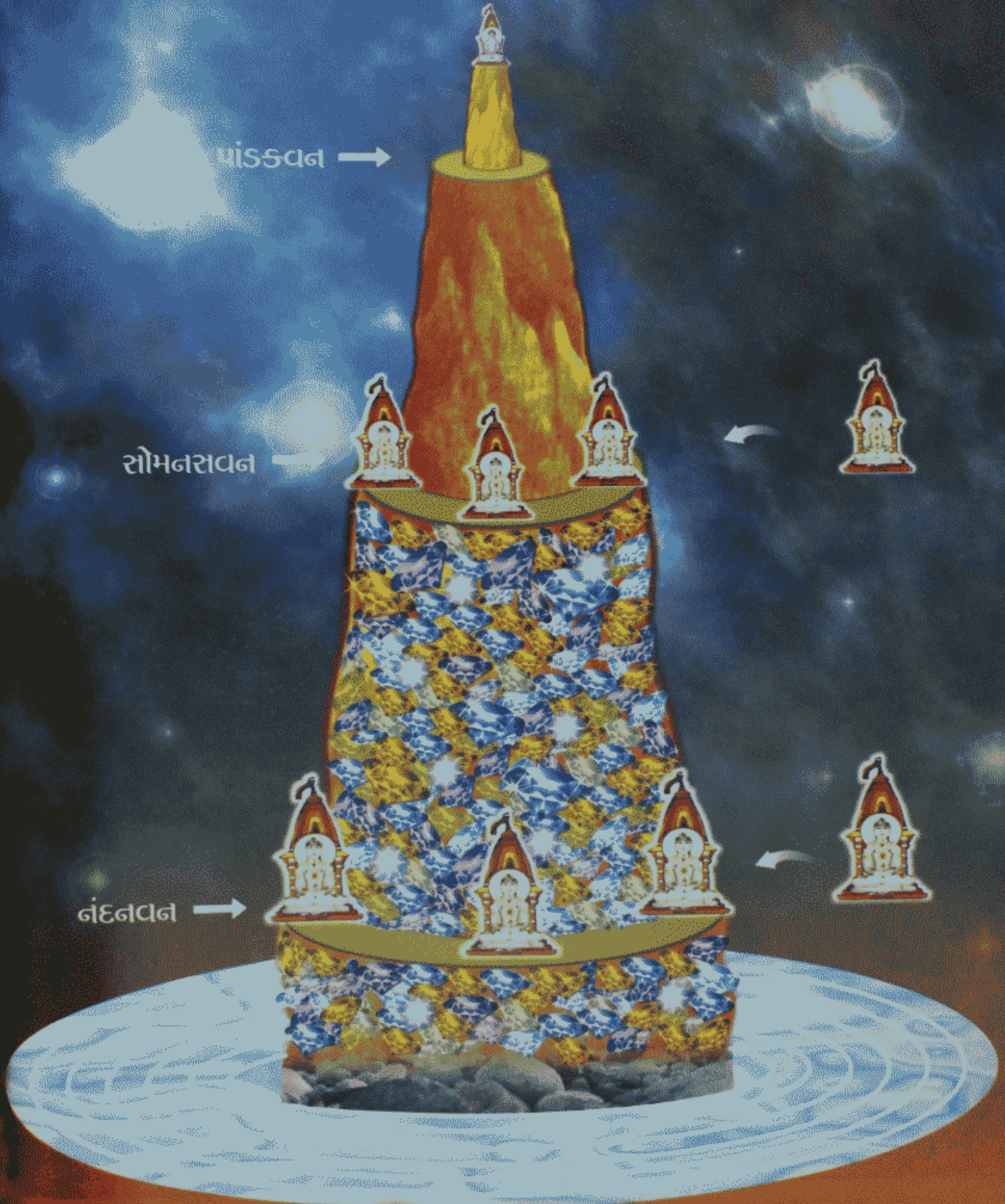
આ ચારે દિશાના ચારે ચૈત્યમાં રહેલ ૪૮૦ જિન પ્રતિમાઓને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

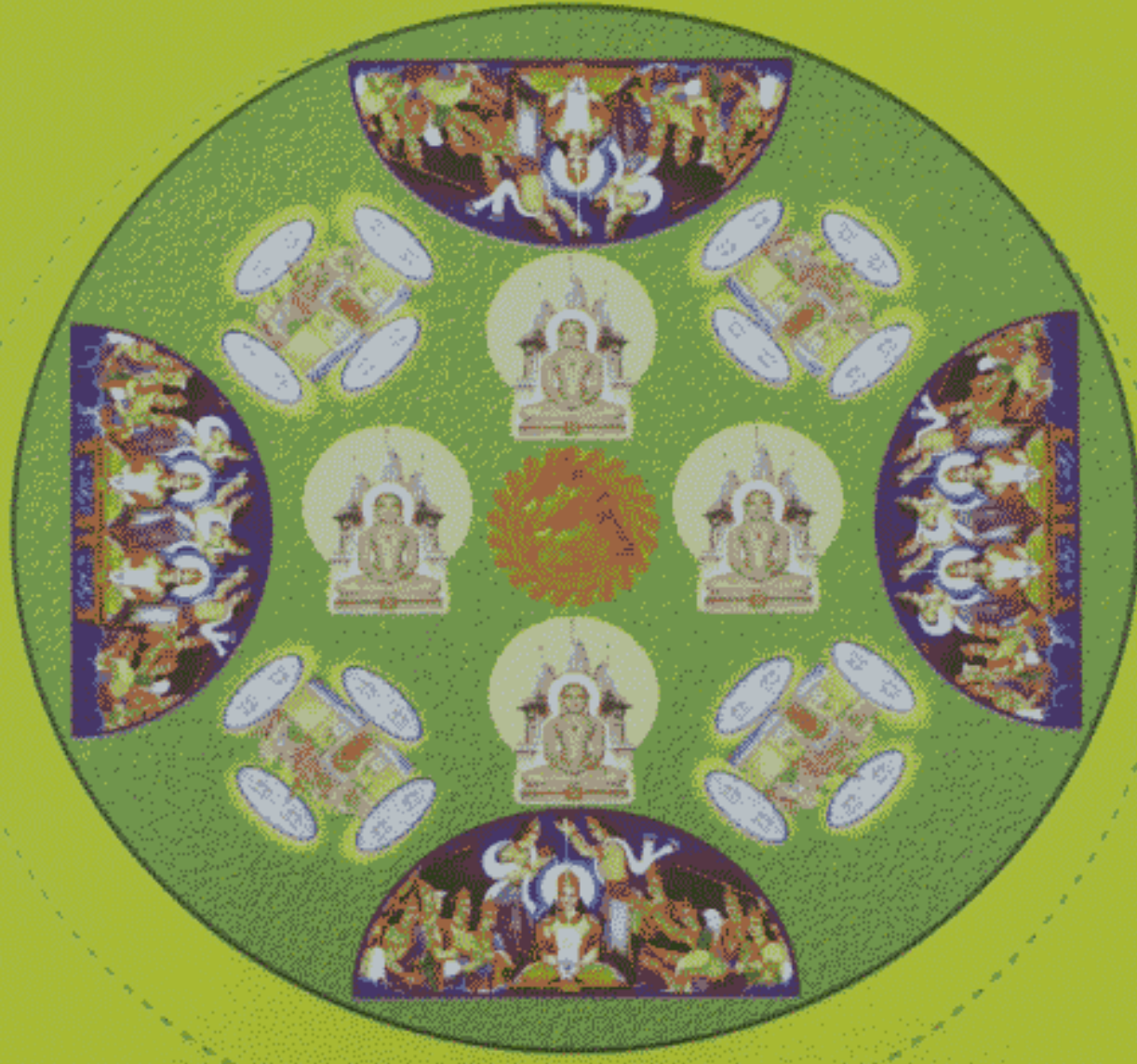
બીજા ૬૨,૫૦૦ યોજન ઉપર જતા જે સોમનસ વન છે તેમાં પણ ચારે બાજુ એક એક ચૈત્ય છે. ચારે ચૈત્યમાં રહેલ કુલ ૪૮૦ જિન પ્રતિમાઓને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

સોમનસ વનથી ઉપર ૩૩,૦૦૦ યોજન જતા મેરુનું જે ઉપરીતલ છે જેને પાંડકવન કહે છે તેમાં ચાર બાજુ ચાર ચૈત્ય છે તથા ચૈત્યની ચાર બાજુ પરમાત્માની અભિષેક શિલાઓ છે. એ બધાના વ્યવસ્થિત દર્શન થાય તે માટે તેનું અલગ ચિત્ર પાછળ બતાવી વંદન કરશું.

આ જ રીતે મેરુ પર્વતની તળેટીમાં ભદ્રશાલ વન છે તેમાં પણ ચાર ચૈત્યો છે. તેને પણ સ્વતંત્ર ચિત્ર બતાવી વંદન કરીશું.

દેવાંગના ને દેવતા સુરલોકને તૃણ સમ ગણી
જે ધામમાં નિત આવતા ત્રિભુવનમહી અનુપમ ગણી
તે મેરુગિરિના નાલ ! કરો મુજ દિલમાં પધરામણા
ત્રણ લોકના સર્વિ તીર્થને કરું ભાવથી હું વંદના

મેરુ પર્વત ... પાંડકવન

2

મેરુ પર્વત પર પાંડકવનના ચૈત્યોને વંદના

ચૈત્યો ૪, પ્રતિમાજી ૪૮૦

ચિત્રમાં મેરુ પર્વતના ઉપરીતલ પર રહેલું પાંડક વન બતાવેલ છે. વચ્ચે ગોળ ભાગ મેરુ પર્વતની ચૂલિકાનો છે. ચૂલિકાના મૂળથી ચારે દિશામાં ૫૦ યોજન દૂર જતા એક એક સિદ્ધાપતન (ચૈત્યો) આવેલ છે. આ ચારે સિદ્ધાપતનો ૫૦ યોજન લાંબા ૨૫ યોજન પહોળા ને ૩૬ યોજન ઊંચા છે. દરેક સિદ્ધાપતનમાં ૧૨૦ પ્રતિમાજી છે.

પાંડકવનમાં ચાર સિદ્ધાપતનમાં બિરાજમાન કુલ ૪૮૦ જિન પ્રતિમાજીઓને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણ...

પાંડકવનમાં આપણે એક મહાન અને મહત્વની વસ્તુના દર્શન કરવાના છે. અને તે છે ચારે સિદ્ધાપતનની ચારે દિશા તરફ આવેલ અભિષેક શિલાઓ, જેના પર દેવાધિદેવ શ્રી તીર્થંકર ભગવાનના જન્મ વખતે ઈંદ્ર પ્રભુજીને લાવે છે, અને અસંખ્ય ઈંદ્રો-દેવો-દેવીઓ પ્રભુજીને કરોડી કળશાઓથી અભિષેક કરે છે. પૂર્વ દિશામાં પાંડુકંબલા, પશ્ચિમ દિશામાં રક્તકંબલા નામની શિલા છે. ઉત્તર દિશામાં અતિરક્તકંબલા અને દક્ષિણ દિશામાં અતિપાંડુકંબલા નામની શિલા છે. આ ચારે શિલાઓ ૫૦૦ યોજન લાંબી, ૨૫૦ યોજન પહોળી (મધ્યમાં) તથા ૪ યોજન જાડી અર્ધ ચંદ્રાકારે છે, સફેદ સુવર્ણમય; મોતીના હાર જેવી ઉજ્જવળ છે. પૂર્વ પશ્ચિમમાં રહેલી શિલાઓ ઉત્તર-દક્ષિણ લાંબી અને પૂર્વ-પશ્ચિમ પહોળી છે. જ્યારે ઉત્તર-દક્ષિણમાં રહેલી શિલાઓ પૂર્વ-પશ્ચિમ લાંબી અને ઉત્તર-દક્ષિણ પહોળી છે. પૂર્વ પશ્ચિમમાં રહેલી બંને અભિષેક શિલાઓ પર બે-બે સિંહાસનો છે. જ્યારે ઉત્તર-દક્ષિણની શિલાઓ

પર એક એક સિંહાસન છે. આ સિંહાસનો રત્નમય છે અને ૫૦૦ ધનુષ્ય લાંબા, ૨૫૦ ધનુષ્ય પહોળા, ૪ ધનુષ્ય ઊંચા છે. ભરત ક્ષેત્રના તીર્થંકર ભગવંતોના અભિષેકો દક્ષિણની શિલા પર થાય છે. જ્યારે ઐરવત ક્ષેત્રના તીર્થંકર ભગવંતોના અભિષેકો ઉત્તરની શિલા પર થાય છે. પૂર્વ મહાવિદેહના તીર્થંકર ભગવંતોના અભિષેકો પૂર્વ તરફની શિલા પર થાય છે. અને પશ્ચિમ મહાવિદેહ ક્ષેત્રના તીર્થંકર ભગવંતોના અભિષેકો પશ્ચિમની શિલા પર થાય છે. જંબૂ દ્વીપના મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં એક સાથે ચાર તીર્થંકરોનો જન્મ થતો હોઈ પૂર્વ પશ્ચિમની શિલા પર બે બે સિંહાસનો તેમના અભિષેક માટે છે. જંબૂ દ્વીપમાં થયેલા સર્વ તીર્થંકર ભગવંતોના અભિષેકો આ શિલાઓ પર થયેલા છે અને ભવિષ્યમાં થનારા તીર્થંકર ભગવંતોના અભિષેકો પણ આ શિલાઓ પર થશે. આમ અનંતા તીર્થંકર ભગવંતોના જન્માભિષેકથી પવિત્ર થયેલ આ શિલાઓના ભાવથી દર્શન સ્પર્શન કરી યાત્રો આપણે પણ આપણી જાતને પવિત્ર કરીએ...

યેષાં મન્દરરત્નશૈલશિખરે, જન્માભિષેકઃ કૃતઃ,
સર્વેઃ સર્વસુરાસુરેશ્વરગણે-સ્તેષાં નતોઽહં ક્રમાન્ ॥

સર્વ સુર અસુરના ઈંદ્રગણોએ જેઓનો મેરુ પર્વતના શિખર પર જન્માભિષેક કર્યો છે, તેઓના (અરિહંતોના) ચરણોમાં હું નમું છું... નમો જિણાણ

ઘાતકી ખંડ તેમજ પુષ્કરાર્ધ દ્વીપના તીર્થંકર ભગવંતોના અભિષેકો ત્યાંના મેરુ પર્વત પરના પાંડકવનમાં આવેલી શિલાઓ પર થાય છે.

મેરુની તલેટીમાં ભદ્રશાલવનના ચૈત્યોને વંદના

ચૈત્યો ૧૨, પ્રતિમાજી ૧૪૪૦

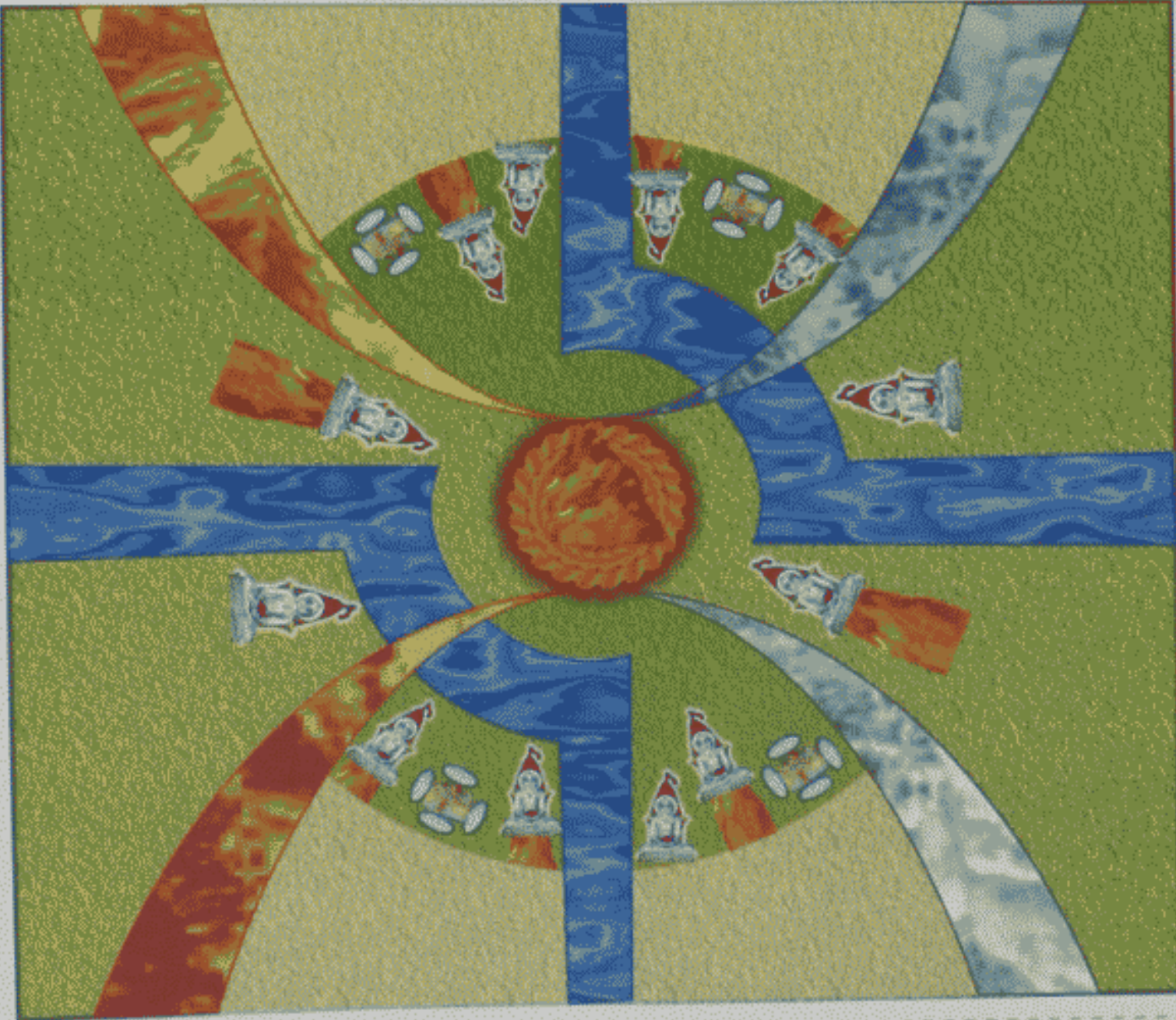
મેરુ પર્વતની તલેટીમાં ભદ્રશાલવન છે. મેરુના મૂળથી ચારે દિશામાં ૫૦-૫૦ યોજન જઈએ એટલે - એક એક શાશ્વત ચૈત્ય આવે છે. જો કે ચારે દિશામાં સીધી સીતોદા-સીતા નદી આવે છે, પરંતુ આ ચૈત્યો નદી કિનારે આવેલા છે. આ ચારે શાશ્વત ચૈત્યમાં બિરાજમાન ૪૮૦ જિનપ્રતિમાજીઓને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

વળી મેરુની ચારે વિદિશામાં ચાર પ્રાસાદ છે અને આ ચાર ચૈત્યો તથા ચાર પ્રાસાદોની વચ્ચે એક એક ફૂટ (ટિકરો) આવેલ છે. આવા કુલ ૮ ફૂટ થયા... આ આઠે ફૂટ પર એક એક ચૈત્ય છે. આ આઠે ચૈત્યોમાં બિરાજમાન ૯૬૦ જિનપ્રતિમાજીઓને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

આ રીતે કુલ મેરુ પર્વત પર ૨૫ ચૈત્યો થયા... ૧ - ચૂલિકા પર, ૪ - પાંડકવનમાં, ૪ - સોમનસવનમાં, ૪ - નંદનવનમાં, ૪-ભદ્રશાલવનમાં, ૮-ભદ્રશાલ ફૂટ પર કુલ ૨૫... ૨૫ જિનચૈત્યોમાં બિરાજમાન ૩,૦૦૦ જિનબિંબોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

આ રીતે મહાવિદેહ ક્ષેત્રના ૬૦૫ જિનચૈત્યોને પણ આપણે જુહાર્યા અને કુલ જંબૂ દ્વીપના ૬૩૫ જિનચૈત્યોને પણ આપણે વંદના કરી. હવે આગલા પ્રકરણમાં ધાતકી ખંડ અને પુષ્કરાર્ધ દ્વીપના ચૈત્યોને જુહારીશું...

ભદ્રશાલ વન

ચૂલિકાએ એક ને ચાર પંડક સોમનસ નંદનવને વળી ભદ્રશાલવને ચતુષ્કને આઠ છે ફૂટ ઉપરે પરચીલ ચૈત્યોમાં બિરાજે ત્રણ સહસ્ર તીર્થકર ત્રણ લોકના સર્વિ તીર્થને કદુ ભાવથી હું વંદના

ઉજ્જવળ સુવર્ણશિલા ત્રિહાં પાંડકવને શોભી રહી વિનરાજના સંસ્મરણથી જાણે બહુ હરખી રહી અનંત તીર્થકર તણા અભિષેકના ઓવારણા ત્રણ લોકના સર્વિ તીર્થને કદુ ભાવથી હું વંદના

1272

ચૈત્યો ૧૨૭૨ પ્રતિભાજી ૧, ૫૨, ૬૪૦

ઘાતકીખંડના ૧, ૨૭૨ ચૈત્યોને વંદના

અહીં નીચે ઘાતકી ખંડનું ચિત્ર છે. જંબૂ દ્વીપને ફરતો લવણ સમુદ્ર છે. તેને ફરતો ઘાતકી ખંડ છે. ઘાતકીખંડનો વિસ્તાર ચારે બાજુ ૪ લાખ યોજન છે. ઘાતકીખંડની બરાબર મધ્યમાં ઉત્તરમાં તથા દક્ષિણમાં બે ઈષુકાર પર્વતો છે. આ પર્વતો પણ ૪ લાખ યોજન લાંબા છે. એનો એક છેડો લવણ સમુદ્રને બીજો છેડો કાલોદધિ સમુદ્રને સ્પર્શે છે. આ પર્વતોથી ઘાતકીખંડના પૂર્વ તથા પશ્ચિમ બે વિભાગ પડે છે. પૂર્વ ઘાતકીખંડમાં એટલે કે બે ઈષુકારની પૂર્વ દિશામાં જંબૂ દ્વીપની માફક છ પર્વતો તથા સાતક્ષેત્રો છે. તેવી જ રીતે પશ્ચિમ ઘાતકીખંડમાં પણ જાણવું. અહીંયા પર્વતોનો વિસ્તાર (પહોળાઈ) જંબૂ દ્વીપના પર્વતો કરતા ડબલ જાણવો. બારેય વર્ષધર પર્વતોની લંબાઈ ૪ લાખ યોજન લવણ સમુદ્રના છેડાથી કાલોદધિ સમુદ્રના છેડા સુધી અને પહોળાઈ સર્વત્ર સરખી છે. વર્ષધર પર્વતોની વચ્ચે સાત ક્ષેત્રો (ભરતાદિ) ગાડાના વિવર જેવા લવણ સમુદ્ર આગળ સાંકડા તથા પાછળ પહોળા થતા છેક કાલોદધિ સમુદ્ર તરફ વધુ વિસ્તૃત છે. અહીં પણ જંબૂ દ્વીપની માફક ભરત ક્ષેત્રથી મહાવિદેહ ક્ષેત્ર સુધી ચાર ચાર ગુણ અને મહાવિદેહ ક્ષેત્રથી ઐરવત સુધી ચોથા ચોથા ભાગનો વિસ્તાર થાય છે. (લંબાઈ સર્વેની ૪ લાખ યોજન છે.)

ઘાતકીખંડ

ક્ષેત્રોના નામ
ચિત્રમાં લખેલ છે.

૧. ઈષુકાર પર્વત
૨. શિખરી પર્વત
૩. રુક્મિ પર્વત
૪. નીલવંત પર્વત
૫. નિષધ પર્વત
૬. મહાહિમવંત પર્વત
૭. લઘુહિમવંત પર્વત
૮. ઈષુકાર પર્વત
૯. લઘુહિમવંત પર્વત
૧૦. મહાહિમવંત પર્વત
૧૧. નિષધ પર્વત
૧૨. નીલવંત પર્વત
૧૩. રુક્મિ પર્વત
૧૪. શિખરી પર્વત

ઈષુકાર શિખરી રુક્મિ નીલવંત નિષધ બે હિમવંત જે સાતે ગિરિ ગમણા કહ્યા છે તેમ ઘાતકીખંડ જે તર મરતકે જગતિલકસમ ઢિંગો દીધે ભગવંતના ત્રણ લોકના સર્વિ તીર્થને કરુ ભાવથી હું વંદના

પૂર્વ વિભાગ

મહાવિદેહ ક્ષેત્ર	- ૬૦૫
ભરતક્ષેત્ર	- ૩
લઘુહિમવંત પર્વત	- ૨
હિમવંત ક્ષેત્ર	- ૩
મહાહિમવંત પર્વત	- ૨
હરિવર્ષ ક્ષેત્ર	- ૩
નિપથ પર્વત	- ૨
નીલવંત પર્વત	- ૨
રમ્યક્ષેત્ર	- ૩
રુક્મી પર્વત	- ૨
હિરણ્યવંત ક્ષેત્ર	- ૩
શિખરી પર્વત	- ૨
ઐરવત ક્ષેત્ર	- ૩

૬૩૫

◆ આ રીતે પશ્ચિમ વિભાગમાં પણ ૬૩૫ ચૈત્યો જાણવા, ઈષુકાર પર્વત - ૨ કુલ ૧૨૭૨

વિદેહમાં છરસો ને પાંચ જિનાલયો છે શાશ્વતા પ્રત્યેકમાં ત્રણ ત્રણ કહ્યા ભરતાદિ લોકોમાં તથા ઈષુકાર આદિ પર્વતે બે બે જિનોની સ્થાપના ત્રણ લોકના સર્વિ તીર્થને કરુ ભાવથી હું વંદના

જંબૂ દ્વીપના મહાવિદેહમાં મેરુ પર્વત, ગજદંત પર્વતો, દેવકુરુ, ઉત્તરકુરુ, વિજયો, વશસ્કાર પર્વતો, અંતર્નદીઓ, વિજયની મધ્યમાં વૈતાલ્યો, નદીઓ, જંબૂ વૃક્ષ, શાલ્મલિ વૃક્ષ સરોવરો, કંચનગિરિ-યમક-ચિત્રગિરિ વગેરે પદાર્થો કહ્યા છે. તેજ રીતે અહીં પણ મહાવિદેહમાં સમજવા. તેવી જ રીતે બાકીના ક્ષેત્ર અને પર્વતો વિષે પણ વૈતાલ્ય પર્વતો, નદીઓ, નદીના કુંડો, સરોવરો, કૂટો વગેરે પદાર્થ જાણવા. એટલે જંબૂ દ્વીપના મહાવિદેહમાં જેમ ૬૦૫ શાશ્વત ચૈત્યો છે તેમ અહીં પણ પૂર્વ ધાતકીખંડના મહાવિદેહમાં તથા પશ્ચિમ ધાતકીખંડના મહાવિદેહમાં ૬૦૫-૬૦૫ શાશ્વત ચૈત્યો જાણવા. તેવી રીતે બાકીના છ ક્ષેત્રોમાં તથા સાત પર્વતો પર થઈ કુલ ૩૦-૩૦ શાશ્વત ચૈત્યો જાણવા. દરેક ક્ષેત્રો તથા પર્વતો પર ચૈત્યોની સંખ્યાનો આંકડો પણ બાજુમાં લખેલ છે. કુલ ૧૨૭૦ ચૈત્યો થાય. વધારામાં બે ઈષુકાર પર્વત પર કાલોદધિ સમુદ્રની દિશાના કૂટ પર એક એક શાશ્વત ચૈત્ય વધારે છે એટલે કુલ ૧૨૭૨ ચૈત્યો ધાતકી ખંડમાં થયા દરેકમાં ૧૨૦ પ્રતિમાજી છે. આ સર્વે ચૈત્યોના કુલ ૧,૫૨,૬૪૦ (એક લાખ બાવન હજાર છસો ચાલીશ) શાશ્વત જિન પ્રતિમાજીને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

ઈમ બારસો બહેતેર ચૈત્યો સોહતા સર્વે મળી એક લક્ષ બાવન સહસ્ર છસો ચાલીસે પ્રતિમા વળી નમો જિણાણં નમો જિણાણં નમો જિણાણં વંદના ત્રણ લોકના સર્વિ તીર્થને કરુ ભાવથી હું વંદના

પુષ્કરવરાર્ધદ્વીપ

ચૈત્યો ૧,૨૭૨, પ્રતિમા ૧,૫૨,૬૪૦

પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપના ૧,૨૭૨ ચૈત્યોને વંદના

જંબુ દ્વીપની ચારે બાજુ ફરતો લવણ સમુદ્ર છે. લવણ સમુદ્રને ફરતો ઘાતકીખંડ છે. ઘાતકીખંડના ચૈત્યોને ઉપર આપણે જુદાર્યા છે. ઘાતકીખંડને ફરતો કાલોદધિ સમુદ્ર છે અને કાલોદધિ સમુદ્રને ફરતો પુષ્કરવર દ્વીપ છે. પુષ્કરવર દ્વીપની બરાબર મધ્યમાં માનુષોત્તર પર્વત છે. ચિત્રમાં માનુષોત્તર પર્વત સુધીનો અડધો જ પુષ્કરવર દ્વીપ બતાવ્યો છે. માનુષોત્તર પર્વતની બહારનો અડધો પુષ્કરવર દ્વીપ મનુષ્યલોકની બહાર છે. એટલે તેમાં ક્ષેત્રો પર્વતો વગેરે વ્યવસ્થિત નથી. તેની અત્યારે આપણે કોઈ વિચારણા કરવાની નથી. અભ્યંતર પુષ્કરવરાર્ધમાં ચૈત્યો છે. તેને જુદારવાના છે.

આ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપમાં પણ બે ઈષુકાર પર્વતો છે. તે ૮ લાખ યોજન લાંબા (કાલોદધિ સમુદ્રથી માનુષોત્તર પર્વત સુધી) ૫૦૦ યોજન ઊંચા તથા ૧ હજાર યોજન પહોળા છે. આ ઈષુકાર પર્વતની પૂર્વ બાજુએ પૂર્વ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ છે. તથા પશ્ચિમ તરફ પશ્ચિમ પુષ્કરવરાર્ધ દ્વીપ છે. દરેકમાં ઘાતકી ખંડની માફક ૬ પર્વતો તથા ૭ ક્ષેત્રો આવેલા છે. દરેક ૮ લાખ યોજન લાંબા છે. પર્વતો સર્વત્ર સરખી પહોળાઈવાળા છે. ઘાતકીખંડના પર્વતો કરતા અહીંના પર્વતોની પહોળાઈ ૩બલ છે. જ્યારે ક્ષેત્રોની પહોળાઈ અનિયત છે. ક્ષેત્રો અંદરની બાજુ (કાલોદધિ સમુદ્ર તરફ) સાંકડા અને બહાર (માનુષોત્તર પર્વત તરફ) પહોળા થતા જાય છે.

ઘાતકીખંડની માફક અહીં પણ કુલ પૂર્વ પુષ્કરવરાર્ધમાં ૬૩૫ શાશ્વત ચૈત્યો છે. પશ્ચિમ પુષ્કરવરાર્ધમાં પણ ૬૩૫ ચૈત્યો છે. તથા બે ઈષુકાર પર્વતમાં બે શાશ્વત ચૈત્યો છે. કુલ ૧,૨૭૨ શાશ્વત ચૈત્યોમાં બિરાજમાન ૧,૫૨,૬૪૦ (એક લાખ બાવન હજાર છસો ચાલીશ) શાશ્વત જિનપ્રતિમાઓને અમારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

હ્રદય શતોત્તર સપ્તતિ ને દોય જિન ચૈત્યો તથા
એક સદા બાવન સહસ્ર છસો ચાલીસા પ્રતિમા જિહાં
જિમ ઘાતકીખંડે કહ્યા તિમ પુષ્કરાર્થે વંદના
ત્રણ લોકના સવિ તીર્થને કરુ ભાવથી હું વંદના

ક્ષેત્રોના નામ ચિત્રમાં લખેલ છે.

પૂર્વ વિભાગ

મહાવિદેહ ક્ષેત્ર	- ૬૦૫
ભરતક્ષેત્ર	- ૩
લઘુહિમવંત પર્વત	- ૨
હિમવંત ક્ષેત્ર	- ૩
મહાહિમવંત પર્વત	- ૨
હરિવર્ષ ક્ષેત્ર	- ૩
નિષધ પર્વત	- ૨
નીલવંત પર્વત	- ૨
રમ્યક્ષેત્ર	- ૩
રુક્મી પર્વત	- ૨
હિરણ્યવંત ક્ષેત્ર	- ૩
શિખરી પર્વત	- ૨
ઔરવત ક્ષેત્ર	- ૩

૬૩૫

♦ આ રીતે પશ્ચિમ વિભાગમાં પણ ૬૩૫ ચૈત્યો ગણવા, ઇપુકાર પર્વત પર ૨, કુલ ૧૨૭૨

તિર્થલોકના ચૈત્યો ૩,૨૫૯, પ્રતિમાજી ૩,૯૧,૩૨૦

આમ અઢી દ્વીપના (૬૩૫ + ૧૨૭૨ + ૧,૨૭૨) = ૩,૧૭૯ શાશ્વત ચૈત્યોમાં બિરાજમાન ૩,૮૧,૪૮૦ જિનબિંબોને ભાવભરી વંદના કરી તે પૂર્વે રુચક દ્વીપના-૪, કુંડલ દ્વીપના-૪, નંદીશ્વર દ્વીપમાં-૬૮ અને માનુષોત્તર પર્વતના-૪, કુલ-૮૦ ચૈત્યોને પણ જુદાયા તેમાં બિરાજમાન ૯,૮૪૦ જિનબિંબોને વંદના કરી નંદીશ્વર દ્વીપના-૫૨, રુચક દ્વીપના-૪ તથા કુંડલ દ્વીપના-૪ કુલ ૬૦ ચૈત્યોમાં એકસોને ચોવીશ જિનબિંબો હોવાથી અહીં ૮૦ ચૈત્યોમાં કુલ બિંબો ૯,૬૦૦ ને બદલે ૯,૮૪૦ થાય. આમ તિર્થલોકમાં કુલ ચૈત્યો ૩૨૫૯ થયા અને તિર્થલોકમાં કુલ જિનપ્રતિમા ૩,૯૧,૩૨૦ આ સર્વ જિન પ્રતિમાઓને મારા ભાવભર્યા વંદન... નમો જિણાણં...

બત્રીસે ને ઓગણસાઠ, તિર્થલોકમાં ચૈત્યનો પાઠ, ત્રણ લાખ એકાણુ હજાર, ત્રણસો વીશ તે ઢિંજ જુહાર...

ત્રાણલોકના શાશ્વત ચૈત્યો

વૈષ્ણવિક દેવલોકમાં કુલ જિનમંદિર ૮૪,૮૭,૦૨૭
વૈષ્ણવિક દેવલોકમાં કુલ જિનબિંબ ૧,૫૨,૯૪,૪૪,૭૬૦

અનુભવમાં ૫ વૈભવ, ૬૦૦ પ્રતિષ્ઠાઓ

પદ્મવૈભવો ૭૧૮ વૈભવો, ૭૮,૧૬૦ પ્રતિષ્ઠાઓ

૧૩મું - ૧૪મું
કેળવણી
કુલ ૩૦૦૦ વૈભવો
૫૪,૦૦૦ પ્રતિષ્ઠાઓ

૧૫મું - ૧૬મું
કેળવણી
કુલ ૩૦૦૦ વૈભવો
૫૪,૦૦૦ પ્રતિષ્ઠાઓ

૧૭મું - ૧૮મું
કેળવણી
કુલ ૩૦૦૦ વૈભવો
૫૪,૦૦૦ પ્રતિષ્ઠાઓ

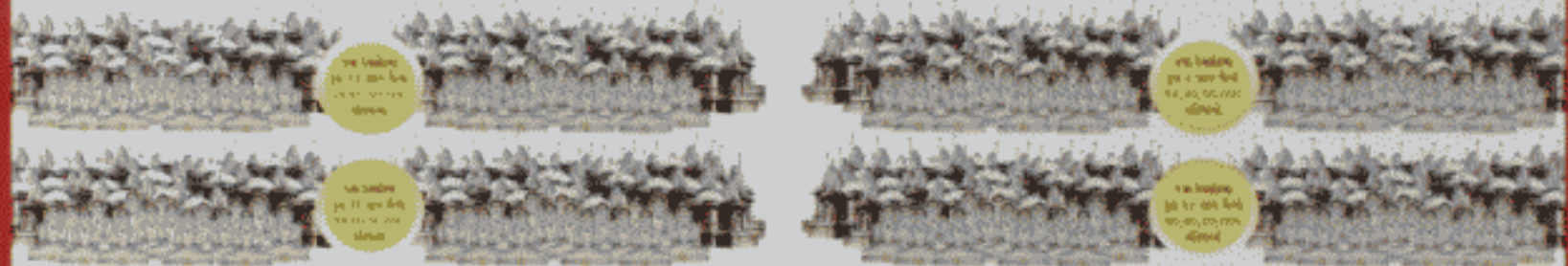
૧૯મું - ૨૦મું
કેળવણી
કુલ ૩૦૦૦ વૈભવો
૫૪,૦૦૦ પ્રતિષ્ઠાઓ

૨૧મું - ૨૨મું
કેળવણી
કુલ ૩૦૦૦ વૈભવો
૫૪,૦૦૦ પ્રતિષ્ઠાઓ

૨૩મું - ૨૪મું
કેળવણી
કુલ ૩૦૦૦ વૈભવો
૫૪,૦૦૦ પ્રતિષ્ઠાઓ

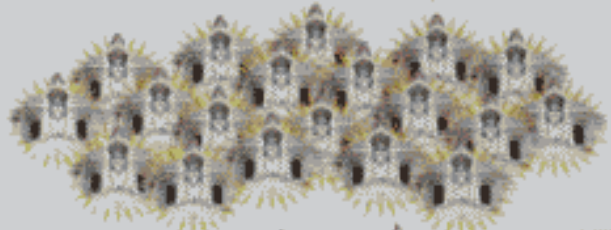

૨૫મું - ૨૬મું
કેળવણી
કુલ ૩૦૦૦ વૈભવો
૫૪,૦૦૦ પ્રતિષ્ઠાઓ

૨૭મું - ૨૮મું
કેળવણી
કુલ ૩૦૦૦ વૈભવો
૫૪,૦૦૦ પ્રતિષ્ઠાઓ

૨૯મું - ૩૦મું
કેળવણી
કુલ ૩૦૦૦ વૈભવો
૫૪,૦૦૦ પ્રતિષ્ઠાઓ

૩૧મું - ૩૨મું
કેળવણી
કુલ ૩૦૦૦ વૈભવો
૫૪,૦૦૦ પ્રતિષ્ઠાઓ

જયોતિષમાં
અસંખ્ય મંદિર
અસંખ્ય બિંબ

જયોતિષ ચક્ર

જયોતિષ ચક્ર

વિશ્વકર્મચક્ર
૩૨૫૮
ચક્રો,
૩૨૫૮૧૦
સિંચીયા

આજનાં સમયમાં
૬.૬૨ લાખ
જોડો
૧.૩૨૬ મિલિયન
૧.૬ લાખ
જોડો

શાશ્વત ચૈત્યોની યાત્રાનો કળશ

હવે ચૌદ રાજલોકના સર્વ ચૈત્યો તથા તેમાં રહેલા જિનબિંબોની ગણતરી કરી સમસ્ત બિંબોને એક સાથે છેદલે ભાવભરી વંદના કરી લઈએ... સામે ચિત્રમાં ચૌદ રાજલોકના સર્વ ચૈત્યો સંક્ષેપમાં બતાવેલ છે.

ત્યંતર જ્યોતિષમાં અસંખ્ય જિનચૈત્યો તથા અસંખ્ય જિનબિંબો છે તેને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં... બાકીના ચૈત્યો ને પ્રતિમાજીઓની ગણતરી નીચે મુજબ છે.

સ્થાન	ચૈત્યો	પ્રતિમાજી
ઉર્ધ્વલોક	૮૪,૯૭,૦૨૩	૧,૫૨,૯૪૪૪૭૬૦
અધોલોક	૭,૭૨,૦૦૦૦૦	૧૩,૮૯,૬૦,૦૦૦૦૦
તિર્યક્ષલોક	૩૨૫૯	૩,૯૧૩૨૦
કુલ	૯,૫૭,૦૦૨૮૨	૧૫૪૨,૫૮,૩૬૦૮૦

જુઓ જગચિંતામણી સૂત્રની ૪થી પમી ગાથામાં આ સંખ્યા બતાવેલ છે.

સતાણવઈ સહસ્સા, લક્ષ્મી છપ્પન અદ્દ કોડીઓ ।
બત્તીસસય બાસિઆઈ, તિઅલોએ ચેઈએ વંદે... ॥
પન્નરસકોડી સયાઈ, કોડી બાયાલ લક્ષ્મ અડવન્ના ।
છત્તીસ સહસ અસીઈ, સાસય બિંબાઈ પણમામિ ॥

ગાથા ૪માં પૂર્વાર્ધમાં ૮ કોડ ૫૬ લાખ ૯૭ હજારની સંખ્યા બતાવી પશ્ચિમાર્ધમાં ૩૨૮૨ બીજા બતાવ્યા છે તે પૂર્વાર્ધની સંખ્યામાં ઉમેરતાં ૮,૫૭,૦૦,૨૮૨ (૮ કોડ ૫૭ લાખ ૨૮૨)ની સંખ્યા પૂર્વોક્ત પ્રમાણે બરાબર થઈ જાય છે. ગાથા ૫માં બરાબર ૧૫૦૦ કોડ તથા ૪૨ કોડ, ૫૮ લાખ, ૩૬ હજાર, ૮૦ શાશ્વત બિંબોને પ્રણામ કરુ છું. એમ સ્પષ્ટ જણાવેલ છે.

આ રીતે ઉપરોક્ત ૮,૫૭,૦૦,૨૮૨ (આઠ કોડ સત્તાવન લાખ બસો બ્યાશી) જિનચૈત્યો તથા તેમાં બિરાજમાન ૧૫,૪૨,૫૮,૩૬,૦૮૦ (પંદર અબજ બેતાલીશ કોડ અઠાવન લાખ છત્રીશ હજાર એંશી) જિનબિંબોને હું ભાવભરી વંદના કરુ છું... નમો જિણાણં... આ રીતે ત્રણ લોકના શાશ્વત ચૈત્યોને ભાવભરી વંદના પૂર્ણ થઈ..

ઈમ ત્રિભુવનમાંહિ સર્વે, આઠ કોડી સત્તાવન લાખ લલના, બસે બીયાંસી આગલાં દહેરા શ્રી જિનશાખ લલના, પનરસે કોડી બિંબનામો, બેતાલીશ કોડી વળી જાણ, અદ્દાવન લાખ સહસ છત્રીશ એંશી અધિક જિન જાણ લલના.

શ્રી ઋષભ સ્વામિને નમઃ

શ્રી વારિષેણ સ્વામિને નમઃ

શ્રી ચંદાન સ્વામિને નમઃ

શ્રી વર્ધમાન સ્વામિને નમઃ

શાશ્વત ચૈત્યોના પ્રમાણ ..

શાશ્વત ચૈત્યો પાંચ પ્રકારના પ્રમાણવાળા છે.

લંબાઈ	પહોળાઈ	ઊંચાઈ	ચૈત્યો
૧૦૦ યો.	૫૦ યો.	૭૨ યો.	વૈમાનિક દેવલોકમાં, નંદીશ્વર ક્ષીપના-૬૮, રુચક ક્ષીપના-૪, કુંડલ ક્ષીપના-૪
૫૦ યો.	૨૫ યો.	૩૬ યો.	વર્ષધર પર્વતો પરના-૩૦, દેવકુરુ ઉત્તરકુરુના-૧૦, મેરુપર્વતના-૮૦, ગજદંત પર્વતના-૨૦, વક્ષસ્કાર પર્વતના-૮૦, ઈષુકાર પર્વતોના-૪, માનુષોત્તર પર્વતના ૪, અસુરકુમારના ૬૪ લાખ.
૨૫ યો.	૧૨૫ યો.	૧૮ યો.	નાગકુમારાદિ નવ નિકાયના ૭ કરોડ ૮ લાખ
૧૨૫ યો.	૬૫ યો.	૯ યો.	ત્યંતર નિકાયના અસંખ્ય
૧ ગાઉ	૦૫ ગાઉ	૧,૪૪૦ ધનુષ્ય	કરિફૂટના ૪૦, મહાનદીના ૭૦, દીર્ઘ વૈતાલ્યના ૧૭૦, સરોવરના ૮૦, કંચનગિરિના ૧,૦૦૦, અંતર્નદીના કુંડના ૩૮૦, ચમક-સમક ચિત્રાદિના ૨૦, મેરુચૂલિકાના ૫, જંબૂ આદિ દશ વૃક્ષોના ૧,૧૭૦, વૃત વૈતાલ્યના ૨૦

જ્યોતિષ ચૈત્યોનું પ્રમાણ કહ્યું નથી.

શાશ્વત જિનપ્રતિમાજીનું પ્રમાણ ..

ઉર્ધ્વલોક અધોલોકના જિન પ્રતિમાજી સાત હાથ ઊંચા છે.

જ્યારે તિર્યક્ષલોકના જિનપ્રતિમાજી પાંચસો ધનુષ્યના પ્રમાણવાળા છે.

ચૈત્યોમાં પ્રતિમાજીના નામ ..

ઋષભ, ચંદાનન, વારિષેણ, વર્ધમાન આ ચાર નામના ૪ જિનપ્રતિમાજીઓ સર્વ શાશ્વત ચૈત્યોમાં હોય છે.

A S H A S H W A T C H A I T Y O N E V A N D A N A

અરિહંત પરમાત્માની પ્રતિમા ચિત્તમાં સુંદર સમાધિ અર્થાત્ પ્રશસ્ત સ્વચ્ચતા ઉત્પન્ન કરે છે માટે તેમને અર્હત્વૈત્ય કહેવાય છે.

~ અશાશ્વત ~
ચૈત્યોને વંદના

અરિહંત પરમાત્માના શાશ્વત ચૈત્યોને વંદન કર્યા. અશોકવૃક્ષ આદિ આઠ પ્રાતિહાર્ય વગેરે સ્વરૂપ પૂજાને યોગ્ય અથવા દેવેન્દ્રોની પૂજાને યોગ્ય તે અર્હત અર્થાત્ અરિહંત કે તીર્થંકરો. તેમના બિંબ પ્રતિમાજી એ અર્હતચૈત્ય. ચૈત્ય શબ્દની વ્યાકરણકારોએ વ્યુત્પત્તિ કરી છે. ચિત્ત એટલે અંતઃકરણ. તેનો ભાવ તે ચૈત્ય. અહીં શુભ અથવા સમાધિપૂર્ણ ભાવ લેવાનાં છે. આવા ચિત્તના સમાધિભાવને ઉત્પન્ન કરનાર હોવાથી કારણમાં કાર્યનો ઉપચાર કરી જિન પ્રતિમાને ચૈત્ય કહેવાય છે.

તાત્પર્ય : અરિહંત પરમાત્માની પ્રતિમા ચિત્તમાં સુંદર સમાધિ અર્થાત્ પ્રશસ્ત સ્વસ્થતા ઉત્પન્ન કરે છે માટે તેમને અર્હતચૈત્ય કહેવાય છે.

જો કે ઈન્દ્રિયના વિષયોના ભોગ કે સંપત્તિ વગેરે ઈષ્ટ વસ્તુની પ્રાપ્તિ વગેરેથી સંસારના જીવોને સ્વસ્થતાની લાગણી થાય છે પણ એ સ્વસ્થતા રાગથી વ્યાપ્ત છે એટલે મલિન છે, અપ્રશસ્ત છે. વળી એ સ્વસ્થતા ક્ષણિક છે અને ભવિષ્યમાં અનેકગુણી અસ્વસ્થતાને ઊભી કરનારી છે. માટે એ અહિં અભિપ્રેત નથી. અહિં રાગાદિના દાસથી અથવા પ્રશસ્ત રાગથી ઊભી થતી પ્રશસ્ત સ્વસ્થતા અભિપ્રેત છે અને આવી પ્રશસ્ત સ્વસ્થતા રૂપ ચિત્તની સમાધિને ઉત્પન્ન કરવામાં કારણભૂત પરમાત્માની પ્રતિમા હોવાથી તેને ચૈત્ય કહેવાય છે. દેવચંદ્રજી મહારાજ સ્થંભન પાર્શ્વનાથપ્રભુના સ્તવનમાં જણાવે છે...

**ઉપશમરસ ભરી, સર્વજન શંકરી, મૂર્તિ જિનરાજની આજ દીઠી,
કારણે કાર્ય નિષ્પત્તિ શ્રદ્ધાન છે, તેણે ભવભ્રમણની ભીડ મેટી.**

ઉપશમ રસથી ભરેલી સર્વ મનુષ્યોને સુખને આપનારી જિનેશ્વર ભગવંતની મૂર્તિ આજે મેં દીઠી. કારણથી અવશ્ય કાર્ય થાય છે. તેવી મારી શ્રદ્ધા છે એટલે ભવભ્રમણની પીડા હવે મટી ગઈ અર્થાત્ પરમાત્માની પ્રતિમાના દર્શન એ ભવભ્રમણ મટાડી મોક્ષની પ્રાપ્તિમાં અવંધ્ય કારણ છે એટલે હવે મારે ભવભ્રમણની પીડા મટી ગઈ.

ઉદ્ધર્વલોકમાં ૮૪,૯૭,૦૨૩ જિન ચૈત્યોમાં ૧,૫૨,૯૪,૪૪,૭૬૦ જિન પ્રતિમાને ભાવથી વંદન કર્યા; વ્યંતર જ્યોતિષમાં અસંખ્ય શાશ્વત જિનમંદિરોમાં રહેલ અસંખ્ય પ્રતિમાજીને જુહાર્યા. ભવનપતિમાં ૭ કોડ ૭૨ લાખ ચૈત્યોમાં રહેલા ૧૩,૮૯,૬૦ લાખ પ્રતિમાજીને વંદન કર્યા.

તિર્યર્હલોકમાં ૩,૨૫૯ જિન ચૈત્યોના ૩,૯૧,૩૨૦ પ્રતિમાજી ભાવથી વંદન કર્યા.

આ બધા શાશ્વત પ્રતિમાજી છે એની યાત્રા આપણે પૂર્ણ કરી. હવે રાજા-મહારાજા કે શ્રેષ્ઠ, સદ્ગૃહસ્થ વગેરેએ ભરાવેલા કે દેવોએ પણ નિર્માણ કરેલા જિનપ્રતિમાજી જે અશાશ્વત કહેવાય છે તેને નમસ્કાર કરવાનો પ્રારંભ કરીએ. આવા ચૈત્યો અને પ્રતિમાઓ પણ કરોડો-અબજોની સંખ્યામાં છે અને કરોડો અબજો લોકો પણ આવા જિનમંદિરોના દર્શન-વંદન-પૂજનથી પોતાના સમ્યક્ત્વને નિર્મળ કરી રહ્યા છે. કેટલાય જીવો તો ક્ષયોપશમ ભાવમાં આગળ વધીને દેશવિરતિ કે સર્વ વિરતિના પરિણામને (ભાવને) પણ પામે છે. કેટલાક ક્ષપકશ્રેણી પ્રાપ્ત કરી કેવળજ્ઞાન મેળવે છે. કેટલાક

પ્રભુ-દર્શન-વંદન-પૂજનથી તીર્થંકર નામ કર્મ જેવો ઉત્કૃષ્ટ પુણ્યબંધ પણ કરે છે.

૧) વૈમાનિક દેવલોકમાં દેવોએ નિર્માણ કરેલા કે મનુષ્યલોકથી પ્રાપ્ત થયેલ એવા સર્વ જિનબિંબોને ભાવથી નમસ્કાર કરું છું... નમો જિણાણં...

૨) ભવનપતિના દશે નિકાયમાં પણ જે અશાશ્વત જિનબિંબો છે તેમને પણ મારા ભાવભર્યા પ્રણામ... નમો જિણાણં...

૩) વ્યંતરનિકાયમાં અસંખ્ય નગરો (વ્યંતરના આવાસો)માં પણ રહેલા અશાશ્વત જિન પ્રતિમાઓને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

૪) જ્યોતિષ ચક્ર વિશાળ છે, સૌથી વધુ અસંખ્ય જ્યોતિષના વિમાનો છે તે શાશ્વત ચૈત્યોમાં રહેલા શાશ્વત પ્રતિમાઓને પૂર્વે વંદન કર્યા છે. હવે તે સિવાય પણ દેવોએ નિર્માણ કરેલા કે બીજા અશાશ્વત ચૈત્યો હોય તો તેમાં રહેલ જિનપ્રતિમાઓને ભાવભર્યા વંદન... નમો જિણાણં...

૫) મનુષ્યલોકમાં પણ અઢીદ્વીપમાં ૧૭૦ વૈતાલ્ય પર્વતો છે તેના પર વિદ્યાધરો તથા દેવો છે. તેઓએ નિર્માણ કરેલા ઉત્તમ રત્ન વગેરેના જિનપ્રતિમાઓને ભાવથી વંદના... નમો જિણાણં...

૬) પાંચે મહાવિદેહ ક્ષેત્રની એકસો સાઠ વિજયોમાં ક્ષેમાદિ નગરીઓ વગેરેના વિષે રહેલા ચક્રવર્તિઓ-બળદેવો-વાસુદેવો-રાજાઓ-શ્રેષ્ઠિઓ વગેરેએ નિર્માણ કરાવેલ હજારો-લાખો-કરોડો જિન ચૈત્યોમાં બિરાજમાન રત્નોના, સુવર્ણના, રજતના, હાથીદાંતના, આરસના, પાંચધાતુ વગેરેના લાખો કરોડો જિન પ્રતિમાઓને ભાવભર્યા વંદન... નમો જિણાણં...

૭) પાંચ ઐરવતક્ષેત્રોમાં હાલ ૨૪મા તીર્થંકર ભગવંતનું શાસન ચાલે છે ત્યાં હાલ પાંચમો આરો છે. આપણા અહિં જેવી જ વ્યવસ્થા છે એટલે કે તીર્થંકરો, કેવળજ્ઞાની ભગવંતો, પૂર્વધરો વગેરેનો વિરહ છે. આમ છતાં ત્યાં શાસન ચાલે છે. ગીતાર્થ આચાર્ય ભગવંતો શાસનને વહન કરે છે ત્યાં પણ અહીંની જેમ લાખો-કરોડો ચૈત્યો અને જિનપ્રતિમાઓ છે તે સર્વેને અમારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

૮) પાંચે ભરતક્ષેત્રમાં પણ અનેક ચૈત્યો છે તે બધામાં પદ્માસન મુદ્રામાં કે કાઉસગ્ગ મુદ્રામાં બિરાજમાન સર્વ જિનપ્રતિમાઓને ભાવભર્યા વંદન... નમો જિણાણં...

આ સર્વ ઠેકાણે જિનચૈત્યોના અધિષ્ઠાયકો આદિને પણ યાદ કરી ભાવભર્યા પ્રણામ કરીએ છીએ.

આ ચૈત્યોમાં પરમાત્માના દર્શન-વંદન-પૂજન ભક્તિ કરતા ઉત્તમ શ્રાવકોની જિનાજ્ઞા પ્રતિબદ્ધ કરણીની પણ ભાવભરી અનુમોદના...

હવે વર્તમાનમાં આપણે જ્યાં વસીએ છીએ ત્યાં રહેલ તીર્થો, ગામ, નગરો, વનો વગેરેમાં રહેલ જિન પ્રતિમાઓને ભાવથી વંદન કરીએ...

પાલિતાણા નગરમાં રહેલા સર્વ ચૈત્યોમાં રહેલા સર્વ ચૈત્યોમાં બિરાજમાન જિન પ્રતિમાઓને ભાવભરી વંદના. નમો જિણાણં...

પ્રથમ જયતળેટીમાં રહેલ આદિનાથપ્રભુ વગેરેની પાદુકાને ભાવથી નમું છું. નમો જિણાણં...

જયતળેટી-પાદુકા

જયતળેટી

બાબુના દહેરાસરમાં રહેલ આદિનાથપ્રભુ તથા સહસ્રકૂટ, જલમંદિર અને સર્વ દેરીમાં બિરાજમાન જિન પ્રતિમાઓને ભાવભરી વંદના. નમો જિણાણં...

આગમ મંદિરમાં બિરાજમાન મૂળનાયક શાશ્વત ચોમુખજી (ઋષભ-ચંદ્રાનન-વારિષેણ-વર્ધમાન) તથા બીજા ચોવીશ ભગવાનના-વીશ વિહરમાન જિનના સઘળા ચોમુખજી તથા અન્ય પ્રતિમાઓ તથા પ્રભુની વાણી સ્વરૂપ આગમોને ભાવથી નમું છું. નમો જિણાણં... નમો સુઅસ...

સમવસરણ મંદિરમાં બિરાજમાન મહાવીરપ્રભુ તથા અન્ય સર્વે ભગવંતોને ભાવથી નમું છું. નમો જિણાણં...

ધર્મનાથપ્રભુના ચૈત્યમાં રહેલ સર્વ પ્રતિમાઓને ભાવથી નમું છું. નમો જિણાણં...

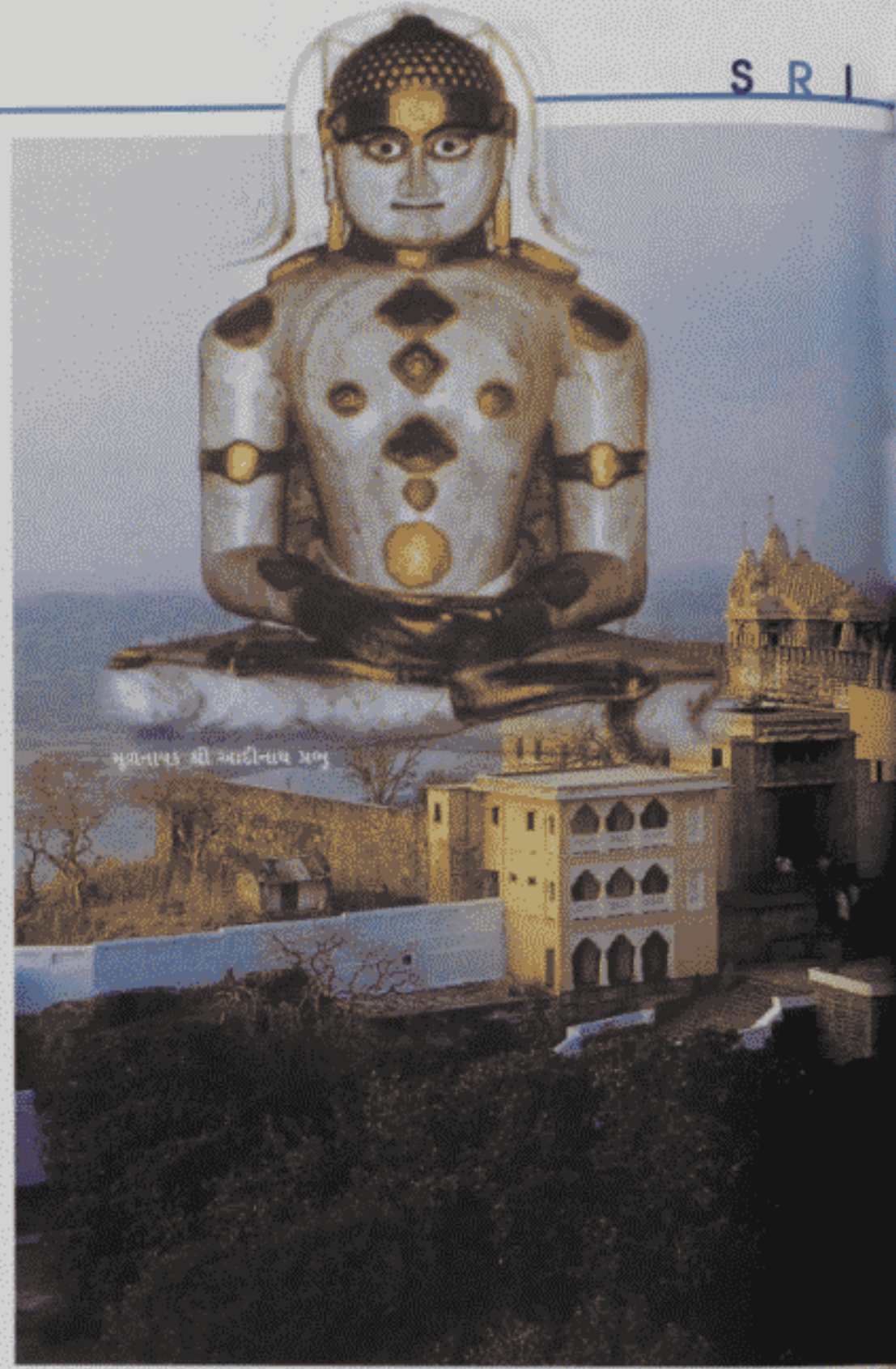
ગિરિરાજ ઉપર ચઢતાં વચ્ચે આવતી સર્વ દેરીઓમાં પગલાં તથા મૂર્તિઓ, મુનિઓ વગેરે સર્વેને ભાવથી નમું છું. નમો જિણાણં...

વચ્ચે 'પદ્માવતી ટૂંકમાં' બિરાજમાન પદ્માવતી માતાના મસ્તકે રહેલા પાર્શ્વનાથપ્રભુને ભાવભરી વંદના. નમો જિણાણં...

તથા માતા પદ્માવતી, માણિભદ્રવીર વગેરે સમ્યગ્દષ્ટિદેવ-દેવીઓને પ્રણામ કરીએ છીએ. (નમો સમ્મદિદ્ધિદેવાણં)

ગિરિરાજ પર પહોંચતા સહુ પૂર્વે રામપોળમાં પ્રવેશ થાય છે. અહીંથી અનેક ચૈત્યો શરૂ થાય છે તેમાં રહેલ સર્વ જિનપ્રતિમાઓને ભાવભરી વંદના. નમો જિણાણં...

આગળ જતાં શાંતિનાથપ્રભુનું ચૈત્ય આવે છે. પ્રત્યેક યાત્રામાં અહિં ચૈત્યવંદન કરાય છે. અહીં બિરાજમાન શાંતિનાથપ્રભુ વગેરે અનેક જિન ભગવંતોને ભાવભરી વંદના. નમો જિણાણં...

મૂળનાયક શ્રી આદિનાથ પ્રભુ

અહીંથી દાદાની ટૂંક સુધી પહોંચતા બંને બાજુ અનેક ચૈત્યોમાં બિરાજમાન જિનપ્રતિમાઓને ભાવભરી વંદના. વળી દેરીઓમાં બિરાજમાન કવડયક્ષ, પદ્માવતી, ચક્રેશ્વરી, સરસ્વતી, નિર્વાણી, લક્ષ્મીજી વગેરે સમ્યગ્દષ્ટિ દેવ-દેવીઓને સબહુમાન પ્રણામ કરીએ.

શત્રુંજય ગિરિરાજ ઉપર રતનપોળમાં પ્રવેશ કરતાં જ સામે દાદાની મુખ્ય ટૂંક દેખાય છે. શાશ્વત તીર્થ શત્રુંજયમાં મૂળ ટૂંકમાં બિરાજમાન કરેલ...

શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન

શ્રી શાંતિનાથ જિનાલય

SHATRUNJAYA MAHATIRTH

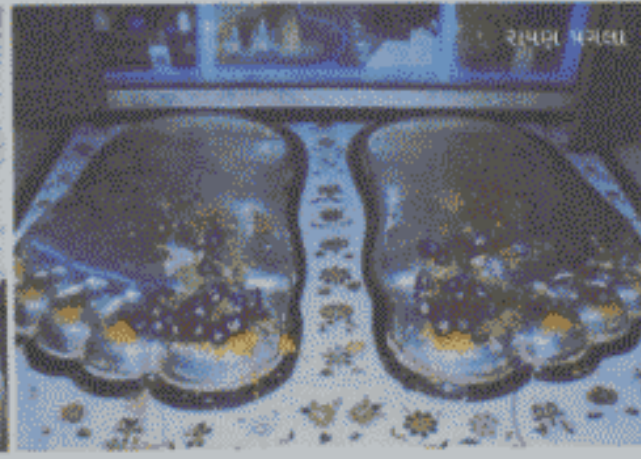
શત્રુજય મહાતીર્થ

શ્રી પુંડરીક સ્વામી

૧) કર્મશાહે (સં. ૧૫૮૫માં) નિર્માણ કરેલ શ્રી આદિનાથપ્રભુને ભાવપૂર્ણ વંદના. નમો જિણાણં... ૨) શ્રી રાયણપાદુકાને ભાવપૂર્ણ વંદના. નમો જિણાણં... ૩) શ્રી નવા આદિનાથને ભાવપૂર્ણ વંદના. નમો જિણાણં...

૪) બાજુમાં શ્રી આદિનાથને ભાવપૂર્ણ વંદના. નમો જિણાણં... ૫) સામે શ્રી આદિનાથને ભાવપૂર્ણ વંદના. નમો જિણાણં... ૬) ચૌમુખજી દહેરાસરમાં આદિનાથ વગેરેને ભાવપૂર્ણ વંદના. નમો જિણાણં... ૭) નવી ટુંકમાં દહેરાસરમાં આદિનાથ વગેરેને ભાવપૂર્ણ વંદના. નમો જિણાણં... ૮) સહસ્રકૂટ, પુંડરીકસ્વામી, અષ્ટાપદ, વીશ વિહરમાન

વગેરે અનેક મંદિરોમાં બિરાજમાન તથા ત્રણે ભમતીમાં આવતા સર્વ જિન પ્રતિમાઓને ઉપરના માળે રહેલ જિનપ્રતિમાઓને ભાવભરી વંદના... આ મુખ્ય ટુંકમાં આવેલ સર્વ જિનપ્રતિમાઓને ભાવભરી વંદના. નમો જિણાણં...

ત્રણ કાળમાં ત્રણ લોકમાં તુજ સમ તીર્થ કોઈ નથી, તો પણ પિછાણું ના તલે મેં મોહથી અભિમાનથી, તુજ પરમપાવન દોત્રની અનુભવી નહીં મેં સ્પંદના, ત્રણ લોકના સર્વ તીર્થને કરુ ભાવથી હું વંદના.

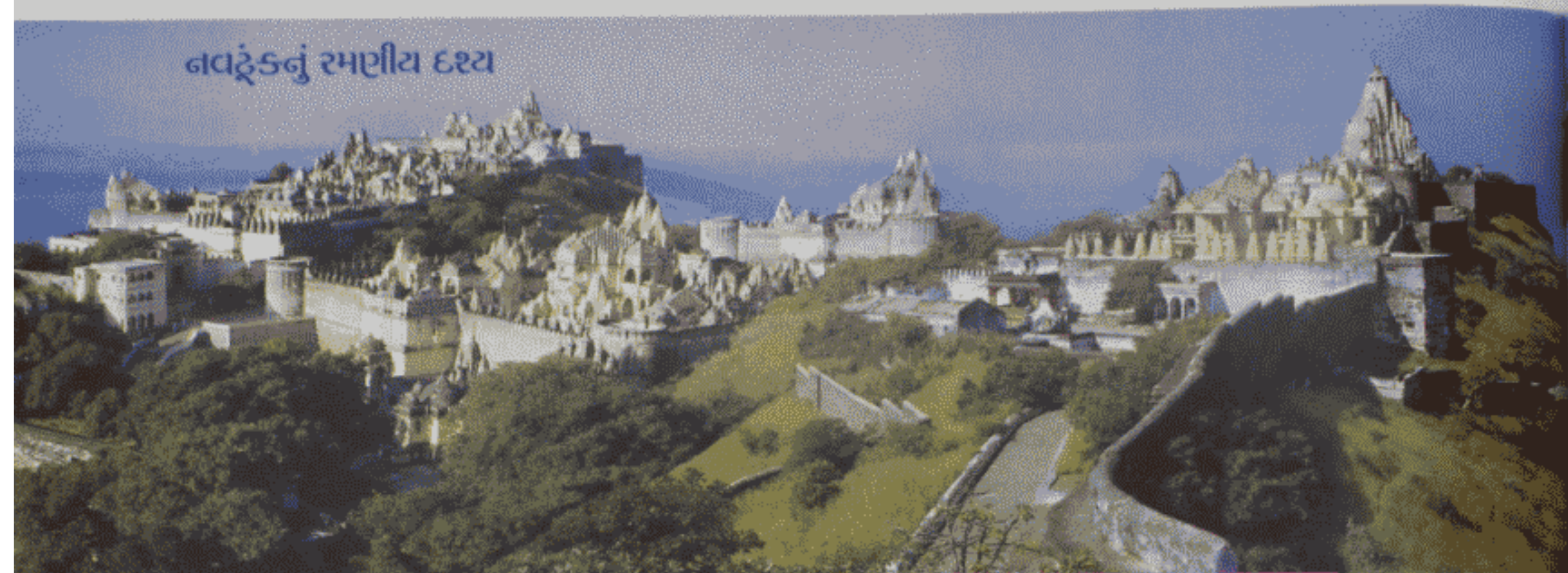
હે સિદ્ધગિરિ ! તુજ છાંયમાં આવીને ભાવી ભાવના, યનશન કરી ભવજલ તટી પામ્યા પરમસુખ મોક્ષના, ક્યારે વહે સિદ્ધિગતિ તુજ ભક્તિથી ચોક અંજના, ત્રણ લોકના સર્વ તીર્થને કરુ ભાવથી હું વંદના.

જે સિદ્ધગિરિની સ્વાર્ણંગી દોય પર બિરાજતા, યુગાદિવ જિનેશ્વર, પુંડરીક આદિ ગણધરા, સચણ તરુની છાંયડી વળી શાંતિનાથ સુહંકરા, ત્રણ લોકના સર્વ તીર્થને કરુ ભાવથી હું વંદના.

નવદેંડની મહત્ત્વમળ સુધિ: જ્યાં તરૂં લીખાવલી
સાકરવલી, પેમાવલી, દેમાવલી, બાવાવલી,
ચૌમુખજી, જિમડર્જની દેંડને પળી મોતેશ,
ત્રણ લોકના સર્વે તીર્થને કદુ ભાવણી હું વંદના.

શ્રી રાત્રુંજય મહાતીર્થની નવ દેંડોની યાત્રા

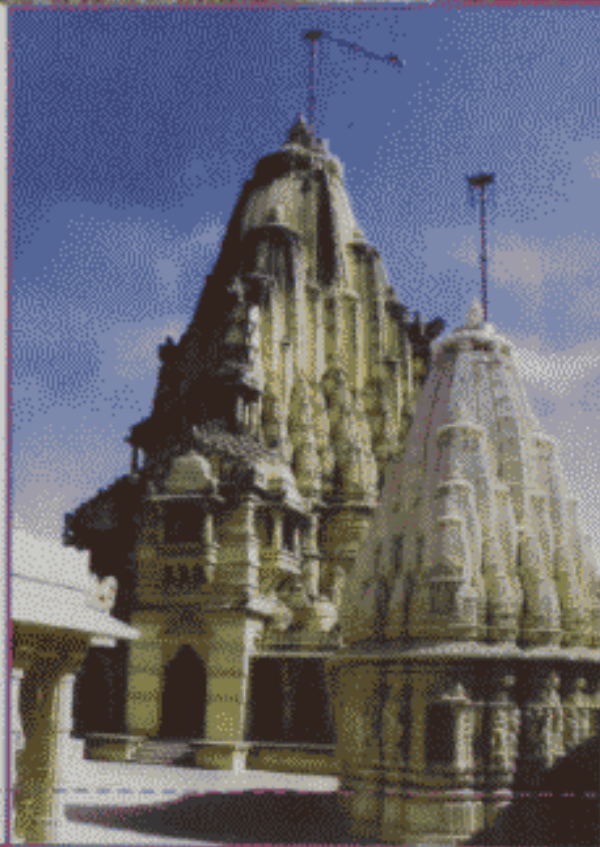
નવદેંડનું રમણીય દશ્ય

મૂળનાયક 1

← મૂળનાયકની દેંડમાં
મૂળનાયક શ્રી આદિનાથ પ્રભુ
તથા અન્ય સર્વ જિનાબિજોને
મારી ભાવભરી વંદના...
નમો જિણાણું...

2 ચૌમુખજી દેંડ →

← ચૌમુખજી (સવાસોમા) દેંડમાં મૂળનાયક શ્રી આદિનાથ પ્રભુ
તથા અન્ય સર્વ જિનાબિજોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણું...

ચૌમુખજીના મૂળનાયક

છીપાવસહી દેંડમાં મૂળનાયક શ્રી આદિનાથ પ્રભુ તથા
અન્ય સર્વ જિનાબિજોને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણું...

3 છીપાવસહી દેંડ

નંદીચર ક્ષેત્ર (ઉજ્જૈન)ની દુકમાં બાવન દેસીમાં વિરાજમાન સર્વ કિનામિબોને તથા ...
બહાર શ્રી કુંભનાથ ભગવાન, શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન વગેરે સર્વ કિનામિબોને ભાવભરી વંદના... નમો જિગ્યાણ...

4 ઉજ્જૈનકુદની દેક

સાકરવસાદી દુકમાં મૂળનાથક
શ્રી ચિતામણિ પાર્શ્વનાથ પ્રભુ તથા
અન્ય ચંદ્રપ્રભરવામી, પદ્મપ્રભ રવામી આદિ
કિનામિબોને ભાવભરી વંદના... નમો જિગ્યાણ...

5 સાકરવસાદી દેક

હેમાવસાદી દુકમાં મૂળનાથક શ્રી અજિતનાથરવામીને
ભાવભરી વંદના... નમો જિગ્યાણ...
આ દુકમાં વિરાજમાન પુંડરીકરવામી, ચીમુખજી,
બીજ ચીમુખજી વગેરે અન્ય સર્વ કિનામિબોને
ભાવભરી વંદના... નમો જિગ્યાણ...

6 હેમાલાઈની દેક

7 પ્રેમાલાઈ મોદીની દેક

ખાતાભાઈની દુકમાં વિરાજમાન
મૂળનાથક શ્રી આદિનાથપ્રભુ તથા પુંડરીકરવામી, ચીમુખજી,
વાસ્તુપૂજ્ય રવામી, અજિતનાથરવામી, શાંતિનાથરવામી
આદિ સર્વ ભગવંતોને ભાવભરી વંદના... નમો જિગ્યાણ...

8 બાલાભાઈની દેક

મોતીલા શેઠની દુકમાં મૂળનાથક શ્રી આદિનાથ પ્રભુ
ઉપરાંત આ જ દુકમાં બીજા અન્ય મુખ્ય યોદ મહિલોમાં
વિરાજમાન શ્રી ધર્મનાથ, ધર્મેનાથ, ચીમુખજી,
ચીમુખજી, નથમહેવ ચીમુખજી, આદિનાથ, પદ્મપ્રભુ,
પાર્શ્વનાથ, ગણધર પાદુકા, સહસ્રકુટ, સમવનાથ,
સુપાર્શ્વનાથ આદિ તથા અન્ય સેકડો કિનામિબોને
તે સર્વેને મારી ભાવભરી વંદના... નમો જિગ્યાણ...

9 મોતીલા શેઠની દેક

- નરસિંહ કેસવજી દુકમાં મૂળનાથક શ્રી અમિનંદન
રવામી તથા અન્ય કિનામિબોને ભાવભરી વંદના...
નમો જિગ્યાણ...
- આ સિવાય પણ વિરાજમાન જે કંઈ નાના મોટા-
ભારતના-ઘાતુના વગેરે પ્રતિમાઓ છે તે સર્વેને
ભાવભરી વંદના... નમો જિગ્યાણ...
- હવે ઘેટી પાગના રસ્તે નીચે ઉતરી ત્યાં વિરાજમાન
શ્રી આદિનાથ પ્રભુની ચરણ પાદુકાઓને ભાવભરી
વંદના... નમો જિગ્યાણ...
- ઉપરાંત અહીં પણ સિદ્ધચલ તણગાર દુક, બુદ્ધિલાગર
દુક વગેરે બીજા ઘેલો થવા છે તે સર્વમાં વિરાજમાન
કિનામિબોને ભાવભરી વંદના... નમો જિગ્યાણ...
- ગિરિલાજ પર અનંત મુનિઓ મુક્તિમાં ગયા છે તે
સીને અમારી ભાવભરી વંદના... નમો જિગ્યાણ...
- તત્તુવની મુકામા શ્રી ભરતચક્રવર્તીએ નિર્માણ કરેલ
૫૦૦ ઘનુખના સુવર્ણના આદિનાથ પ્રભુના પ્રતિમાજી
છે તેના દર્શન આજે દુર્લભ છે, તે આદિનાથ પ્રભુને
ભાવભરી વંદના... નમો જિગ્યાણ...

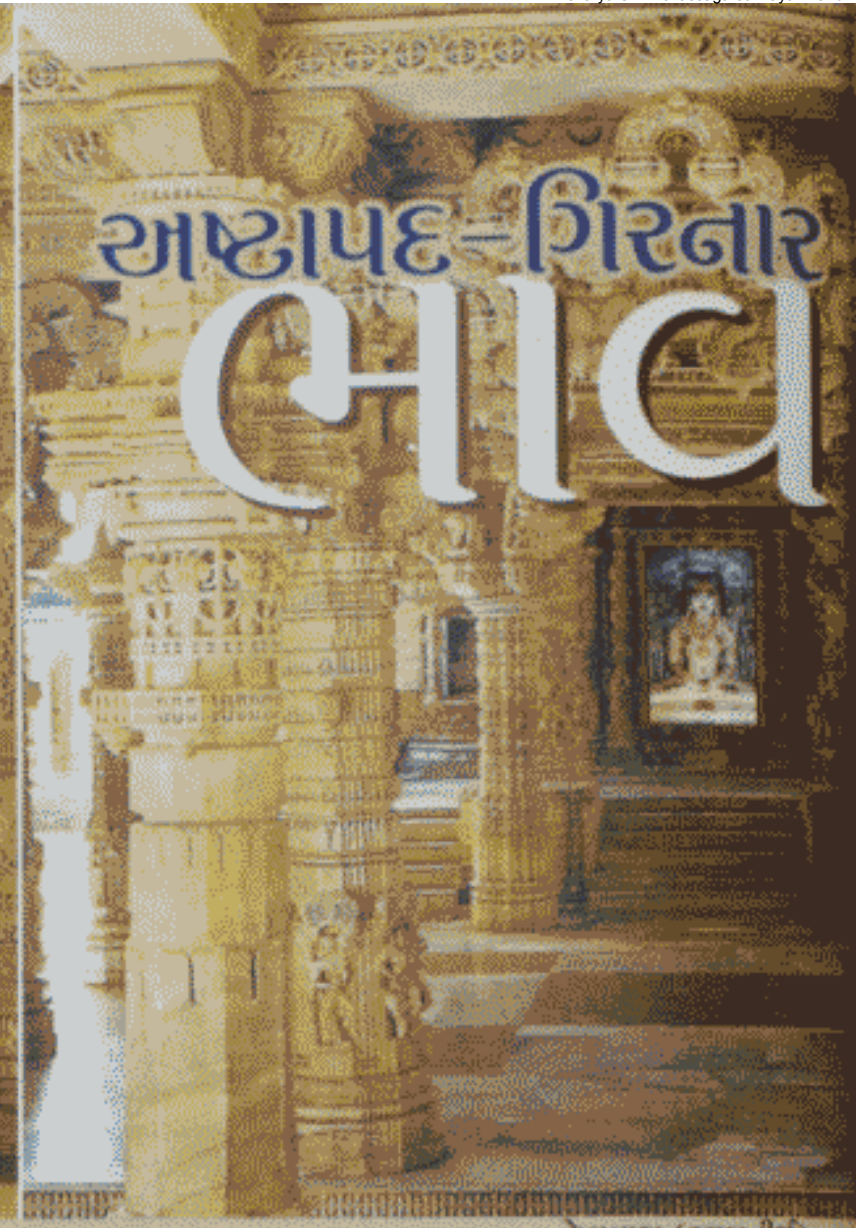

સાત પદ્મનાથ મોજા

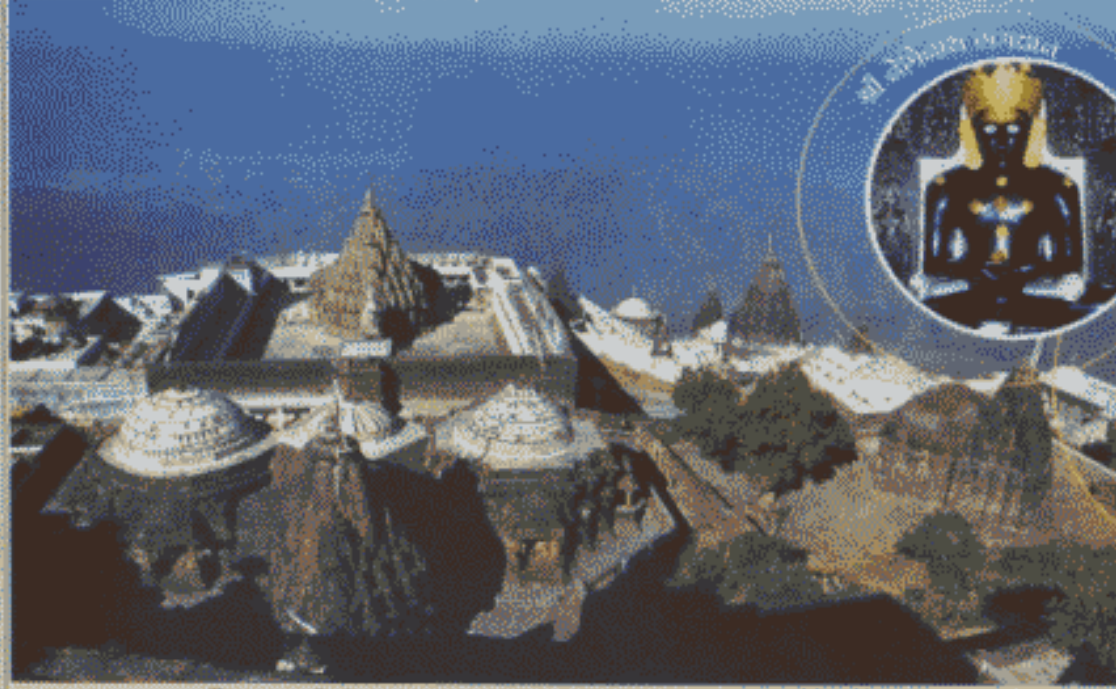
ઘેટી પાગ

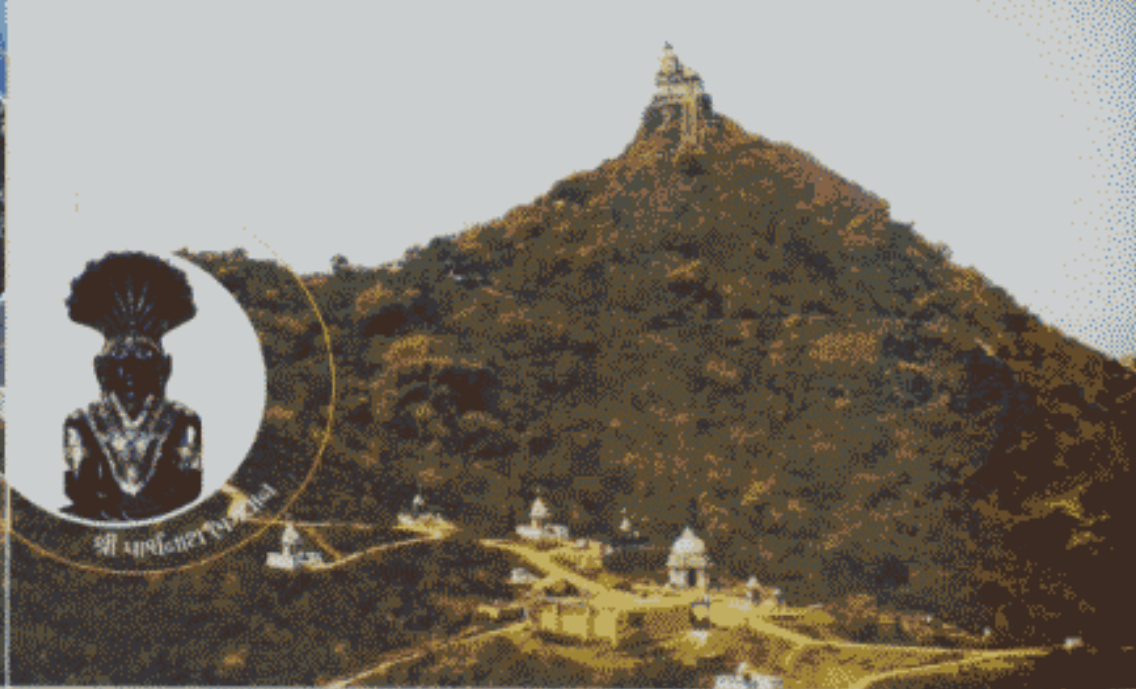
શ્રી અષ્ટાપદ તીર્થ

હેલવાડા (આનુવીદી)

ગિરનાર તીર્થ

શ્રી સમ્મેતશિક્ષ્મરજી તીર્થ

સત્રુંજયની ભાવયાત્રા કરી. હવે આપણે બીજા તીર્થોની પણ ભાવયાત્રા સંભેષમાં કરીએ. ઉપર ચિત્રો પણ આપ્યા છે.

અષ્ટાપદ ગિરનાર પર ભરત ચઢવર્તીએ નિર્માણ કરેલ સિંહનિષધા ચૈત્યમાં રહેલ સ્વ-સ્વ અવગાહના ઠેઠલી જ અવગાહનાવાળા, સ્વ-સ્વ વર્ણમય સ્તંભોના ચારે દિશામાં રહેલા ચોવીસે કિલેશ્વર ભગવંતોને ભાવભરી વંદના... **નમો જિણાણં...**

ગિરનાર તીર્થ પર મુખ્ય ઢેકમાં મૂળનાયક શ્રી લેમિનાથ પ્રભુ તથા અલ્પ ચૈત્યોમાં રહેલ સર્વ કિલેશ્વર ભગવંતોને ભાવભરી વંદના... **નમો જિણાણં...**

ગિરનાર તીર્થ પર લેમિનાથ પ્રભુના જણ કત્યાણક થયા છે. સહસ્રાવંતમાં પ્રભુની દીવા અને કેવળજ્ઞાન થયેલ છે. ત્યાં નિર્માણ થયેલ ચૈમુખજીના મંદિરમાં ચારે શ્રી લેમિનાથ પ્રભુ તથા અલ્પ પરિમાણોને ભાવભરી વંદના... **નમો જિણાણં...**

વળી પ્રભુના ચરણપાદુકા સ્થાપન કરેલ છે તેને પણ ભાવભરી વંદના... **નમો જિણાણં...**

સમ્મેતશિક્ષ્મર તીર્થ પર વીસ ભગવંત નિર્વાણ પામ્યા છે (મોદમાં ગયા છે) ત્યાં પાર્શ્વપ્રભુના ચૈત્યમાં ગિરનારમાલ પાર્શ્વનાથાદિ પ્રભુ તથા વીસે ભગવંતના ચરણ પાદુકાને ભાવભરી વંદના... **નમો જિણાણં...**

વળી મહાવીર સ્વામી, ગૌતમસ્વામી વગેરેનાં ચરણપાદુકાને પણ ભાવભરી વંદના... વળી અત્રે ૨૨૩૪૯ મુનિઓ પણ ભગવાનની સાથે મુક્તિમાં ગયા છે તે સૌને ભાવભરી વંદના... **નમો સિદ્ધાણં...**

આબુ (અર્બુદગિર)

૧) વિમલમંચી એ નિર્માણ કરેલ ચૈત્યમાં આદિનાથ પ્રભુના ચૈત્યમાં મૂળનાયક આદિનાથ વગેરે કિલેશ્વરોને ભાવભરી વંદના... **નમો જિણાણં**

૨) વરતુષાળ તેજપાળે નિર્માણ કરેલ લુપ્તિ વસતી ચૈત્યમાં લેમિનાથ આદિ સર્વ કિલેશ્વરોને ભાવભરી વંદના... **નમો જિણાણં**

અષ્ટાપદે સુવર્ણના સિંહનિષધા પ્રાસાદમાં,
સ્વવર્ણમય વળી સ્તંભમય ચોવીસ શોભે જિનવસ,
રાવણ સ્તંભન, ચીત, નૃત્ય કરતાં બંધ કરે જિનકર્મના,
ગણ લોકના સર્વ તીર્થને કરું ભાવથી હું વંદના.

ગિરનાર પર સંપન્ન અને કેવલ વર્ણ મોશે ગયા,
હે નેમિજિન ! રાપુલ ત્યાગી શિવવધૂ પરવા ગયા,
અર્ધ ભાગે ચોવિસ જિનવસ સોપાન ચઢશે મોક્ષના,
ગણ લોકના સર્વ તીર્થને કરું ભાવથી હું વંદના.

સમ્મેતશિખર-આબુની યાત્રા

શ્રી આદિશ્વર ભગવાન

અચરતકાંઠ

શ્રી આદેશ્વર ભગવાન વિમાલસહી

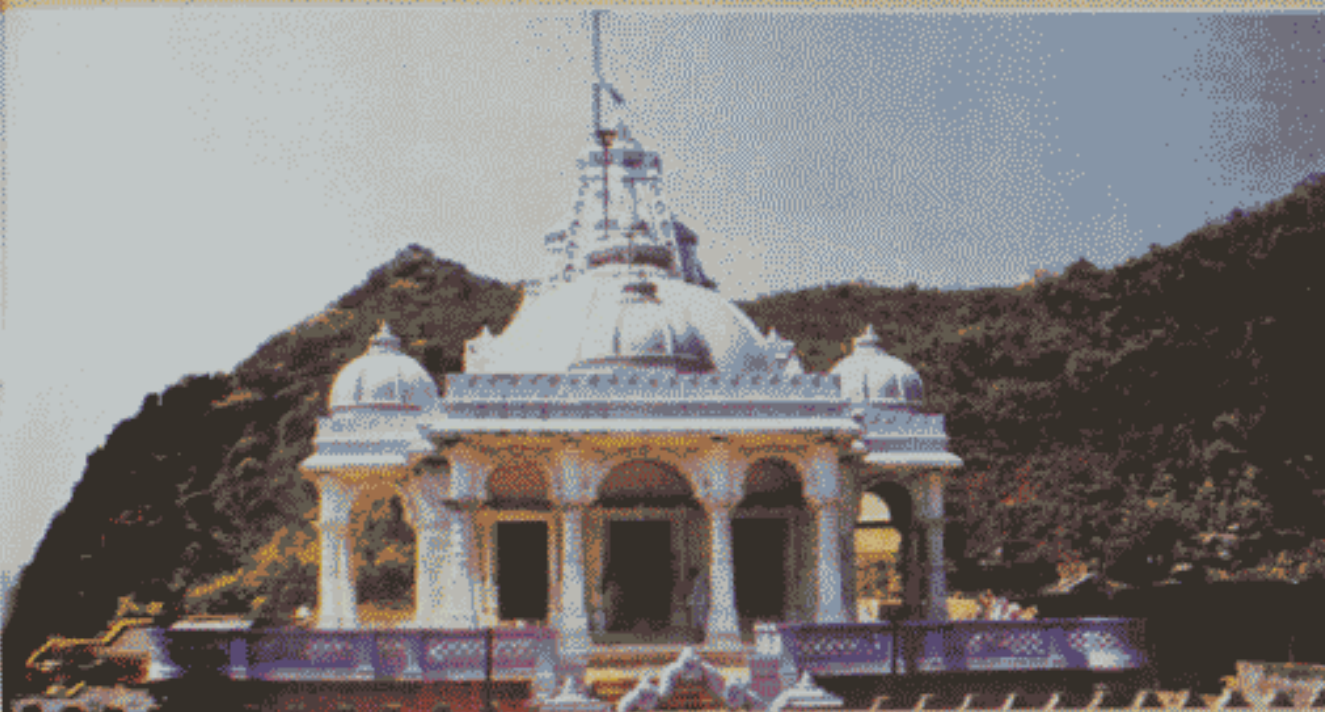
શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાન ખરતગમહી

શ્રી રૂપાલદેવ ભગવાન પીતામહ મંદિર

શ્રી નેમિનાથ ભગવાન તુણિગમહી

ઠતમંદિર

“આબુ અષ્ટાપદ ગિરનાર સમ્મેતશિખર શત્રુંજય સાર, પાંચે તીરથ ઉત્તમ કામ, સિદ્ધિ વર્યા તેને કરું પ્રણામ...”

૩) ભીમાશાહે નિર્માણ કરેલ પીતામહર ચૈત્યમાં મૂળભૂતક પંચધાતુના આદિનાથપ્રભુ પરિકર સહિત અત્યંત સુંદર છે તેને તથા તે મંદિરમાં આવેલ અન્ય પ્રતિમાઓને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં

૪) મહાવીર પ્રભુના ચૈત્યમાં મહાવીરસ્વામી વગેરે સર્વ કિન્નોબે ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં

૫) ખરતસ્વસહીમાં ચૌમુજા ભગવંત છે. ત્રણ માળ પર ચૌમુજા છે બીજે ચારે પાર્શ્વનાથ પ્રભુ છે, સર્વ કિન્નોબે ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં

સાગળ જતાં અચત્પાઠ આવે છે. ત્યાં

૧) બીજે ચૈત્યમાં શાંતિનાથ પ્રભુ આદિ સર્વ કિન્નેશ્વર ભગવંતોને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં

૨) ઉપર રાણકપુર તીર્થ નિર્માતા ઘરણાશાહના ભાઈ રત્નાશાહે સોળમાં સૈકામાં નિર્માણ કરેલ પંચધાતુના ભવ્ય પ્રતિમાઓ છે. ચૌમુજામાં ૧) આદિનાથ, ૨) આદિનાથ, ૩) શાંતિનાથ, (૪) આદિનાથ પ્રભુ છે. વળી દરેકની બાજુમાં કમલ પાલ ભગવાન છે. ૧) આદિનાથ, ૨) મહાવીરસ્વામી (બન્ને કાઉસગીઆ), ૩) પાર્શ્વનાથ ૪) પાર્શ્વનાથ (બન્ને કાઉસગીઆ), ૫) સુપાર્શ્વનાથ, ૬) પાર્શ્વનાથ, ૭) આદિનાથ, ૮) આદિનાથ. આ સર્વ પ્રતિમાઓને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં

બાજુમાં બે દેરીમાં નેમિનાથ પ્રભુ, પાર્શ્વનાથ પ્રભુ મૂળભૂતક છે આજુ-બાજુ બે પ્રતિમાઓ છે. સાથેના મલારામાં અલેક ધાતુના પ્રતિમાઓ છે. સર્વને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં

ઉપર પંચધાતુના ચૌમુજા છે એક પાર્શ્વનાથ તથા બાકીના ત્રણ આદિનાથ પ્રભુ છે, સૌને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં

આ સિવાય પરમાત્માની કલ્યાણક ભૂમિઓમાં રહેલ કિંત પ્રતિમાઓ તથા પૂર્વકાલીન ગણપદ તીર્થ, ધર્મચક્ર તીર્થ, અહિચક્ર તીર્થ, રથાવર્ત તીર્થ, અમરોત્પાત વગેરે પ્રસિદ્ધ કૈવ તીર્થોમાં રહેલ કિંત પ્રતિમાઓને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં

અર્ધુદગિરિ દર્શન કરી સંસારની તુષ્ણા ખસી,
પિત્રલવસી, તુષ્ણિગવસીની બેરહી મુજ મન વસી,
ને અચલગિરિની રમ સુપ્તિ ત્રાપે ભવભય દંદના,
ત્રણ લોકના સર્વિ તીર્થને કરું ભાવથી હું વંદના

સમ્મેતશિખરે વીણ જિનવર મુક્તિરમણીને વર્ધા,
અગણિત વ્રતધર મુનિવરો સારી પરમપદ સંધર્ધા,
હે પાર્શ્વનાથજિનેશ ! અમ બંધન કરો સંસારના,
ત્રણ લોકના સર્વિ તીર્થને કરું ભાવથી હું વંદના.

100

એકરો આઠ સીથોને

શ્રી આદિનાથાય નમઃ

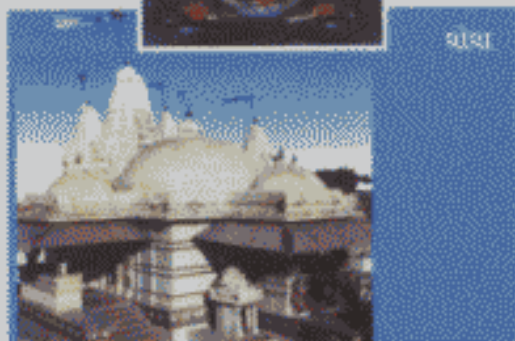
1

શ્રી નવખંડ પાર્શ્વનાથાય નમઃ

2

શ્રી આદિનાથાય નમઃ

3

શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

4

શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

9

શ્રી મુખતિનાથાય નમઃ

10

શ્રી અજિતરા પાર્શ્વનાથાય નમઃ

11

શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

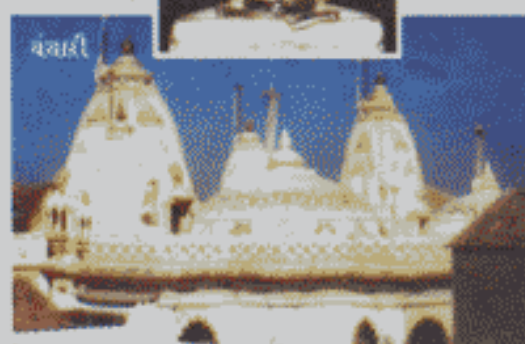
12

શ્રી શીતલનાથાય નમઃ

17

શ્રી શાંતિનાથાય નમઃ

18

શ્રી મહાવીર સ્વામિને નમઃ

19

શ્રી અજિતનાથાય નમઃ

20

શ્રી ઠાકરાણા પાર્શ્વનાથાય નમઃ

25

શ્રી મનમોહન પાર્શ્વનાથાય નમઃ

26

શ્રી હીમેશ્વર સ્વામિને નમઃ

27

શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

28

વંદના

શ્રી આદિનાથાય નમઃ

5

શ્રી મહાવીર સ્વામિને નમઃ

6

શ્રી આદિનાથાય નમઃ

7

શ્રી શાંતિનાથાય નમઃ

8

શ્રી મહાવીર સ્વામિને નમઃ

13

શ્રી ચંદ્રપ્રભ સ્વામિને નમઃ

14

શ્રી શાંતિનાથાય નમઃ

15

શ્રી શાંતિનાથાય નમઃ

16

શ્રી મહાવીર સ્વામિને નમઃ

21

શ્રી ચંદ્રપ્રભ સ્વામિને નમઃ

22

શ્રી હાંબેશ્વર પાર્શ્વનાથાય નમઃ

23

શ્રી આદિનાથાય નમઃ

24

શ્રી ભરેશ્વર પાર્શ્વનાથાય નમઃ

29

શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

30

શ્રી પાલતીયા પાર્શ્વનાથાય નમઃ

31

ઉપર લખેલા

૧૦૮ તીર્થના મૂળનાથક ભગવંતોને
તીર્થનું નામ અને પરમાત્માને નમઃ કરી
નમસ્કાર કરેલ છે. તે મુજબ કરી શકાય.

Tirth Vandana

શ્રી પંચાલસા પાર્શ્વનાથાય નમઃ

32 પાટણ

શ્રી આદિનાથાય નમઃ

33 ઉપરિયાળા

શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

37 શેરિસા

શ્રી નૈમિનાથાય નમઃ

38 ખારોલી

શ્રી નૈમિનાથાય નમઃ

39 કુંભારીયાડ

શ્રી નૈમિનાથાય નમઃ

43 બોરોલ

શ્રી આદિનાથાય નમઃ

44 કાલી

શ્રી મહાવીર સ્વામિને નમઃ

45 બામણવાડા

શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

49 કાળાવેલી

શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામિને નમઃ

50 ભડુચ

શ્રી આદિનાથાય નમઃ

51 સોટણ

શ્રી મહાવિનાયાય નમઃ

સંખાસુ

શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

ચણપ

શ્રી મહાસ્થાયાય નમઃ

ભોગલી

શ્રી શક્તિનાથાય નમઃ

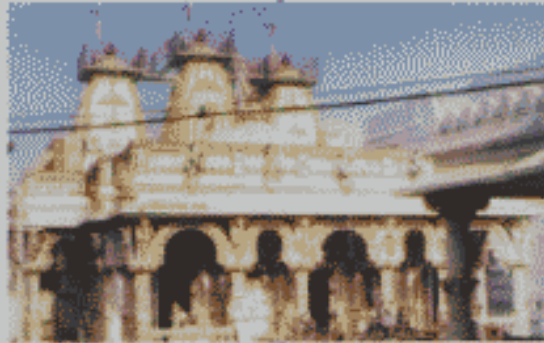
ઈડર

શ્રી સ્વંભવ પાર્શ્વનાથાય નમઃ

ખંભાત

શ્રી ઝરાવાસ પાર્શ્વનાથાય નમઃ

ઝરાવાસ

શ્રી કાલિદેવ પાર્શ્વનાથાય નમઃ

ખોજડા

શ્રી મહાવીર સ્વામિને નમઃ

ગંધાર

શ્રી મહાવીર સ્વામિને નમઃ

દિવાપા

શ્રી મુર્ખાવિનાયાય નમઃ

માતર

શ્રી આદિનાથાય નમઃ

ઝગડીવાટ

શ્રી મહાવીર સ્વામિને નમઃ

નારિયા

નારણ

55

ઘાંધોર

62

કાસીખી

56

સૌરીપુર

63

સોઢવા

57

હથેડી

64

કોરટા

58

બોસિયા

65

સ્વાલમીર [જાસોર]

59

કાંગડા

66

જેઘામ્બેર

60

સ્વાલમીર

67

વરકાણા

61

મરિચકુંડ

68

TIRTH VANDANA

તીર્થ વંદના

કાપરડા

69

75

પિંડવાડા

76

તિલપુર

77

70

જામ

મૃણાળા મહાવીર

71

78

ખાલસા

72

79

જૂનાગઢ

73

80

કુરપાડા

74

81

કેસરવાડી (ખાલસા)

T I R T V

શ્રી રીશભનાથાય નમઃ

કોલકાતા

84

શ્રી વારદામણી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

90

બનારસ

શ્રી કરેડા પાર્શ્વનાથાય નમઃ

કરેડા

85

શ્રી મહર્ષી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

91

મહર્ષી

82

શ્રી આદિનાથાય નમઃ

કેસરીયાઠ

શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામિને નમઃ

રાજગૃહી

86

શ્રી વિશાલનાથાય નમઃ

92

પાટલીપુત્ર

83

પાટલીપુત્રી

શ્રી વિમલાનાથાય નમઃ

કાંપિલપુર

87

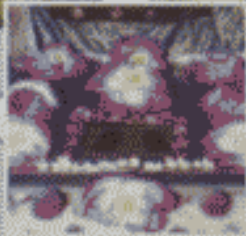

શ્રી આદિનાથાય નમઃ

93

ચિત્રાગર

શ્રી મહાવીર સ્વામિને નમઃ

શ્રી નાગેશ્વર પાર્શ્વનાથાય નમઃ

વિન્ધ્યા

88

શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

94

ઉજ્જૈન

શ્રી અનંતનાથાય નમઃ

અયોધ્યા

89

શ્રી વાસુપુત્ર સ્વામિને નમઃ

95

વૈષાખી

..... શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

પાચાપુરી (રાજ.).....

..... શ્રી શાંતિનાથાય નમઃ

..... સેરસ્ટ

..... શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી નમઃ

..... શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

..... શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

..... શ્રી શાંતિનાથાય નમઃ

..... શ્રી મહાવીર સ્વામિને નમઃ

..... શ્રી આદિનાથાય નમઃ

..... શ્રી આદિનાથાય નમઃ

શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

શ્રી મહાવીર સ્વામિને નમઃ

શ્રી આદિનાથાય નમઃ

શ્રી આદિનાથાય નમઃ

શ્રી પંચપામેડી ભગવાનને નમઃ

શ્રી મહાવીર સ્વામિને નમઃ

શ્રી મહાવીર સ્વામિને નમઃ

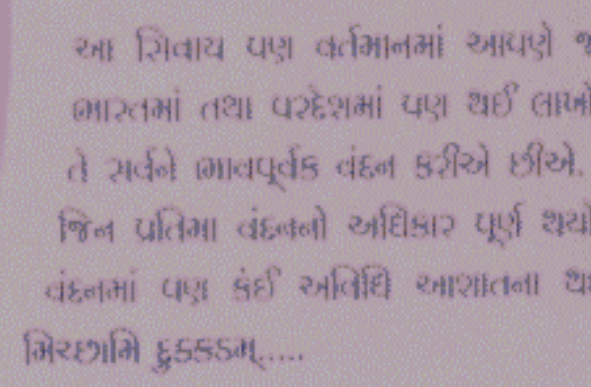
શ્રી આદિનાથાય નમઃ

શ્રી ચણપ્રભુ સ્વામિને નમઃ

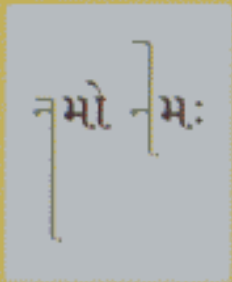
શ્રી વિમલનાથાય નમઃ

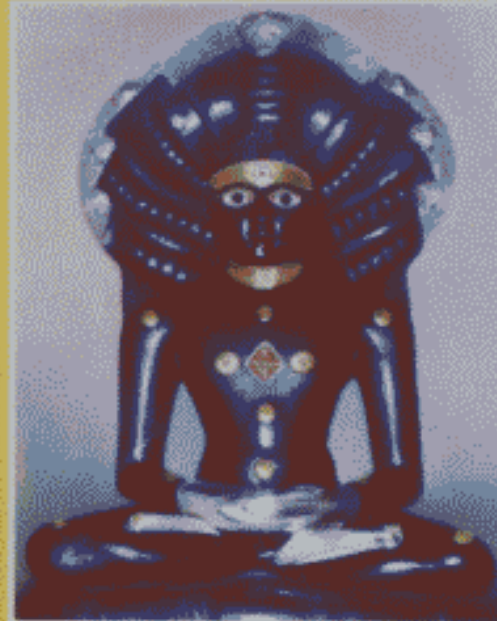
આ શિવાય પણ વર્તમાનમાં આપણે જ્યાં વસીએ છીએ તે ભારતમાં તથા પરદેશમાં પણ થઈ લાખો જિન પ્રતિમાઓ છે. તે સર્વને ભાવપૂર્વક વંદન કરીએ છીએ. આમ અહિં અશાશ્વત જિન પ્રતિમા વંદનનો અધિકાર પૂર્ણ થયો..... આ પરમાત્માના વંદનમાં પણ કંઈ અવિધિ આશાતના થઈ હોય તો તે બહલ મિરછામિ ટુકડકડમ્.....

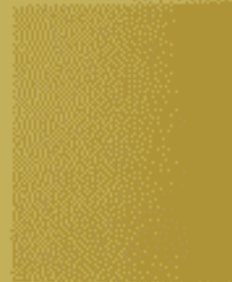
શ્રી અજીહરા પાર્શ્વનાથ, અજીહરા

શ્રી અલીકીડ પાર્શ્વનાથ
હાસમપુરા (મધ્ય પ્રદેશ)શ્રી અલીકીડ પાર્શ્વનાથ
નંધારશ્રી અમૃતકરા પાર્શ્વનાથ
ભાદરવડશ્રી આનંદ પાર્શ્વનાથ
ઉનારીશ્રી અતરીશ પાર્શ્વનાથ
ચીરપુર (મહારાષ્ટ્ર)શ્રી આશા પુરુષ પાર્શ્વનાથ
મુનિગામશ્રી અવંતી પાર્શ્વનાથ
ઉજ્જૈન (મધ્ય પ્રદેશ)શ્રી બોજ પાર્શ્વનાથ
બરેજબંદરશ્રી ભાબા પાર્શ્વનાથ
જામનગરશ્રી ભદ્રેશ્વર પાર્શ્વનાથ
ભદ્રેશ્વરજીશ્રી ભદ્રેશ્વર પાર્શ્વનાથ
ચાણદમાશ્રી ભગવંજન પાર્શ્વનાથ
ચિત્તભારશ્રી ભીડભંજન પાર્શ્વનાથ
ખેડાશ્રી ભીલડીવા પાર્શ્વનાથ
ભીલડીયાજી

નમો નમ:

શ્રી ભુવન પાર્શ્વનાથ
ખંભાતશ્રી ચંપા પાર્શ્વનાથ
પાટણશ્રી ચંદા પાર્શ્વનાથ
ઉદયપુર (રાજ.)શ્રી ભદ્રેશ્વર પાર્શ્વનાથ
ચાણદમાશ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથ
નાસિક (મહારાષ્ટ્ર)શ્રી ચોરવાડી પાર્શ્વનાથ
ચોરવાડશ્રી દાદા પાર્શ્વનાથ
બેંગા, (રાજ.)શ્રી દીનકમલ પાર્શ્વનાથ
પાટણશ્રી દૂતકલ્લોલ પાર્શ્વનાથ
સુષરી

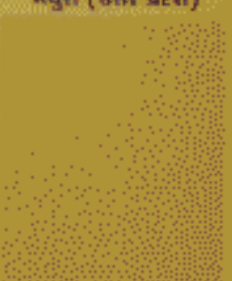
શ્રી આરૂપ પાર્શ્વનાથ, આરૂપ

શ્રી ઘોસલા પાર્શ્વનાથ
ઘોસા સકલાણાશ્રી હમીરપુર પાર્શ્વનાથ
ચીરપુરશ્રી હલપુદ્ધિ પાર્શ્વનાથ
મેઢતારોડ (રાજ.)શ્રી માઠરીયા પાર્શ્વનાથ
માંડલશ્રી ગંધારી પાર્શ્વનાથ
ગાંધુશ્રી ગિરુઆ પાર્શ્વનાથ
અમલનેર (મહારાષ્ટ્ર)શ્રી ગોદી પાર્શ્વનાથ
વાવ (બનાસકાંઠા)શ્રી ગોદીજી પાર્શ્વનાથ
મુન્નઈ (મહારાષ્ટ્ર)શ્રી દુઃખભંજન પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી હમીરપુર પાર્શ્વનાથ
ચીરપુરશ્રી હીંગાર પાર્શ્વનાથ
ખમટાપાદશ્રી જગતલલ પાર્શ્વનાથ
કુમોજગિરિ (મહારાષ્ટ્ર)

શ્રી જીરાવલા પાર્શ્વનાથ, જીરાવલાજી

શ્રી જોડીગઢા પાર્શ્વનાથ
મુજપુરશ્રી કલકરા પાર્શ્વનાથ
ભરૂચશ્રી કલપલૂમ પાર્શ્વનાથ
મયુરા (ઉત્તર પ્રદેશ)

શ્રી કલિફુંડ પાર્શ્વનાથ, ધોળકા

શ્રી નવખંડા પાર્શ્વનાથ
ધોળાશ્રી કલકા પાર્શ્વનાથ
પાટણશ્રી કલ્પલિંગ પાર્શ્વનાથ
કલ્પલીશ્રી કલ્યાણ પાર્શ્વનાથ
વીસનગરશ્રી કંબોઈયા (ધોળા) પાર્શ્વનાથ
પાટણશ્રી કોકા પાર્શ્વનાથ
પાટણશ્રી કામિતપુર પાર્શ્વનાથ
કિર્જેલ (મધ્ય પ્રદેશ)શ્રી કલકા પાર્શ્વનાથ
પાટણશ્રી કલ્પલિંગ પાર્શ્વનાથ
કલ્પલીશ્રી કલકા પાર્શ્વનાથ
ભોપાલનગર (રાજ.)શ્રી કેશરીયા પાર્શ્વનાથ
ભાંડકજી (મહારાષ્ટ્ર)શ્રી કોકા પાર્શ્વનાથ
પાટણ

શ્રી દુશકાયશ પાર્શ્વનાથ
કુકટેશ્વર (અમર પ્રદેશ)શ્રી દુશકાયશ પાર્શ્વનાથ
જામણ

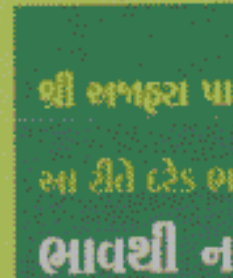
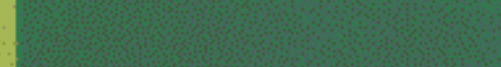
શ્રી અનંદપુરી પાર્શ્વનાથ

શ્રી અનંદપુરી પાર્શ્વનાથ
અમરોલીશ્રી અનંદપુરી પાર્શ્વનાથ
અમરોલીશ્રી અનંદપુરી પાર્શ્વનાથ
પાટણશ્રી અનંદપુરી પાર્શ્વનાથ
મહીશ (અમર પ્રદેશ)શ્રી અનંદપુરી પાર્શ્વનાથ
મુકામલીશી (રાજ.)

શ્રી અનંદપુરી પાર્શ્વનાથ, ૩૫૦"

શ્રી અનંદપુરી પાર્શ્વનાથ
અંબેશવાડાશ્રી અનંદપુરી પાર્શ્વનાથ
નેર (મહારાષ્ટ્ર)શ્રી મુકરી પાર્શ્વનાથ
દીશશ્રી મુલેશ પાર્શ્વનાથ
અમરપાદશ્રી નાગદાસ પાર્શ્વનાથ
વિહારશ્રી નાગદાસ પાર્શ્વનાથ
પાટણશ્રી જાહોડા પાર્શ્વનાથ
જાહોડાજીશ્રી જાહોડા પાર્શ્વનાથ
પાટણશ્રી જાહોડા પાર્શ્વનાથ
પાટણ (રાજ.)શ્રી જાહોડા પાર્શ્વનાથ
મોંગરોળશ્રી જાહોડા પાર્શ્વનાથ
જાહોડાશ્રી જાહોડા પાર્શ્વનાથ
જાહોડા (રાજ.)શ્રી પાલકવીશ પાર્શ્વનાથ
પાલકપુરશ્રી રાણા પાર્શ્વનાથ
અમરોલીશ્રી દીકદીયા પાર્શ્વનાથ
અમરપાટણશ્રી પંચાસરા પાર્શ્વનાથ
પાટણશ્રી પીપરીયા પાર્શ્વનાથ
જાનાપોરીયાશ્રી પીપરીયા પાર્શ્વનાથ
પીપરીયા

શ્રી પ્રજ્ઞપ્રભાવી પાર્શ્વનાથ, ૩૫૦"

શ્રી રાણાપુર પાર્શ્વનાથ
રાણાપુર (રાજ.)શ્રી રાણા પાર્શ્વનાથ
અમરોલીશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
રાણેશ્વરશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
અમર (રાજ.)શ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
અમરપાદશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
અમરપુરશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
અમર (રાજ.)શ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
અમરોલીશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
અમરપુરશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરત (રાજ.)શ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
અમરપાદશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
અમરપુરશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
અમરોલીશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
અમરપાદશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
અમરપાદશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરતશ્રી રાણેશ્વર પાર્શ્વનાથ
સુરત

વિભાગ 3 VIBHAG 3

દ્રવ્ય તીર્થંકરોને વંદના | સ્મરણા વિનયીના |

તીર્થંકર પરમાત્માના જીવોને દ્રવ્ય તીર્થંકર કહેવાય છે. ભાવતીર્થંકર સિવાયની બવસ્થામાં રહેલા પરમાત્માના જીવો દ્રવ્ય તીર્થંકર ગણાય છે. અર્થાત્ જે ભવિષ્યમાં તીર્થંકર થવાના છે-પદ્મનાભસ્વામી વગેરે અથવા ભૂતકાળમાં તીર્થંકર થઈ ગયા છે-કમળદેવ પ્રજ્ઞ વગેરે તે અથા દ્રવ્ય તીર્થંકરો કહેવાય છે. નમુ-ધુણંની છેલ્લી આધામાં આ દ્રવ્ય તીર્થંકરોને વંદના કરેલી છે.

જે જ અજ્ઞા સિદ્ધા, જે જ ભવિસ્સંતિ ભાગ્યે કાલે : સંપર્કે જ મહાભાગ્ય, કાલે વિવિધેષ મંદામિ ॥

સંપર્કે જ મહાભાગ્ય

જે જ અજ્ઞા સિદ્ધા

જે જ ભવિસ્સંતિ ભાગ્યે કાલે

સર્વે વિવિધેષ મંદામિ

અતીત (ભૂત) કાળમાં જે તીર્થંકરો સિદ્ધ થયા છે (મોક્ષમાં ગયા છે) અનાગત (ભવિષ્યમાં) જે તીર્થંકરો સિદ્ધ થવાના છે, વર્તમાનમાં પણ જેઓ વિદ્યમાન છે. (છત્રસ્થાવસ્થા વગેરેમાં) તે સર્વને ત્રિવિધ એટલે મન-વચન-કાયાથી વંદન કરું છું.

આ ઉપરાંત અહીં ચિત્રમાં હાલમાં પણ સર્વ જીવો પ્રત્યેની કરુણાના ભાવથી દેવલોકમાં અને નારકીમાં તીર્થંકર નામ કર્મ નિકાચિત કરી રહેલા જીવો બતાવવામાં આવ્યા છે, જેઓ દેવલોક અને નારકીમાંથી નીકળી સીધા તીર્થંકર થવાના છે, તે સૌને અમારી ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

આપણે હવે વિસ્તાર થી વંદના કરીએ...

- ૧) ભૂતકાળમાં પાંચે ભરતક્ષેત્રમાં અનંત ચોવીશીમાં થયેલ જે અનંત તીર્થંકર ભગવંતો મોક્ષમાં ગયા છે તે સૌને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...
- ૨) ભૂતકાળમાં પાંચે ઐરવતક્ષેત્રમાં અનંત ચોવીશીમાં થયેલ અનંત તીર્થંકરો મુક્તિમાં ગયા છે તે સૌને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

- ૩) ભૂતકાળમાં પાંચે મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાંથી જે અનંત તીર્થંકર ભગવંતો મુક્તિમાં ગયા છે તે સૌને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...
- ૪) આપણા જંબૂદ્વીપના ભરતક્ષેત્રમાં આવતી ચોવીશીમાં થનારા તીર્થંકર શ્રી પદ્મનાભ સ્વામી (શ્રેણિક મહારાજા) વગેરે સર્વને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...
- ૫) આ જ રીતે પાંચે ભરતક્ષેત્રમાં આવતી ચોવીશીમાં થનારા સર્વ તીર્થંકર ભગવંતોને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...
- ૬) પાંચે ઐરવત ક્ષેત્રમાં આવતી ચોવીશીમાં થનાર સર્વ તીર્થંકર ભગવંતોને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...
- ૭) પાંચે ભરતક્ષેત્રમાં તથા પાંચે ઐરવતક્ષેત્રમાં અનંત ચોવીશીઓમાં થનારા અનંત તીર્થંકરોને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...
- ૮) પાંચે મહાવિદેહક્ષેત્રમાં ભવિષ્યમાં થનારા અનંત તીર્થંકર ભગવંતોને ભાવભરી વંદના... નમો જિણાણં...

નિગોદાદિ સર્વત્ર રહેલા તીર્થંકર પ્રભુના જીવોને વંદના

૧ સૂક્ષ્મ નિગોદ અવ્યવહાર રાશિમાં અનંતા જીવો છે કે જે ભવિષ્યમાં તીર્થંકર થવાના છે તે સર્વ તીર્થંકરોના જીવોને ભાવભરી વંદના...

N A M O J I N A N A M
ન મો નિ જા જા

૨ વ્યવહાર રાશિમાં નિગોદમાં રહેલા અનંતા તીર્થંકર પ્રભુના જીવોને ભાવભરી વંદના...

N A M O J I N A N A M
ન મો નિ જા જા

૩ પૃથ્વીકાયમાં રત્નો વગેરેમાં રહેલા ભવિષ્યમાં તીર્થંકર થનારા અસંખ્ય જીવોને ભાવભરી વંદના...

N A M O J I N A N A M
ન મો નિ જા જા

૪ અપ્કાયમાં રહેલા અસંખ્ય તીર્થંકરોના જીવોને ભાવભરી વંદના...

N A M O J I N A N A M
ન મો નિ જા જા

૫ વાઉકાયમાં રહેલા અસંખ્ય તીર્થંકરોના જીવોને ભાવભરી વંદના...

N A M O J I N A N A M
ન મો નિ જા જા

૬ તેઉ (અગ્નિ) કાયમાં રહેલા અસંખ્ય તીર્થંકરોના જીવોને ભાવભરી વંદના...

N A M O J I N A N A M
ન મો નિ જા જા

૭ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાયમાં રહેલા અસંખ્ય તીર્થંકરોના જીવોને ભાવભરી વંદના...

N A M O J I N A N A M
ન મો નિ જા જા

૮ બેઈન્દ્રિયમાં રહેલા અસંખ્ય તીર્થંકરોના જીવોને ભાવભરી વંદના...

N A M O J I N A N A M
ન મો નિ જા જા

૯ તેઈન્દ્રિયમાં રહેલા અસંખ્ય તીર્થંકરોના જીવોને ભાવભરી વંદના...

N A M O J I N A N A M
ન મો નિ જા જા

૧૦ ચઉરિન્દ્રિયમાં રહેલા અસંખ્ય તીર્થંકરોના જીવોને ભાવભરી વંદના...

N A M O J I N A N A M
ન મો નિ જા જા

૧૧ અસંજી પંચેન્દ્રિયમાં રહેલા અસંખ્ય તીર્થંકરોના જીવોને ભાવભરી વંદના...

N A M O J I N A N A M
ન મો નિ જા જા

૧૨ સંજી પંચેન્દ્રિય તિર્યંચમાં રહેલા અસંખ્ય તીર્થંકરોના જીવોને ભાવભરી વંદના...

N A M O J I N A N A M
ન મો નિ જા જા

૧૩ નરકમાં વર્તમાનમાં રહેલા અસંખ્ય તીર્થંકરોના જીવોને ભાવભરી વંદના...

N A M O J I N A N A M
ન મો નિ જા જા

૧૪ દેવલોકમાં રહેલા અસંખ્ય તીર્થંકર ભગવંતના જીવોને ભાવભરી વંદના... વૈમાનિક દેવલોકમાં અસંખ્ય દેવો છે જેમણે તીર્થંકર નામકર્મ નિકાચિત કરેલ છે અને દેવલોકમાંથી ચ્યવીને સીધા તીર્થંકર થવાના છે. તે સર્વ જીવોને ભાવભરી વંદના... આ જ રીતે ૧લી ત્રણ નરકમાં અસંખ્ય જીવો છે, જેમણે તીર્થંકર નામકર્મ નિકાચિત કરેલ છે, પણ પૂર્વે આયુષ્ય બંધાઈ ગયું હોવાના કારણે હાલમાં નરકમાં છે, આ જીવો પણ નરકમાંથી નીકળી સીધા તીર્થંકર થવાના છે તે જીવોને અમારી ભાવભરી વંદના...

N A M O J I N A N A M
ન મો નિ જા જા

૧૫ અઢી દ્વીપમાં રહેલા અબજો મનુષ્યોમાંથી એવા કેટલાક જીવો છે જે ભવિષ્યમાં ગમે ત્યારે તીર્થંકર થવાના છે. આવા મનુષ્યગતિમાં રહેલા અનેક તીર્થંકરોના જીવોને ભાવભરી વંદના...

N A M O J I N A N A M
ન મો નિ જા જા

૧૬ વળી વર્તમાનમાં મનુષ્યલોકમાં એવા લાખો મનુષ્યો છે, જેઓએ તીર્થંકર નામકર્મનો નિકાચિત બંધ કર્યો છે. તેઓ અહિંથી દેવલોકમાં થઈને ત્રીજા ભવે તીર્થંકર થવાના છે તે સર્વને ભાવભરી વંદના...

N A M O J I N A N A M
ન મો નિ જા જા

૧૭ પાંચે મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં વર્તમાનમાં હાલ ગૃહસ્થપણમાં કે છત્રસ્થપણમાં જે તીર્થંકર ભગવંતો છે જેઓ આ જ ભવમાં ચારિત્ર લઈ કેવળજ્ઞાન પામી ભાવ તીર્થંકર થવાના છે તે સર્વને ભાવભરી વંદના...

N A M O J I N A N A M
ન મો નિ જા જા

સામાન્યતઃ તીર્થંકર નામકર્મ નિકાચિત થયા પછી દ્રવ્ય તીર્થંકર ગણાય છે, પરંતુ અત્રે નયવિશેષ (સ્થૂલ નૈગમ નય) ની અપેક્ષાએ નિગોદાદિમાં રહેલા પરમાત્માના જીવને તેમનામાં રહેલ તીર્થંકરપણના ભાવિ પર્યાયની અપેક્ષાએ વંદન કરાય છે.

વિંશતિસ્થાનક ચિત્ર

તીર્થંકર નામકર્મની નિકાયનામાં કારણભૂત

વીશ સ્થાનકો

1. અરિહંતપદ

2. સિદ્ધપદ

3. પ્રવચનપદ

4. આચાર્યપદ

5. સ્થવિરપદ

6. ઉપાધ્યાયપદ

7. સાધુપદ

8. જ્ઞાનપદ

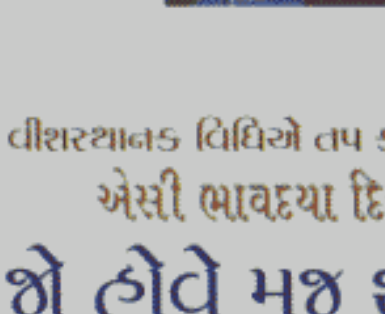
9. દર્શનપદ

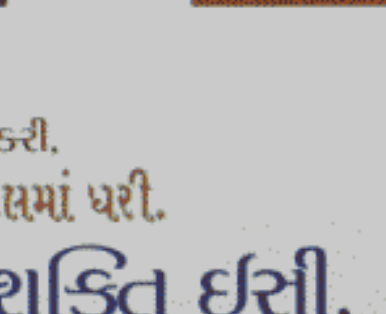
10. વિનયપદ

11. ચારિત્રપદ

12. જાત્યર્થપદ

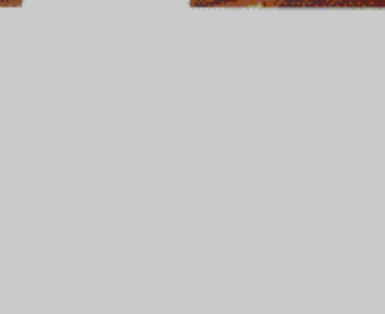
13. ક્રિયાપદ

14. તપપદ

15. ગોચમપદ

વીશસ્થાનક વિધિએ તપ કરી,

એસી ભાવદયા દિલમાં ધરી.

જો હોવે મુજ શક્તિ ઇસી,

સર્વિ જીવ કરુ

શાસન રસી.

16. જિનપદ

17. સંપ્રમપદ

18. અભિનવ જ્ઞાન પદ

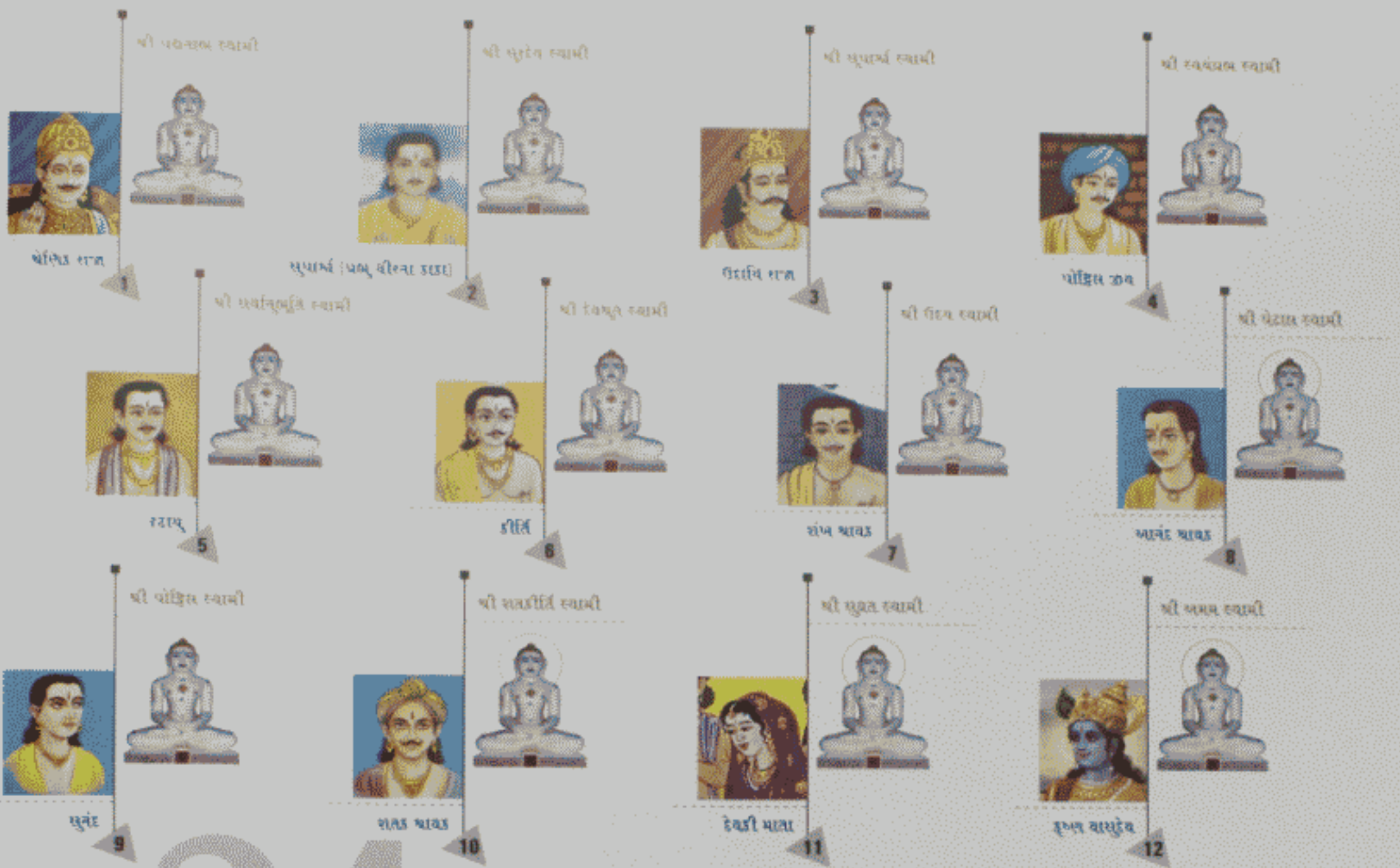
19. મૃતપદ

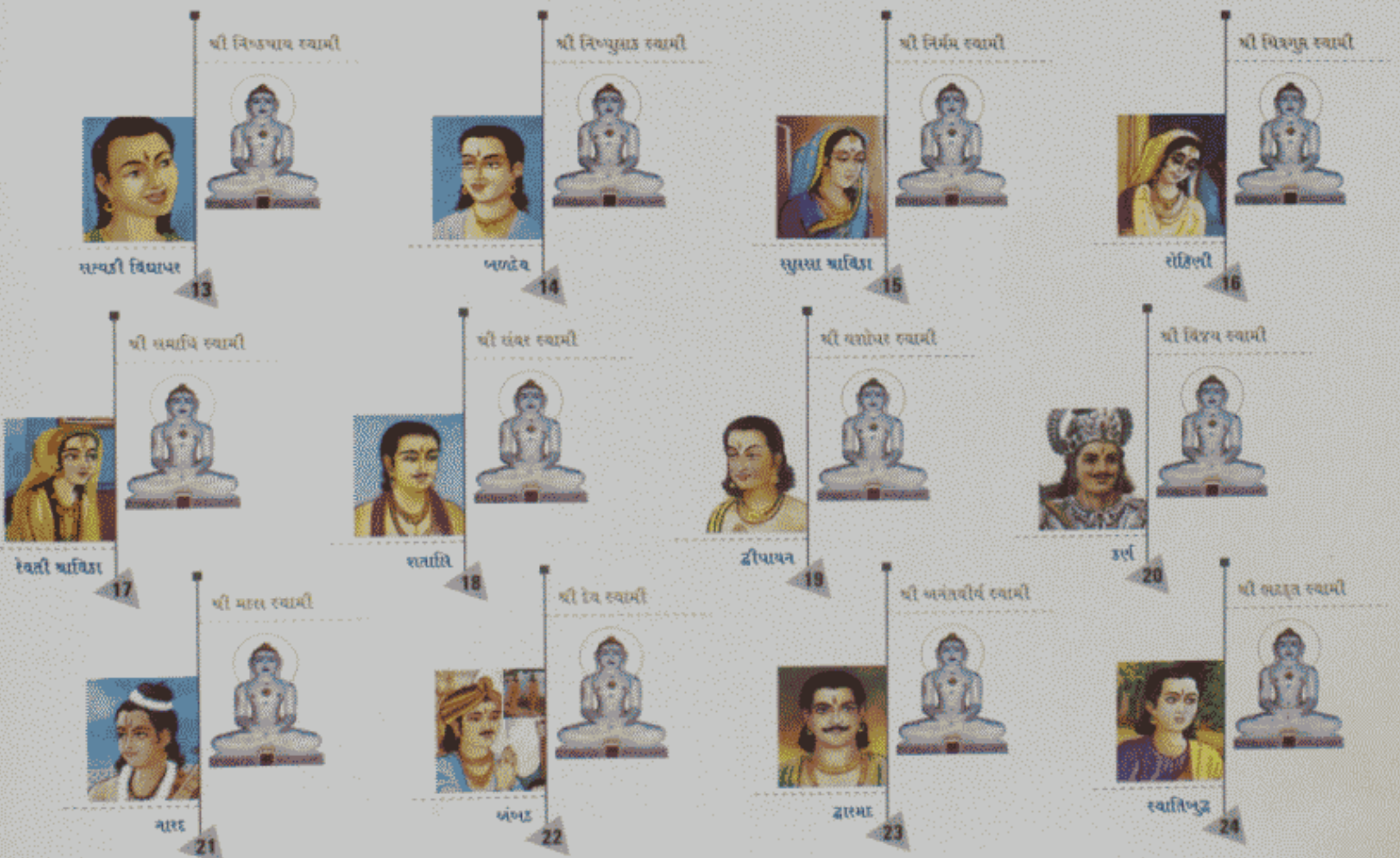
20. તીર્થપદ

જો હોવે મુજ શક્તિ ઇસી, સર્વિ જીવ કરુ શાસન રસી.

આવૃત્તિ 24 માં થનારા ચોવીશે તીર્થપતિઓને ભાવભરી વંદના... નમો જિજ્ઞાસુ...
તીર્થકરના જીવો અને તેમના નામો

ટિપ્પણ આ નામો ત્રિપરિણિપાતકાપુરુષ ચરિત્ર પર્વ ૧૦ ના આધારે લખ્યા છે. અન્ય ગ્રંથોમાં થોડો ફેરફાર પણ જણાય છે. તત્ત્વ કેવળી ગમ્ય છે.

તીર્થ કરનામકર્મબાંધનારજીવનીભાવના

अनेन भवनिर्गुणं सम्यग्बोध्य महाशयः ।

तथाभव्यत्वयोगेन विचित्रं चिन्तयत्यसी ॥

તીર્થકર નામકર્મ બાંધનાર જીવો પ્રશસ્ત પરિણામવાળા હોય છે. તેઓ સમ્યગ્દર્શન પામ્યા પછી એ સમ્યગ્દર્શન વડે જન્મ જરા મરણાદિથી ભયંકર એવા સંસારની નિવૃર્ણતાને જુવે છે. એ જોયા પછી તેઓ તથાભવ્યત્વના યોગે વિચિત્ર (વિશિષ્ટ) ચિંતન કરે છે.

मोहान्धकारगहने संसारे दुःखिता यत ।

सत्त्वाः परिग्रमन्त्युच्चैः सत्यस्मिन्धर्मनिजसि ॥

તેઓ આ પ્રમાણે વિચારે છે - સર્વજ્ઞ ભગવંતોએ પ્રકાશેલ ધર્મનો પ્રકાશ જગતમાં વિદ્યમાન હોવા છતાં જીવો મોહરુપી અંધકારથી ભરેલા એવા આ સંસારમાં દુઃખી થઈને ખુબ ભમે છે.

अहमेतानतः कृच्छ्रपथायोगं कथञ्चन ।

अनेनोत्तारयामीति वरबोधिसमन्वितः ॥

करुणादिगुणोपेतः परार्थव्यसनी मया ।

तथैव चेष्टते धीमान्वर्धमानमहोदयः ॥

ભયંકર ભવભ્રમણથી પીડીત જીવોને આ કષ્ટદાયક સંસારમાંથી ગમે તે રીતે હું આ ધર્મપ્રકાશ વડે પાર ઉતારું-આ પ્રમાણે શ્રેષ્ઠ સમ્યગ્દર્શનના ધણી, કરુણાદિ ગુણોથી યુક્ત, પરાર્થવ્યસની, બુદ્ધિશાળી, વધતા મહાન ઉદયવાળા (પ્રતિષ્ઠા નવનવા પ્રશસ્ત ગુણોને પ્રાપ્ત કરતા) તે જીવો સદા વિચારે છે અને તે જ પ્રમાણે આચરણ કરે છે.

तत्तत्कल्याणयोगेन कुर्वन्सत्त्वार्थमेव सः ।

तीर्थकृत्वमवाप्नोति परं सत्त्वार्थसाधनम् ॥

તે જીવો તે તે અતિશાયી ધર્મદિશના વગેરે કલ્યાણયોગથી જીવોનું હિત જ કરતા જીવોના હિતના શ્રેષ્ઠ સાધનરુપ તીર્થકરપણને પામે છે.

તીર્થકર ભગવંતના જીવો તીર્થકરપણની પૂર્વના ત્રીજા ભવમાં જગતના સર્વજીવોને ધર્મ પમાડી સંસારના દુઃખોથી છોડાવવાની યાત્રી ઉત્કૃષ્ટ ભાવના અને તેને યનુરુપ પ્રવૃત્તિથી તીર્થકર નામ કર્મનો ત્રિકાયિત બંધ કરી વચ્ચે એક દેવનો ભવકરી તીર્થકર થાય છે.

જો હોવે મુઝ શક્તિ ઈસી, સવી જીવ કદું શાસન રસી.

તીર્થ કર ભગવાનના જીવોની

આકાલીન દશ વિશેષતાઓ

આકાલમેતે પરાર્થવ્યસનિનઃ • ઉપસર્જનીકૃતસ્વાર્થાઃ • ઉચિતક્રિયાવન્તઃ
અદીનભાવાઃ • સફલારમ્ભિણઃ • અદૃદાનુશયાઃ • કૃતજ્ઞતાપતયઃ
અનુપહતચિત્તાઃ • દેવગુરુબહુમાનિનઃ • ગમ્ભીરાગયાઃ

- ૧) પરાર્થવ્યસની : એમને પરોપકાર કરવાનું વ્યસન હોય, એટલે કે એમને પરોપકાર કર્યા વગર ચાલે જ નહીં.
- ૨) સ્વાર્થને ગોણ કરનારા : એ જીવો હંમેશા પોતાના સ્વાર્થને મુખ્ય ન બનાવે, પણ ગોણ કરે.
- ૩) ઉચિત ક્રિયાવાળા : પોતે જે ભૂમિકામાં રહ્યા હોય તેને ઉચિત જે ક્રિયાઓ હોય તેનું પાલન કરનારા હોય.
- ૪) અદીન ભાવવાળા : એમના ભાવોમાં દીનતા ન હોય, હંમેશા ઉંચા ભાવોમાં તેઓ રમતા હોય.
- ૫) સફલારંભી : તેઓ જે કાર્યની શરૂઆત કરે છે તેને અવશ્ય પૂર્ણ કરે છે, અને જે કાર્ય સફળ થવાનું હોય તેવા કાર્યની જ તેઓ શરૂઆત કરે છે.
- ૬) અદૃક અનુશયવાળા : અન્ય જીવો સાથે એમના વૈર-વિરોધ દટ ન હોય.
- ૭) કૃતજ્ઞતાપતિ : કોઈએ પોતાની ઉપર કરેલા નાના પણ ઉપકારને ક્યારેય ભૂલે નહીં, એનો બદલો વાળવા અવશ્ય પ્રયત્ન કરે.
- ૮) અનુપહત ચિત્તવાળા : એમનું મન ક્યારેય હતોત્સાહ થતું નથી. ઉલ્લાસ અને ઉર્મિજ એમના અંતરમાં કાંસી ઠાંસી ભર્યા હોય.
- ૯) દેવ ગુરુ બહુમાની : તેઓ દેવ અને ગુરુ ઉપર અત્યંત બહુમાનવાળા હોય. એમના અંતરમાં એ બહુમાન સમાતું ન હોય, ઉભરાતું હોય.
- ૧૦) ગંભીરાશયવાળા : એમનું કદય ખૂબ વિશાળ અને ઊંડું હોય, સાંકળું કે છીછડું ન હોય. તેથી સન્માનને અને અપમાનને સમભાવે ગળી જવાની કળા એમણે હસ્તગત કરી હોય છે.

આ દશ પ્રકારની વિશેષતાઓ તીર્થકરોના જીવોને સંસારમાં દરેક ભવોમાં હોય છે.

आकालमेते
परार्थव्यसनिनः

उपसर्जनीकृतस्वार्थाः

उचितक्रियावन्तः

अदीनभावाः

सफलारम्भिणः

अदृदानुशयाः

कृतज्ञतापतयः

अनुपहतचित्ताः

देवगुरुबहुमानिनः

गम्भीराशयाः

વિભાગ ૪ VIBHAG 4

અશોકતરૂની શીળી છાંચથી શોક સહુ દૂરે ટળે,
રિમઝિમ થતી વૃષ્ટિ કુસુમની સુરભિ અનુપમ પાથરે,
દિવ્યદવનિના સ્પંદનોથી હૃદય મુજ ઝંકૃત બને,
તે સમવસરણમ્ ભવ્યશરણમ્ નાથ ! મુજ ભવભવ મળે.

ચામરચુગલ શોભે ઘણાં જિમ રાજહંસની શૃંખલા,
જે પુરુષસિંહ થઈને સિંહાસન પર વિરાજે નિર્ભયા,
ભામંડલમ્ મહાસૂર્યસમ મહામોહના તિમિરો ગળે,
તે સમવસરણમ્ ભવ્યશરણમ્ નાથ ! મુજ ભવભવ મળે.

જ્યાં દેવદુંદુભિ દેવદેવનો જયજયારવ ઘોષવે,
જ્યાં છત્રત્રય દેવાધિદેવની પુણ્યત્રિદિ સૂચવે,
એ પ્રાજયપુણ્યત્રકર્ષ નિરખી હૃદયને ટાઢક વળે,
તે સમવસરણમ્ ભવ્યશરણમ્ નાથ ! મુજ ભવભવ મળે.

ભાવજિનની આ રી ધ ની

ભા વ જિ ના મ મ વ મ ન ન ત્યા ।

નિમ-સ્થાપના-દ્રવ્ય તીર્થકરોની આરાધના કરી. હવે, આપણે ચારે નિક્ષેપાઓમાં મુખ્ય એવા ભાવ તીર્થકરોની આરાધના કરીએ. જેઓનો ભાવ નિક્ષેપો શુદ્ધ હોય છે તેમના જ બાકીના ત્રણ નિક્ષેપા આરાધ્ય છે.

કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્તિ પછી સમવસરણમાં બેસીને દેશના આપતા તીર્થકરોને ભાવ તીર્થકર કહેવાય છે. કેવળજ્ઞાન ઉત્પન્ન થયા પછી મોક્ષમાં જાય ત્યાં સુધી પૃથ્વીતલ પર વિચરીને દેશના વગેરે દ્વારા અનેક જીવોને પ્રતિબોધ કરતા તીર્થકર ભગવંતોને ભાવ તીર્થકર કહેવાય છે.

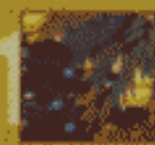
તીર્થકર પ્રભુના જીવો અનાદિકાળથી આપણી માફક સંસારમાં પરિભ્રમણ કરતા હોય છે, પરંતુ તેમનું તથા ભવ્યત્વ (આત્મદ્રવ્ય) વિશિષ્ટ કોટિનું હોય છે. તેથી તેઓ સંસારમાં યાવત્ સમ્યક્ત્વ પામતા પૂર્વે પણ પરાર્થવ્યસનીપણું, કૃતજ્ઞતા વગેરે વિશેષતાને ધારણ કરનારા હોય છે. સમ્યક્ત્વ પામ્યા પછી તીર્થકર થવાના પૂર્વના ત્રીજા ભવે કરુણાવંત એવા આ મહાપુરુષો જગતને દુઃખી જોઈ તેનો ઉદ્ધાર કરવા પ્રકૃષ્ટ ભાવનાપૂર્વક પ્રકૃષ્ટ પુરુષાર્થ કરે છે અને તેના દ્વારા તીર્થકર નામકર્મ નામનું ઉત્કૃષ્ટ પુણ્ય બાંધે છે. ત્યાંથી તેઓ દેવલોકમાં (અથવા પૂર્વબદ્ધ આયુષ્યના યોગે ક્યારેક નરકમાં) જઈ છેલ્લા ભવમાં તીર્થકર થાય છે. તેમના ચ્યવન (માતાના ગર્ભમાં આવવું), જન્મ, દીક્ષા, કેવળજ્ઞાન, નિર્વાણ કલ્યાણકોની ઉજવણી દેવો કરે છે. કેવળજ્ઞાન થયા પછી તેઓ દેશના આપે છે. તીર્થ (ચતુર્વિધ સંઘ)ની સ્થાપના કરે છે. કેવળજ્ઞાનથી નિર્વાણ સુધીના કાળમાં તેઓ ભાવ-તીર્થકર કહેવાય છે. આપણાં ભરત ક્ષેત્રમાં આ રીતે ચોવીશ તીર્થકરો જે થઈ ગયા તેઓ જ્યારે કેવળજ્ઞાન પછી આ ભરત ક્ષેત્રમાં વિચરતા હતા ત્યારે ભાવ-તીર્થકર હતા. હાલમાં તેઓ દ્રવ્ય-તીર્થકર છે.

મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં હમણાં આવા વીશ તીર્થકર ભગવંતો વિચરી રહ્યા છે. તેઓને કેવળજ્ઞાન થઈ ગયું છે. તેઓ ભાવ તીર્થકર કહેવાય છે. તેઓના જીવનની સંક્ષિપ્ત ઝાંખી કરી તેમને ભાવથી વંદન કરીશું...

ધીરજન • ચરણગુજ • યોગ્યજ્ઞાન • ચારુલેખા પાલ પ્રગુણ

વીશ વિહરમાન તીર્થંકર ભગવંતોની જીવન ઝાંખી

આપણા ભરત ક્ષેત્રમાં ૧૭મા કુંથુનાથ ભગવાન મોક્ષે ગયા અને ૧૮મા અરનાથ ભગવાનનો જન્મ થતા પૂર્વે આજથી લગભગ ૮૩ લાખ પૂર્વથી (૧ પૂર્વ = ૭૦૫૬૦ અબજ વર્ષ) અધિક જેટલા વર્ષ પૂર્વે આ વીશ તીર્થંકર ભગવંતોનો જન્મ મહાવિદેહ ક્ષેત્રોની વિજયોમાં રાજકુલમાં થયો હતો. પ્રભુજી માતાના ગર્ભમાં આવતા માતા ચૌદ સ્વપ્ન જુએ છે. તેથી પ્રભુનું ચ્યવન થયું તે વખતે ચૌદ રાજલોકમાં અજવાળા થયેલા તથા નારકીના જીવોએ પણ કાણ માટે સુખનો અનુભવ કરેલો. જન્મ વખતે પણ આ જ રીતે વિશ્વના તમામ જીવોને સુખનો અનુભવ અને ચૌદ રાજલોકમાં પ્રકાશ થયો, જન્મ વખતે છપ્પન્ન દિક્કુમારીકાઓએ વિવિધ દિશાઓમાંથી આવી પ્રભુનો જન્મ મહોત્સવ ઉજવેલ, ત્યારપછી અનેક દેવોથી પરિવૃત્ત ઈન્દ્રો પાંચ રૂપ કરી પ્રભુજીને મેરુ પર્વત પર લઈ ગયા ત્યાં અસંખ્ય દેવો ભેગા થયા. પ્રભુજીનું જન્મ કલ્યાણક ઉજવ્યું. રાજકુળમાં જન્મેલ આ મહાપુરુષોનો જન્મ રાજ્યમાં પણ રાજા, પ્રજાએ ભવ્ય રીતે ઉજવેલ.

બીજાના ચન્દ્રની જેમ બાહ્ય અભ્યંતર કળાઓથી વૃદ્ધિ પામતા આ વીશે મહાપુરુષો યુવાવસ્થામાં આવતા નિકાચિત ભોગકર્મના ઉદયથી પાણિગ્રહણ કરે છે અને અનાસક્તપણે નિકાચિત કર્મને ખપાવવા માટે જ ભોગોને ભોગવે છે. અનાસક્ત અને નિર્લેપપણે સંસારીજીવન પસાર થતા જન્મથી ૮૩ લાખ પૂર્વ થયે આ મહાપુરુષો રાજ્યાદિ સઘળી ભોગ સમૃદ્ધિનો ત્યાગ કરીને ચારિત્ર લે છે. દેવો-રાજાઓ-મનુષ્યો વગેરે પ્રભુજીની દીક્ષાને ભવ્ય રીતે ઉજવે છે. વળી દીક્ષા વખતે પણ ચ્યવન અને જન્મકાળની માફક ચૌદ રાજલોકમાં અજવાળા પથરાય છે. ચારે ગતિના જીવો કાણમાત્ર માટે સઘળા ય દુઃખના અનુભવથી છૂટીને સુખને અનુભવે છે. આપણા ભરત ક્ષેત્રમાં આ વખતે મુનિસુવ્રતસ્વામિ ભગવાન નિર્વાણ પામ્યા પછી તેમનું શાસન ચાલતું હતું ત્યારે વીશે પ્રભુજીની દીક્ષાનો કાળ હતો.

ઉગ્રચારિત્રનું પાલન કરતા એક હજાર વર્ષનો છન્નસ્થકાળ પૂર્ણ થતા આ વીશે પરમાત્માઓને કેવળજ્ઞાન પ્રગટ થાય છે અને તે વખતે પણ પૂર્વની માફક ચૌદ રાજલોકમાં અજવાળા થાય છે અને નારકીના જીવો પણ કાણમાત્ર સુખને અનુભવે છે.

પરમાત્માના કેવળજ્ઞાનથી આસન કંપિત થતા ઋદ્ધિયુક્ત ઈન્દ્રો, દેવો... વગેરે પરિવાર... તે તે ક્ષેત્રોમાં પધારે છે. પ્રભુજીના સમવસરણની રચના કરે છે. પ્રભુજી દેશના આપે છે, અનેક જીવો પ્રતિબોધ પામે છે. પ્રભુજી શાસન અને સંઘની સ્થાપના કરે છે. અનેક આત્માઓને ચારિત્ર આપી સાધુ-સાધ્વી બનાવે છે. તથા અનેક આત્માઓને સમ્યક્ત્વ સહ અણુવ્રતો આપી શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ બનાવે છે. મુખ્ય ૮૪ સાધુઓને ત્રિપદી આપે છે, તેના આધારે તેઓ દ્વાદશાંગીની રચના કરે છે. પ્રભુ તેમને ગણધર પદ પર સ્થાપન કરે છે. પૃથ્વીતલ ઉપર વિચરતા પ્રકૃષ્ટ પુણ્યના સ્વામી પ્રભુજીની સાથે અસંખ્ય દેવો પણ વિચરે છે. જઘન્યથી કોડ દેવો તો હંમેશા સાથે જ હોય છે. પ્રભુજીના પગ પૃથ્વી તલને સ્પર્શ કરતા પૂર્વે જ દેવો સુવર્ણ કમળની રચના કરે છે અને સુવર્ણ કમળ ઉપર પદન્યાસ કરતા કરતા પ્રભુજી વિચરે છે. પ્રભુના મસ્તક ઉપર ત્રણ મોટા છત્રો સતત શોભી રહ્યા હોય છે. પ્રભુજીની આગળ ચામર પણ વીંઝાતા હોય છે. સિંહાસન પણ પ્રભુજીની સાથે જ ચાલે છે. મસ્તકની પાછળ હજારો સૂર્યથી પણ તેજસ્વી ભામંડલ શોભી રહ્યું હોય છે. પ્રભુજીની પાછળ વિશ્વના શોકને દૂર કરતું અશોક વૃક્ષ પણ શોભી રહ્યું હોય છે. પ્રભુજી જ્યાં જ્યાં વિચરે છે ત્યાં દેવો ઉપરથી સુગંધિદાર પુષ્પની વૃષ્ટિ કરતા જાય છે, કેટલાક દેવો ચોતરફ દુંદુભિના નાદ દ્વારા લોકોને પ્રભુજીના આગમનના સમાચાર આપતા હોય છે, પ્રભુજી જ્યારે

દેશના આપે છે ત્યારે દેવો દિવ્ય ધ્વનિ સાથે પૂરી રહ્યા હોય છે.

૧) અશોક વૃક્ષ, ૨) પુષ્પવૃષ્ટિ, ૩) દેવદુંદુભિ, ૪) ચામર, ૫) સિંહાસન, ૬) ભામંડલ, ૭) દિવ્યધ્વનિ, ૮) છત્ર. પ્રભુજીની સાથે સતત રહેતા આ આઠ પ્રાતિહાર્ય કહેવાય છે.

રાગ-દ્રેષ-મોહના સંપૂર્ણ વિજેતા આ પ્રભુજી વીતરાગ અવસ્થાને પામેલા છે. કેવળજ્ઞાન કેવળદર્શનથી સુશોભિત પ્રભુજી સર્વજ્ઞપણાને પામેલા છે. દેવેન્દ્રોથી પ્રભુ સતત પૂજિત છે અને સમવસરણમાં બિરાજમાન થઈ યથાવસ્થિત વસ્તુ-પદાર્થને બતાવવા દ્વારા મોક્ષમાર્ગને બતાવનાર છે. આમ વીતરાગતા, સર્વજ્ઞપણું, દેવેન્દ્રપૂજિતતા, યથાવસ્થિત પદાર્થ પ્રદુષકતા એ પ્રભુજીની વિશેષતાઓ પણ છે. આ ચારને શાસ્ત્રીય ભાષામાં ચાર અતિશયો કહેવાય છે.

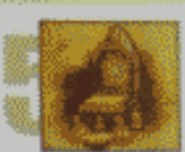
૧) વીતરાગતા એટલે અપાયાપગપ્રાતિશય. ૨) સર્વજ્ઞપણું એટલે જ્ઞાનાતિશય. ૩) દેવેન્દ્રપૂજિતતા એટલે પૂજાતિશય. ૪) યથાવસ્થિત પદાર્થ પ્રદુષકતા એટલે વચનાતિશય. પ્રભુજી આ ચાર અતિશયો અને આઠ પ્રાતિહાર્ય થઈ કુલ બાર ગુણને ધારણ કરનારા છે.

પ્રભુજીનો અચિંત્ય પ્રભાવ છે. પ્રભુજી જ્યાં જ્યાં વિચરે છે ત્યાં ચારે બાજુ સવાસો યોજન સુધીમાં મારી, મરકી, અતિવૃષ્ટિ, અનાવૃષ્ટિ, સ્વચક્ર (બળવો), પરચક્ર (બીજા દેશાદિનું ચુદ્ધ), દુકાળ વગેરે હોતા નથી. રોગાદિ ઉપશાંત થઈ જાય છે, પ્રાણિઓ વચ્ચેના જાતિ વૈર પણ શાંત થઈ જાય છે. હિંસક પ્રાણીઓ પણ શાંત થઈ જાય છે. પંખીઓ પ્રદક્ષિણા દે છે. કાંટા ઉંઘા વળી જાય છે. વૃક્ષો નમસ્કાર કરે છે. અચિંત્ય પ્રભાવશીલ પરમાત્માની દેશના માટે દેવો એક યોજન પ્રમાણવાળા ત્રણ ગઢવાળા સમવસરણની રચના કરે છે. નીચે થી ગણતા... ૧) પ્રથમ ગઢ ચાંદીનો ભવનપતિદેવો રચે છે. તેને સુવર્ણના કાંગરા હોય છે. ૨) દ્વિતીય ગઢ સુવર્ણનો જ્યોતિષદેવો રચે છે. તેને રત્નના કાંગરા હોય છે. ૩) તૃતીય ગઢ રત્નનો વૈમાનિકદેવો રચે છે. તેને મણિના કાંગરા હોય છે. તોરણો વગેરે વ્યંતર દેવો રચે છે.

● ત્રીજા ગઢની મધ્યમાં રત્નજડિત સુવર્ણમય સિંહાસન સ્થાપિત કરાય છે. તેની ઉપર પૂર્વ દિશા સન્મુખ બિરાજમાન થઈને પ્રભુજી દેશના આપે છે. બાકીની ત્રણ દિશામાં પ્રભુની આબેહુબ પ્રતિકૃતિ દેવો પ્રભુના જ અચિંત્ય પ્રભાવથી રચે છે. તૃતીય ગઢમાં સાધુ-સાધ્વી-શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ તથા ચારે નિકાયના દેવ-દેવીઓ પ્રભુજીની દેશના સાંભળે છે. ● બીજા ગઢમાં બેસીને પશુ-પંખીઓ વગેરે એકતાનપૂર્વક પ્રભુજીની દેશના સાંભળે છે. ● પ્રથમ ગઢમાં વાહનો ગોકવાય છે.

દેવ-દેવી-મનુષ્યો-પશુ-પંખી સૌને પ્રભુની વાણી પોતપોતાની ભાષામાં પરિણમે છે. પ્રભુજીની વાણી સાંભળીને સેંકડો-હજારો-લાખોની સંખ્યામાં રાજાઓ, રાજકુમારો, શ્રેષ્ઠિઓ, શ્રેષ્ઠિપુત્રો, રાણીઓ, શ્રેષ્ઠિનીઓ, રાજકુમારીઓ વગેરે વૈરાગ્ય વાસિત બની ચારિત્ર ગ્રહણ કરે છે. ચક્રવર્તી જેવા પણ છ ખંડના રાજ્ય ત્યાગીને સંયમી બને છે.

સંયમ ન લઈ શકે તેવા ઘણા મનુષ્યો દેશવિરતિ ધર્મ એટલે શ્રાવકના વ્રતો ગ્રહણ કરે છે. ઘણા મનુષ્યો સમ્યગ્દર્શનને પણ પામે છે. તિર્યંચો પણ પ્રભુની વાણીનું શ્રવણ કરતા વ્રતો વગેરે સ્વીકારે છે તથા સમ્યગ્દર્શનને પામે છે. આવા દેવાધિદેવ વીશ તીર્થંકર ભગવંતો હાલમાં ઉપર જણાવ્યા મુજબ પાંચે મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં વિચરે છે. આ વીશે તીર્થંકર ભગવંતો ભાવજિન છે. હવે આપણે જેમને હંમેશા યાદ કરીએ છીએ તે શ્રી સીમંધર સ્વામી ભગવંતને સપરિવાર વંદન કરીએ, અને પછી વીશે ભગવાનને તથા તેમના પરિવારને પણ વંદન કરીશું.

સિંહાસન

ભામંડલ

દિવ્યધ્વનિ

છત્ર

આઠ મહાપ્રાતિહાર્ય

શ્રી સીમંધર સ્વામીના સમવસરણમાં આવી વંદન-સ્તુતિ આદિ કરી પ્રભુની દેશના સાંસનતા ચોક્કસ ઉન્નતો-ઉદાહીઓ, એસંજ્ય દેવ-દેવીઓને સમકુમાન પ્રણામ...
શ્રી સીમંધર પ્રભુના અધિષ્ઠાતક ધ્યાંત્રાયણ દેવ તથા પંચાંગુલી દેવીને સમકુમાન પ્રણામ...

શ્રી સીમંધર સ્વામીના સમવસરણમાં આવી વંદન-સ્તુતિ આદિ કરી પ્રભુની દેશના સાંસનતા ચોક્કસ ઉન્નતો-ઉદાહીઓ, એસંજ્ય દેવ-દેવીઓને સમકુમાન પ્રણામ...

શ્રી સીમંધર સ્વામીના પરિવારમાં ૧ અલગ સમુદાય-સમુદાય ભવંતો છે. તે સીમે ભાવભરી વંદના...

શ્રી સીમંધર સ્વામીના પરિવારમાં ૮૪ લાખ દેવગણાની ભવંતો છે. તે સીમે ભાવભરી વંદના...

શ્રી સીમંધર સ્વામીને ૮૪ ગણધરો છે, તેઓને ભાવભરી વંદના...
તે સર્વ ગણધર ભગવંતોને સ્વેચ્છી દાદશાંગીને ભાવભરી વંદના...

સમવસરણમાં આવી પ્રભુની વાણીનું અમૃતપાન કરતા દેશવિરતિ, સમ્યક

ભગવાનો

શ્રી સીમંધર સ્વામીના સમવસરણમાં આવી વંદન-સ્તુતિ આદિ કરી પ્રભુની દેશના સાંભળતા થોસક ઈન્દ્રો-ઈન્દ્રાણીઓ, અસંખ્ય દેવ-દેવીઓને સબહુમાન પ્રણામ... શ્રી સીમંધર પ્રભુના અધિષ્ઠાત્ર ધાંદ્રાવણ દેવ તથા પંચાંગુલી દેવીને સબહુમાન પ્રણામ...

શ્રી સીમંધર સ્વામીના સમવસરણમાં આવી વંદન-સ્તુતિ આદિ કરી પ્રભુની દેશના સાંભળતા થોસક ઈન્દ્રો-ઈન્દ્રાણીઓ, અસંખ્ય દેવ-દેવીઓને સબહુમાન પ્રણામ...

શ્રી સીમંધર સ્વામીના પરિવારમાં ૧ અઢત્તર બાળુ-સાવલીજી ભગવંતો છે. તે સૌને ભાવભરી વંદના...

શ્રી સીમંધર સ્વામીના પરિવારમાં ૧ અઢત્તર બાળુ-સાવલીજી ભગવંતો છે. તે સૌને ભાવભરી વંદના...

જીવિત કે સમ્બંધ સન્મુખ એવા તિર્થોની પણ ભાવભરી સન્મુખીદના.

જંબૂ દ્વીપના મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં ચાર જિનને વંદના

૮મી પુષ્કાવતી વિજયમાં ...

ૐ હો શ્રી અર્હ શ્રી સીમંધરસ્વામિને નમઃ

૨૫મી વપ્પા વિજયમાં ...

ૐ હો શ્રી અર્હ શ્રી યુગ્મંધરસ્વામિને નમઃ

૯મી વત્સ વિજયમાં ...

ૐ હો શ્રી અર્હ શ્રી બ્રાહ્મસ્વામિને નમઃ

૨૪મી નતિનાવતી વિજયમાં ...

ૐ હો શ્રી અર્હ શ્રી સુબ્રાહ્મસ્વામિને નમઃ

પશ્ચિમ ધાતકીખંડના મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં ચાર જિનને વંદના

૮મી પુષ્કાવતી વિજયમાં ...

ૐ હો શ્રી અર્હ શ્રી સુરપ્રભસ્વામિને નમઃ

૨૫મી વપ્પા વિજયમાં ...

ૐ હો શ્રી અર્હ શ્રી વિશાલપ્રભસ્વામિને નમઃ

૯મી વત્સ વિજયમાં ...

ૐ હો શ્રી અર્હ શ્રી વજ્રપ્રભસ્વામિને નમઃ

પૂર્વ પુષ્કાર્ધ દ્વીપના

૮મી પુષ્કાવતી વિજયમાં ...

ૐ હો શ્રી અર્હ શ્રી ચંદ્રબ્રાહ્મસ્વામિને નમઃ

વીર વિહરમાન
જિનને વંદના

પશ્ચિમ પુષ્કાર્ધ દ્વીપના મહાવિદેહમાં ચાર જિનને વંદના

૮મી પુષ્કાવતી વિજયમાં ...

ૐ હો શ્રી અર્હ શ્રી વીરસેનસ્વામિને નમઃ

૨૫મી વપ્પા વિજયમાં ...

ૐ હો શ્રી અર્હ શ્રી મહાભદ્રસ્વામિને નમઃ

પૂર્વ ઘાતકી ખંડના મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં ચાર જિનને વંદના

૮મી પુષ્કાવતી વિજયમાં ...

૨૫મી વપા વિજયમાં ...

૯મી વસસ વિજયમાં ...

૨૪મી નસિનાવતી વિજયમાં ...

૨૪મી નસિનાવતી વિજયમાં ...

સીમંધરા સુગમંધરા બાહુ સુબાહુ સુજીતને,
શ્રી સ્વયંપ્રભ ઋષભાનનેશ્વર રાખજે આ દાસને,
અનંતવીર્યપ્રભુ તથા સુરપ્રભ વિશાલની ધારણા,
તે વિહરમાન જિહાંદને હોજે સદા મુજ વંદના...

શ્રી વ્રજધર ચંદ્રાનનેશ્વર ચંદ્રબાહુ છાજતા,
ભુજંગ ઈશ્વર નેમિપ્રભને વીરસેન વિરાજતા,
મહાભદ્ર દેવચશા વળી અજીતવીર્ય સોહામણા,
તે વિહરમાન જિહાંદને હોજે સદા મુજ વંદના...

મહાવિદેહમાં ચાર જિનને વંદના

૨૫મી વપા વિજયમાં ...

૯મી વસસ વિજયમાં ...

૨૪મી નસિનાવતી વિજયમાં ...

૯મી વસસ વિજયમાં ...

૨૪મી નસિનાવતી વિજયમાં ...

વિશ વિહરમાન જિનના પરિવારને ભાવભરી વંદના

કુલ ૨૦ x ૮૪ = ૧૬૮૦ ગણધર ભગવંતોને તથા તેઓએ રચેલ દ્વાદશાંગીને ભાવભરી વંદના...
૨૦ x ૧૦ સાખ = ૨ કોઠ કેવળજ્ઞાની ભગવંતોને ભાવભરી વંદના...
૨૦ x ૧ અબજ = ૨૦ અબજ સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોને ભાવભરી વંદના...
૨૦ x અબજ = અબજ શ્રાવક-શ્રાવિકાઓને ભાવપૂર્ણ પ્રણામ...
પ્રભુના સમયસરણમાં પધારી વંદન-સ્તુતિ આદિ કરી પ્રભુની દેશના સાંભળતા
ચોસઠ ઈન્દ્રો-ઈન્દ્રાણીઓ, અસંખ્ય દેવ-દેવીઓને સબકુમાન પ્રણામ...
આ વીશે પ્રભુના અધિષ્ઠાતક દેવ-દેવીઓને ભાવભર્યા પ્રણામ...
સમયસરણમાં પધારી પ્રભુની વાણીનું અમૃતપાન કરતા દેશવિરતિ,
સમ્યગ્દષ્ટિ કે સમ્યકત્વ સન્નિધિ એવા તિર્થંચોની પણ ભાવભરી અનુમોદના...

તીર્થકરના ચોગ્રીશ અતિશય

ચાર અતિશય મૂળથી

અરિહંત પરમાત્માને જન્મથી વર્તતા ચાર મૂળ અતિશયો :-

- ૧) પ્રકૃષ્ટ પુણ્યના સ્વામી અરિહંત પરમાત્માનું રૂપ-લાવણ્ય તો ઈન્દ્રને પણ શરમાવે તેવું અદ્ભૂત અને અલૌકિક હોય છે. જેમના નખમાં પણ રોગ નથી. તેમના શરીરની સુગંધ તો દિવ્યકુસુમમાલાની સુરભિ કરતાં'ય વધુ ચિત્તને આઘાદક હોય છે, જ્યાં પ્રસ્વેદ અને મલનું તો નામોનિશાન પણ ક્યાંથી હોય !..
- ૨) પ્રભુના શ્વાસોશ્વાસ તો કમલાકરથી અધિક સુગંધિ હોય છે.
- ૩) દેવાધિદેવનું રૂધિર અને માંસ... ચંદ્ર જેવા ના.. ના.. ગાયના દૂધ જેવા, નહીં, તે તો સ્વર્ગલોકની સુરભિ ગાયના દૂધ કરતાં પણ વધુ શુભ્રવર્ણીય અને સહજ સુગંધિ હોય છે.
- ૪) બાલપણથી જ પ્રભુની આહાર-નિહાર ક્રિયા ચર્મચક્ષુને અગોચર હોય છે.

કર્મ ખાધાથી અગ્યાર

કર્મક્ષયથી ઉદ્ભૂત અગ્યાર અતિશયો :-

- ૫) માત્ર એક યોજન પ્રમાણ ક્ષેત્રમાં પણ કોટાકોટી દેવ, મનુષ્ય, તિર્યચો સુખે-સુખે સમાઈ શકે એવો પ્રભુનો અર્થિત્ય પ્રભાવ છે.
- ૬) ધર્મદેશક પરમાત્મા અર્ધમાગધી ગિરામાં અનરાધાર વરસે છે અને પરમાત્માના અવર્ણનીય મહિમાથી દેવ, મનુષ્ય અને પ્રાણી યોજનગામિની વાણીને સ્વ-સ્વ ભાષામાં સમજી શકે છે.
- ૭) પરમ તેજસ્વી પરમાત્માના મસ્તકની પાછળ સહસ્ર સહસ્રકિરણ સૂર્યોના તેજને ક્યાંય ગળી જાય એવું પ્રભામંડલ હોય છે.
- ૮) જ્યાં પ્રભુના પરમપાવન પદનો સંચાર થાય ત્યાં તો બધાને સુખશાતા હોય જ, પણ ત્યાંથી ૧૨૫ યોજન સુધીમાં પણ કોઈ રોગ ને સ્થાન રહેતું નથી.
- ૯) તેમજ ૧૨૫ યોજનમાં ભલભલા વૈરી એવા જંગલી પશુઓના પણ સમસ્ત વૈરો શાંત થઈ ગયા હોય પછી ત્યાં વૈરનો છાંટો'ય ક્યાંથી હોય ?
- ૧૦) ધાન્યાદિને નુકશાન પહોંચાડનાર મૂષક, શલભ, પતંગ વગેરે જીવોની ઉત્પત્તિ સ્વરૂપ ઈતિ ઉપદ્રવની ત્યાં ઈતિશ્રી થયેલ હોય છે.
- ૧૧) અકાળ-ઓર્ષિતા મૃત્યુ = મારિની જ્યાં કોઈ જ શક્યતા રહેતી નથી.
- ૧૨) કરુણાની અતિવૃષ્ટિ કરનારા નાથના ૧૨૫ યોજન ક્ષેત્રમાં અતિવૃષ્ટિ એ તો નામશેષ જ હોય છે.
- ૧૩) જેમની કરુણા જગત પર અનરાધાર વરસી રહી હોય એવા દેવાધિદેવના સાન્નિધ્યમાં અવૃષ્ટિ તો શાબ્દિક ઘટના જ હતી બાકી લોકોને અવૃષ્ટિની ચિંતા હોય જ શે ?
- ૧૪) જ્યાં કરુણાનિધાન પરમાત્મા વિચરતાં હોય ત્યાં તો નિત-નિત કુશળ-મંગળ અને આનંદ-મંગળ હોય જ તેમાં શી નવાઈ ? પણ પ્રભુના અવગ્રહથી ૧૨૫ યોજન સુધી ક્યાંય અકાળ કે દુઃકાળ નો ભય જ નહીં. બધે હરિયાળી-હરિયાળી, લીલુછમ-લીલુછમ, સુકાળ-સુકાળ.
- ૧૫) જ્યાં વીતભય પ્રભુ વિચરે ત્યાં સ્વચક્ર (બળવો) અને પરચક્ર (અન્યરાજા વિ.) નો કોઈ જ ભય સંભવી શકતો નથી.

(૮ થી ૧૫ અતિશયોના પ્રભાવ ૧૨૫ યો. ક્ષેત્રમાં જાણવો.)

19

ઓગણીસ દેવના કીધ

દેવકૃત ઓગણીસ અતિશયો :-

- ૧૬) ચકવર્તિનું ચક્ર જેમ ચકવર્તિના આગમનની ચાડી ખાતુ આકાશમાં આગળ ચાલે છે તેમ ધર્મચકવર્તિ અરિહંત પરમાત્માના આગમનનો નિર્દેશ કરતું ધર્મચક્ર પણ આકાશમાં પરમાત્માની આગળ ચાલે છે...
- ૧૭) પરમાત્માને નતિ કરનારની અસંદિગ્ધતા ઉન્નતિ થાય જ, એના છવંત ઉદ્દાહરણ સ્વરુપે ચામરયુગ્મ તો સતત અવિરતપણે વીંઝાયા જ કરે છે.

૧૮) પુરુષસિંહ એવા પરમાત્માના ચરણોની ચાકરી માટે જાણે વનરાજ સિંહો ઉપસ્થિત ન થઈ ગયા હોય એવા સુંદર મજાના બે સિંહો અને પાદપીઠથી યુક્ત એવા સુવર્ણમય સિંહાસનની વાત જ શું કરવી !...

૧૯) પ્રાજ્ય પુણ્ય પ્રકર્ષના સ્વામી પરમાત્માની ઉત્તરોત્તર વૃદ્ધિગત પુણ્યઋદ્ધિનો નઝારો એટલે કમશઃ ઋદ્ધિની વૃદ્ધિથી ઉપેત છત્રાતિછત્ર જ જોઈ લ્યો...

૨૦) પ્રભુની અમિત યશ-કીર્તિને સમગ્રવિશ્વના ચોકમાં જાણે લહેરાવતી ન હોય એવી રત્નમય પતાકા ! એની શોભા તો જુએ તે જ જાણી શકે, શબ્દમાં તો એ શી- રીતે સમાય ?

૨૧) 'દેવાધિદેવને પૃથ્વી પર પગ જ ન મૂકવો પડે' એ માટે દેવો સ્વયં જ્યાં પ્રભુનો પગ પડે ત્યાં નવસુવર્ણકમળની રચના કરીને સ્વને કૃતકૃત્ય અને કૃતપુણ્ય માને છે...

૨૨) ત્રણલોકના સમ્રાટ અરિહંત પરમાત્મા જ્યારે રજત, સોના, રત્નના ત્રણ ગઢવાળા સમવસરણમાં આસીન થઈને રાજરાજેશ્વરની છટાથી રાજતા હોય ત્યારનો નઝારો વર્ણવવો એ તો સુરગુરુ બૃહસ્પતિના પણ ગજા બહારની વાત છે.

૨૩) દાન, શીલ, તપ, ભાવ એ ચાર ધર્મોનું એક સાથે આખ્યાન કરવા માટે જ જાણે પરમાત્મા ચાર રુપ દ્વારા ધર્મદેશનાનું પૂર વહાવે છે ત્યારના વાતાવરણનું આલેખન એ શું કોઈ દ્વારા શક્ય છે ?

૨૪) પાપ, તાપ, સંતાપ અને શોક-સંકલેશનો સમૂળગો નાશ કરનાર એ ચૈત્યવૃક્ષની બાહ્ય-અભ્યંતર ઠંડક તો ખરેખર અવાચ્ય છે.

૨૫) ચેતનની તો શી વાત કરવી ? જ્યાં પ્રભુના આગમનને જાણીને સીધા એવા કાંટાઓ પણ પ્રભુભક્તિથી આકૃષ્ટ થઈને ઉધા થઈ જતા હોય...

૨૬) મિથ્યાત્વીઓને શરમાવે એવા તે ધન્ય વૃક્ષો... જે પ્રભુના આગમનથી પોતાની સ્તબ્ધતાને તિલાંજલી આપીને પરમાત્માને ઝુકી પડે છે...

૨૭) પ્રભુ નામનો જયઘોષ જાણે દિગંત પર્યંત ફેલાવતા ના હોય તેવા દેવદુંદુભિનો નિનાદ તો સાંભળ્યા જ કરીએ, સાંભળતા જ રહીએ...

૨૮) પંચેન્દ્રિયપણું પામ્યા પછી પણ જેણે પરમાત્મા પ્રત્યેની વક્તા છોડી નથી એ જોઈલો :- આ વાયુ પણ ત્રણલોકના નાથની જાણે આગતા-સ્વાગતા ન કરતો હોય એ અદાથી મંદ-મંદ ગતિએ, અનુકૂળ રીતે વાય છે...

૨૯) એ પંખીડાઓ !... અહાહા... ધન્ય છે... ધન્યાતિધન્ય છે... ભવપ્રદક્ષિણાનો અંત આણવા કાજે ત્રણલોકના નાથને જેઓ અંતઃકરણના ભક્તિભાવપૂર્વક પ્રદક્ષિણા કરે છે...

૩૦) પ્રભુના પાવન પદસંચારથી પૂત થનાર પૃથ્વીને જાણે પૂજતા જ હોય એ રીતે દેવતાઓ સુગંધી દ્રવ્ય વડે અધિષ્ઠિત જલથી ધરાને સિંચે છે...

૩૧) પદ્મઋતુના પંચરંગી દિવ્યકુસુમોની વર્ષા તો જાણે સાક્ષાત્ ધોધમાર વરસતો પુષ્કરાવર્તનો મેઘ જ જોઈ લ્યો !...

૩૨) જગતભરના કોઈ પણ દેવો જોઈ લ્યો, દેવાધિદેવની તોલે તેઓ ક્યાંથી આવી શકે ? પ્રભુના યોગનો તો બાહ્ય પ્રભાવ પણ એટલો છે કે તેમના કેશ, રોમ, શ્મશ્રુ, નખની વૃદ્ધિ થતી નથી.

૩૩) સમસ્ત વિશ્વની ભીડ ભાંગનારા નાથ પાસે તો દેવેન્દ્રોની-દેવોની ભીડ લાગેલી હોય છે... ઓછામાં ઓછા એક કરોડ દેવતાઓ તો ખડે પગે પ્રભુની સેવામાં હંમેશ તહેનાત હોય છે...

૩૪) અનાદિ-અનંત કાળથી કંદર્પને સહાય કરવાના પ્રાયશ્ચિત રૂપે જ જાણે છ'યે ઋતુઓ પરમાત્માને અનુકૂળ થઈને વર્તતી હોય છે...

વાણીના 35 ગુણ

સવિ જીવ ડડં શાસનરસી

એ ભાવનાની ફલશ્રુતિ સ્વરૂપ કેવળજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ બાદ એક માત્ર જગતના જીવોના હિત કાજે પરમાત્મા દિવસમાં બે વાર ૧-૧ પ્રહરની દેશનાનો અવિરત ઘોઘ વહાવે છે.

આ ધર્મદેશના એટલે મોહતાપથી ફાંત માટે પુષ્કરાવર્તનો મેઘ,

આ ધર્મદેશના એટલે ભવભ્રમણથી ત્રાંત માટે કલ્પવૃક્ષની છાંયડી,

આ ધર્મદેશના એટલે ભૂખ્યા માટે ઘેબર અને તરસ્યા માટે અમૃત...

આ ધર્મદેશના એટલે ગમે તેવા ભાષણ નહીં પણ વાણીનું ભૂખણ...

આ ધર્મદેશના એટલે ધર્મદેશક-ધર્મચકવર્તીપરમાત્માનો વચનાતિશય...

આ ધર્મદેશનાની અનેકાનેક-અગણિત અને અસંખ્ય વિશેષતાઓ હોય છે,

તેમ છતાં અમીય સમાણી એ વાણીની પાંત્રીશ વિશેષતાઓ તો એવી હોય છે કે.....

પ્રભુની વાણી સાંભળ્યા જ કરો... સાંભળ્યા જ કરો... તેનું પાન કર્યા જ કરો... કર્યા જ કરો...

તો આ રહ્યા પ્રભુની-અમીય સમાણી, ગુણ ખાણી વાણીના ૩૫ ગુણો :-

૧) પ્રભુની વાણી સંસ્કારિત હોય છે...

૨) વાણી ઉદાત્ત સુરવાળી હોય છે...

૩) તેમાં ગ્રામીલપણાનો સર્વથા અભાવ હોય છે...

૪) પ્રભુની વાણી એટલે મેઘનાદ જેવો ગંભીર ધ્વનિ જ સમજો...

૫) અને વળી પડયા પડતી એ વાણી તો શું કર્ણપ્રિય લાગે છે !...

૬) પાંડિત્યના કાઠિન્યથી રહિત એ વાણીનું પ્રકાશન લોકભોગ્ય સરળશૈલીમાં થાય છે...

૭) માલકોશ આદિ શ્રુતિપ્રિય રાગ-રાગિણીઓથી યુક્ત વાણી હોય છે...

૮) પરિમિત શબ્દોમાં મહાન અર્થ સમાયેલો હોય છે...

૯) પ્રભુની વાણી પરસ્પર અવિરોધી વાક્યોથી સંદ્ભવ્ય હોય છે...

૧૦) તેમાં શિષ્ટતા-સભ્યતા તો અચૂક સમાયેલી જ હોય છે...

૧૧) તેમાં સંદિગ્ધતાનો સર્વદા-સર્વથા-સંપૂર્ણ અભાવ હોય છે...

૧૨) વળી દૂષણોનું દલન કરનારી હોય છે એ વાણી...

૧૩) એ મનોહર અને મનોરમ વાણી હૃદયંગમ અને ચિત્તને હરનારી હોય છે...

૧૪) શબ્દ પદ-વાક્યોમાં પરસ્પર સાપેક્ષતાવાળી એ વાણી હોય છે...

૧૫) દેશ-કાળને અનુસરીને પ્રરૂપિત એ વાણી હોય છે...

૧૬) મૂળ વાતને છોડી આડે-અવળે ન જતાં ઈષ્ટતત્વને અનુસરનારી એ વાણી હોય છે.

૧૭) કમબદ્ધ સંબંધવાળી અને અપ્રસ્તુત વિસ્તાર વગરની હોય છે એ વાણી...

૧૮) અને વળી તેમાં આત્મસ્તુતિ અને પરનિંદાનો છાંટો'ય જોવા ન મળે...

૧૯) વફૂતા અને પ્રતિપાદ્યમાવને ઉચિત એવી એ વાણી હોય છે...

૨૦) અત્યંત સ્નેહપૂર્વક બોલાતી એ વાણીની મીઠાશ તો એવી હોય છે કે જ્યાં શેરડી, દ્રાક્ષ યાવત્ સુરલોકનું સુધામૃત પણ ફીકું લાગે...

૨૧) વિશ્વમાં અદ્વિતીય હોવાથી આ વાણી પ્રશંસનીય હોય છે...

૨૨) અરિહંતની વાણી માર્મિક હોય, પણ મર્મવેધક ન હોય...

૨૩) વળી આ વાણી શુદ્ધતા અને તુચ્છતા વિનાની ઉદાર અને વિશાળ હોય છે...

૨૪) ધર્મની ઉપદેશક અને સમ્યગ્ અર્થ સાથે સંબંધ ધરાવતી આ વાણી હોય છે...

૨૫) કારક, કાળ, વચન, લિંગ વગેરેમાં સ્ખલના વિનાની વાણી હોય છે...

૨૬) ભ્રમ, વિપર્યાસ આદિથી રહિત આ વાણી હોય છે...

૨૭) ડગલે ને પગલે અચરજ અને અચંબો ઉત્પન્ન કરનારી એ વાણી હોય છે...

૨૮) ત્વરિત ગતિથી ન બોલાતી હોય...

૨૯) અતિ મંદગતિથી ન બોલાતી હોય...

૩૦) અનેક પ્રકારની વિચિત્રતાઓથી યુક્ત વર્ણનોવાળી એ વાણી હોય છે...

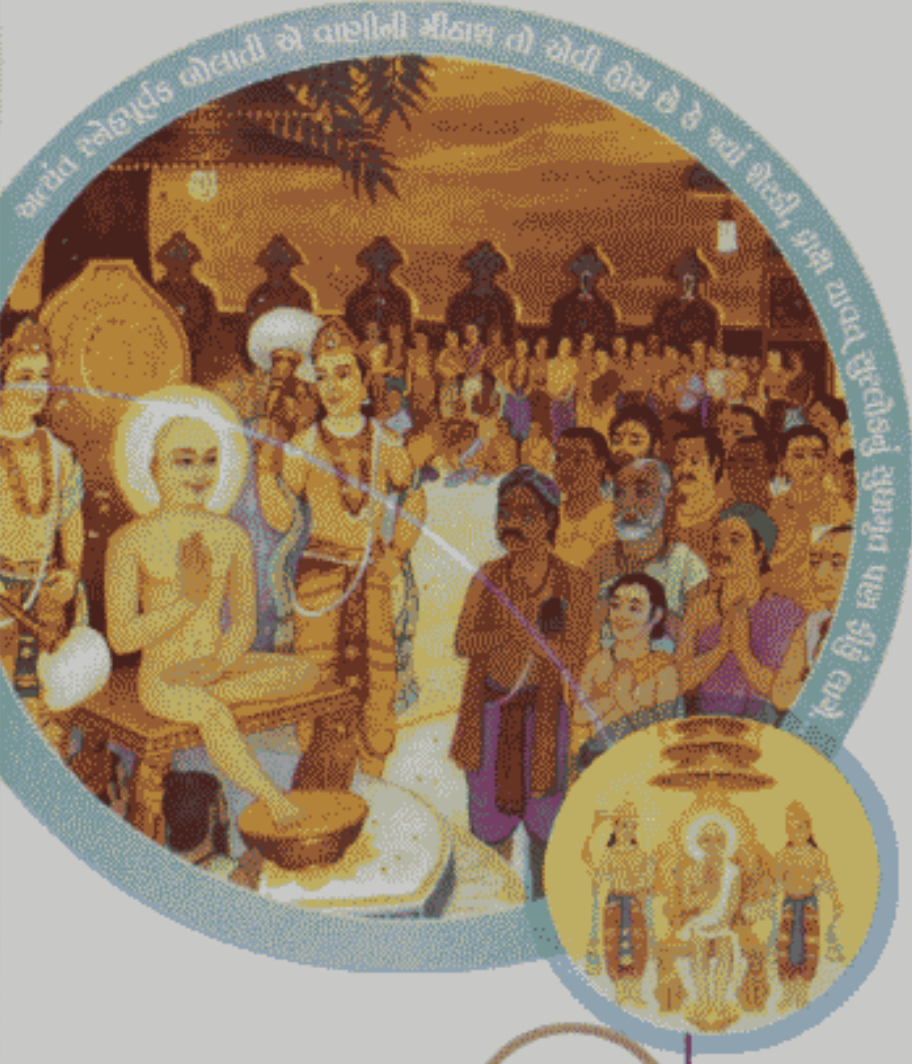
૩૧) અનેક પ્રકારના સુંદર વિશેષણોથી વિશિષ્ટ આ વાણી હોય છે...

૩૨) તાત્વિક અને માર્મિક એવી જિનેષરદેવોની વાણી સાત્ત્વિક હોય છે...

૩૩) પ્રભુની વાણીમાં અક્ષર, પદ, વાક્ય છુટાં છુટાં હોય છે...

૩૪) વાણીનો અસ્ખલિત પ્રવાહ ચાલ્યા કરે...

૩૫) વળી તેમાં ફલાન્તિ અને શ્વાન્તિનું તો નામોનિશાન પણ જોવા ન મળે...

ધન્ય પિતા જિણે કુલે અવતરીયા

ધન્ય માતા જિણે ઉદરે ધરીયા

વીશ વિહરમાન ઈનની કેટલીક વિગત

નામ	લંછન	પિતાનું નામ	માતાનું નામ	પત્નીનું નામ
૧. શ્રી સીમન્ધરસ્વામી	વૃષભ	શ્રી શ્રેયાંસ રાજા	શ્રી સત્યકીદેવી	શ્રી રૂક્મણી રાણી
૨. શ્રી યુગમન્ધરસ્વામી	ગજ	શ્રી સુદૃઢ રાજા	શ્રી સુતારાદેવી	શ્રી પ્રિયમંગલા રાણી
૩. શ્રી બાહુસ્વામી	મૃગ (હરણ)	શ્રી સુગ્રીવ રાજા	શ્રી વિજયાદેવી	શ્રી મોહના રાણી
૪. શ્રી સુબાહુસ્વામી	મર્કટ (કપિ)	શ્રી નિષમ રાજા	શ્રી સુનન્દાદેવી	શ્રી કિપુરુષા રાણી
૫. શ્રી સુજાતસ્વામી	સૂર્ય	શ્રી દેવસેન રાજા	શ્રી દેવસેનાદેવી	શ્રી જયસેના રાણી
૬. શ્રી સ્વયંપ્રભસ્વામી	ચન્દ્ર	શ્રી મિત્ર રાજા	શ્રી સુમંગલાદેવી	શ્રી વીરસેના રાણી
૭. શ્રી ઋષભાનનસ્વામી	સિંહ	શ્રી કીર્તિ રાજા	શ્રી વીરસેનાદેવી	શ્રી પ્રિયસેના રાણી
૮. શ્રી અનન્તવીર્યસ્વામી	ગજ	શ્રી મેઘરાજા	શ્રી મંગલાવતીદેવી	શ્રી વિજયાવતી રાણી
૯. શ્રી સુરપ્રભસ્વામી	ચન્દ્ર	શ્રી વિજય રાજા	શ્રી વિજયાદેવી	શ્રી નન્દસેના રાણી
૧૦. શ્રી વિશાલસ્વામી	સૂર્ય	શ્રી નભરાજ રાજા	શ્રી ભદ્રાદેવી	શ્રી વિમળા રાણી
૧૧. શ્રી વજ્રધરસ્વામી	શંખ	શ્રી પદ્મસ્ય રાજા	શ્રી સરસ્વતીદેવી	શ્રી વિજયાવતી રાણી
૧૨. શ્રી ચન્દ્રાનનસ્વામી	વૃષભ	શ્રી વાલ્મિકિ રાજા	શ્રી પ્રભાવતીદેવી	શ્રી લીલાવતી રાણી
૧૩. શ્રી ચન્દ્રબાહુસ્વામી	પદ્મ (કમળ)	શ્રી દેવાનન્દ રાજા	શ્રી રેણુકાદેવી	શ્રી સુગન્ધા રાણી
૧૪. શ્રી ભુજંગદેવસ્વામી	પદ્મ (કમળ)	શ્રી મહાબલ રાજા	શ્રી સુરીયાદેવી	શ્રી ગન્ધસેના રાણી
૧૫. શ્રી ઇન્ધરસ્વામી	ચન્દ્ર	શ્રી રાજસેન રાજા	શ્રી યશોજીવલાદેવી	શ્રી ભદ્રાવતી રાણી
૧૬. શ્રી નેમિપ્રભસ્વામી	સૂર્ય	શ્રી વીરમહારાજા	શ્રી સેનાદેવી	શ્રી મોહના રાણી
૧૭. શ્રી વીરસેનસ્વામી	વૃષભ	શ્રી ભૂમિપાલ રાજા	શ્રી ભાનુમતીદેવી	શ્રી રાજસેના રાણી
૧૮. શ્રી મહાભદ્રસ્વામી	ગજ	શ્રી દેવરાજ રાજા	શ્રી ઉમયાદેવી	શ્રી સૂર્યકાન્તા રાણી
૧૯. શ્રી દેવયશાસ્વામી	ચન્દ્ર	શ્રી સર્વભૂતિ રાજા	શ્રી ગંગાદેવી	શ્રી પ્રભાવતી રાણી
૨૦. શ્રી અજીતવીર્યસ્વામી	સ્વસ્તિક	શ્રી રાજપાલ રાજા	શ્રી કર્ણિકાદેવી	શ્રી રત્નમાળા રાણી

વીશ વિહરમાન ઈનની સામાન્ય વિગત

દેહ વર્ણ - સુવર્ણ
દેહ માન - ૫૦૦ ધનુષ્ય
જન્મ રાશિ - ધનરાશિ
જન્મ નક્ષત્ર - ઉત્તરાષાઢા

અયવન કલ્યાણક - આવણ વદિ ૧
જન્મ કલ્યાણક - વૈશાખ વદિ ૧૦
દીક્ષા કલ્યાણક - કાગણ સુદિ ૩
કેવળજ્ઞાન કલ્યાણક - ચૈત્ર સુદિ ૧૩
નિર્વાણ કલ્યાણક - આવણ સુદિ ૩

હે ભાવ તીર્થંકર ! પરમાત્માઓ !

આથે અમારા પર દષ્ટિ કરો...

અમારા પર કૃપા કરો...

અમારા પર પ્રસાદ કરો...

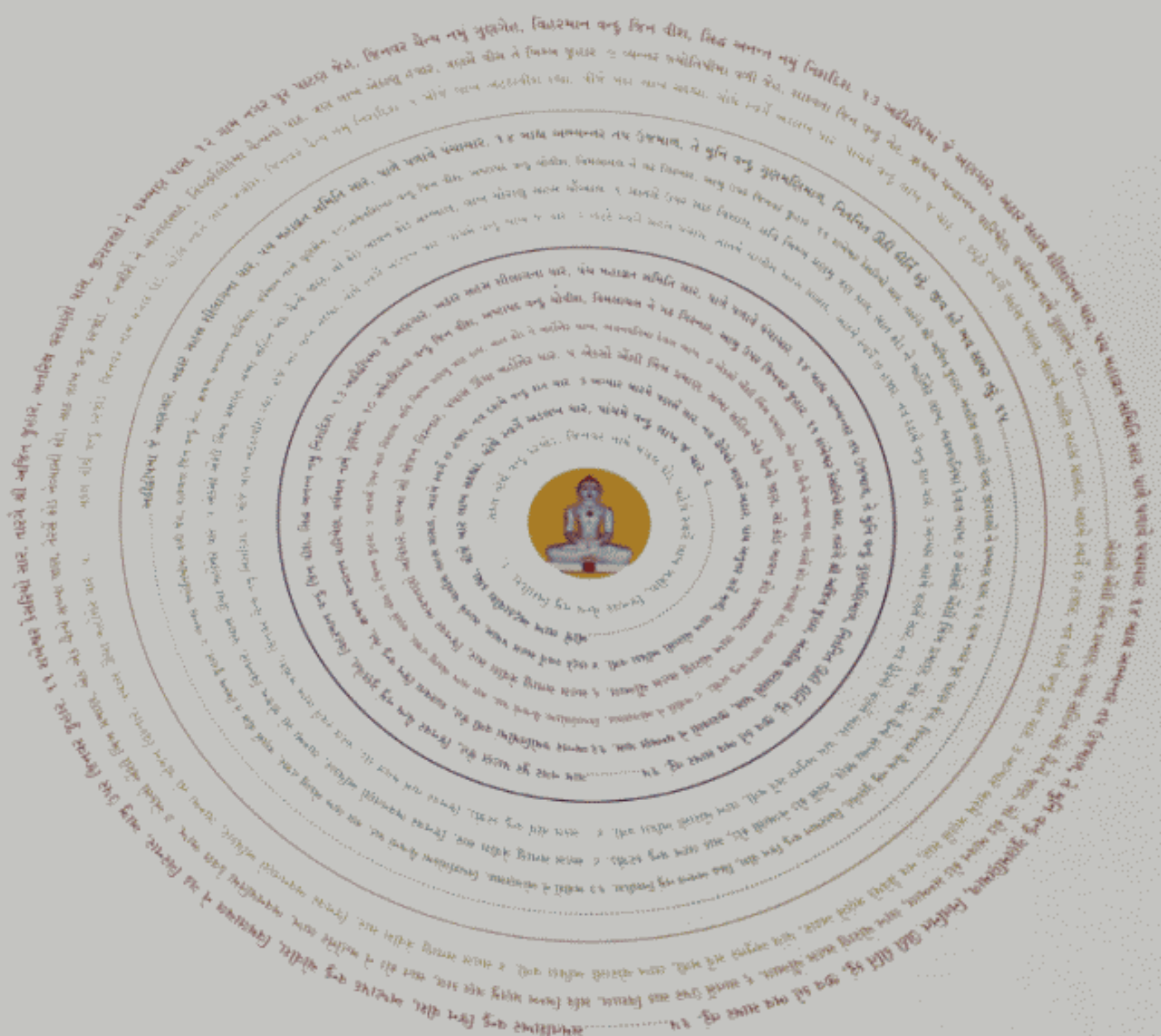
મયિ પ્રસન્ના ભવન્તુ ।

અહીં “તિથયરા મે પસીયંતુ” ની ધૂન લગાવવી.

આમ અહીં ભાવતીર્થંકર વંદના પૂર્ણ થાય છે. ભાવતીર્થંકર પરમાત્માની આરાધના પૂર્ણ થાય છે.

આમ થતાં ચારે નિમેષે થતી અરિહંતની આરાધનાની પૂર્ણાહુતિ થાય છે.

■ આમા જે કંઈ અવિધિ થઈ, પરમાત્માની આજ્ઞાથી વિપરીત થયું હોય, તો તે બદલ પરમાત્મા પાસે સમા યાચીએ છીએ... મિચ્છામિ દુક્કડમ્

અર્ચના

વર્તમાન અવસર્પિણિના ચોવીશમાં તીર્થંકર શ્રી મહાવીર પ્રભુ જયવંતા વર્તો.

પ્રભુની પાટે પંચમગણધર સુધર્માસ્વામી જય પામો. પાટપરંપરાએ ૭૬ મી પાટે સ્વ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીચરણ મહારાજા થયા જેમના સિદ્ધાંતના વિશાળ જ્ઞાનના કારણે ગુરુએ તેમને સિદ્ધાંતમહોદધિ પદથી અલંકૃત કર્યાં. વળી જેમના ઉગ્ર બ્રહ્મચર્ય અને સંયમની સુવાસથી અનેક ભવ્ય જીવોએ તેમનો આશ્રય કર્યો. એક વિશાળ સંયમી સાધુ-સમુદાયનું તેઓએ સર્જન કર્યું.

તેઓની પાટે આચાર્ય ભુવનભાનુસૂરીચરણ મહારાજા થયા. જેઓ ગુરુકૃપાથી અને તીકણ બુદ્ધિથી અભ્યાસ કરી અલ્પકાળમાં શાસ્ત્રોના પારગામી થયા. વળી જેઓએ સ્યાદાદશૈલીથી જિનાગમોના રહસ્યોને પ્રકાશિત કર્યાં. તેમના વિશાળ જ્ઞાન, ઉગ્ર સંયમ અને ઘોર તપની સાધનાનો ત્રિવેણી સંગમ જોઈ પંચમકાળના જીવો આશ્ચર્ય મુગ્ધ બન્યા. તેઓ વર્ધમાન આયંબિલ તપની ૧૦૮ ઓળીના આરાધક બન્યા.

તેઓના સંસારી બંધુ અને સહકલિત પ્રથમ શિષ્ય પં. પદ્મવિજયજી ગણિવર થયા તેઓએ બાવીશ વર્ષની ઉંમરે ચારિત્ર પામી છવીશ વર્ષ ગુરુસેવાપૂર્વક જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર-તપની ઉગ્ર સાધના કરી, કેન્સર જેવા ભયંકર રોગમાં સમતાપૂર્વક માસખમણાદિની તપસ્યા દ્વારા વિપુલ કર્મનિર્જરા સાધી.

તેઓના શિષ્ય આ. હેમચંદ્રસૂરિએ પૂજ્યપાદ પ્રગુરુદેવશ્રી આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય ભુવનભાનુસૂરીચરણ મહારાજાએ બતાવેલ સમવસરણસ્થ અરિહંતના ધ્યાનની પ્રક્રિયાના અભ્યાસથી પ્રાપ્ત થયેલ વિશેષ બોધના આધારે આ સમસ્ત ‘ત્રિલોક તીર્થ વંદના’ ગ્રંથનું સર્જન કર્યું. વળી આમાં પૂજ્યપાદશ્રીએ નિર્માણ કરેલ પ્રતિક્રમણ સૂત્ર ચિત્ર આલંબ ના ચિત્રોનું પણ આલંબન લીધું છે. આના ચિત્રો વિગેરેના સંકલનમાં શિષ્ય-પ્રશિષ્યાદિ મુનિઓએ પણ સારો સહયોગ કરેલ છે.

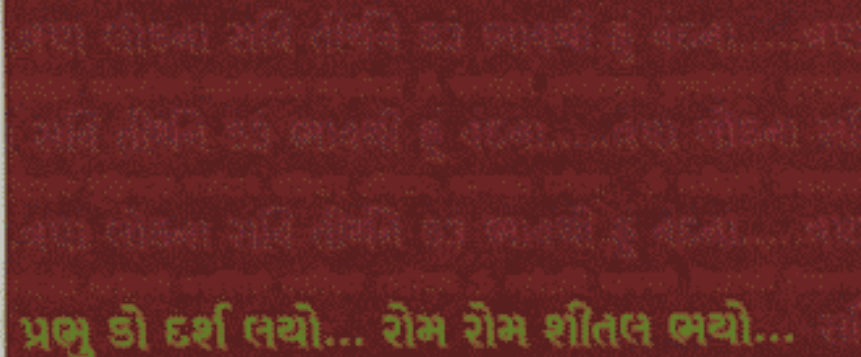
આ ગ્રંથના આલંબનથી ચતુર્નિઢેપે ‘અરિહંત’ પદની આરાધના કરી
ભવ્યજીવો સમ્યગ્દર્શન પામી,
સમ્યગ્દર્શનને નિર્મળ કરી,
સંયમની સાધના કરી

શીઘ્ર મુક્તિને પામે
એજ અંકમાત્ર મુખાભિલાષી.

આમાં કંઈ પણ જિનવચન વિરુદ્ધ અનાભોગ કે અજ્ઞાનથી થયેલ હોય તો તે બદલ મિચ્છામિ દુક્કડમ્ !

For Private and Personal Use Only

એજ મારા હૃદયની ઘડકન છે.

તા. ૧૭ મિલન
એજ મારી જીવન યાત્રાની અંતિમ મંજુલ છે.

વંદના Vandana

વંદના એ છેલ્લું જે મુખભાવ છે...
 અહીં ને તોડી અહીં પક પામવાનો સારખાન છે...
 એક અરિહંતને 'વંદના' નો પ્રભાવ અને
 પરિણામ પણ કલ્પનાતીત હોય તો...
 ત્રણ લોકના... તમામે તમામ તીર્થો અને
 તીર્થપતિઓને વંદનાનો ભાવ-પ્રભાવ કેવો હોય !!!...
 ત્રણે ભુવનમાં રહેલા સાખત-અસાખત
 અખણિત જિનકર્મિઓની નામ અને સંખ્યા સાથે
 ભાવવંદના માટે આ પુસ્તક એક માસ્ટર પીસ છે...
 વર્ષોની મહેનતનો અર્ક અહીં ઢસવાયો છે...
 પાને પાને તીર્થયાત્રાની સફર...
 લીટીએ લીટીએ વંદના... વંદના... વંદના...
 પલે-પલે કર્મોની નિકંકના...
 એક વાર લાંબી જવા માટે આ પુસ્તક નથી,
 રોજ... વારંવાર... વાંચોળવા માટે છે...
 બનવા જોય છે...
 પુસ્તકના આપણે સર્જીતો જિનવંદનાનો પરિણામ
 આપણને જગત્વંદનીય બનાવી દે...

QUALITY GRAPHS
0921 229622 81 100121

